

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA FILOZOFICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2016

Bc. Markéta Veselá

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická

Mezi nebem a zemí aneb Příběh Jennie Šimkové

Bc. Markéta Veselá

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Markéta Veselá**
Osobní číslo: **H13593**
Studijní program: **N7105 Historické vědy**
Studijní obor: **Kulturní dějiny: Dějiny literární kultury**
Název tématu: **Mezi nebem a zemí aneb Příběh Jennie Šimkové**
Zadávací katedra: **Ústav historických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Diplomová práce si klade za cíl představit zatím téměř neznámou autorku Jennie Šimkovou jako ženu navazující na evangelizační procesy v okolí Novoměstska a především jakou činnou literátku, sběratelku písní a překladatelku. Výchozí metodou bude práce s prameny, tedy shromáždění, utřídění a zhodnocení dosud nezpracované autorčiny pozůstalosti, která je ve vlastnictví autorčiny potomků žijících ve vesnici Křídla, kde autorka působila. Tuto literární pozůstalost plánuji zkoumat z několika různých aspektů. Jednak se pokusím zařadit její dílo z hlediska literárního, jednak chci zhodnotit jeho náboženské hledisko a dopad její tvorby v rámci dané komunity. Na této případové studii bych chtěla demonstrovat evangelizační proces přenesený migranty ze Spojených států amerických do českého prostředí. V rámci církevních dějin bych se proto zaměřila na dějiny probuzeneckého hnutí a církví s ním spojených. Další použitou metodou bude orální výzkum. Zaměřím se na doposud žijící potomky Jennie Šimkové. Pro verifikaci práce budu využívat dobové prameny - matriky, kroniky, dochovanou korespondenci, osobní doklady, rodokmeny a nahrávky televizního dokumentu. Pro zařazení autorčiny tvorby do literárního a historického kontextu se budu opírat o odbornou literaturu věnující se hymnologii, dějinám církve a orální historii.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury: **viz příloha**

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Marta Pató, Ph.D.

Katedra literární kultury a slavistiky

Datum zadání diplomové práce: **30. dubna 2014**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2015**

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.
děkan

L.S.

doc. PhDr. Tomáš Jiránek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2014

Příloha zadání diplomové práce

Seznam odborné literatury:

- BALABÁN, Antonín. Mé vzpomínky: život evangelického faráře. Eman, Heršpice 1993. ISBN 80-900696-3-0.
- GRAHAM, Billy. Jak najít pokoj s Bohem. Křesťanská misijní společnost, Praha 1993. ISBN 80-901628-2-7.
- GRAHAM, Billy. Jak se znovu narodit. Evangelické nakladatelství, Praha 1992.
- ŠIMEK, Evžen. Osobní doklady, rodokmeny, neveřejné nahrávky.
- ŠIMKOVÁ, Jennie. Dochovaná literární pozůstalost.
- ECKERTOVÁ, Eva. Kameny na prérii: čeští vystěhovalci v Texasu. Lidové noviny, Praha 2004. ISBN 80-7106-359-2.
- FILIPI, Pavel. Křesťanstvo (historie, statistika, charakteristika křesťanských církví). Centrum pro studium demokracie a kultury, Brno 2012. ISBN 978-80-7325-280-9.
- HEJZLAR, Pavel. Dva přístupy k Božímu uzdravení: Fred F. Bosworth, Kenneth E. Hagin, Agnes Sanfordová a Francis MacNutt v rozhovoru. Emet, Praha 2010. ISBN 978-80-254-6490-8.
- POLIŠENSKÝ, Josef. Úvod do studia dějin vystěhovalectví do Ameriky I. Obecné problémy dějin českého vystěhovalectví do Ameriky 1848-1914. Karolinum, Praha 1992. ISBN 80-7066-670-6.
- POLIŠENSKÝ, Josef. Úvod do studia dějin vystěhovalectví do Ameriky. II, Češi a Amerika. Karolinum, Praha 1996. ISBN 80-7184-147-1.
- PUTNA, Martin C. Obrazy z kulturních dějin americké religiozity. Vyšehrad, Praha 2003. ISBN 978-80-7429-007-7.
- TINDALL, G. B., SHI, D. E. Dějiny Spojených států amerických. Lidové noviny, Praha 1998. ISBN 80-7106-302-9.
- VANĚK, Miroslav. MŮCKE, Pavel. PELIKÁNOVÁ, Hana. Naslouchat hlasům paměti: teoretické a praktické aspekty orální historie. Praha, 2007. ISBN 978-80-7285-089-1.
- VANĚK, Miroslav. Orální historie: metodické a "technické" postupy. Olomouc, 2003. ISBN 80-244-0718-3.

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou, nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše. Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 2. 9. 2016

Bc. Markéta Veselá

ANOTACE

Tématem diplomové práce je osobnost a působení kazatelky, misionářky a literátky Jennie Šimkové. Ta se počátkem dvacátého století narodila v Chicagu, kde prožila velmi živelné náboženské období probuzeneckého hnutí, letniční hnutí. Zaměříme se na historii letničního hnutí v americkém a československém prostředí. Dále na vytvoření specifického genia loci v prostředí malé československé vesnice. Hlavní náplní práce je analýza její literární pozůstalosti, která se skládá z autorské, náboženské a překladové tvorby. Výchozí metodou bude především práce s primárními prameny, které jsou dosud neuspořádané. Součástí práce bude utřídění autorčiny tvorby a její soupis. Literární pozůstalost bude analyzována z několika různých aspektů. Podstatou bude zhodnotit význam jejího díla z hlediska literárního, historického, náboženského, ale i společenského. Taktéž se práce zaměří na její autorčinu osobnost a její následnou recepci.

KLÍČOVÁ SLOVA

Jennie Šimková, letniční hnutí, genius loci, zázračná uzdravení, literární tvorba, percepce,

TITTLE

Between heaven and earth: The story of Jennie Šimková

ANNOTATION

The point of the diploma thesis is the personality and influencing of a preacher, missionary and writer Jennie Šimková. She was born in the early 20th century in Chicago where she passed a very unrestrained religious era of awakening movement, Pentecoste movement. We will focus on history of Pentecoste movement in American and Czechoslovakian setting and also on creation of specific genius loci in a small Czechoslovakian village. The main objective of the thesis is analysis of her literary heritage that is composed of author, religious and translation creation. Initial method of the thesis is mainly work with primary sources that has not been arranged till now. Classification and register of author's creation is part of the thesis. The literary heritage if analysed in several different aspects. The aim is to evaluate the importance of her work in literary, historical, religious and social point. The thesis also focuses on author's personality and her subsequent reception.

KEYWORDS

Jennie Šimková, pentecostalism, genius loci, miraculous healings, literary creation, perception

Obsah

Úvod.....	1
1.1. Evangelikální křesťanství.....	8
1.2. Kořeny evangelikálního křesťanství.....	10
1.3. Podoby denominací evangelikálního křesťanství.....	11
1.3.1. Metodismus.....	11
1.3.2. Pentekostální hnutí.....	13
2. Letniční hnutí.....	14
2.1. Znaky letničního hnutí.....	19
2.1.1. Křesť Duchem svatým.....	19
2.1.2. Glosolálie neboli „mluvení v jazycích“.....	20
2.1.3. Zázračná uzdravení.....	21
2.1.4. Misijní činnost.....	23
2.1.5. Letniční shromáždění.....	23
3. Historie letničního hnutí v českých zemích.....	24
3.1. Letniční sbory.....	25
3.1.1. Apoštolská církev v Praze.....	26
3.1.2. Svaz rozhodných křesťanů.....	28
3.1.3. Současné letniční hnutí v České republice.....	29
3.2. Historie náboženského vývoje na Novoměstsku.....	32
3.3. Letniční hnutí v Křídlech.....	35
3.3.1. Křesť Duchem svatým.....	35
3.3.2. Misijní činnost.....	36
3.3.3. Zázračná uzdravení.....	37
3.3.4. Náboženská shromáždění.....	39
3.3.5. Percepce odkazu Jennie Šimkové v současnosti.....	41
4. Genius loci.....	42
4.1. Českomoravská vrchovina.....	46
4.2. Vesnice Křídla.....	49
4.3. Genius loci Jennie Šimkové.....	52
5. Osobnost Jennie Šimkové.....	54
5.1. Migrace manželů Kulkových.....	54
5.2. Život rodiny ve Spojených státech amerických.....	57
5.3. Život Jennie Šimkové v Československu.....	59
6. Literární pozůstalost Jennie Šimkové.....	61
6.1. Charakteristika a obsah nalezené pozůstalosti.....	61
6.2. Autorská tvorba.....	66
6.2.1. Svědectví.....	68

6.2.1.1.	Kompozice	69
6.2.1.2.	Tematika.....	70
6.2.1.3.	Postavy.....	80
6.2.1.5.	Komparace vydání.....	84
6.3.	Tvorba s modlitebním charakterem	85
6.3.1.	Památník pro Annie	88
6.3.1.1.	Žánrová charakteristika	88
6.3.1.2.	Rozbor konkrétních básní.....	91
6.4.	Překladatelská tvorba	96
6.4.1.	Moddyho Život po životě	97
6.4.2.	Život po životě v překladu Jennie Šimkové.....	100
6.4.3.	Písně probuzení.....	104
6.4.3.1.	Analýza kontrastů	106
6.4.3.2.	Motivický rozbor	109
6.4.3.3.	Rozbor konkrétních písní probuzení	115
Závěr.....		121
Resumé		129
Seznam pramenů a literatury.....		131
Přílohy		136

Úvod

V předložené diplomové práci se věnujeme několika rozličným tématům, která i přes svoji rozmanitost, dokážou tvořit tematickou jednotu, protínající se ve velmi významné osobnosti misionářky a literátky Jennie Šimkové¹. Ta působila ve dvacátém století, v malé novoměstské vesnici s poetickým názvem Křídla, nacházející se v malebné krajině Vysočiny.

Jak jsme již zmínili, postava Jennie Šimkové v sobě nese mnohá témata, která jsou velmi osobitá a v některých případech velmi nejednoznačná a pohybující se až na hranici jisté kontroverznosti.

Práce je rozdělena na dvě části, z nichž první je teoretická. V této teoretické části budeme pracovat s dostupnou literaturou, zabývající se letničním hnutím a *geniem loci*. V rámci zpracování náboženské tematiky jsme již na počátku práce zaznamenali jistou potíž, týkající se publikací, zabývajících se církevními dějinami. V práci se budeme zabývat náboženskými společenstvími, která jsou ojedinelá, a to především v námi zkoumaném období. Jsou to společenství, která jsou v rámci církevních dějin marginálním jevem. Proto si uvědomujeme jistou problematičnost dostupné literatury, vážící se k rozebírané náboženské tematice. K teoretické části, která bude věnována *geniu loci*, existuje již poměrně rozsáhlá dostupná literatura, jejíž významná část pochází především z českého prostředí. Právě s těmi budeme při zpracování tématu pracovat. Poslední část práce bude patřit především samotné literátce a uvedení jejího působení do kontextu náboženského a literárního. V této části budeme pracovat s odbornou literaturou. Dále s literárními prameny, přičemž využijeme analýzy primárních pramenů, v největší míře se bude jednat o text *Svědectví*. Nezbytnou součástí bude také orální výzkum, který uplatníme v rozhovoru s Evženem Šimkem² a jeho rodinou. Cílem druhé části, obsáhlejší v porovnání s teoretickou částí, je samotná analýza literární pozůstalosti Jennie. Zde budeme vycházet z dostupných primárních pramenů, doplněných poznatky z odborné literatury a orálního výzkumu. Taktéž využijeme audiovizuálních pramenů, mezi které patří pořad *Cesty víry*, natočený Českou televizí, který jsme měli k dispozici na DVD a také budeme pracovat s nedostupnými nahrávkami, které vznikaly při natáčení zmíněného dokumentu. Tyto nevyužité materiály si rodina Šimkových vyžádala přímo od České televize. Vlastníkem těchto VHS kazet je Oliver Vít.³

¹Při zpracování její osobnosti jsme se setkali s různými přepisy jejího jména. Našli jsme na některých dokumentech rozličné varianty jejího jména. Jednalo se Janu Šimkovou, Jennie Kulka Šimek, doma nazývali Jennie oslovením Jenninka nebo Johanka. V práci se držíme pouze jedné varianty jména a to jména Jennie Šimková.

²Syn Jennie Šimkové, dodnes žije a působí v jejím domě a podílí se na organizaci náboženských shromáždění.

³Oliver Vít je manžel, dnes již zesnulé dcery Jennie Šimkové, Ester (Šimkové) Vítové.

V úvodu práce se budeme zabývat náboženskými poměry. V rámci kontextualizace se zaměříme zpočátku na náboženské poměry, které panovaly v zemi, kde se Jennie narodila českých emigrantům, a to ve Spojených státech amerických, konkrétně ve městě Chicago. Zde žila rodina velmi neobvyklým, kočovným způsobem života. To, co je ale pro její život, literární tvorbu a misionářské působení nejpodstatnější, je prožití probuzeneckých vln náboženství, které v jejím dětství a dospívání ve Spojených státech amerických probíhalo a zanechalo na ni velký vliv, kterému podlehl a v jehož duchu žila po celý zbytek života, i přesto, že zakotvení našla v naprosto odlišných životních podmínkách, v jiné a pro ni cizí zemi. Zaměříme na podstatu náboženství a probuzeneckých vln, působících jak v americkém prostředí, tak v prostředí českém. Tato část práce bude poměrně problematická, neboť se jedná o práci s úzkou heuristickou základnou. Problematickým se jeví postihnutí celého náboženského fenoménu obrozeneckého probuzení, neboť jde o jev dlouhodobý ale také značně nesourodý. Také tematika určitého náboženského vzorce chování, který je současně kulturním jevem přeneseným z jednoho prostředí do naprosto jiného odlišného kulturního prostředí, je velmi zajímavá pro zkoumání. Budeme se snažit objasnit, zda náboženství bylo v tomto jiném prostředí, v Československu, přijato a pochopeno.

Okrajovým, ale důležitým tématem je také problematika zázračných uzdravení, které Jennie sama prožila, když byl takto zázračně vyléčen její otec. Podstatné je pro práci pochopení a vysvětlení podstaty letničního hnutí, jež Jennie přenesla z amerického prostředí na malou českou vesnici a způsobila tak zásadní rozkol mezi obyvateli, kde většinu tvořili především katolíci, menší část pak evangelíci. I ti měli sami mezi sebou občasná nedorozumění, která atmosféře ve vesnici neprospívala. Letniční hnutí zmiňujeme především proto, že sama Jennie Šimková prožila křest Duchem svatým, proto je nutné zasadit její působení a osobnost mezi hranice vymezující právě tato hnutí. Takto nastavené hranice se ale působením Jennie stávají prolomitelné a tvoří v jejich rukou něco naprosto jedinečného. Svým způsobem se jí totiž podařilo navázat na tradici evangelického hnutí, a to organizováním živých křesťanských setkání. Jennie šlo o podstatu sdíleného lidství, odrážející se v církevním působení, proto si na setkání zvala lidi odlišných vyznání, z různých církví. Modlitební shromáždění se odehrávají dodnes, v bývalém domě Jennie Šimkové, kde sídlí baptistická sborová stanice. Záměrem je sumarizace těchto náboženských poměrů a pochopení podstaty působení Jennie Šimkové. To je v konání současných shromáždění stále znát, a proto bude podstatným tématem i verifikace, jak se její myšlenky a celkově osobnost promítá do pochopení a prožívání víry především členů její rodiny, ale i ostatních lidí ve sboru.

Dalším důležitým tématem je také chápání genia loci, který se váže k prostředí, kterým se zabýváme, a to ke krajině Vysočiny. Ta je velmi specifickým místem, kde příroda je doslova nevyzpytatelná. Nejen to, že je pro kraj charakteristická její příroda, ale také její obyvatelé. Tyto dva prvky se totiž významně ovlivňují. Každé místo má svůj charakter, který je tvořen několika prvky a faktory. Vysočina, drsná a nehostinná část České republiky, má své velké osobní kouzlo. Tento charakter a duch místa je nejvíce hmatatelný a pochopitelný v dílech různých umělců, především výtvarníků a literátů.

Nejprve se zaměříme na teoretickou část, kde si definujeme genia loci. Poté tyto teoretické poznatky aplikujeme na působení Jennie. V užším kontextu se zaměříme na genia loci samotné vesnice Křídla a především konkrétního domu, kde Jennie nejenom žila, ale vystavěla i společnou sborovou místnost neboť „*Místo je bezpochyby integrální součástí existence*“.⁴ V práci budeme zkoumat, zda její osobnost souvisí s geniem loci Křidel. Zaměříme se na místo, kde probíhala rozličná a inspirativní setkání. Specifikujeme dům, kde dodnes žije její rodina, kde působí její myšlenky a odkaz. Taktéž samozřejmě charakterizujeme oblast Českomoravské vrchoviny, kde se Křídla nachází a neopomeneme ani historický kontext daného území.

V poslední části teoretické práce přiblížíme velmi okrajově život Jennie Šimkové. V jeho rámci se soustředíme především na téma migrace jejích rodičů. Budeme se zajímat o kontext dobové migrace, především do Spojených států amerických. V tomto ohledu zejména tématem života české rodiny v americkém prostředí a jejich návrat do Československa. Poté si krátce charakterizujeme působení Jennie v Křídlech, tak abychom analýzu mohli kontextualizovat právě v souvislosti s těmito získanými informacemi. V práci nebude opomenuta ani tematika každodennosti a působení Jennie ve vesnici. S tím taktéž souvisí genderový aspekt, který je v podání literátky velmi podstatný, a to pro pochopení jejího životního stylu a chování ostatních obyvatel Křidel. Do malé české vesnice se jí totiž podařilo přenést nejenom nový duchovní směr, ale také zcela nekonvenční životní styl. A to nejenom tím, že pocházela ze země, která byla technologicky vyspělejší, ale i životním postojem a smýšlením. Její výjimečné rozhodnutí, zůstat osamocena v Československu, dokázalo ztížit proces začlenění mezi místní obyvatele malé české vesnice. Svým neokázalým přístupem nejen k domácnosti se opravdu vymykala tehdejšímu způsobu života. Ten jí tak znemožnil přijetí do ženského společenství a místními ženami zůstala navždy nepochopena. Ačkoli měla

⁴ NORBERG-SCHULZ, Christian. *Genius loci: krajina, místo, architektura*. Praha, 2010, s 6. ISBN 978-80-7363-303-5.

velký počet dětí – šest potomků, dokázala se nadále velmi aktivně věnovat svým literárním a náboženským aktivitám.

Všechna výše zmíněná témata by se měla stát nosníkem pro kontext a pochopení nejdůležitějšího odkazu Jennie Šimkové, kterým je její literární pozůstalost. Představení a analýza její literární činnosti je stěžejní částí diplomové práce.

Úvodem se budeme věnovat obecné specifikaci pozůstalosti Jennie Šimkové, která se nachází v domě Evžena Šimka.⁵ Zde zmíníme veškerou nalezenou pozůstalost. Dílo, na které se zaměříme v první části, nese název *Svědectví*, jež bylo sepsáno v sedmdesátých letech dvacátého století.⁶ Dílo popisuje éru zázračných uzdravení, která probíhala na počátku dvacátého století ve Spojených státech amerických. Zde Jennie zachycuje svoje zkušenosti s evangelizačními procesy v Oklahomě, probuzenecká kázání různých evangelických kněží, mezi které například patřil Raymond T. Richey.⁷ V díle popisuje svědectví o případech zázračných uzdravení těžce nemocných a postižených lidí. Silnou motivací k sepsání tohoto díla bylo zřejmě také to, že mezi takto zázračně uzdravené patřil i její vlastní otec, což je ve *Svědectví* několikrát zmiňováno. Zpočátku se soustředíme na specifikaci předloženého textu a jeho žánrovému zařazení. Dále pak na jeho strukturu, charakteristiku, také na tematiku, postavy a využití jazykových a uměleckých prostředků. Závěrem uvedeme komparaci se dvěma dalšími vydáními. Velmi zajímavou problematiku totiž představuje autorství zmíněného díla. Sama Jennie sepsala *Svědectví* svoji vlastní rukou do obyčejného školního sešitu. To bylo v průběhu několika let opraveno a napsáno na cyklostylu. Liší se nejenom svým delším rozsahem, ale především stylisticky. Tematika práce je poměrně zachována, nicméně je více rozšířena. Přičemž vydání na cyklostylu dosahuje daleko vyšší umělecké kvality. V třetí fázi bylo dílo v průběhu velkého odstupu let a také po autorčině smrti upraveno vnučkou Janou Šimkovou, která převedla text do elektronické podoby a doplnila různými odkazy. Důležitým tématem, kterému se budu věnovat, bude otázka autorství a samotná recepce díla.

Zmíníme také její velmi osobité dílo, které jsme zařadili do tvorby s modlitebním charakterem. Tuto tvorbu si na počátku kapitoly specifikujeme. Jedná se totiž o velmi

⁵Další pozůstalost se zřejmě nachází i v dalších domech rodiny Šimků. Nicméně není uspořádána a nebyla zatím ani nalezena. Existují však hypotetické předpoklady, že některá díla, především její překlady, budou na nějakém místě velmi pečlivě schovány.

⁶Rodina si nemůže vzpomenout na přesnou dataci díla. Ví, že Jennie byla v té době už poměrně slabá, proto první verze, rukopis, je psán velmi roztřeseným písmem, které je špatně čitelné. Jennie se pak rozhodla sepsat dílo na cyklostylu.

⁷Raymond T. Richey (1893-1968) je velmi významnou osobností probuzeneckých hnutí v americkém prostředí. Byl kazatelem, při jehož shromáždění docházelo k zázračným uzdravováním, o kterých se zmiňuje Jennie ve svém díle *Svědectví*.

osobitou literární památku a tou je památník její sestry Anny⁸. Zde je propojena literární složka s výtvarnou, což ve výsledku vytvoří z památníku velmi pozoruhodný artefakt. Nejdříve se budeme zabývat obecnou charakteristikou celého památníku, posléze pak konkrétně jeho jednotlivým příspěvkům.

Výraznou částí její tvorby představuje překladatelská činnost, i když víme, že byl dochován pouze zlomek veškerých překladů. Opět si nejprve nastíníme problematiku překladové literatury a charakteru jejích překladů. V první části se budeme věnovat velmi jedinečnému žánru, který autorka nazvala „výtahem“. Jedná se o překlad amerického psychologa a lékaře R. A. Moodyho⁹, který vydal na počátku sedmdesátých let v americkém prostředí dílo, které vzbudilo velký ohlas, ale také mnoho rozporuplných otázek, týkající se smrti a existence dalšího posmrtného života, s názvem *Život po životě*. Tato tematika zaujala i Jennie a proto se rozhodla umožnit i lidem v československém prostředí seznámit se s tímto dílem. V druhé části překladové tvorby se zaměříme na analýzu dalšího jejího díla – *Písním probuzení*. Původní americké křesťanské písně sama překládala a uspořádala. Tyto probuzenecké písně se zpívaly v době zázračných uzdravení. Některé pochází také ze shromáždění *Armády spásy*. Zmíněné křesťanské probuzenecké písně shromáždila a vydala ve zpěvníku, jenž je opatřen jak texty písní, tak i notovými zápisy. Autory těchto písní byli většinou Američané, nicméně jejich přesný původ není známý. U některých písní nalezneme jejich autory. Ve zpěvníku se nachází 103 písní a obsahují notové zápisy s textem, které jsou přeloženy do češtiny. Zpěvník tvoří dodnes velmi významnou roli při náboženských setkáváních. Podstatné je, že tyto písně nezanikly, a to jenom díky činnosti Jennie. Při práci se zaměříme na výběr písní, jejich uspořádání, překlady a jejich aktuálnost.

Víme, že se Jennie snažila o zprostředkování duchovních myšlenek. Tyto myšlenky byly obsaženy nejen v kázáních amerických kněží. Při své práci se zaměřila zejména na kázání Billyho Grahama¹⁰. Jeho nahrávky kázání přepisovala do češtiny. Z této literární pozůstalosti téměř nic nezůstalo. Ačkoli v domově dokonce vlastnili stroj na rozmnožování textů tzv. cyklostyl, který byl pečlivě uschovávaný, aby o něm nikdo nevěděl, tak obavy a

⁸ Jméno Anna se v pozůstalosti také objevuje v mnohých variantách. V práci opět používáme jednu variantu pojmenování – Anna. Výjimkou je kapitola, která se věnuje literární památce, kterou je její památník. Ten byl opatřen věnováním, které napsala Jennie a použila zde variantu jména Annie, kterou v názvu zachováváme.

⁹ Raymod A. Moody (1944) je významný americký lékař, psycholog a spisovatel. Zabývá se velmi specifickým tématem posmrtných životů a prožitků nastávajících po klinické smrti.

¹⁰ Billy Graham se narodil v roce 1918 a je velmi známým americkým evangelikálním knězem, který proslul především svými kázáními.

strach z prozrazení celou rodinu velmi dlouho pronásledoval a rodina se tak mnohé pozůstalosti zbavovala.¹¹

Předložená práce by měla představit neznámou misionářku, literátku a neobyčejnou ženu, Jennie Šimkovu, která svým působením zasahovala do velkého množství témat, která jsou svoji podstatou velmi problematická a svým obsahem rozsáhlá. Hlavním cílem práce je analýza literární pozůstalosti Jennie Šimkové. Výchozí metodou bude především práce s primárními prameny. Tyto prameny jsou dosud neuspořádané. Součástí práce bude také utřídění autorčiny literární tvorby a její následný soupis. Literární pozůstalost budeme analyzovat z několika různých aspektů. Podstatou bude zhodnotit význam jejího díla z hlediska literárního, historického, náboženského, ale i společenského. Taktéž se zaměříme na její samotnou osobnost a její recepci.

¹¹Bohužel při zbavování překladů a cyklostylu, panoval mezi sourozenci velký chaos, proto nemůžeme s určitostí říct, kolika dokumentů se rodina zbavila, a naopak jaké množství se někde v domech rodiny Šimků může nacházet.

1. Náboženský kontext

Zdá se, že náboženská otázka se stává čím dál tím více palčivějším a bolestnějším tématem, které je v současné době nutné pochopit a snažit se jeho vývoj a projevy deklarovat nejenom v náboženských souvislostech, ale především v souvislosti lidských hodnot – konkrétně v hodnotě, která je často chápána jako ta základní a neohrožená – lidský život. Jeho podstata se stává v dnešních dnech křehčí a zranitelnější. Tyto hodnoty jsou historicky proměnlivé a v současné době se ocitáme na pomyslném rozcestí, jak jim porozumět a chápat je jako součást našich životů. Jejich síla, ale zároveň i slabost mají široké pole působnosti, na kterém mohou vytvářet různé ideje, jejichž příjemci jsme my lidé, nejen my konkrétní lidé, ale celá společnost. Protože právě jejím pojátkem by měly tyto hodnoty vyvstávat ze své podstaty a působit tak. Ale v současné době tak často nefungují, neboť pojmy se vyprazdňují nebo nejsou naplňovány.

Jedním z cílů naší práce je sumarizace a pochopení působení Jennie v rámci náboženského vývoje západního křesťanství. Z počátku se zaměříme krátce na kořeny, ze kterých vychází letniční hnutí, a to až do hluboké historie raného novověku, do období, kdy v evropské církvi probíhala krize, jenž je viditelná především v počátcích reformace, která poznamenala její pozdější vývoj. Konkrétně se budeme věnovat protestantismu, ze kterého pak vycházejí další církve. Krátce si vysvětlíme i jeho další historickou odnož, a to metodismus a z něho následně vycházející pentekostální hnutí, z něhož pak vzešlo námi zkoumané a Jennie šířené letniční hnutí. Letničnímu hnutí se pak budeme věnovat v rámci jeho působení v českých zemích a posléze v Československu. Po charakteristice těchto hnutí se budeme věnovat konkrétní popisu letničního hnutí přeneseného Jennie Šimkovou do Křidel a jeho specifickým projevům.

Již zpočátku musíme upozornit na to, že tato práce nemůže obsáhnout veškerou tematiku složitého vývoje dějin křesťanské církve. Letniční hnutí má velmi kontroverzní postavení. Důraz na přijímání křtu „Duchem svatým“ a různé specifické projevy, vedlo k tomu, že jejich vývoj byl nejenom značně problematický, ale velmi těžce uchopitelný pro ty, kteří nepatřili do jejich společenství. Mezi charakteristické projevy letničního hnutí patří následující. První je významné postavení Bible. Ta je pro ně nadřazeným pramenem křesťanské věrouky, která je pro závazná, dále je to víra, konverze a znovuzrození, silný důraz je obsažen v osobním prožitku víry, kde je významná intervence Boha prostřednictvím zázraků. Zažívají přítomnost Ducha svatého prostřednictvím rituálů křtu. Smysl svého života nacházejí v následných misích, které jsou pro ně velmi důležité. Na to navazují jejich

paracírkevní aktivity. Podstatné je pro ně společné prožívání těchto zázraků v malých skupinkách, které jsou provázány hlubokými a bohatými vztahy.¹² Postavení jejich společenství se stalo velmi marginální. Dalším důsledkem problematického vývoje je také velmi výrazná rozdrobenost a roztržitost nejen samotných náboženských shromáždění, ale i dostupných informací a konkrétních pramenů, zabývající se touto tematikou.

Již při počátku práce s prameny jsme narazili na jistý problém, týkající se odborného historického zpracování námi zkoumaného fenoménu letničního hnutí. Poznatky o něm jsme čerpali z literatury konfesní, ve kterých byl znatelný citový a angažovaný přístup autorů, neboť se jednalo především o duchovní autory. Znatelný je taktéž apologetický přístup k dané problematice bez přihlédnutí k historicko-kulturnímu přesahu. Tento závažný problém jsme si uvědomili, proto jsme tyto poznatky komparovali a analyzovali s dostupnou historickou odbornou literaturou. Tu zastupují pouze přehledové publikace encyklopedického charakteru. Jedná se o tematiku neetablovaných náboženských skupin, které prozatím zůstaly opomíjeny a tvoří tak „bílá místa“ nejen českých dějin. Současná historiografická situace však nabízí alespoň malé množství konkrétních studií, zabývající se buď specifickými náboženskými skupinami, nebo určitým geograficky omezeným náboženským fenoménům. Využili jsme především studií Zdeňka R. Nešpora v rámci zpracování situace nekatolíků, taktéž studií Anny Tůmové. Tematiku letničního hnutí jsme pak doplnili studii Petry Gabrielové, která se věnuje Apoštolské církvi. Všechny tyto poznatky jsme následně komparovali s analýzou primárních pramenů. Analyzovali jsme především *Svědectví*, ve kterém najdeme mnohé informace o letničním hnutí. Tato analýza byla doplněna využitím orální metody, získáním informací z rozhovorů s Ditou Novotnou, Evženem Šimkem a Markétou Šimkovou a taktéž z dokumentu *Cesty víry* a nezpracovaných audiovizuálních pramenů obsahující výpovědi rodiny Jennie Šimkové a obyvatel Křidel.

1.1. Evangelikální křesťanství

Komplikované je už pouze stanovení pojmenování pro celý tento náboženský proces. Ten popisuje Martin C. Putna a uvádí pro tento proces čtyři rozdílné názvy. Podle první vlny „*Great Awakening*“ neboli „*Velké probuzení*“ se nazývá „*probuzenectví*“, podle ožívání zmrtevších církví „*revitalismus*“ podle snahy radikalizovat evangelickou reformaci se nazývá „*evangelikálství*“, podle doslovného přístupu k Bibli „*fundamentalismus*“, přičemž většinu

¹² NEŠPOR, Zdeněk R. VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie menších křesťanských církví v České republice*. Praha, 2015, s. 27-28. ISBN 978-80-246-3315-2.

těchto názvů vyhodnocuje jako nevhodné, neboť dostatečně nevysvětlují podstatu hnutí a taktéž velmi často vzbuzují negativní konotace, představy a předsudky.¹³ My se přikláníme k termínu *evangelikalismus*, který používá Zdeněk Vojtíšek a chápe jej jako bohaté a diferencované hnutí, vycházejícího z protestantského křesťanství, se kterým má stejný základ, nicméně jeho odlišnosti se projevují v některých teologických důzazech, chápání víry a především osobnostním prožitkem a zkušenostmi. Jeho součástí je rozsáhlé spektrum evangelikálních denominací, samostatných sborů, společenství neevangelikálních denominací a také paracírkevních organizací.¹⁴

Tato kapitola se zpočátku zaměří na obecný přehled, který bude dále konkretizován případovou studií, analýzou působení misionářky a literátky. Jennie se totiž na Vysočině dostala do odlišného prostředí, kde působily naprosto jiné náboženské poměry, než které zažila v americkém prostředí. Na Českomoravské vysočině došlo z historického hlediska totiž k situaci, kdy vzniklo poměrně silné nekatolické podloubí, které umožňovalo vznik nových náboženských skupin. Ta souvisí již s Tolerančním patentem, který umožnil nekatolíkům se přihlásit k helvetskému nebo augsburskému vyznání. Zdeněk Boháč si všímá, že hustá síť vzniklé Českobratrské církve evangelické se silně překrývá s tehdejšími rozložením tolerančních sborů augsburského a helvetského vyznání. A to právě ve třicátých letech, kdy se Jennie objevuje v Československu. To naznačuje, že i přesto, že v době vzniku Československa jen menšina nespokojených věřících nachází cestu do českobratrské církve evangelické.¹⁵ To naznačuje přítomnost malých náboženských skupin, kterou byla i náboženská skupina v Křídlech. Přítomnost těchto náboženských seskupení zpracovává ve svém díle *Setkání po dvou staletí* i Eva Melmuková. Ta se zabývá Vysočinou jako tajemným místem, kde působily právě tyto náboženské skupiny, kde vystupovaly osobnosti, jejichž působení většinou skončilo tragickou smrtí.¹⁶ Nicméně na počátku dvacátého století zde nalezneme evangelizační aktivity, jehož nejvýraznějšími představiteli byli bratři Antonín a Josef Balabánovi.¹⁷ Na tento odkaz Jennie Šimková svým osobitým způsobem navazuje. Už

¹³ PUTNA, Martin C. *Obrazy z kulturních dějin americké religiozity*. Praha, 2010, s. 92. ISBN 978-80-7429-007-7.

¹⁴ NEŠPOR, Zdeněk R. VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie menších křesťanských církví v České republice*. Praha, 2015, s. 25-26. ISBN 978-80-246-3315-2.

¹⁵ BOHÁČ, Zdeněk. *Atlas církevních dějin českých zemí 1918-1999*. Kostelní Vydří, 1999, s. 51. ISBN 80-7192-405-9.

¹⁶ MELMUKOVÁ, Eva. *Setkání po dvou staletích*. Neratovice, 2011. ISBN 978-80-903920-3-8.

¹⁷ Josef Balabán a evangelický farář Antonín Balabán podnikali na Novoměstsku evangelizační aktivity, které budeme zmiňovat v dalším textu.

jenom z toho důvodu, že se vždy snažila o živá křesťanská setkání s apelem na mezidenominační¹⁸ charakter setkání.

1.2. Kořeny evangelikálního křesťanství

Pokud se chceme zaměřit na historii letničního hnutí a pochopit působení Jennie Šimkové, musíme se vydat po kořenech vývoje tohoto hnutí, putovat do hluboké minulosti k počátkům protestantismu, jenž se vykryštoval v období reformace západní římskokatolické církve v šestnáctém století.

Jednotlivé znaky protestantismu vycházejí z krize západní církve, jež byla započata ve středověku. Mezi znaky protestantismu patří uznání autority Písma, jež převyšuje autoritu církevní tradice. Důraz je kladen na spásu prostřednictvím pouhé Boží milosti, spíše než příslušnost k církvi zdůrazňuje osobní víru. Zjednodušuje liturgii v porovnání s praxí předreformační církve. Dalším znakem je svátost přijímání Ježíšova těla a krve, jež je vysluhovaná i laikům, typické je odmítnutí mnišství, papežství a specifické postavení kněží a celibátu.¹⁹

Protestantismu ve své nejsilnější podobě se podařilo vzejít až z druhé reformní vlny tzv. světové reformace. Je jisté, že to umožnila první reformace, která však nebyla tak stabilní, aby dala za vznik tak silné změně a obrodě. Můžeme říci, že druhá vlna na první reformaci plynule navazovala. Vycházela z myšlenek Petra Valdese, Johna Wyclefa (1384) a taktéž musíme zmínit i významné a silné působení reformních kazatelů z českého prostředí – Jana Milíče z Kroměříže (1320-1374), Jana Husa (1371-1415) a taktéž dalších jejich nástupců.²⁰ Tím jsme chtěli naznačit, že se jednalo o vývoj dlouhodobý, který byl také silně svázán s různými specifickými osobnostmi.

Světová reformace, tedy druhá reformní vlna, je svázána s působením augustiniánského mnicha a univerzitního učitele Martina Luthera (1483-1546). Jeho osobnost byla velmi výrazná, proto byli zpočátku jako protestanti označováni stoupenci Lutherových myšlenek, příslušníci německé vrchnosti, až postupem času se tento pojem rozšířil i na označení všech křesťanů hlásících se k reformační tradici. Vznikly tak reformní tradice

¹⁸ Tento pojem je odvozen ze slova denominace. Ten označuje malou církevní organizaci, která je zpravidla protestantská. Mezidenominační charakter pak znamená, že se na shromážděních objevují lidé, kteří pocházeli právě z různých malých náboženských organizací, nemuselo se však jednat jenom pouze o protestantské organizace. Na setkáních Jennie nebyly výjimkou ani návštěvy z řad katolíků. Cílem těchto shromáždění bylo setkávání se lidí z různých náboženských organizací ke společným motlitbám a kázáním.

¹⁹ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha, 2004, s. 56. ISBN 80-7178-798-1.

²⁰ Tamtéž, s. 56.

luterská, kalvínská a v třetí reformační vlně, v roce 1534, se k ní zařadila církev anglikánská.²¹

1.3. Podoby denominací evangelikálního křesťanství

1.3.1. Metodismus

Důležitým reprezentantem probuzeneckého hnutí je metodismus. Ten se rozvíjel především v Anglii prostřednictvím Johna Wesleyho, Charlesa Wesleyho a Georga Whitefielda.²² Prvý jmenovaný, John Wesley (1703-1791), je považován za zakladatele metodistické církve. John dosvědčoval „druhé požehnání“ chápal jej jako zkušenost posvěcení. K jeho obrácení došlo 24. května 1738 a to následujícím způsobem: „*Asi kolem třetí hodiny ráno, když jsme setrvávali na modlitbě, sestoupila na nás Boží moc v takové síle, že mnozí z nás jsme překypující radostí křičeli a také padali na zem.*“²³

Daleko progresivnějšího růstu a rozmachu se mu ale dostalo ve zcela jiném prostředí, a to v prostředí Severní Ameriky prostřednictvím emigrantů z anglického prostředí, v šedesátých letech osmnáctého století, kdy metodismus velmi schopně dokázal zareagovat a navázat na tzv. *velké probuzení* mezi třicátými až šedesátými lety působením osobnosti Jonathana Edwardse (1703-1758).²⁴ Martin C. Putna popisuje jeho postavu jako synonymum pro „*Velké probuzení*“. Je to velmi význačná osobnost, která zahájila cyklus revivalistických kázání. V roce 1741 pak pronesl v Enfieldu své slavné kázání, doslova kanonický text Velkého probuzení – *Sinners in the Hands of an Angry God (Hříšníci v rukou rozhněvaného Boha)* – o tom, že lidé jsou apriori odsouzení do pekla a jen Boží milost může člověka vysvobodit.²⁵

Pro tuto vlnu probuzení jsou typická malá společenství věřících, často s laickým vedením, kde se objevovali neustále cestující metodističtí kazatelé. Populární byla také metodistická táborová shromáždění, tzv. *camp meetings*, která byla charakteristická několikadenním pobytem ve stanech, která byla zaměřena na šíření křesťanského evangelia a

²¹ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha, 2004, s. 56-57. ISBN 80-7178-798-1.

²² Tamtéž, s. 61.

²³ ZOPFI, Jakob. *...na všeliké tělo*. Albrechtice, 1998, s. 12. ISBN 80-7112-042-1.

²⁴ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha, 2004, s. 61. ISBN 80-7178-798-1.

²⁵ PUTNA, Martin C. *Obrazy z kulturních dějin americké religiozity*. Praha, 2010, s. 93. ISBN 978-80-7429-007-7.

na prohlubování duchovního života.²⁶ Pro tato setkání jsou typická emotivní kázání, bohatá písňová složka, důrazné apelování na pokání a odvrácení se od hříšného způsobu života.²⁷ Z těchto prvků pak vychází i následné misie uplatňované v následujících stoletích. Taktéž kazatelé s nimi budou dlouhodobě pracovat v rámci kázání a shromáždění.

V prvních desetiletích devatenáctého století zažilo probuzenecké hnutí obrodnu, druhou vlnu. Tato obroda je spojena s Edwardsovým vnukem, Timothy Dwigthem. Mimo jiné přineslo toto obrození také vznik tzv. *učednického hnutí* a to při západních hranicích Spojených států amerických.²⁸ Další osobností, kterou je nutné zmínit, je americký kněz Charles Grandison Finney (1792-1875), jehož vystoupení byla vedena v duchu *arminiánství*, kde nalezneme princip hříchu a princip milosti – ale to co je od předchozího vývoje odlišné, je univerzálnost možnosti obrácení a spásy.²⁹ Charles je považován za dalšího otce „křtu Duchem“. Jeho obrácení proběhlo v roce 1821 a takto je popsáno: „*Přijal jsem mocný křest Duchem svatým. Bez nejmenšího očekávání, ba aniž bych si cokoliv pomyslel...sestoupil na mne Duch svatý takovým způsobem, že se mi zdálo, že to pronikne celým mým tělem i duší...jako vlny proudící lásky...jako dech Boží...žádná slova nemohou vyličit lásku, která byla rozlita do mého srdce.*“³⁰

Pro jeho kázání je charakteristický optimistický a důrazný apel na možnost spásy pro každého jedince. Jeho kázání byla speciálně vystavěna na myšlence nevysloveného dialogu mezi knězem a naslouchajícím.

Další duchovní, jenž pochází z prostředí Nové Anglie je George Whitefield (1714 – 1770), pro kterého jsou typická taková kázání, která probíhala pod širým nebem. Kázal nejdříve v Bristolu, pak v Londýně. Jeho kázání, která byla pro věřící něčím naprosto novým a velmi atraktivním, se stala hlavní konkurencí dalších veřejných atrakcí a přitahovala velké zástupy lidí bez ohledu na příslušnost k církvi. Tímto se podařilo nejenom dokonale uchvátit společnost anglickou, ale taktéž druhé významné jádro, a to severoamerickou společnost.³¹ Otázkou pak zůstává, kolik lidí navštěvovalo jeho kázání z podstaty duchovní a upevňování víry a kolik jedinců jej navštěvovalo jenom proto, že se jednalo o jakousi atraktivitu.

²⁶ NEŠPOR, Zdeněk R. a Zdeněk VOJTÍŠEK. *Encyklopedie menších křesťanských církví v České republice*. Praha, 2015, s. 23. ISBN 978-80-246-3315-2.

²⁷ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společnosti*. Praha, 2004, s. 61. ISBN 80-7178-798-1.

²⁸ Tamtéž, s. 61.

²⁹ PUTNA, Martin C. *Obrazy z kulturních dějin americké religiozity*. Praha, 2010, s. 96. ISBN 978-80-7429-007-7.

³⁰ ZOPFI, Jakob. *...na všeliké tělo*. Albrechtice, 1998, s. 12. ISBN 80-7112-042-1.

³¹ HOCKEN, Peter. *Strategie ducha?: výzva obnovných proudů pro tradiční církve*. Kostelní Vydří, 1998, s. 24. ISBN 80-7192-370-2.

Tyto charakteristické prvky kázání pak využíval především Dwight L. Moody (1837-1899), který popsal své procitnutí následujícím způsobem: *Tu jednoho dne uprostřed města New Yorku...nedokážu to popsat...je to snad až příliš svatá zkušenost...mohu jen říci, že se mi zjevil Bůh...měl jsem takový prožitek jeho svaté lásky, že jsem ho musel prosit, aby zadržel...*³²

1.3.2. Pentekostální hnutí

Pentekostálního hnutí očekává Ježíšův další příchod a završuje tak dlouhodobý a značně roztržštěný vývoj protestantismu v devatenáctém století.³³

Ačkoli se opět jedná o dlouhodobý vývoj, u kterého je velmi problematické definovat jasný začátek, tak i přesto jsou často jako „počátek“ vzniku hnutí zmiňovány dvě hlavní události. „První byl malý průlom v mluvení jazyky v Topece v Kansasu na počátku roku 1901 v malé škole vedené Charlesem F. Parhamem (1873 – 1929). Druhou je probuzení, které začalo v roce 1906 v Azusa Street v Los Angeles, jež vedl Afroameričan Wiliam J. Seymour (1870 – 1922).“³⁴ Musíme ale upozornit, že už v dřívějších dobách se objevovaly malé skupinky s charakteristickými letničními projevy víry. Tato data tedy neznamenají úplný počátek hnutí, ale spíše charakterizují dobu, kdy nastal „boom“ a výrazné rozšíření po celém světě.

Příchodu Ježíše na svět měla předcházet charismata, mezi které v tomto případě patřilo glosolálie, dar prorokování, dar uzdravování. Jedná se o dary Svatého Ducha, které byly podle křesťanské Bible dány o svátku letnic (řecky pentekosté), podle čehož je celé hnutí pojmenováno – *letniční*.

Typická je pro toto hnutí vysoká emocionalita a spontaneita, která byla spojena s apelem na citovou zbožnost.³⁵ O rozvoj pentekostálního hnutí se pak zasloužili již zmínění kazatel hnutí posvěcení Charles Fox Parham (1873-1929), dále kazatel Wiliam J. Seymour (1870-1922). Následkem jeho kázání vznikaly nové sbory, z nichž jedno z nejvýraznějších bylo *Shromáždění Boží (Assemblies of God)*, které bylo založeno v roce 1915.

³² ZOPFI, Jakob. ...na všeliké tělo. Albrechtice, 1998, s. 13. ISBN 80-7112-042-1.

³³ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společnosti*. Praha, 2004, s. 66. ISBN 80-7178-798-1.

³⁴ HOCKEN, Peter. *Strategie ducha?: výzva obnovných proudů pro tradiční církve*. Kostelní Vydří, 1998, s. 45. ISBN 80-7192-370-2.

³⁵ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společnosti*. Praha, 2004, s. 66. ISBN 80-7178-798-1.

Druhá vlna pentekostalismu s názvem *charismatické hnutí* se objevuje v šedesátých letech minulého století. Nachází se ve více méně nezměněné podobě, jediným rozdílem oproti starší vlně je to, že se spíše snažili obnovit stávající křesťanstvo pentekostální zbožností zevnitř a ne tím, že by se zakládaly nové církve. Snažili se o „reformu“ již vniklých náboženských skupin.³⁶

První a nejdůležitější postavy jsou *David Du Plessis* (1905-1987) a *John Wimber* (1934-1998). V této tradici se objevuje významná misijní aktivita. Z tohoto hnutí se vytvořilo velké množství jednotlivců a skupin, kterým se podařilo hranice pentekostalismu překročit.

Z výše zmíněného *pentekostalismu* se dostáváme k vysvětlení probuzeneckého hnutí, které má opět své kořeny v minulosti, první počátky hnutí spadají již do osmnáctého století.

Probuzenectví, anglicky *awakening*, či častěji používané v Americe *revival*, jsou názvy, jež označují různá obrodná hnutí, která jsou charakteristická pro evropský a americký protestantismus mezi léty 1750 – 1850.³⁷

Tato vlna měla několik svých charakteristických znaků. Jedním z nejdůležitějších je subjektivní prožitek vnitřní proměny, který je verifikací pravdy a správnosti víry, životní praxe jako posvěcení, silný prostor pro evangelizaci a misijní činnost, typickým znakem je také nadkonfesijnost a mezinárodnost.³⁸

Tyto obecné znaky jsou velmi dobře uplatnitelné také v letničním hnutí, jenž právě z obrozenectví vychází. Tyto charakteristiky si ukážeme v následujících odstavcích. Třetí podobě evangelikálního křesťanství se budeme věnovat již samostatně.

2. Letniční hnutí

Letniční hnutí silně navazuje na jednotlivé prvky, které jsme popsali v předchozí kapitole. Tyto charakteristiky jsou pro letniční hnutí velmi důležité a podstatné. Jak jsme již popsali, počátky hnutí se objevují v prostředí Nové Anglie, odkud angličtí kněží svým kázáním uchvacují další kněze. Vznikají tak i další ohniska probuzení, nacházející se zejména v americkém prostředí. První letniční sbory se objevují v Americe na počátku 20. století.³⁹ Za velmi významné datum je považován 9. duben 1906, kdy došlo ve shromáždění konaném

³⁶ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společnosti*. Praha, 2004, s. 67. ISBN 80-7178-798-1.

³⁷ FILIPI, Pavel. *Křesťanstvo: historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*. Brno, 2012, s. 156. ISBN 978-80-7325-280-9.

³⁸ Tamtéž, s. 156.

³⁹ Tamtéž, s. 164.

Williamem Seymourem k „vylití Ducha“ a pak pokračovaly další události.⁴⁰ Je samozřejmé, že další vývoj a rozvoj byl tímto rychle nastartován a rozšiřoval se nejen chronologicky ale i teritoriálně. Církevně se v americkém prostředí hnutí uvedlo ve společenství *Boží církve (Church of God)* a *Božího shromáždění (Assemblies of God)*.

Velmi důležitý je v charakteristice hnutí také její samotný název. Protože hnutí je velmi silně vázáno na křest Duchem svatým, je název odvozován právě od „vylití Ducha“, které se odehrálo téměř před 2000 lety na apoštoly během židovských svátků, které nesly jméno Letnice.⁴¹ „*Večer o velikonoční neděli vzkříšený Pán dýchl na své učedníky a řekl: „Přijměte Ducha svatého“. Předal jim život, který měl on sám.*⁴² Tento „zázrak“ je popsán následovně: „*V plnosti času Bůh poslal svého Syna, a když nastal den Letnic, „byli všichni shromážděni na jednom místě. Náhle se strhl hukot z nebe, jako když se žene prudký víchř, a naplnil celý dům, kde byli. A ukázaly se jim jakoby ohnivé jazyky, rozdělily se a na každém z nich spočinul jeden; všichni byli naplněni Duchem svatým a začali ve vytržení mluvit jinými jazyky, jak jim Duch dával promlouvat.*“⁴³

Mezinárodnost byla výrazným znakem, bez toho by se hnutí nerozšířilo dále než za hranice Severní Ameriky. Naopak hnutí potvrdilo mezinárodní charakter a rozšířilo se velmi rychle i do evropských zemí, ale například i mezi černošskou populaci. S tím také souvisí i roztržičnost hnutí a zakládání velkého počtu různých sborů. Často mezi sebou neudržovaly ani výrazně pevné vztahy, spíše se snažily soustředit na svá konkrétní setkávání. „*Letničtí, kteří pocházeli z jiných denominací, tihli k zakládání malých, nezávislých shromáždění, která se většinou setkávala v pokoutních a zastrčených kaplích.*“⁴⁴

To, co je letničtím často vytýkáno, je až přílišný dogmatismus jejich stanovených principů a vůbec podstaty hnutí. Martin C. Putna v této souvislosti mluví o tzv. triádách. V jejím středu totiž stojí dvě základní triády – první tvoří Bible, Ježíš a člověk. Druhá triáda představuje hřích, milost, a obrácení. Skeptický je především k samotnému fenoménu obrácení, které redukuje celé křesťanství pouze na základní prvky. Mezi ty základní pak řadí vyznání hříšnosti, rozpoznání Ježíše, osobní vztah k Ježíšovi a vůle bojovat s hříchem.⁴⁵

⁴⁰ FILIPI, Pavel. *Křesťanstvo: historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*. Brno, 2012, s. 164. ISBN 978-80-7325-280-9.

⁴¹ *Historie letničního hnutí*. Albrechtice, 2005, s. 163. ISBN 80-7112-102-9.

⁴² CHADWICK, Samuel. *Cesta k letnicím*. Albrechtice, 2014, s. 27-28. ISBN 978-80-7112-173-2.

⁴³ Tamtéž, s. 29.

⁴⁴ HOCKEN, Peter. *Strategie ducha?: výzva obnovných proudů pro tradiční církve*. Kostelní Vydří, 1998, s. 48. ISBN 80-7192-370-2.

⁴⁵ PUTNA, Martin C. *Obrazy z kulturních dějin americké religiozity*. Praha, 2010, s. 91. ISBN 978-80-7429-007-7.

To, co je pro obrácené nejpodstatnější, je přítomnost Ducha svatého. Ten nesestoupil do jejich života, on totiž sestoupil přímo na obrácené, na konkrétní věřící. A je jejich součástí. *Ježíšův duch přišel v moci Boží přebývat v lidských srdcích.*⁴⁶ Tím, je vyjádřena právě ta okolnost, že Duch svatý je jejich součástí a proto mohli jedinci zažít nezměrnou radost a slávu. Úplnou symbiózu vyjadřuje následující věta: *„Letnice nás prostřednictvím Boží přítomnosti v lidském nitru sjednocují s Kristem stejně, jako je Syn sjednocen s Otcem. Vy ve mně a já ve vás.“*⁴⁷ Pro věřící je tedy tou nejpodstatnější zkušeností křest Ducha svatého, bez kterého nemůže dojít k pravému obrácení jedince. Podle letničních se Duch svatý váže na konkrétní jedince, na které sestupuje. Přebývá v lidech, skrze které jedná.⁴⁸ A taktéž tyto jedince chápe jako velmi silné lidi, kteří se z obyčejných jedinců transformují v neobyčejné osobnosti.⁴⁹

Pro letniční učení je nejdůležitějším pramenem Písmo svaté neboli Bible. Písmo je stavěno na piedestal, ze kterého není možné jej nikdy odstranit. Chápu jej tedy jako ten nejdůležitější pramen, který nesmí být ohrožen jakoukoliv kritikou. Bible je Slovem Božím. Nic nestojí výše, což vyjadřuje i následující popis: *„Je neomylným Božím zjevením, a tím jedinou směrnicí pro učení a život církve, jakož i každého jednotlivce.“*⁵⁰ Právě toto dogmatické chápání Písma svatého je velmi často kritizováno.

Dále je jejich podstatným bodem učení o zkaženosti světa, konkrétně hříšnosti věřících, kteří se tak stávají nečistými. Člověka chápou jako hříšného, znečištěného a čím větší je jeho hříšnost, tím více se vzdaluje jeho duše od Boha. S tím souvisí i nutnost pokání. *„Bez „metanoie“ není spásy.“*⁵¹ Následujícím prvkem, který jsme si popsali již výše je obrácení jedince a jeho následné znovuzrození. Čili podstatným prvkem je popsáný křest Duchem svatým, jehož důsledkem jsou dary Ducha svatého a jejich rozvoj v životě obráceného. Celkově se jedná o devět darů, přičemž nejnápadnějším prvkem je mluvení v jazycích, na které je kladen výrazný apel. S tím souvisí i užití ovoce Ducha svatého. Na toto navazuje také uzdravení nemocí, ducha, duše a těla, které probíhá pomocí modlitby víry, darů uzdravování, modlitby církve a mazání olejem.⁵² Jedná se o „zázračná uzdravování“. Posledním bodem je vytvoření *Církve Ježíše Krista*, která má organizační zřízení velmi charakteristické. Jedná se spíše o vytvoření malých, často rodinných církví, které pak působí i

⁴⁶ CHADWICK, Samuel. *Cesta k letnicím*. Albrechtice, 2014, s. 30. ISBN 978-80-7112-173-2.

⁴⁷ Tamtéž, s. 30.

⁴⁸ Tamtéž, s. 34.

⁴⁹ Tamtéž, s. 70.

⁵⁰ ZOPFI, Jakob. *...na všeliké tělo*. Albrechtice, 1998, s. 61. ISBN 80-7112-042-1.

⁵¹ Tamtéž, s. 62.

⁵² Tamtéž, s. 63.

v místní občanské komunitě. Taktéž společné bohoslužby mají charakteristickou skladbu, kterou si popíšeme konkrétněji v následujících odstavcích. To, co je dalším a neméně důležitým prvkem, je evangelizace. Ta probíhala prostřednictvím misí. Také velmi výrazné emoční projevy, které jsou charakteristické především pro společná setkávání, kam patří různé silné projevy radosti, smutku. Výjimečné nebyly ale i nadpřirozené zásahy Boží vůle, které se nejvýrazněji objevovaly při křtu Duchem svatým. Neméně podstatnou je pak péče v sociální oblasti, která je nejvíce zdůrazněna v jednotlivých odnožích letniční církve, například v Armádě spásy, ale i v dalších jednotlivých denominacích.

To, co je nutné ještě zmínit, je to, že projevy letničního hnutí byly často nepochopeny, vyvolávaly spousty nezodpovězených otázek a staly se pro mnohé velmi kontroverzním tématem, nejen kvůli zázračným uzdravováním, ale taktéž kvůli různým projevům darů Ducha svatého. Jakékoliv projevy, které jsou jen velmi těžce uchopitelné a vysvětlitelné, budou vždy problematické a pro řadu lidí nepochopitelné. Proto docházelo nejen k jejich stigmatizaci. Z následného nepochopení docházelo také ke zkresleným názorům na hnutí a k různým pejorativním označením a zbytečně klamavým předsudkům, kterými se nechalo ovlivnit velké množství lidí. I když se s pozdějším vývojem názory na letniční hnutí proměnily, je nutné uvést tzv. *Berlínskou deklaraci*, která byla pronesena na konferenci zástupců svobodných i státních církví v Berlíně dne 15. srpna 1909. Z dnešního hlediska je velmi problematickým faktem, že se samotné konference nemohli účastnit členové obžalovaného letničního hnutí.⁵³ Deklarace chápe letniční hnutí z rozličných důvodů jako nevhodné seskupení. Přesvědčení byli především o tom, že letniční hnutí je silně spjato se spiritismem. Jedince, již prošli křtem Ducha svatého, chápali jako posedlé, kteří jednájí s démony. Tento rituál byl charakteristický duševním naplněním, kdy jedinec cítil přítomností Ducha svatého. Zpravidla se vyskytovala glosolálie.⁵⁴ Rituál byl doprovázen také neovladatelnými tělesnými projevy. Všechny projevy jako šubání, padání, třes, hlasitý křik a smích, ke kterým docházelo právě při křtu Duchem svatým, byly považovány za projevy démonické, hysterické a duševní, které v žádném případě nepatřily Bohu. Dále odpůrci zdůrazňovali také přesvědčení, že Letnice byly jenom jedny.⁵⁵ Samozřejmě, že po vzniku *Berlínské deklarace* se chápání nového hnutí postupně vyvíjelo a měnilo, proto byla deklarace pak mnohými signatáři odvolána. I přesto bylo však jisté, že tyto zmíněné „nadpřirozené projevy“ skýtají ne vždy jenom pozitivní moc a energii a budou tedy vždy balancovat na

⁵³ EDEF, Eugen. *Boj o letniční hnutí*. Albrechtice, 2005, s. 41. ISBN 80-7112-093-6.

⁵⁴ Glosolálie je schopnost jedince mluvit a modlit se neznámými jazyky.

⁵⁵ *Historie letničního hnutí*. Albrechtice, 2005, s. 117-119. ISBN 80-7112-102-9.

hraně určité kontroverze. Pokud si totiž pozorně přečteme, jak povolává Ježíš svých dvanáct apoštolů a obdaruje je službou s výrazným uzdravovacím charakterem, najdeme zde dar služby, která má nejenom uzdravovací charakter, ale vychází z obecné podstaty vymítání jakékoliv neudu pocházejícího od ducha nečistých. Takových, kteří jsou atributem zla, a jejich cílem je škodit lidem. V Bibli je uvedeno: „*A svolav dvanácte učedníků svých, dal jim moc nad duchy nečistými, aby je vymítali, a aby uzdravovali všelikou nemoc, i všeliký neuh!*“ (Mt 10,1). Ze své nejryzejší podstaty zde není zázračné léčení vyděleno od vymítání zlých sil, uzdravení je chápáno jako součást moci nad zlými duchy.

Hnutí jako takové je velmi tvárné a přizpůsobivé a rozhodně není postaveno na jednom pevném základu. Je propojeno a čerpá z více zdrojů a tradic. Ano, je pravdou, že hnutí je velmi tvárné, ale spíše ve svých projevech a různých odvětvích, která se opravdu vyvíjela a ustálila v rozličných církvích. Ale dovolíme si tvrdit, že podstata hnutí je opravdu velmi dogmatická a přísná. Pokud nejste probrán křtem Ducha svatého, nemluvíte jinými jazyky, tak jste nebyli obdarováni a nejste tedy letničními v pravém slova smyslu. U těch, kteří byli obdarováni, se letniční proud objevil jako „životní styl“ možnost žití, způsob života, a ten není jasně a neústupně definován.⁵⁶ Ano, s tímto výrokem nelze než nesouhlasit, i v případě Jennie. Její rodina žila jako letniční, ale svým vlastním způsobem života, který zahrnoval nejenom jejich duchovní stránku, ale celkový životní styl.

V následujících odstavcích se podrobněji zaměříme na konkrétní dogmata, ze kterých vychází letniční hnutí. První z nich je konkrétní událost, která způsobí obrácení věřícího a to jest „Křest Duchem svatým“, který je chápán jako druhá nezbytná zkušenost věřícího, hned vedle klasického křtu vodou. Po zmíněném Křtu Duchem svatým dochází v životě věřícího k misijní aktivitě, charismatům, zejména glosoláliím, ale také darům proctví, uzdravování, a činěním zázraků.⁵⁷

⁵⁶ HOCKEN, Peter. *Strategie ducha?: výzva obnovných proudů pro tradiční církve*. Kostelní Vydří, 1998, s. 45. ISBN 80-7192-370-2.

⁵⁷ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společnosti*. Praha, 2004, s. 102. ISBN 80-7178-798-1.

2.1. Znaky letničního hnutí

2.1.1. Křest Duchem svatým

Nejvýraznějším prvkem letničního hnutí bylo obrácení jedince na tu „správnou“ lépe řečeno pravou víru. Křest Duchem svatým přináší jedinci změnu, procitnutí. Ze starého jedince se stává člověk probuzený, člověk naprosto nový. Jedná se o velmi význačnou a zlomovou zkušenost, která v jedinci zanechá hluboké stopy. Událost představuje krátkodobou a jedinečnou zkušenost. Přesto je ale nutné, aby u jedince, u kterého ke křtu dojde, bylo přítomno několik faktorů, díky kterým je křest možný. Proto je spíše lepší jej považovat za čínorodý proces, jehož výsledkem je právě křest.

Prvním důležitým faktorem je to, aby si jedinec uvědomoval svoje jednání a následné důsledky z něj pro něj plynoucí. Je důležité se kát. „*Pokání číňte, a pokřti se jeden každý z vás v jménu Ježíše Krista na odpuštění hříchů, a přijmete dar Ducha svatého.*“ (Sk 2,38)

Stejně důležité a podstatné je pro křest očistění. Musíme popřít, že křest by byl možný jenom pro ty, kteří jsou čistí a bezhříšní, protože takový člověk ze své podstaty ani nemůže být. Pomáhá nám být silnými a hřích překonávat. Důležitá je také síla a odhodlání žít co nejlépe a vyvarovat se jakémukoliv hříchu. „*Musíme chtít chodit ve světle.*“ (1J 1,7). Křest přichází také skrze důležitou víru, projevené modlitby, a taktéž poslušnosti.⁵⁸

Typické je, že jedinec uzřel nějaký zázračný obraz, vyslyšel nějaké poselství, spatřil zázračné zjevení. To je doprovázeno mnohými krásnými podněty, jejichž výsledkem je uzření něčeho bohulibého a naplňujícího. To mohlo mít samozřejmě velmi rozličný charakter. Uvádíme proto několik příkladů. Prvním z nich je úryvek z deníku bratra Pavla Wojnara. „*Toho dne, kdy jsem přemýšlel, mě o půlnoci ozářilo světlo z nebe. Nevím, jestli bylo vidět zvenčí. Otevřelo se mi nebe a měl jsem jasné a srozumitelné zjevení: Když anděl Marii oznámil, co se stane, ona počala, i když byla pannou. Ježíš, kterého porodila, je Synem Božím, který spasil celý svět. Naplnila mě nepopsatelná radost a Boží pokoj. Věděl jsem, že jsem spasen. Zároveň jsem uviděl celý svůj život v Božím světle, všechna má přestoupení a lži, kterými jsem okrádal svou chudou rodinu o peníze. Ještě této noci jsem napsal domů na velký arch papíru vyznání svých hříchů s prosbou o odpuštění. Popsal jsem také své obrácení.*“⁵⁹

Na subjektivní prožitek narazíme ve všech vyznání jednotlivých členů letničního hnutí. Prožitky jsou velmi typické a objevovaly se velmi často při společných setkáváních.

⁵⁸ ZOPFI, Jakob. ...*na všeliké tělo*. Albrechtice, 1998, s. 74. ISBN 80-7112-042-1.

⁵⁹ *Historie letničního hnutí*. Albrechtice, 2005, s. 16. ISBN 80-7112-102-9.

Měly velmi rozmanitý charakter. Nejčastěji byl prožitek spojen s velmi nekontrolovanými pohyby těla a mluvení jinými řečmi. Křest Duchem byl podstatným pro uzření, probuzení a potvrzení samotné víry. *Prožití tohoto daru ve křtu v Duchu svatém je chápáno jako letnice dvacátého století, které byly dány k podpoře silné evangelizace, jež má zasáhnout všechny lidi před rychle se blížícím se příchodem Pána.*⁶⁰

2.1.2. Glosolálie neboli „mluvení v jazycích“

Mluvení v jazycích patří mezi dary Ducha svatého. Pro letniční tvoří velmi důležitou zkušenost. Často je vázáno přímo na „křest Duchem svatým“ na „vylití Ducha svatého“. Prvotní prameny k darům Ducha svatého opět najdeme v Písmu. První zmínky najdeme u apoštolů. Mluvení jazyky je chápáno jako krásná a nenahraditelná zkušenost, která silně obohacuje křesťanský život. Důležité je ale si uvědomit, že se jedná o mluvení jazyky neznámými, kterým nelze porozumět, aniž by byly následovně vyloženy. Tyto modlitby jsou chápány jako řeč, kterou jedinec promlouvá přímo k Bohu. Lidé jim nemohou bez vyložení porozumět. *„Kdo mluví jazykem, ne lidem mluví, ale Bohu!“* (1K 14,2). Mluvení v jazycích není jenom jednoho projevu, může jich být samozřejmě více. Může být individuální nebo společná při bohoslužbě, aniž by tomu ostatní lidé porozuměli, dále může být mluvení v jazycích s výkladem. V nových jazycích nemusí docházet jenom k promluvě, ale jenom k požehnání, poděkování nebo samotnému zpívání písní.⁶¹ Jak vypadá konkrétní promluva v jazycích, popisuje následující ukázka, odehrávající se při bohoslužbě: *„Nejenže se modlí volně a veřejně jednotlivci, ale často se stává, že nějaký jednatel zanotuje k zpěvu v nových jazycích, ostatní se přidávají a najednou se rozvlní mohutný chór v nových jazycích, který nemá žádné vlastní vedení melodie, ale zazní v nádherném akordu k oslavě a chvále Boží.“*⁶² Thomas Ball Barratt popisuje křest Duchem svatým takto: *„Byl jsem naplněn takovým světlem a takovou mocí, že jsem začal hlasitě volat v nějakém jazyce, který jsem neznal. Soudě podle toho, jak se měnily forma a hlásky, musel jsem mluvit v různých jazycích.“*⁶³

⁶⁰ HOCKEN, Peter. *Strategie ducha?: výzva obnovných proudů pro tradiční církve*. Kostelní Vydří, 1998, s. 45. ISBN 80-7192-370-2.

⁶¹ ZOPFI, Jakob. *...na všeliké tělo*. Albrechtice, 1998, s. 95. ISBN 80-7112-042-1.

⁶² Tamtéž, s. 94.

⁶³ Tamtéž, s. 20.

2.1.3. Zázračná uzdravení

I další z projevů letničního hnutí má svůj dlouhodobý vývoj a není doménou pouze tohoto hnutí. Jak jsme již poukázali, zázračná uzdravování patří mezi to spektrum projevů, vyvolávající množství otázek a skepticismu k daným nadpřirozeným projevům. Jedná se o kontroverzní téma „par excellence“. Neboť se nejedná pouze o pozitivní zázraky, ale symbiózu veškerých nadpřirozených prvků, které nejsou vždy ze své podstaty jenom pozitivní a dobré. Prvním pramenem, ze kterého při zkoumání zázračných uzdravení musíme vycházet, je samotné Písmo svaté. Pokud se konkrétně zaměříme na procesy „zázračných uzdravení“, najdeme jej v Markovu evangelium. Léčení a pomoc potřebným vychází z podstaty Ježíše Krista. „*Ježíš kázal evangelium království a uzdravoval každou nemoc a každou chorobu!*“ (Mt 9,35). Ježíš je tou postavou, která činí dobré činy ze své podstaty, ze svého soucitu. Je postavou aktivní, činitelem, z něhož vše vychází. Ježíš je v tomto smyslu chápán jako živě působící, energická, dynamická osobnost, která má platné a aktuální poselství.⁶⁴ To, že tak opravdu je, najdeme opět v Písmu: „*Ježíš kázal evangelium království a uzdravoval každou nemoc a každou chorobu!*“ (Mt 9,35), taktéž „*Na nemocné ruce vzkládati budou, a dobře se míti budou.*“ (Mt 16,18). Jeho zaměření na pomoc potřebným je zcela jednoznačné, to potvrzuje i ustanovení moci dvanácti apoštolům, kterým byla taktéž dána moc vyhánět zlé duchy a léčit nemocné.

V rámci našeho zkoumání chápeme jako činitele uzdravení pouze Ježíše Krista. Tím se dotýkáme i problematiky jedince, prostředníka, skrze kterého probíhá zázračné uzdravení. Ano, ačkoli se jedná o využití nadpřirozené moci, dochází k němu pomocí prostředníka. Ten však není tím poskytovatelem zázraku, je pouze jeho přenašečem. „*Řečeno slovy Johna Wimbera: Stane-li se prostřednictvím někoho zázrak uzdravení, je to potvrzení Božího slova, nikoli potvrzení služebníka, který byl prostředníkem uzdravení.*“⁶⁵ S tímto také souvisí to, že zázrak je vykonán prostřednictvím reálného vložení rukou na postižené místo či pomazání olejem. Někdy k vyléčení postačí modlitba nebo promluva kazatele, vždy se ale něco reálně při zázraku odehraje.

Z historického hlediska vychází letniční projevy zázračných uzdravování z roku 1672, kdy máme doložené případy motliteb za nemocné a hlášené případy uzdravení v Americe. To je spojeno s misijní cestou *George Foxe*.⁶⁶ Vůbec přístup k zázračným uzdravováním, taktéž prošel vývojem, letniční v tomto odkazu navazují na *Hnutí Božího uzdravení*, jež vycházelo

⁶⁴ HEJZLAR, Pavel. *Dva přístupy k Božímu uzdravení*. Praha, 2010, s. 11. ISBN 978-80-254-6490-8.

⁶⁵ DRÁPAL, Dan. *Uzdravování*. Praha, 1993, s. 24. ISBN 80-901628-0-0.

⁶⁶ HEJZLAR, Pavel. *Dva přístupy k Božímu uzdravení*. Praha, 2010, s. 1. ISBN 978-80-254-6490-8.

z podstaty pietismu, a také vychází z *Hnutí svatosti*.⁶⁷ Zajímavostí je, že jedním z prvních průkopníků je lékař, homeopaticky laděný lékař, *Charles Cullis* (1833 – 1892), působící v Bostonu, který se pak stal se vůdcem zmíněného *Hnutí svatosti*. Charles Cullis totiž chápal fyzické uzdravení jako dar.⁶⁸

Otázkou však zůstává, co je pro zázračné uzdravení podstatné a z jakého důvodu se děje, co je jeho příčinou. „Boží uzdravení“ nám jasně naznačuje, kdo je v tomto vztahu činitelem, kdo jedná, i když skrz prostředníka. Jedná se o zázrak, který vznikne na základě jednoho konkrétního a specifického vztahu jedince a Boha. Na jedné straně je tento vztah vytvořený Boží milostí a její mocí a na druhé straně staví víru a pokání jednotlivce.⁶⁹ Zdůrazňujeme tedy i silnou vnitřní motivace jedince k tomu, aby byl vyléčen. Bezpochyby je nutná víra jedince v Boha a jeho pokání. Může však dojít i k jistým výjimkám. Existují případy, kdy může dojít k uzdravení působením daru uzdravování, aniž by nemocný věřil. Víra a pokání pak ale musí následovat, nebo bude daru pozbyto.⁷⁰ Je tedy nutné, aby jedinec uzřel vírou k Bohu, ta je totiž veskrze pozitivním prvkem, který dokáže léčení usnadnit.

Pro ukázkou, jak takové „zázračné uzdravení“ může vypadat, uvádíme zápis Ludvíka Žwaka: *„Když jsme viděli, že každé vydechnutí nemocné může být to poslední, poklekli jsme všichni vedle postele. Odevzdávali jsme Pánu nemocnou v motlitbě, velebili jsme ho a děkovali mu za spasení, které vydobyl a vybojoval na Golgotě i pro nemocnou. V té chvíli byla naše srdce naplněna Božím pokojem. V této těžké chvíli se stala divná veliká věc, na kterou jsme ani nepomysleli. Nemocná se najednou posadila na posteli, začala velebit a oslavovat svého Pána a děkovat mu za spasení. Jaká předivná radost nás všechny naplnila. Co se s námi dělo, to nedokáží popsat, protože se to nedá vyjádřit slovy.*⁷¹ Uzdravení je v tomto případě spjata s horoucí motlitbou k Bohu. A zázrak, uzdravení nemocného, se stává velmi rychle, ve velmi krátkém okamžiku. Z nemocného se najednou stane naprosto zdravý jedinec.

⁶⁷ HEJZLAR, Pavel. *Dva přístupy k Božímu uzdravení*. Praha, 2010, s. 2-3. ISBN 978-80-254-6490-8.

⁶⁸ Tamtéž, s. 3.

⁶⁹ Tamtéž, s. 18.

⁷⁰ Tamtéž, s. 97.

⁷¹ *Historie letničního hnutí*. Albrechtice, 2005, s. 181. ISBN 80-7112-102-9.

2.1.4. Misijní činnost

Životní praxe byla pro věřící velmi důležitá. Členům samotným velmi záleželo na tom, jakými jsou lidmi a jaký dopad má jejich chování nejen na nejbližší okolí lidí, ale i na společnost. Příslušníci o svém životě pochybovali a často si kladli velmi rozmanité otázky. Tyto otázky byly velmi těžké, týkající se podstaty víry a života. Jednalo se o otázky, na které nebylo možné nalézt jednoznačné a uspokojující odpovědi. V rámci neutišitelných a nezodpovězených otázek o smyslu lidské existence, se mnozí z příslušníků zaměřilo na dobrovolnickou aktivitu pro druhé jedince. S tím souvisí časté sociální zaměření na pomoc lidem, kteří byli odkázáni na pomoc druhých. Netýká se to jenom lidí, kteří byli blízkými, ale i jedinců kteří třeba bydleli v jiném státě a byli postihnuti nějakou katastrofou.

2.1.5. Letniční shromáždění

Současná shromáždění letničního hnutí vychází částečně ze svého historického vývoje. Martin C. Putna kazatele popisuje jako poutníky na „křížových výpravách“ putujících napříč celou Amerikou, kteří nemuseli být vždy vyškolení, často se jednalo i o laiky. Shromáždění se odehrávala pod širým nebem. Kázání, které bývalo navštěvováno velkým množstvím lidí, bylo velmi emotivní, objevují se zde výkřiky, pláč, mdloby, různé stavy připomínající extázi, vyjevování určitých vizí. Svoji podstatou připomíná dramaturgii divadelního představení o hříchu a minulosti.⁷²

Shromáždění letničního hnutí bývala jiná, než bylo zvykem u „klasických“ církví. Hlavním místem, kde se setkávání odehrávala, byly především domovy členů sborů letničního hnutí. To vycházelo z té podstaty, že hnutí se nejdříve šířilo v menších kruzích rodinných, posléze mezi přáteli a známými, a tak se většinou tvořily takové mešní sbory spíše rodinného nebo přátelského charakteru. Lidé se tedy setkávali místo kostela v prostředí domácím. Většinou to byla místnost v domě, která byla vymezena a upravena právě k účelům společného setkávání. Tak to bylo i v případě Jennie Šimkové, která spolu se svým manželem postavila velký dům, jenž se dodnes stojí na kopci v Křídlech. K domu byla přistavena i modlitebna. Protože byla ale malá a nevešli se tam všichni lidé, byla později upravena a zvětšena. Je zajímavé, že modlitebna byla postavena jako první část domu, zřejmě byla chápána jako ta nejdůležitější a nejpotřebnější. Z hlediska praktického, tedy formy místa, kde

⁷² PUTNA, Martin C. *Obrazy z kulturních dějin americké religiozity*. Praha, 2010, s. 92-93. ISBN 978-80-7429-007-7.

se shromáždění odehrávala, jsme se s jejich charakteristikou seznámili. Dále se zaměříme, jak probíhala setkání po duchovní a obsahové stránce.

Letniční shromáždění mají specifický charakter. Probíhají ve velmi optimistické náladě, s radostnými a emotivními projevy, na které je kladen silný důraz. Jedná se o veřejnou motlitbu, na které je každý vítán, takovou motlitbu, již oslavuje Ježíše Krista. Typické jsou společné motlitby, vyprávění svědectví, motlitby v jazycích, objevuje se křest Duchem svatým a společné oslavné písně. Tyto písně tvoří velmi silný prvek při společných setkání. „*Všichni přítomní pak pociťují zvláštní posvátnost a přítomnost Boží.*“⁷³

3. Historie letničního hnutí v českých zemích

Jak jsme již zmínili, probuzenecké hnutí se velmi rychle šířilo i mimo kontinent Severní Ameriky. Evropa, potažmo střední Evropa se stala místem, kde se letniční hnutí uchytilo a získalo si řadu příznivců, i když jejich osud byl velmi složitý a náročný. Leckdy byli členové selektováni ze společenství evangelických sborů, ale i ze společenství obyvatel jednotlivých vesnic.

Vývoj v evropských státech byl taktéž velmi problematický, pokud bylo letniční hnutí rozšířeno, tak podléhalo silné kritice a nikde nebylo přijato bez výhrad. Dodnes působí v mnohých evropských zemích, avšak roztržštěné do mnohých denominací a různých sborů. V další části se zaměříme na vývoj letničního hnutí v českých zemích, následně v Československu a závěrem si charakterizujeme českou současnost letničního hnutí a dalších blízkých církevních společenství.

Protože patřilo mezi velmi okrajová náboženská společenství jejich pramenná základna je velmi omezená. První data týkající se těchto skupin pochází až z dvacátých let. S konkrétními daty pak přichází ve třicátých letech dvacátého století *Evangelický Jubilejní almanach – schematism*. Podle něj měla Jednota bratrská šest sborů se 7122 členy, Jednota česko-bratrská (dřívější Svobodná reformovaná církev) měla sborů nejvíce, třicet dva, ve kterých bylo 6530 členů, Bratrská jednota Chelčického měla deset sborů s 1198 členy, metodistická církev působila v třiceti jedněch kazatelských obvodech s 10 237 členy, Adventisté měli třicet dva sborů s 1308 členy, znatelně menší množství členů pak patřilo k Nové církvi křesťanské a dalším.⁷⁴

⁷³ ZOPFI, Jakob. *...na všeliké tělo*. Albrechtice, 1998, s. 94. ISBN 80-7112-042-1.

⁷⁴ NEŠPOR, Zdeněk R. Modernizace českého evangelického prostředí: případ svobodných církví. In *Český časopis historický* 110, 2012, č. 1, s. 38. ISSN 0862-6111.

Specifikem vzniku těchto svobodných církví bylo v českém prostředí, podobně jako v americkém prostředí, že vycházelo z vnitřní podstaty náboženské víry u konkrétních věřících. Ti nesouhlasili se zestátněním církví, které pro ně znamenalo mnohé ústupky a odklon od pravé víry. Nejvyšším cílem byla pro tyto věřící silná osobní angažovaná religiozita, která byla upřednostňována.⁷⁵ Což platilo i pro letniční hnutí. Neboť jejich členi právě vycházeli ze svých prožitků, které pro ně byly nejvýznamnějším potvrzením nejenom víry, ale Boží přítomnosti.

3.1. Letniční sbory

Letniční sbory se v československém prostředí začaly tvořit počátkem dvacátého století. Velké množství bylo rozptýleno v Praze. Oblastí, kde se sbory hodně rozšiřovaly, bylo Těšínsko: Karviná, Albrechtice, Dolní Žukov, Nebory, Tyra, Vendryn, Milíkov, Bystřice, Grudky, Horní Suchá, Jablonci. Dále také například v Holanech u České Lípy. Můžeme si povšimnout, že se jednalo o území, kde se nemluvilo jenom česky, ale také polsky a německy.⁷⁶ Těšínsko je tak považováno za jakési ohnisko letničního hnutí, které se posléze postupně transformuje a vyvíjí. V dalších odstavcích si představíme konkrétní sbory, které v Československu působily. Zaměříme se na jejich historii, vývoj a činnost, závěrem práce budeme analyzovat vývoj a projevy sboru křídelského v souvislosti s působením ostatních sborů.

Pro letniční sbory v Československu je poměrně typická analogie v jejich postupném časovém vývoji. První sbory byly založeny většinou lidmi, kteří prožili křest „Duchem svatým“ a byli velmi naplněni Boží láskou, radostí a chtěli víru zvěstovat a šířit dále. Při křtu jsou zmiňovány glosolálie, vize a zázračná uzdravení, kterých však není příliš velký počet. Nicméně v tomto ohledu můžeme jejich shromáždění chápat jako velmi živelná a horlivá. Druhou generací byli lidé v této víře velmi strážliví a tyto specifické projevy byly oslabeny. Postupně se znaky letničního hnutí projevovaly čím dál tím méně. V poslední, současné generaci, působí vnuci prvních zakladatelů. Sbory tvoří mládež, která ve velkém množství případů navazuje spolupráci s Jednotou českobratrskou.⁷⁷ Takový vývoj mělo i shromáždění v Křídlech, kterému se budeme věnovat dále.

⁷⁵ NEŠPOR, Zdeněk R. Modernizace českého evangelického prostředí: případ svobodných církví. In *Český časopis historický* 110, 2012, č. 1, s. 25. ISSN 0862-6111.

⁷⁶ *Historie letničního hnutí*. Albrechtice, 2005, s. 243. ISBN 80-7112-102-9.

⁷⁷ ŠTĚRBA, Oldřich. Úvaly. In *100 let Sboru Církve bratrské na Žižkově 1902-2002*. Praha, 2002, s. 84. ISBN 80-86225-28-3.

3.1.1. Apoštolská církev v Praze

V Praze se počátky letničního hnutí objevují již na počátku 20. století. Na začátku roku 1908 pronikají zprávy o hnutí do sboru, jenž sídlil v Soukenické ulici, pod názvem *Svobodná reformovaná církev*. A tam začínají nové dějiny sboru.⁷⁸

I zde se odehrávaly Boží zásahy, které byly typické pro letniční hnutí. Taktéž zde dochází k rozdělení jednotlivých členů sboru. Někteří zásahy chápou jako prozření, jiní jako něco, co není křesťanským znamením, jež by mohlo být v souladu s Božím písmem. Přesně takto probíhalo objevování a prosazování letniční církve na různých místech. Vždy vyvolávalo skandály, pomluvy mezi lidmi, vždy mělo své odpůrce a příznivce. „*V tomto sboru se začaly dít viditelné Boží zásahy. Ti, kteří se otevírali působení Ducha svatého, byli naplněni takovou radostí, že propukli v plesání a mluvení v cizích jazycích.*“⁷⁹

Je jisté, že pro fungování sboru bylo velmi důležité povolení místních úřadů. Proto tedy byla vytvořena na základě povolení úřadů náboženská společnost, již nesoucí název *Záchranný spolek Tábor*.⁸⁰ Dá se říci, že až s novým uskupením a novými místy, kde se sbor scházel, se získal potřebný klid a možnost soustředění se na Ducha svatého. „*Mnoho času trávili na modlitbách a u společného rozjímání Božího slova. Duch svatý jim zjevoval nové pravdy Slova Božího, kterým dříve nerozuměli.*“⁸¹

Záchranný spolek Tábor měl zpočátku jako svého kazatele bratra Nováka, který ale velmi záhy odjel do Austrálie a tak se posléze novým kazatelem stal bratr František Sokol.⁸² Pod jeho vedením se sbor nevěnuje pouze otázkám duchovním. Nicméně výrazný apel byl kladen na duchovní vnitřní život sboru a duchovní dary. Méně se pak projevovala orientace oblast sociální.⁸³

Základem sboru se stávalo pravidelné setkávání členů. Bylo však nutné upevnit sbor i jinými činnostmi, které by podpořily nejenom soudržnost, ale také umožnily šíření nejenom novinek ze sboru, ale i jednotlivých úvah a článků. Soudržnost podporovaly také tzv. „*rekreace*“. Byla to několikadenní shromáždění celých rodin, které přijely na konkrétní místo, a několik dní zde probíhal náboženský program vyplnění shromážděními, kde se kázalo, četlo

⁷⁸ *Historie letničního hnutí*. Albrechtice, 2005, s. 125. ISBN 80-7112-102-9.

⁷⁹ Tamtéž, s. 126.

⁸⁰ Tamtéž, s. 126.

⁸¹ Tamtéž, s. 126.

⁸² ŠTĚRBA, Oldřich. *Úvaly In 100 let Sboru Církve bratrské na Žižkově 1902-2002*. Praha, 2002, s. 84. ISBN 80-86225-28-3.

⁸³ Tamtéž, s. 84.

z Bible, zpívalo a vše bylo doplněno svědectvími.⁸⁴ Ideálním prostředkem šíření víry a informací se stal časopis. Misijní časopis *Svědectví* byl vydáván mezi léty 1924 až 1941.⁸⁵

Po válce čekají sbor opět další změny. Nejenom vnitřní, ale především nucené změny, které pocházejí z politického nátlaku komunistické strany. Církevní zákon z roku 1951 ruší náboženské spolky. Sbor je tedy, stejně jako ostatní podobně laděná uskupení, zrušen.⁸⁶ Po dlouhém vyjednávání a vyčkávání se sbor v roce 1952 uchyluje pod žižkovský sbor *Jednoty českobratrské*, která již nesla nový název *Církev bratrská*.⁸⁷ Církev zůstala zachována, ne však její možné aktivity a možnosti šíření náboženského přesvědčení. Zde shromáždění také probíhala v soukromých bytech tzv. *schůzových bytech*, což byly byty vedoucích sboru. Počet shromážděných byl pouze kolem deseti, to se však změnilo v osmdesátých letech, kdy setkávání navštěvovalo až padesát lidí.⁸⁸

Život ve sboru tak pokračoval v těchto náročných podmínkách. Ačkoli v sedmdesátých letech dochází k rozšiřování sborů příchodem několika mladých rodin, sbor je neustále ohrožen sledováním a kontrolováním.

Sbor však navázal v následujících letech také vztahy s dalšími podobně laděnými uskupeními u nás. Vztahy byly navázány s těšínským a brněnským sborem, společně pak usilovaly sbory pod názvem *Rozhodní křesťané letniční* o povolení a následnou registraci letniční církve.⁸⁹ Výsledek společného úsilí se velmi rychle projevil radostnou událostí. „*O rok později, tedy 19. 3. 1977, byla založena církev zastoupená třemi sbory: Český Těšín – Brno – Praha.*“⁹⁰

Vývoj sboru pokračoval stejným způsobem po několik let, kdy vládla komunistická strana, takže členové sboru zažívali nátlaky, výslechy a všemožné nepříjemné situace ze strany státu. Nicméně ke konci osmdesátých let komunistický režim pomalu upadal, tento pád byl dokončen v roce 1989 sametovou revolucí. Ve dne 25. 1. 1989 byla letniční církev pod novým názvem jako *Apoštolská církev* povolena úřady.⁹¹

⁸⁴ GABRIELOVÁ, Petra. Historie rozhodných křesťanů letničních v dokumentech Státní bezpečnosti. (70. a 80. léta 20. století.). In *Sborník archivu bezpečnostních složek 7/2009*. Praha, 2009, s. 118 – 121. ISBN 978-80-254-6671-1.

⁸⁵ *Historie letničního hnutí*. Albrechtice, 2005, s. 127. ISBN 80-7112-102-9.

⁸⁶ Tamtéž, s. 127.

⁸⁷ Tamtéž, s. 127.

⁸⁸ GABRIELOVÁ, Petra. Historie rozhodných křesťanů letničních v dokumentech Státní bezpečnosti. (70. a 80. léta 20. století.). In *Sborník archivu bezpečnostních složek 7/2009*. Praha, 2009, s. 120. ISBN 978-80-254-6671-1

⁸⁹ *Historie letničního hnutí*. Albrechtice, 2005, s. 129. ISBN 80-7112-102-9.

⁹⁰ Tamtéž, s. 129.

⁹¹ GABRIELOVÁ, Petra. Historie rozhodných křesťanů letničních v dokumentech Státní bezpečnosti. (70. a 80. léta 20. století.). In *Sborník archivu bezpečnostních složek 7/2009*. Praha, 2009, s. 115. ISBN 978-80-254-6671-1.

3.1.2. Svaz rozhodných křesťanů

V Těšíně a jeho bezprostředním okolí jsou počátky spjaty se skupinou *Křesťanského společenství*, jež působilo již v roce 1905.⁹² Tito věřící zde vycházeli z Evangelické církve augsburské, zpočátku působili právě pod touto církví, ale vnitřně už vytvořili vlastní náboženský život, jehož výsledkem byl právě vznik této církve.⁹³ Mimo Křesťanského společenství zde působili také *Svobodní křesťané letniční*, a dále mnoho malých náboženských skupin. Po mnohaletém působení se letničnímu sboru pod vedením bratra Jana Kalfoze dostalo zlegalizování ve dne 15. 7. 1910.⁹⁴ To bylo samozřejmě velmi důležitým krokem, nicméně trnem v oku byli pro okolní obyvatele seskupení i nadále. I jejich činnost a osvěta byla podpořena psaným slovem. Členové sboru vydávali časopis „*Glos prawdy*“ a to v letech od roku 1920 do roku válečného 1939.⁹⁵ Válečné roky způsobily nutnou přeměnu sboru. Další nastala v následující komunistické éře. I tento sbor zažil v době komunismu mnohých kontrol. Lidé se na Těšínsku, konkrétně v Dolním Žukově, scházeli v soukromých bytech a domech vždy dvakrát týdně, a to u mluvčích sboru. Místa konání se často měnila. Průběh shromáždění trval asi dvě hodiny a jeho náplní bylo čtení a výklad Bible, zpěv a modlitby. Charakteristická byla vyprávěná svědectví.⁹⁶

Z důvodu potřeby existence se musel sbor rozhodnout pro zapsání se k fungující církvi, působící v Československu. Důsledkem bylo, že sbor v Československu sbor přistoupil k *Jednotě československé*, nicméně vznikaly zde tak významná nedorozumění, že některé sbory na Těšínsku toto spojení opustily. Jednota československá se stavěla negativně především k projevům zázračných uzdravení a glosoláliím.⁹⁷ To následně spustilo mnoholetý boj o zachování vlastní existence v době komunistického režimu, který nebyl pro tyto sbory vůbec příhodný, neboť oslaboval jejich aktivitu, která byla silně vystavena represí. Té byly sbory zbaveny až s rokem 1989, kdy byla Apoštolská církev v Československu povolena.

⁹² *Historie letničního hnutí*. Albrechtice, 2005, s. 99. ISBN 80-7112-102-9.

⁹³ Tamtéž, s. 114.

⁹⁴ GABRIELOVÁ, Petra. Legalizace apoštolské církve v podmínkách totalitního Československa. In *Sborník archivu bezpečnostních složek 10/2012*. Praha, 2012, s. 192. ISBN 978-80-260-3609-8.

⁹⁵ *Historie letničního hnutí*. Albrechtice, 2005, s. 101. ISBN 80-7112-102-9.

⁹⁶ GABRIELOVÁ, Petra. Historie rozhodných křesťanů letničních v dokumentech Státní bezpečnosti. (70. a 80. léta 20. století.). In *Sborník archivu bezpečnostních složek 7/2009*. Praha, 2009, s. 117-118. ISBN 978-80-254-6671-1.

⁹⁷ GABRIELOVÁ, Petra. Legalizace apoštolské církve v podmínkách totalitního Československa. In *Sborník archivu bezpečnostních složek 10/2012*. Praha, 2012, s. 193-194. ISBN 978-80-260-3609-8.

3.1.3. Současné letniční hnutí v České republice

V České republice působí několik organizací, pro přehlednost uvedeme nejdříve ty organizace, které vycházejí z učení probuzeneckého hnutí – z *metodismu*. První z nich je *Evangelická církev metodistická*, jejíž historie je spjata v českém prostředí s prvním českým výrazně působícím metodistou Václavem Pázdralem. Protože ale v historickém jádru vychází z učení bratrů Wesleyových, je pro ni příznačný především důraz na evangelizaci a sociální činnost. John Wesley sepsal články víry, což jsou závazná pravidla hnutí. „Mezi „význačné nauky metodismu“ patří: všeobecné vykoupení (*Kristova oběť je za všechny lidi*), pokání (*pokání je prostředek, víra podmínkou spásy*), ospravedlnění z víry, potřeba znovuzrození, svědectví Ducha svatého (*že jsem dítětem Božím*), svatost a posvěcení života, možnost konečného odpadlictví (*odpadnutí od víry*).“⁹⁸ Můžeme si povšimnout, že i v současné době se snaží o dodržování původních tezí, které byly pro vznik hnutí důležité. Nezastupitelné místo má stále přítomnost a jednání prostřednictvím Ducha svatého. Dnes se v České republice a na Slovensku nachází 20 farností, shromáždění se konají na více než čtyřiceti místech, přičemž členů má 3000, aktivních je však pouze 2000 členů.⁹⁹

K probuzenecké tradici se dnes hlásí *Církev bratrská* založená v roce 1880 jako *Svobodná církev reformovaná*, v roce 1919 přejmenována na *Jednotu česko-bratrskou*, a v roce 1967 na současně používaný název *Církev bratrská*. Svým charakterem navazuje na tradici *Jednoty bratrské* a na myšlenky Jana Amose Komenského. V jejich myšlení je velmi silný odkaz a postava Ducha svatého: „*Věříme, že o letnicích seslal Bůh skrze Ježíše Krista Ducha svatého (Sk 2,33), který lidi usvědčuje z hříchu (J 16,8), vede k pokání a víře v Krista a tak z nich činí nová stvoření (2K 5,17; Ř 8,2). Znovuzrození se projevuje nesením ovoce Ducha, především láskou k Bohu a lidem Ga 5,22). I po znovuzrození (J 3,5; Tt 3,5) jsou věřící Duchem svatým zmocňováni a naplňováni (Ef 5,19) a dostávají dary (1K 12,4-11; Ř 12,6; Ef 4,11) k účinné službě v církvi i ve světě (2Tm 1,6-7; 2Tm 2,1).*“¹⁰⁰ Její kořeny v českém prostředí pak vycházejí z osoby lidového kazatele Jana Balcara (1832-1888), působícího ve druhé polovině devatenáctého století ve východních Čechách, dále amerického

⁹⁸ *Historie metodismu*. [cit. 2016-8-1]. URL< <http://www.umc.cz/historie-metodismu/>>

⁹⁹ *Historie metodismu*. [cit. 2016-8-1]. URL< <http://www.umc.cz/historie-metodismu/>>

¹⁰⁰ *Vyznání víry Církve bratrské*. [cit. 2016-8-1]. URL< <https://portal.cb.cz/vyznani-viry-cirkve-bratske>>

misionáře Alberta Warrena Clarka (1842-1927) a Aloise Adlofa (1861-1927). Dnes tvoří církev bratrskou necelých 80 sborů, ve kterých je evidováno více než 10 000 členů.¹⁰¹

K probuzenecké tradici však u nás dále tíhnou i další protestantské církve jako *baptisté*, *Armáda spásy* a církve pentekostální tradice, které společně s dalšími misijními a charitativními organizacemi vytvořily v roce 1991 *Českou evangelickou alianci*.¹⁰²

Působení baptistů na našem území datujeme do poloviny 19. století. První český baptistický sbor byl založen ve Hledřebí u Veltrus ke konci 19. století, konkrétně v roce 1885. V roce 1919, v nově vzniklém Československu, byly baptistické sbory, kterých bylo asi 25, sloučeny pod sdružení s názvem *Bratrská jednota Chelčického*.¹⁰³

Náboženskou charakteristiku jejich tezí nejlépe vystihuje apoštol Pavel: „*Boží království nezáleží v řeči, ale v dokázání moci Ducha. Boží království není pokrm a nápoj, ale spravedlnost, pokoj a radost v Duchu svatém. Kde je takový člověk aneb taková společnost s tímto novým stavem ducha, t.j. smýšlení, cítění i chtění, tam je Boží království, tam není potřebí více žádného násilí k ovládnutí člověka.*“¹⁰⁴ Dále je důraz kladen na "metanoeitu", což chápou, spíše než pokání, jako stav proměny mysli. Taková změna chápe mysl jako dobrou a stala se dokonalou vůlí Boží. Tato tělesná mysl se musí transformovat do mysli duchovní, jenom tak může nastat svoboda Ducha v Božím království. S tím souvisí hluboké poznání hříchů a jejich odpuštění skrze Krista. Třetí zásadou je dodržování a hlásání evangelia. Ježíš totiž hlásal: *Pravil', že je Bůh Otce tak dobrým a dokonalým, že dává déšť na spravedlivé i na nespravedlivé, na vděčné i nevděčné, že hledá spásu každého člověka, že se z toho raduje, když člověk svou tělesnou mysl mění v duchovní, opouští své zlé a hříšné cesty.*¹⁰⁵ Jedinou cestou je tak čistá víra v Otce, kde je podstatným prvkem změna mysli a následné odpuštění hříchů.¹⁰⁶ Tyto tři zásady jsou pro baptisty těmi nejpodstatnějšími, ostatně také tvoří jádro jejich učení a víry. Podle církevní statistiky z roku 2011 má 2350 členů.¹⁰⁷

¹⁰¹ *Historie a současnost Církve bratrské*. [cit. 2016-8-1]. URL <<https://portal.cb.cz/historie-a-soucasnost-cirkve-bratske>>

¹⁰² VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha, 2004, s. 80-81. ISBN 80-7178-798-1.

¹⁰³ Tento název byl pak upraven na dnešní název Bratrská jednota baptistů.

¹⁰⁴ Králíček, J. *Vznik a zásady baptistů*. [cit. 2016-8-1]. URL <<http://www.bjb.cz/clanky/teologie/630-vznik-a-zasady-baptistu-j-kralicek>>

¹⁰⁵ Králíček, J. *Vznik a zásady baptistů*. [cit. 2016-8-1]. URL <<http://www.bjb.cz/clanky/teologie/630-vznik-a-zasady-baptistu-j-kralicek>>

¹⁰⁶ Králíček, J. *Vznik a zásady baptistů*. [cit. 2016-8-1]. URL <<http://www.bjb.cz/clanky/teologie/630-vznik-a-zasady-baptistu-j-kralicek>>

¹⁰⁷ NEŠPOR, Zdeněk R. a Zdeněk VOJTÍŠEK. *Encyklopedie menších křesťanských církví v České republice*. Praha, 2015, s. 136. ISBN 978-80-246-3315-2.

Další společnost, která je taktéž velmi silně vázaná na letniční hnutí je *Armáda spásy*. Působení kazatelů z *Armády spásy* Jennie zažila v Oklahomě. Jejich myšlenka jí byla velmi blízká, proto následnou spoluprací s nimi navázala i v Československu. *Armáda spásy* má velmi specifické postavení. Jedná se o křesťanské sdružení, které je založeno na pomoci druhým lidem, za respektování a dodržování křesťanských principů. Jejich cíle jsou zobrazeny v následujícím vyjádření: „*Cílem Armády spásy v České republice je fyzická, sociální, morální a duchovní podpora lidí všech věkových kategorií, a to na křesťanských principech. Cílovou skupinou Armády spásy jsou všichni ti, kteří se ocitli v obtížné životní situaci, ale také ti, kteří hledají jakoukoliv duchovní pomoc či oporu.*“¹⁰⁸ *Armáda spásy* jako organizace byla založena v druhé polovině 19. století a to konkrétně v roce 1865 Williamem Boothem. V Československu jsou počátky této organizace spojeny s rokem 1919, posléze v roce 1950 byla jejich činnost násilně ukončena komunistickým režimem. K obnovení následně došlo v roce 1990. V současné době u nás najdeme celkem 13 poboček, poskytujících komunitní služby, kterých nabízí více jak 60 druhů. Tyto služby jsou denně využívány více jak 1000 uživateli.¹⁰⁹ *Armáda spásy* je velmi specifickým sdružením, které dokázalo spojit sociální pomoc a uplatňovat přitom křesťanské principy, které se z našeho života postupně ztrácejí. Jejich velkým pozitivem je právě spolupráce s dalšími křesťanskými organizacemi a jejich vzájemné obohacování.

Z pentekostálního hnutí, jež mělo v našem prostředí dvě fáze – letniční a charismatickou, vychází další sbory. Letniční fáze je spojena se vznikem prvního sboru, který vznikl v roce 1910 na Těšínsku.¹¹⁰ Mimo Slezska docházelo k zakládání sborů v Praze a na Moravě. Byl vytvořen *Spolek rozhodných křesťanů letničních*, víc je jejich vývoj spjat s velkým množstvím problémů, kdy se snažili svoji činnost legalizovat bez úspěchu. To se částečně podařilo menšímu okruhu letničních křesťanů ve Slezsku s názvem *Rozhodní křesťané letniční*. Jiná část se připojila k *Jednotě bratrské* (dnes *Církvi bratrské*), což jsme zmínili již v předchozích odstavcích.

Ačkoli počátky letničního hnutí spadají do počátku minulého století, církevní stabilizovaný útvar se jim ale podařilo vytvořit až o mnoho let později, v roce 1989, se vznikem *Apoštolské církve* v Československu, v jejímž čele je biskup Rudolf Bubik. *Apoštolská církev* je charakteristická mnohými aktivitami: vydává časopis *Život v Kristu*, součástí působení je zaměření na práci s dětmi, která se soustředěna do organizace *Royal*

¹⁰⁸ *Kdo jsme*. [cit. 2016-8-1]. URL< <http://armadaspasy.cz/o-nas/kdo-jsme/>>

¹⁰⁹ *Kdo jsme*. [cit. 2016-8-1]. URL< <http://armadaspasy.cz/o-nas/kdo-jsme/>>

¹¹⁰ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společnosti*. Praha, 2004, s. 103. ISBN 80-7178-798-1.

Rangers, dále provozuje misijní společnost *Život*. Charitativní práci pokrývá *Diakonie Apoštolské církve* a česká pobočka zahraniční nadace *Nehemia*, dále české pobočky mezinárodních organizací *Teen Challenge*, *ACET*.¹¹¹ Podle posledních dat ze Sčítání lidu 2011 se k apoštolské církvi přihlásilo téměř 5000 obyvatel.¹¹²

Můžeme si tedy povšimnout, že ačkoli se celé náboženské hnutí rozdrobilo do mnohých denominací, zastávají ve své nekomplexní struktuře poměrně zajímavými a vytváří nemalý počet zastoupení. Jejich myšlenky, teze, přesvědčení i nadále žije v srdcích jejich věřících. Přestože mnohé myšlenky jsou stále připomínané, je jisté, že celé hnutí prošlo velmi zajímavým vývojem, který by se dalo charakterizovat následovně. Zpočátku se jednalo o velmi naplněné a charismatické hnutí v pravém slova smyslu. Celá organizace byla velmi neorganizována, bez řádu, ale naprosto pohlcena přítomností Ducha svatého a zakoušením jeho darů a ovoce. Hnutí bylo více „živé“. V současné době charakter hnutí a jeho náplň není tak charismatická, není tak „planoucí“ a horlivá, jak byla ve svém počátku. Jejich největší vnitřní sílu v dnešních dnech spatřujeme v zaměření se na sociální pomoc a komplexně pomoc druhým lidem s principem uplatňování nejen křesťanských principů, ale i principů morálních, ve kterých je velmi zřetelná láska k druhým lidem a dobrý pocit nejen z prožití života ale i z motivace pochopení své vnitřní, duchovní, stránky, která je naší nepopíratelnou součástí.

3.2. Historie náboženského vývoje na Novoměstsku

Úvodem této části práce se zaměříme na vysvětlení toho, jak se Jennie Šimkové podařilo poměrně rychle a trvale oslovit rodinné příslušníky a obyvatele malé české vesnice neznámým náboženským společenstvím, které se jí podařilo implementovat z amerického prostředí do života českých lidí.

Pokud se vrátíme do období osmnáctého století, zjistíme, že Novoměstské panství, pod které patřila i Křídla, bylo velmi netypickou oblastí, co se týče náboženského vyznání. Důležitým mezníkem je rok 1871, kdy byl vydán Toleranční patent. Podle Zdeňka R. Nešpora se však nejedná o dokument, který by razantním způsobem obnovil evangelické vyznání. Avšak můžeme jej chápat jako zrod moderního českého evangelictví, které tak navázalo na

¹¹¹ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha, 2004, s. 103-104. ISBN 80-7178-798-1.

¹¹² *Historie*. [cit. 2016-8-1]. URL< <http://apostolskacirkev.cz/o-nas/historie>>

tajné působení nekatolických organizací.¹¹³ Toleranční patent umožňoval nekatolíkům vyznat se k dvěma konfesím – helvetskému a augsburskému. Toleranční patent byl v Novém Městě vyhlášen 23. listopadu 1781 a k helvetskému náboženství se přihlásila více než polovina obyvatel.¹¹⁴ To znamená, že zde mělo nekatolické obyvatelstvo poměrně silnou pozici. K dispozici máme i údaje, vztahující se přímo ke Křidlům. Zde se 16. května 1782 přihlásilo k helvetskému vyznání 64 lidí z deseti rodin.¹¹⁵ Což představuje velký počet. Tímto počtem je srovnatelný s blízkými obcemi, které se nacházely v novoměstském panství. Při zápisu k vyznání zde došlo k velmi zajímavé situaci. Nezanedbatelný počet obyvatel zde uvádí, že ačkoli nectí ostatní svaté, tak Pannu Marii ctí. Což je velmi ojedinělé, neboť zde dochází ke sloučení katolické a nekatolické věrouky.¹¹⁶ Tento úkaz mohl být způsoben tím, že ne každý kdo se k nekatolictví přihlásil, dokázal této věrouce porozumět a pochopit ji. To koresponduje se zaměřením Anny Tůmové, která si ve studii týkající se novoměstského panství klade otázky týkající se niterního přesvědčení věřících.¹¹⁷ To, co je ale pro nás podstatnou informací je, že Jennie si vybrala pro svoje působení oblast, která byla ze své podstaty nakloněna nekatolickým shromáždění. Také se jednalo o oblast, kde lidé byli poměrně otevření novým myšlenkám a směrům. Což vytvářelo pro působení misionářky velmi vhodné podmínky.

Silná transformace náboženství však přišla v devatenáctém století a byla rozhodující pro námi zkoumané dvacáté století s přesahem do současnosti. Podle Zdeňka R. Nešpora je právě toto století hledáním různých cest a variant náboženského přesvědčení, které se pohybovaly na rozmanitém spektru na jedné straně náboženskými a církevními alternativy až na druhé straně po odmítání religiozity.¹¹⁸ Jednalo se o dlouhé období, kdy docházelo k změnám podstaty a vyznání různých konfesí, ale také přístupů k náboženství jako osobního vnitřního náboženského života ale taktéž kolektivního vytvářející ve společnosti určité společenské implikace. K zásadním změnám v oblastech náboženského práva tak sociálního a společenského vnímání a postavení církví došlo až v polovině devatenáctého století. V roce 1849 bylo vydáno tzv. *Protestanské provizorium*. Tento předpis zrušil většinu tolerančních

¹¹³ NEŠPOR, R. Zdeněk. S čím se evangelíci nechlubí. Nепrobádané stránky dějin českých protestantských církví v 19. a na počátku 20. století. In MAČALA, Pavel. MAREK, Pavel. HANUŠ, Jiří. *Církev 19. a 20. století ve slovenské a české historiografii*. Brno, 2010, s. 61. ISBN 978-80-7325-218-2.

¹¹⁴ TŮMOVÁ, Anna. Příspěvek ke studiu tajného nekatolictví na panství Nové Město na Moravě. In NEŠPOR, Zdeněk R. *Čeští nekatolíci v 18. století: mezi pronásledováním a náboženskou tolerancí*. Ústí nad Labem, 2007, s. 150-151. ISBN 978-80-86971-27-8.

¹¹⁵ Tamtéž, s. 160.

¹¹⁶ Tamtéž, s. 161.

¹¹⁷ Tamtéž, s. 163.

¹¹⁸ NEŠPOR, Zdeněk R. Náboženství „mírného pokroku v mezích zákona“. In NEŠPOR, Zdeněk R. KAISEROVÁ, Kristina. *Variety české religiozity v "dlouhém" 19. století (1780-1918)*. Ústí nad Labem, 2010, s. 12. ISBN 978-80-86971-02-5.

omezení a jeho vydáním došlo je zlepšení postavení evangelíků a to nejen právního, ale i společenského.¹¹⁹ Vedle těchto oficiálních vyznání se zde však objevovaly i skupiny lidí, kteří byli bez vyznání. Protestantským patentem z roku 1861 došlo k zrovnoprávnění evangelíky obojího vyznání, přesto však dochází k významnému odlivu věřících do náboženských spolků, které nebyly povoleny. Patent tak v české společnosti nezafungoval jako jednotící prvkem, ale jako prvek způsobující pluralizaci náboženského života¹²⁰ A to vytvořilo náboženskou platformu pro Jennie, která zde bude pak velmi dlouho na daném území přítomná, jejíž základy najdeme v působení jejího předchůdce Antonína Balabána, který zde vytvářel evangelizační aktivity.

Jak již jsme podotkli výše, jsou evangelizační procesy na Českomoravské vrchovině spjaty se jmény evangelického faráře Antonína Balabána (1898- 1983) a jeho bratra Josefa. Antonína Balabána přivedl k víře právě jeho bratr, který poznal v Prostějově náboženské shromáždění. Ta pak přenesl se svým bratrem do prostředí Křidel. Tato setkávání trvala od poloviny roku 1914 do dubna 1915 a jeho průběh popisuje Antonín Balabán následovně: „Zpívali jsme z „Písní cestou života“ a bratr vykládal ze Slova Božího. Podle „Pomůcky“ si dělal výklady a něco také přečetl.(...)Všecku mládež uchvacovala taková láska a radost, že se nám nechtělo rozcházet. Leckdo si přál, abychom zazpívali ještě tu jeho písničku, takže jsme někdy za sebou přezpívali až deset písní.“¹²¹ Bohužel probíhající první světová válka připravila Josefa Balabána o život 24. července 1916.¹²² Jejich společná setkávání se podobala těm, které pořádala o několik desetiletí později Jennie. Náplní shromáždění byla kázání, výklady, společné motlitby a především bohatá hudební složka. Po válce pokračoval v Křídlech v duchovní činnosti Antonín sám. Jeho otec se setkal také s Aloisem Adlofem (1861-1927)¹²³, to pak ovlivnilo biblické besedy probíhající v Křídlech.¹²⁴ Nicméně rokem 1924 toto evangelické náboženské působení končí odjezdem Antonína do Olomouce do misijní školy pro bratry.¹²⁵ Jejich setkávání se svým charakterem blížily nejvíce svobodné reformované církvi. Antonín Balabán se po celý život věnuje své náboženské činnosti mimo

¹¹⁹ Tamtéž, s. 16.

¹²⁰ NEŠPOR, Zdeněk R. Náboženství „mírného pokroku v mezích zákona“. In NEŠPOR, Zdeněk R. KAISEROVÁ, Kristina. *Variety české religiozity v "dlouhém" 19. století (1780-1918)*. Ústí nad Labem, 2010, s. 18-19. ISBN 978-80-86971-02-5.

¹²¹ BALABÁN, Antonín. *Mé vzpomínky: život evangelického faráře*. Heršpice, 1993, s. 39-42. ISBN 80-900696-3-0.

¹²² Tamtéž, s. 45.

¹²³ Alois Adlof (1861-1927) byl český teolog a kazatel, jenž kázal ve Svobodné reformované církvi a v Jednotě česko-bratrské. Po celý život se věnoval náboženskému působení, které zpracovával také v bohaté literární činnosti.

¹²⁴ BALABÁN, Antonín. *Mé vzpomínky: život evangelického faráře*. Heršpice, 1993, s. 65. ISBN 80-900696-3-0.

¹²⁵ Tamtéž, s. 75.

oblast své rodné Vysočiny, nicméně se tam ke konci svého života vrací, aby zde mohl dožít a sepsat své vzpomínky. Bratři, především pak Antonín Balabán, dokázali zapustit na daném území velmi vytrvalé a pevné kořeny evangelické víry s velmi specifickými projevy. Ty pak umožnily Jennie její náboženské působení, i když její počátky nebyly vůbec jednoduché.

3.3. Letniční hnutí v Křídlech

Nadkonfesijnost víry a vyznání měla spojovat, ale to se bohužel nedařilo vždy s úspěchem. Právě prostředí Křidel bylo typické tím, že ve vesnici žily rodiny katolíků a evangelíků, které mezi sebou často řešily spory. Mezi tyto dva prvky vstoupil ještě třetí prvek, který byl pro obyvatele neznámý a často velmi nepochopený. Byl opředen nejedním mýtem. Mezi obyvateli se mluvilo o tom, že přívrženci letničního hnutí nejedí maso, a další jiné pomluvy, které způsobily, že obyvatelé se více a více od nových obyvatel distancovali a nesnažili se je pochopit. I když samozřejmě se našli lidé, kteří na shromáždění chodili velmi rádi a byli ať už vyznání katolického nebo evangelického. V tomto případě pak shromáždění mohlo dostat slovu nadkonfesijnosti.

Víme, že první shromáždění probíhala v domě na návsi v Křídlech, pod vedením samotné Jennie. Ta se pak přesunula do domu na kopci, který je využíván až dodnes. Jennie tvoří mezi reformními kazateli výjimku, nejen proto, že byla ženského pohlaví, ale také proto, že se ve svém působení uchýlila do velmi chudého kraje a na malou vesnici. Podle Zdeňka R. Nešpora bylo typické, že mnozí zahraniční kazatelé zůstali především v Praze, kde mohli působit v rozsáhlejších sborech s bohatšími prostředky. Naopak Jennie je příkladem kazatelky, která využívala při působení na věřící především svého osobního vlivu a vlastních zkušeností. Což bylo typické právě pro marginální náboženská společenství menšího rozsahu.¹²⁶

3.3.1. Křest Duchem svatým

Sama Jennie Šimková zažila pocit probuzení několikrát. Zapůsobilo na ni velmi silně. Jak jsme již zmínili, Jennie komunikovala s Bohem prostřednictvím Ducha svatého několikrát. Velmi zajímavý je jeden zážitek, kdy Jennie prosila Boha, aby ji dal okusit z tíhy

¹²⁶ NEŠPOR, Zdeněk R. Modernizace českého evangelického prostředí: případ svobodných církví. In *Český časopis historický* 110, 2012, č. 1, s. 43. ISSN 0862-6111.

světa, kterou Bůh musí nosit. Podle jejích slov to byla nepopsatelná bolest. Taková bolest, že si tenkrát myslela, že ji nemůže přežít. Ale její hluboká víra jí poskytla potřebnou sílu.¹²⁷

Víme, že již od dětství bylo její srdce naplněno Boží láskou. Její vztah a láska k Bohu nabyly silného a nezlomného charakteru. Bůh byl pro Jennie vším. Taktéž ve svém díle se vyznává z různých vizí, které viděla jako malé dítě. Opravdu byla neobyčejnou ženou, jejíž specifičnost se pak promítala i do praktikované letniční víry.

Umocněním a potvrzením její víry se stal prožitek křtu Duchem svatým. Zažila přítomnost Boží. „*Modlívala jsem se také za křest Duchem svatým. Jednou v noci jsem se tak modlila, prožila jsem velkou radost z blízkosti Pána Ježíše i ujištění o tom, že On mi dává podle svého slovo závdavek svého Svatého Ducha.*“ Taktéž vize byly celoživotní součástí jejího života: „*Když mi bylo 16 let měla (sic!) jsem sen, v němž jsem viděla svůj budoucí příbytek v nebesích. Nikdy na to nezapomenu, jaké štěstí jsem při tom také prožila i mezi (sic!) dnem bylo v mé duši a mé srdce naplňovala nadzemská radost.*“¹²⁸ Křest Duchem svatým byla pro ni tím nejmocnějším zážitkem, který se jí naskytl. Dokonce při křtu prožila i glosolálie. Tento příběh využívala Jennie při své prezentaci. Byla charismatickou osobností, která prožila tyto zázraky a mohla se pak stát prostředníkem, skrze kterého komunikoval Duch svatý. To však působilo při její sebe prezentaci ambivalentně. Na jedné straně to způsobovalo velkou autoritu, kterou působila na věřící, kteří k ní chodili do sboru. Na straně druhé však vyvolávala obavy u lidí, kteří letničnímu způsobu života nerozuměli a spojovali jej s negativními domněnkami.

Křest pak předurčil směřování její další životní cesty: „*Pán mně pokřtil Svým Svatým Duchem a naplnil můj kalich až (sic!) přetékal. Mluvila jsem v cizích jazycích a jeden starý bratr překládal. Pán vložil v ústa má chválu a Spasiteli našemu.*“¹²⁹ Ze křtu se vyznává pouze ve svém díle *Svědectví*, jinde jsme žádné zmínky nenašli. Pravděpodobně po přestěhování do Československa taktéž prožila na svých shromážděních určitý počet křtů, jejichž množství se však snižovalo v rámci slábnutí letničního charakteru jejich křesťanského vyznání.

3.3.2. Misijní činnost

Podle stěžejního textu Jennie Šimkové s názvem *Svědectví* nastalo obrácení u maminky Jennie, Julie Kulkové, po zázračném uzdravení jejího manžela. Ta se velmi vroucně modlila k Bohu a žádala jej o Arnoštovo uzdravení. Za tento zázrak Bohu slibovala věrnost a

¹²⁷ Křídla. In *Cesty víry*. [televizní dokument DVD-ROM]. ČT1, 9. 2. 2003.

¹²⁸ ŠIMKOVÁ, Jennie. *Svědectví*. 2 verze. Křídla, 70. léta 20. století, s. 8.

¹²⁹ Tamtéž, s. 8.

následné šíření víry. V popisu Jennie bohužel nenajdeme žádné jiné detailněji popsané známky komunikace s Bohem.

Misijní činnost zastupovala silnou roli v obrozeneckých společenstvích obecně. Zejména pak v letničním hnutí, neboť misijní činnost byla chápána jako přirozený důsledek obrácení. Lidé chtěli tuto zkušenost zprostředkovat co největšímu počtu lidí právě prostřednictvím konání misí. Ty se staly součástí životního poslání Jennie a její maminky. Nejdříve se projevila u Julie Kulkové, když byl její manžel zázračně uzdraven. Julie slíbila za uzdravení manžela Bohu, že o něm bude šířit zvěsti, bude ho chválit a modlit se k němu a děkovat za zázračné uzdravení. Víru, radost a světlo života chtěla šířit dále mezi ostatní obyvatele, kteří neměli možnost nic takového poznat.

Pomáhat druhým, zajímat se o druhé - nesobeckost, láska k druhým – to byly vlastnosti, které Jennie zdědila po své mamince. A chtěla se stát misionářkou. Původně zřejmě chtěla pracovat jako misionářka v exotičtějších zemích. Více než malinká země uprostřed Evropy ji lákala Afrika, ale protože právě v Československu našla temné místo, které bylo potřeba prosvítit novým světlem, jak sama zmiňuje ve svém *Svědectví*,¹³⁰ rozhodla se nakonec pro tuto zemi. Rozhodla se proto zůstat v zemi narození svých rodičů a šířit svoji víru dále, mezi obyvatele Křídel, a nejen je.

3.3.3. Zázračná uzdravení

Jennie prožila v rámci svého dětství a během dospívání probuzenecké hnutí v americkém prostředí, které bylo specifické svými shromážděními, která měla ustálený charakter, ale především v jejich rámci docházelo k zázračným léčením nemocných a postižených jedinců, kteří byli často v dosahu smrti a „zázrak“ se pro ně stával jedinou nadějí. Jennie byla svědkyní zázračných uzdravení, která proběhla v Oklahomě ve dvacátých až třicátých letech 20. století. Většinu shromáždění vedl kazatel R. T. Ritchey. Zázračných probuzení tedy zažila sama několik a taktéž jich několik popsala.¹³¹ Víme, že léčen mohl být kdokoli, kdo byl nemocný. Otázka síly a hloubky zde sice hrála důležitou roli, ale léčení byli i lidé, jejichž víra nemusela být příliš hluboká.

Spektrum působení léčby na nemocné bylo široké, jednalo se o lidi nemocné, postižené, s chybějícími částmi těla, taktéž jedince smrtelně nemocné. Například její tatínek trpěl malomocenstvím, které pak bylo také vyléčeno.

¹³⁰ ŠIMKOVÁ, Jennie. *Svědectví*. 2. verze. Křídla, 70. léta 20. století, s. 8.

¹³¹ Zázračným uzdravením se podrobněji věnujeme v literární pozůstalosti Jennie Šimkové při analýze rukopisu *Svědectví*.

Typů léčby bylo hned několik. Často se jednalo o léčbu konkrétních jedinců v uzavřené místnosti, bez svědků. To bylo ale málo časté. Léčba mohla probíhat i pomocí zástupného předmětu a modlitby kazatele. Jennie uvádí ve *Svědectví*¹³² případ, kdy kazatel položil pouze ruku na dopisy, které byly psány nemocnými. Poté následovala hluboká modlitba. Mezi těmi dopisy ležel i dopis od otce Jennie, Arnošta Kulky, který vyléčen byl. Nejčastěji měla „zázračná uzdravování“ ritualizovanou podobu. Léčba se odehrávala na shromážděních, kde bylo přítomno velké množství lidí, až několik tisíc. Léčení se odehrávala buď za naprosté tichosti nebo motliteb. Kazatel většinou položil ruce na část těla a hluboce se modlil. Uzdravení trvalo jen několik málo okamžiků. Často byl nemocný uzdraven a ihned mohl vykonávat různé pohyby a posléze odejít. Po léčbě se často zpívaly písně. Výjimečným případem, který Jennie popisovala, byl růst chybějících očí. V tomto případě docházelo k růstu očí několik dní, léčba tedy byla postupná (jednalo se o pět dní dlouhý proces). Dalším specifickým příkladem byl růst zkrácené nohy po obrně, která vyrostla postiženému tak, že kazatel za nohu tahal, až dosáhla své požadované délky.

Jennie tedy zažila nejenom uzdravení cizích nemocných lidí, ale vyléčen byl i její otec, a to dokonce překvapivě třikrát. Poprvé byl vyléčen následovně: *„Ke konci války tatínek onemocněl, dostal oboustranný zápal plic. Lékař, kterému na tuto nemoc zemřel syn, nedával rodině žádnou naději. Předepsal jen léky na ulehčení. Když už bylo hodně zle, tatínek měl oteklý obličej a chrčel v agónii, vyšla maminka v zoufalství ven a s velikým pláčem se modlila. Volala k Bohu a slíbila mu, že se mu ona i její rodina odevzdá a bude žít pro něj, zachová-li tatínka pro rodinu. Když potom přišla do pokoje, tatínek seděl v houpací židli a klidně spal. Vzala jej tedy do náručí, položila do postele a tak jak byla oblečená, únavou si lehla vedle něj a spala až do rána. Ráno ji manžel probudil, že má hlad a že mu už nic není. Maminka si myslela, že je to sen, ale byla to skutečnost. Tatínek se najedl a odešel do města pracovat do dílny. Cítil se zcela zdráv. Zanedlouho přišel lékař, aby napsal potřebné listiny k pohřbu. Chtěl, aby mu maminka ukázala mrtvolu. Byl ale velice překvapen tím, co slyšel. Pochopil, že se zde stal zázrak. A maminka za něj nesmírně chválila Boha.“*¹³³ V tomto vyléčení figurovala jako prostředník (pomyslný kazatel) sama manželka Arnošta Kulky, Julie. Uzdravení nastalo na základě hluboké odevzdanosti Bohu a silné modlitby.

Ve druhém případě byl otec vyléčen ze silných chřipek, které byly doprovázeny silnou horečkou. *„Můj tatínek míval zlé chřipky, které dlouho trvaly. Právě v té době onemocněl chřipkou a měl vysoké tepoty. Bylo to v sobotu. Dal mi dopis, ve kterém napsal, jakou má*

¹³² ŠIMKOVÁ, Jennie. *Svědectví*. 2. verze. Křídla, 70. léta 20. století, s. 3.

¹³³ ŠIMKOVÁ, Jennie. *Svědectví*. 2. verze. Křídla, 70. léta 20. století, s. 1.

*nemoc, abych s ním jela do shromáždění a dala ho bratru kazateli s prosbou, aby se za něj modlil. Dopisů tam byla pěkná hromádka. Dr. Richey položil na ty všechny dopisy ruku a pomodlil se za nemocné, kteří mu dopisy posílali. Když jsem přišla domů, tatínek již seděl u harmonia a hrál a zpíval duchovní písně. Právě v tu hodinu, kdy se za něj bratr kazatel modlil - byl uzdraven.*¹³⁴ Zde byl otec vyléčen za pomoci zástupného předmětu, kterým byl jeho dopis, který sám poslal. Jak jsme již popsali, kněží se těchto dopisů dotkli a odříkali modlitbu za nemocné. Jaké množství nemocných však bylo vyléčeno, nevíme. Nicméně prostředníkem byl opět kazatel.

Nejzajímavějším případem je však vyléčení třetí a poslední, kterému se konkrétněji věnujeme v analýze *Svědectví*. Nicméně v tomto léčení není prostředníkem zázračného uzdravení kazatel ale sama Jennie, která se tak stává postavou, která je také schopna uzdravení druhých a to za předpokladu její nezlomné a hluboké víry v Ježíše Krista. K vyléčení jejího otce dochází ve chvíli, kdy se na lavici pokání a vyznává se ze svých hříchů. V ten moment odevzdala své srdci Pánu a prostřednictvím modlitby byl její otec uzdraven.

Celé dětství a také dospívání prožila autorka v prostředí zázračných uzdravení. V době působení v Československu si často pokládala otázku, jak je možné, že se zde vyléčení dějí pouze sporadicky. Přemýšlela nad hloubkou naší víry, my ale víme, že hloubka víry nemusela vždy být tím nejdůležitějším předpokladem, aby léčba proběhla. Pravděpodobně se jednalo o to, že v Československu byl opravdu malý počet shromáždění letničního charakteru a hlavně působících lidí letničního hnutí. V porovnání se Spojenými státy americkými, kde probíhaly opravdu velká shromáždění, při kterých bylo léčeno velké množství lidí, neboť i počet lidí navštěvujících jedinců byl mimořádný. V rámci tohoto kontextu se jí mohl počet uzdravených zdát malý, přičemž tak být rozhodně nemuselo.

3.3.4. Náboženská shromáždění

Původním místem setkávání, kde tedy proběhlo i vůbec první shromáždění Jennie Šimkové, bylo v domě, který byl postavený na návsi v Křídlech. Protože měl okna světnice směřován směrem na náves, často se pod okny scházeli obyvatelé Křidel, kteří do oken nahlíželi a byli zděšení, co se uvnitř děje. Místnost je popisována jako místo, kde na zemi leželo seno, na kterém v případě nutnosti členové leželi, když skrze ně mluvil Duch svatý. Jinak byla místnost prázdná, aby tam bylo co nejvíce volného prostoru. Jenom na okrajích se nacházely lavice, které byly speciálně doneseny pro shromáždění. Lavice byly porovnány

¹³⁴ Tamtéž, s. 3.

jenom na krajích, podél zdi. Poskytovaly místo k usazení členů. Protože ale již od počátků byla jejich shromáždění v Křídlech trnem v oku, přesunula se Jennie Šimková do domu s vlastní modlitebnou, který se nachází na kopci.

Modlitebna, nacházející se v Křídlech je poměrně rozlehlá. Má svojí vlastní předsíňku a šatnu, aby si přicházející mohli odložit oblečení. Jednu stěnu zdobí rozsáhlá malba krajiny Vysočiny, na které je zobrazena cesta a příroda. V místnosti se nachází židle, které jsou vyrovnány v jednotlivých řadách. V popředí je umístěn stůl, který slouží jako kazatelna a po straně se nachází klavír, který je důležitým doprovodným prvkem při zpěvu písní. Místnost je prosvětlená okny, která se nacházejí na protilehlé straně k obrazu. Místnost je nasycena svým duchem a vyzařuje velmi pozitivním dojmem.

Shromáždění probíhalo pravidelně. Zpočátku se členové scházeli vícekrát za týden, povětšinou dvakrát. Posléze se shromáždění konalo jenom jednou týdně, zpravidla to bylo v neděli. Čas setkání se měnil, původně se členové sboru scházeli v neděli odpoledne. V následujících letech a dnes se členové sborů schází v neděli ráno. Shromáždění v současné době probíhá v bývalém domě Jennie Šimkové, u jejího syna Evžena Šimka v Křídlech. Začátek shromáždění je v neděli o půl desáté. Členové se schází každou neděli mimo první neděli v novém měsíci. Ale například shromáždění „*Svazu rozhodných křesťanů*“ se odehrávaly povětšinou v odpoledních hodinách. Shromáždění, ale k tomu přidružené i biblické hodiny, modlitby se konaly v různých dnech v týdnu.¹³⁵ Jejich společná shromáždění v Křídlech se konala v dřívějších dobách také v odpoledních hodinách, to pak bylo ale přesunuto na dopolední hodinu v neděli, což znamenalo poměrně výrazný odliv některých věřících.

První shromáždění letničního hnutí vedla sama Jennie Šimková. Až s následným stářím a úmrtím Jennie a také politickým tlakem došlo k tomu, že shromáždění bylo vedeno knězem baptistické církve až dodnes.

Otázkou zůstává, jak konkrétně společná shromáždění probíhala. Je jisté, že časem se sbor i jejich shromáždění měnilo. Původně byl velmi znatelný vliv letničního hnutí, kdy byl kladen důraz na poddání se Duchu svatému, což sebou přinášelo většinou nepředvídatelné reakce. Typická byla neovladatelnost tělesných projevů, tedy nekorigované pohyby jednotlivých členů. Charakteristická byla pro shromáždění také mluva a modlitba v jiných jazycích, kterým nebylo rozumět. Ani sami členové nevědí, jak je možné, že těmito jazyky mluvili. Jejich tělo bylo vedeno vyšší silou, které se nemohli bránit. Hlas hrál velmi důležitou

¹³⁵ *Historie letničního hnutí*. Albrechtice, 2005, s. 167. ISBN 80-7112-102-9.

roli, protože skrze něj bylo promlouváno. Časté byly změny v hlase, jeho nepřirozenost, naprosto jiná barva i tón. Ester Šimková popisovala, že při takovémto procitnutí najednou mluvila jinými jazyky, kterým vůbec nerozuměla. Také mluvila o tom, že cosi viděla. Velké světlo, jehož rysem byl velký zářící kříž, přitom, když spatřila tento obraz dokonce i slyšela poselství o největší lásce. Důležitým rysem tohoto stavu bylo také to, že byl doprovázený velkým přivalem radosti, vnitřního štěstí, můžeme snad hovořit o naplnění ducha. Ester Šimková právě zdůrazňuje čistou radost, která duši jedince velmi silně zasáhla.¹³⁶

Tyto stavy byly typické pro shromáždění letničního hnutí. Právě proto se staly trnem v oku nejenom okolních obyvatel. Tato charakteristika shromáždění se ale postupně začala měnit již za života Jennie, neboť jejím hlavním cílem byl mezidominační charakter, takže zde byli přítomní lidé z různých církví. Zlom nastal v roce 1959, kdy byli zapsáni jako spolek pod Bratrskou jednotu baptistů. Velmi netypicky se staly sborovou stanicí, která fungovala v soukromém prostoru.¹³⁷ Postupně se shromáždění ustálila do podoby zpěvu písní, úvodu, který vedl především někdo z rodiny či vesnice, kázání z úst baptistického kazatele, poté následovala společná modlitba a zpěv společných písní. Děti se učily v nedělní škole.

Tento model je víceméně zachován dodnes. Shromáždění začíná vždy úvodním slovem, pak nastává modlitba a poté modlitební chvíle. Po modlitbě následuje zpěv písní, poté výklad Božího slova baptistického kazatele, dále může následovat vyložení nějakého svědectví a pak nastává závěr shromáždění.

3.3.5. Percepce odkazu Jennie Šimkové v současnosti

V současnosti rodina Šimkova taktéž úzce spolupracuje s farním sborem *Českobratrské církve evangelické*. V Novém Městě na Moravě vznikají z této spolupráce velmi rozličné akce, které jsou velmi ojedinělé. Mimo různá divadelní představení, zajímavých přednášek a besed se orientují především na pomoc druhým lidem. Každý rok je pořádán tábor pro děti s postižením. Typické jsou různé sbírky pro děti z dětských domovů a jiným lidem, kteří pomoc potřebují. Tím je vyhlášený především *Adventní jarmark*, kde děti ze sboru samy vyrábějí různé výrobky, které následně prodávají. Vydělané peníze posílají na v rámci projektu Adopce na dálku různým dětem. Sbor také podporuje přistěhované obyvatele ze zemí, které jsou ohroženy válečným konfliktem. Snaží se nejenom o jejich materiální

¹³⁶ Křídla. In *Cesty víry*. [televizní dokument DVD-ROM]. ČT1, 9. 2. 2003.

¹³⁷ NEŠPOR, Zdeněk R. VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie menších křesťanských církví v České republice*. Praha, 2015, s. 139. ISBN 978-80-246-3315-2.

podporu, ale především pomoc psychickou a to snahou integrovat tyto rodiny do novoměstské společnosti. Což stojí velmi mnoho úsilí. Těmto lidem se snaží poskytnout práci, volnočasové aktivity ale jejich cílem je především zboření bariér vystavených z předsudků k lidem jiné národnosti. Sbor ve spolupráci se Šimkovými taktéž organizuje další akce. Proslulosti ve městě získává *Zahradní slavnost*, jejíž výtěžek byl použit na výstavbu dětského hřiště ze dřeva a dále na altánek, který je vyplněn knížkami a slouží tak jako poklidné místo ke čtení knih. V současné době začali také organizovat tzv. *Férové snídane*, což je piknikový happening, na kterém se schází lidé, kteří podporují nejen fair trade výrobky, ale také lokální zemědělce a výrobce potravin.

Všechny čtyři dcery Evžena Šimka, tedy vnučky Jennie, jsou členkami mezinárodní křesťanské organizace pro děti a mládež *Royal Rangers*, která má americký původ. Organizace je zaměřená na plnohodnotné rozvíjení dětí a mladých v rámci uplatňování křesťanských hodnot. Členy jsou i další vnuci Jennie Šimkové. Náplní shromáždění je kvalitní trávení volného času prostřednictvím společných schůzek, výletů, táborů, shromáždění a kroužků. Výraznou osobností je také vnuk Daniel Šimek. Ten přetvořil zděděné Jenniny organizační schopnosti na poli náboženském v kulturní působení s přesahem do aktivit náboženských. Založil neziskovou organizaci, věnující se rozvoji alternativní a kvalitní kultury v podobě různých koncertů, čtení, výstav. V současné chvíli jsou nejznámějšími a nejnavštěvovanějšími dva festivaly. První je hudební *Festival Křídla*, jehož součástí je i výlet s kázáním faráře. Festival se koná v září přímo ve vesnici Křídla. Druhým je divadelní festival *Sbírka motýlů*, konající se v červnu v Novém Městě na Moravě.

Potomci Jennie jsou nábožensky založení, taktéž kulturně a v neposlední řadě jsou velmi obětavými lidmi, kteří dokážou pomáhat druhým. Jejich aktivity jsou velmi rozmanité a jsou opravdovými osobnostmi, jejichž působení má dopad na společnost nejen v Křídlech, ale i v Novém Městě na Moravě.

4. Genius loci

V této kapitole se budeme věnovat osobitému rázu krajiny Vysočiny, ale především se zaměříme na vesnici Křídla a na jejího genia loci, s přihlédnutím k životu Jennie Šimkové a jejímu působení v této malebné vesnici. K tomuto tématu nás inspirovala jistá paralela s životem dalších velmi svérázných osobností, které na Vysočině tvořily. Mezi tyto osobnosti patří Josef Florian, který působil ve Staré Říši. A taktéž jsme byli zaujati Bohuslavem Reynkem, a jeho francouzskou manželkou Suzanne Renaud, kteří žili na Vysočině v malé

vesnici Petrkov. U kterých je stejně jako u Jennie, velmi důležitým místem opředěným geniem loci, jejich domov. Ten je místem přechodu mezi vnitřkem a vnějškem, mezi posvátným a profánním. Tyto protiklady se duchem místa snoubí, vyměňují a střídají.¹³⁸

Při práci jsme pracovali s knihou norského historika a teoretika architektury, který napsal již proslulé dílo s názvem *Genius loci. Krajina, místo, architektura*.¹³⁹ Stranou jsme nemohli ponechat ani dílo českého geologa a klimatologa Václava Cílka, dílo *Krajiny vnitřní a vnější*¹⁴⁰ a dílo na něj navazující *Makom. Kniha míst*.¹⁴¹ A také sborníku Univerzity Hradec Králové s názvem *Percepce krajiny a genius loci*¹⁴² autorského kolektivu pod vedením Josefa Zelenky. Z těchto publikací jsme vycházeli při stanovení teoretické části práce, ze které posléze vycházíme při samotné analýze místa Křidel a především samotného domovu autorky. Při teoretické charakteristice toposu jsme využili publikace Daniely Hodrové s názvem *Poetika míst*.

Úvodem se zaměříme na samotný termín genia loci, který je pro naši práci velmi podstatný. Také si vysvětlíme dva důležité pojmy, kterými jsou topos a čas, které se jako prvky vážou k literární tvorbě. Čas je podle Nünninga zprostředkován příznaky a je chápán jako pohyb v prostoru. Každý jedinec pracuje s časem. Neboť současnost zastřešuje vzpomínání, vnímání, interpretování a rozvrhování času. Současnost má tak platformu k individuálně a kolektivně specifickým konstrukcím času, které vznikají kombinací interpretace minulosti, současnosti a budoucnosti.¹⁴³ I to můžeme najít v díle Jennie, a to především prostřednictvím jejího *Svědectví*. Blízké je v tomto případě pojetí času z Husserlovi fenomenologie: „... „...zkušenost vyplňuje nikoli jeden časový okamžik, nýbž prodlouženou současnost. Zahrnuje tedy sled vjemů, které zůstávají na určitý čas přítomné ve vědomí, což Husserl nazývá „retence“.¹⁴⁴ Toto pojetí chápeme v souvislosti s prožitím křtu „Ducha svatého,“ kterým si Jennie prošla. Jennie prožila určitý sled vjemů. To ji silně ovlivnilo, a tyto vjemy chtěla předávat dál. Tuto časovou rovinu se snažila přenést z jednoho společenského prostoru do druhého, avšak výsledným prvkem byl střet její zkušenosti s českým kulturním prostředím. *Svědectvím* mělo být vytvořeno jakési přemostění mezi minulostí a současností.

¹³⁸ GERMAIN, Sylvie. *Bohuslav Reynek v Petrkově: poutník ve svém příbytku*. Havlíčkův Brod, 2000, s. 62. ISBN 80-902231-4-1

¹³⁹ NORBERG-SCHULZ, Christian. *Genius loci: krajina, místo, architektura*. Praha, 2010. ISBN 978-80-7363-303-5.

¹⁴⁰ CÍLEK, Václav. *Krajiny vnitřní a vnější: texty o paměti krajiny, smysluplném bobrovi, areálu jablkového štrúdlu a také o tom, proč lezeme na rozhlednu*. Praha, 2005. ISBN 80-7363-042-7.

¹⁴¹ CÍLEK, Václav. *Makom: kniha míst*. Praha, 2007. ISBN 978-80-7363-120-8.

¹⁴² ZELENKA, Josef. *Percepce krajiny a genius loci*. Hradec Králové, 2008. ISBN 978-80-7041-191-9.

¹⁴³ NÜNNING, Ansgar (ed.). *Lexikon teorie literatury a kultury: koncepce, osobnosti, základní pojmy*. Brno, 2006, s. 106. ISBN 80-7294-170-4.

¹⁴⁴ Tamtéž, s. 107.

S prožitými vjemy chtěla Jennie dále pracovat a předávat jej dále. Zároveň ale mělo být i spojnicí mezi současností a budoucností. Bylo prostředkem pro aktivní misijní činnost, kterou uplatňovala v rámci letničního hnutí.

Naše chápání prostoru je velmi podobné poetice prostoru Gastona Bachelarda.¹⁴⁵ Ten se zabýval fenomenologickou básnickou imaginací, které se týkají tematiky prostoru. Je však zaměřen především na psychickou postavu aktéra, jeho zájmem je archetypální složka básnických obrazů, které jsou spojená s místem.¹⁴⁶ Tím se zabýváme v naší práci také. Nesoustředíme a nezkoumáme literární prostor, který je specifický modelem světa různých autorů. S tím také souvisí topika míst. Podle Daniely Hodrové dochází k jisté destabilizaci struktury místa, dále jeho funkce a významu v rámci uměleckých žánrů, tedy v rámci literárního díla.¹⁴⁷ Literární topos souvisí s proměnou a přehodnocováním významu míst. Je také silně vázán na místa mimoliterární, tedy místa reálná.¹⁴⁸ Topos chápeme jako poměrně ucelený symbolický systém, který je pevně svázán především s místem. Tento systém je ucelený, avšak je do určité míry také proměnný. Jennie dokázala vytvořit symboliku modlitebny. Také ale ve svých dílech využívá a pracuje s toposy, ale velmi omezeně. Věnuje se především dvěma toposům. Zabývá se místem kostela a nebe. Kostel představuje nejen místo vyznávání víry, ale také místo, kde se konají zázraky. Zde dochází k zázračným uzdravení nemocných. Nebe pak představuje místo posmrtného života, kde nás bude provázet Bůh, čímž je nám zajištěna ochrana a bezpečí.

V následující části se ale budeme převážně zabývat *geniem loci*, který s tvorbou Jennie nepochybně souvisí, neboť autorka byla velmi výraznou osobností, jejíž působení je dodnes v atmosféře vesnici znatelné, zejména architektonickou charakteristikou staveb a jejich uspořádání ve vesnici. Stejně silný je její odkaz pozorovatelný v utvořených mezilidských vztazích mezi obyvateli vesnice. Už jenom vznik pojmenování části vesnice, kde bydlí Šimkovi s názvem „*Šimkov*“, tedy vznik určité komunity v rámci vesnické společnosti, je pozoruhodný.

Zabýváme-li se duchem místa Českomoravské vrchoviny, mluvíme o *geniu loci*. V překladu znamená tento termín „*duch místa*“, a to vyjadřuje, že pokud se ocitneme na daném místě, cítíme se velmi zvláště, něco co nás svým způsobem svými hranicemi překračuje a je pro nás neuchopitelné, ale přesto zapamatovatelné a působivé. Dané místo se projevuje vysokou vnitřní silou, která se dokáže skrze přírodu transformovat do takové entity,

¹⁴⁵ BACHELARD, Gaston. *Poetika prostoru*. Praha, 2009. ISBN 978-80-86702-61-2.

¹⁴⁶ HODROVÁ, Daniela. *Poetika míst: kapitoly z literární tematologie*. Jinočany, 1997, s. 13. ISBN 80-86022-04-8.

¹⁴⁷ Tamtéž, s. 16.

¹⁴⁸ Tamtéž, s. 17.

jež je schopna plně a zajímavě působit na člověka. „*Genius místa je cosi, co v okamžiku, kdy do jistého místa přijdu, pociťuju zcela zřetelně nejen v okolní krajině, ale i v sobě samém. Stávám se součástí krajiny, místa.*“¹⁴⁹ Zde je patrný důraz na prostředí krajiny, která působí na jedince. To může být vytvořeno právě působením nějaké výrazné charismatické osobnosti, kterou autorka byla. Tento proces může fungovat i opačně. Pokud je osobnost výrazně charismatická, může sama působit na krajinu a případně ji interpretovat. A tak zanechat odraz v atmosféře vesnice. Václav Cílek chápe *genia loci* velmi abstraktně. Vyjadřuje jej jako krajinný ráz, který je ale takřka neuchopitelný: „*Je důvodem, který neumíme pojmenovat, ale kvůli kterému se vracíme.*“¹⁵⁰ Jeho definice přesahuje hranice materiálnosti a je zaměřena spíše na duchovno a s tím spojeného konkrétního emocionálního prožitku. Je známo, že pro toto pochopení a procitnutí vnitřní síly přírody je důležitá souhra a působení různých faktorů.

Vnímání *genia loci*, je ovlivněno dvěma faktory. Podstatné je, že je vázáno také na časový horizont, to znamená, že v každém odlišném časovém horizontu na nás může dané místo působit zcela odlišně. Duch místa může být velmi silný, nebo může být dokonce naprosto vytracený. Další působení je doplněno takovými specifickými faktory, které tvoří složku proměnnou, kam řadíme aktuální počasí, světelné podmínky a další faktory. Je jisté, že třeba už jenom samotná bouřka, působí v daném místě velmi zajímavým dojmem a dokáže i na nezajímavém místě vykrytalizovat v zajímavou charakteristiku, jež obohatí jak místo, tak samotného jedince. Druhou podstatu vnímání *genia loci* vytváří konkrétní jedinec, který se o vnímání krajiny pokouší.¹⁵¹ Míra charakteristiky daného jedince, který místo vnímá, zastává podle našeho mínění opravdu velmi významnou roli. Záleží nejenom na osobnostní charakteristice jedince, ale i na jeho aktuálních myšlenkách, problémech a celkovému naladění, které může směřovat v mnohých tendencích spíše pozitivněji nebo naopak pesimističtěji. A podle tohoto taktéž chápe a rozumí danému místu.

Důležitým východiskem je pro naši práci pojetí fenoménu místa dle Christiana Norberga-Schulze. Krajina tvoří zahrnující pojem pro veškerá přírodní místa. Jako jejich součást chápe pak místa umělá, vytvořená člověkem, která nazývá sídla. Ty pak vytvářejí pomyslná ohniska, ve kterých by měl být duch místa zpřítomněn. Tyto dva prvky – krajinu a sídlo pak chápe jako ty, které vytváří zmíněný celkový fenomén místa.¹⁵² Zde nám naznačuje, že krajina a lidská sídla by měla vytvářet symbiózu, ve které se bude působení přírody a

¹⁴⁹ ZELENKA, Josef. *Percepce krajiny a genius loci*. Hradec Králové, 2008, s. 92. ISBN 978-80-7041-191-9.

¹⁵⁰ CÍLEK, Václav. *Makom: kniha míst*. Praha: Dokořán, 2007, s. 10. ISBN 978-80-7363-120-8.

¹⁵¹ ZELENKA, Josef. *Percepce krajiny a genius loci*. Hradec Králové, 2008, s. 172. ISBN 978-80-7041-191-9.

¹⁵² NORBERG-SCHULZ, Christian. *Genius loci: krajina, místo, architektura*. Praha, 2010, s. 10. ISBN 978-80-7363-303-5.

člověka doplňovat. Příroda, krajina je chápána jako prvek otevřený a neohrazený. Sídla jsou naopak místem uzavřenosti a silné koncentrace lidského charakteru. Konkrétní místo pak může být charakterizováno podle dvou kategorií. Jedním je prostor a druhým je charakter místa. Tímto se navracíme k obecné charakteristice *genia loci*, jak jsme napsali výše. Krajina je zde zastoupena jako trojrozměrná entita, vázající na sebe reálné prvky. Charakter je chápán jako přesahující entita, vytvářející atmosféru místa, který nemůže být ohraničený ničím jiným, než naším konkrétním vnímáním.¹⁵³ V naší práci se zaměřuje nejen na to, jak krajina ovlivnila samotnou Jennie, její působení a literární tvorbu, ale především na to, jak autorka sama formovala křídelskou krajinu. V souvislosti s naším pojetím zmiňuje Václav Cílek termín *landscape constraint*, který můžeme přeložit jako tzv. „omezení krajinou“. Tím je myšleno, že kraj je vždycky charakteristický svými prožitky, nejen historickými událostmi, ale také působením osobností, které nemusí být pouze reálnými živými osobami. Termín vysvětluje následovně: *„jedná se o soubor praktických i filozofických vlastností určující využívání krajiny, a tím i přístup ke světu. Bytost kraje, ještě ne-lidská, se pod dotykem lidí proměňuje na povrchu polností a zahrad i pod zemí – v říši mrtvých. Vpisují se do ní šťastná setkání milenců i smířené smrti laskavých babiček. Mrtví se přikládají k sobě a ke genu loci, sžívají se, vytvářejí kolektivní bytost, ve které září individuality héroů, světců, lidí dobré rady a pěvců. I bytost kraje roste a proměňuje se podle svých slavných a mrtvých.“*¹⁵⁴

4.1. Českomoravská vrchovina

Kraj Vysočina zaujímá mezi ostatními kraji České republiky poměrně specifické místo. Má vnitrostátní polohu a žádnou ze svých částí se nedotýká státní hranice. Sídlní struktura Vysočiny je velmi rozdrobená. Nalezneme zde vysoký počet malých vesnic, malý počet městysů a v neposlední řadě města, která ale nejsou nějak zvlášť rozlehlá a neoplývají ani velkým počtem obyvatel. Obcí se v kraji nachází 704 a počet obyvatel je v průměru České republiky ze všech krajů nejnižší. Nejvíce se zde nachází obcí, u kterých nepřesahuje počet obyvatel více než 500 obyvatel. Statut města má pouze 34 obcí, což je vzhledem k rozlehlosti kraje velmi málo.¹⁵⁵ Důsledkem tohoto aktuálního stavu, je odchod převážné většiny mladých

¹⁵³ NORBERG-SCHULZ, Christian. *Genius loci: krajina, místo, architektura*. Praha, 2010, s. 11. ISBN 978-80-7363-303-5.

¹⁵⁴ CÍLEK, Václav. *Krajiny vnitřní a vnější: texty o paměti krajiny, smysluplném bobrovi, areálu jablkového štrúdlu a také o tom, proč lezeme na rozhlednu*. Praha, 2005, s. 118. ISBN 80-7363-042-7.

¹⁵⁵ *Statistická ročenka kraje Vysočina 2015*. Jihlava, 2015., s. 21. Bez ISBN. [cit. 2016-7-20]. URL<
<https://www.czso.cz/documents/10180/20568651/33009515.pdf/f193739c-ce12-4778-b111-fe1ee50260e5?version=1.3> >

a kvalifikovaných obyvatel do jiných měst.¹⁵⁶ Vysočina se tak stává místem, jež ztrácí nejenom počet obyvatel, ale i zajímavé osobnosti, které by mohly působit na Vysočině, ale v rámci nepříznivých podmínek odchází do jiných krajů. Ať už se jedná o obyvatele technicky zaměřené, či orientované spíše umělecky. To je pro tak specifické místo velkou nepřízní osudu. Pro takové místo, jež je specifické svým *geniem loci*, jak si vysvětlíme v další části práci.

O Vysočině se traduje také to, že není příliš ekonomicky stabilním a silným krajem. Což potvrzují data, která ukazují, že se zde nachází malý počet podnikatelských aktivit z důvodu nízkého počtu ekonomických subjektů. Nízká ekonomická výkonnost vyplývá ze slabé pozice podílu na hrubém domácím produktu, jelikož představuje pouhých 4%.¹⁵⁷ Tento nedostatek je ale suplementován poměrně silnou pozicí zemědělství, které má v kraji svoji nezastupitelnou funkci. Optimální podmínky jsou zde vytvořeny pro pěstování brambor a olejnin a taktéž se zde chová dobytek, zejména se jedná o pastevní chov skotů.¹⁵⁸

Vesnice Křídla se rozkládá v chráněné krajinné oblasti *Žďárské vrchy*, jejichž rozloha je 70 490 ha. Pokud se soustředíme na rozpořádání přírodních prvků a faktorů, zjistíme, že nejvíce plochy zaujímají ve vyšších polohách lesy, a to 46%. Půdní fond tvoří 44% území, vodní plochy vytváří 1,9% území, zastavěné území pokrývají 0,9% krajiny a 5,5% tvoří ostatní, blíže nespecifikované plochy.¹⁵⁹ Tyto data nám zřetelně ukazují, že se jedná o oblast, kde výrazným a dominantním prvkem je příroda, a to především ve své nejnítěrnější podobě – ve formě lesů, které mohou značit temné, neprobádané, nehostinné, nepřátelské území. Nejvíce se zde vyskytují rašelinné louky, smrkové bučiny a podmáčené smrčiny. Pokud se nejedná o lesní vegetaci, najdeme zde především rašelinné louky a rašeliniště.¹⁶⁰ Dalším hojným prvkem, který je zde zastoupen v podobě půdních fondů, které jsou ve velké míře obhospodařovány za účelem produkce nejrůznějších plodin, z nichž nejtypičtější jsou pro tento kraj brambory, dříve len a v posledních letech především pěstování řepky.

Těchto neosídlených míst, tedy lesů, zde tedy nalezneme v největší míře. Dnes je však postoj k těmto místům již ambivalentní, neznamená pouze strach, nebezpečí a nejistotu. Hlavním důvodem této změny byl kulturní směr romantismu, jenž se uplatňoval v osmnáctém

¹⁵⁶ Tamtéž, s. 21.

¹⁵⁷ *Statistická ročenka kraje Vysočina 2015*. Jihlava, 2015., s. 21. Bez ISBN. [cit. 2016-7-20]. URL <<https://www.czso.cz/documents/10180/20568651/33009515.pdf/f193739c-ce12-4778-b111-fe1ee50260e5?version=1.3>>

¹⁵⁸ CÍLEK, Václav. *Krajiny vnitřní a vnější: texty o paměti krajiny, smysluplném bobrovi, areálu jablkového štrúdlu a také o tom, proč lezeme na rozhlednu*. Praha, 2005, s. 114. ISBN 80-7363-042-7.

¹⁵⁹ *Chráněná území ČR Jihlavsko: Žďárské vrchy*. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, s. 382. Bez ISBN.

¹⁶⁰ *Chráněná území ČR Jihlavsko: Okres Žďár nad Sázavou*. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, s. 336. Bez ISBN.

století. Důležitou postavou, která se zajímala tematikou krajiny a duše, byl Jean Jacques Rousseau. Nespoutanost, divokost, bizarnost přírody je oslavována a chápána jako obraz duše člověka.¹⁶¹ Otázkou je, zda se dnes tato místa nestávají místem klidu, harmonie přírody. Jestli není stále nebezpečnějším prvkem člověk člověku a příroda se nestává ochranitelem a útočištěm před nebezpečím.

Co se týče atmosférické charakteristiky, musíme zmínit, že se jedná o kraj výrazně nehostinný, nepřívětivý a velmi chladný. Časté jsou zde úhrny srážek. To, co je pro Vysočinu nejtypičtější, jsou velmi chladné a kruté zimy s velmi vysokým sněhovým úhrnem. Ten je velmi silný, často tvoří pro obyvatele překážky a tím se staví do pozice výrazného nepřítele. Je to dáno také tím, že období, po které je kraj zahalen sněhovou pokrývkou, je zpravidla velmi dlouhý. Sněžení se zde zpravidla objevuje koncem října a končí koncem měsíce dubna.¹⁶² Obyvatelé jsou na sněhové úhrny sice zvyklí, ale stále se s ním nemohou vyrovnat. Protože s každou zimou přichází také nová síla, která je dokáže mnohdy nepříjemně překvapit.

Vysočina je často popisována jako místo s velmi bohatou historií a taktéž jako místo plné velmi zajímavých míst a přírodních úkazů. Oblast je popisována opravdu jako velmi specifická krajina. „*V jižních Čechách a na Vysočině lidé nepochybuji o tom, kam (a tedy ke komu) patří, a je to cítit na první mezi, hned jak někde na vesnici vystoupíte z vlaku. Zemřeli splynuli s krajinou, zemřeli a splynuli s předky.*“¹⁶³ To přesně vystihuje myšlenku, jakou jsme zde již nastínili a teď se jí budeme konkrétně věnovat. Jennie byla opravdu výjimečnou osobností, jejíž odkaz je v Křídlech opravdu znatelný. Ztělesněním jejích náboženských myšlenek je především jejich dům s modlitebnou. I ona splynula s místem vesnice. Ale daleko více je patrný její odkaz v potomcích. V jejich působení, které se určitým způsobem transformovalo do různých uměleckých oborů a působení v kulturních sférách, kterému jsme se věnovali v předchozí kapitole.

Zajímavých míst na Vysočině najdeme opravdu velké množství. Jedná se o různé skalní útvary a zajímavé přírodní památky. Pokud mluvíme o takovýchto místech, s hlubokou silou a působením na ostatní jedince, musíme také vysvětlit chápání *genia loci* v jeho dvojitým smyslu, neboť i to percepce krajiny umožňuje, ba přímo nabízí. *Genius loci* chápeme ve dvou možných typech. Může se jednat o *genius loci*, jenž cítí velké množství lidí na nějakém

¹⁶¹ ZELENKA, Josef. *Percepce krajiny a genius loci*. Hradec Králové, 2008, s. 152. ISBN 978-80-7041-191-9.

¹⁶² *Chráněná území ČR Jihlavsko: Okres Žďár nad Sázavou*. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, s. 333. Bez ISBN.

¹⁶³ CÍLEK, Václav. *Krajiny vnitřní a vnější: texty o paměti krajiny, smysluplném bobrovi, areálu jablkového štrúdlu a také o tom, proč lezeme na rozhlednu*. Praha, 2005, s. 114. ISBN 80-7363-042-7.

význačném a známém místě. Tyto místa jsou většinou známé a hojně navštěvovány turisty, ať už se jedná o přírodní nebo architektonické památky. Při jejich navštívení mohou lidé pocítit silnou atmosféru, která v nich může vyvolávat pozitivní pocity. Jedná se o místa s velkou silou, jež působí na člověka pozitivním dojmem. Dalším typem je osobní vnímání *genia loci* – místo, ke kterému se váže silný osobní a niterný prožitek.¹⁶⁴ V druhém případě se jedná o místo, ke kterému jsme niterně zavázáni nějakým hlubokým osobním prožitkem, který na daném místě pociťuje naše osobnost. Může se jednat o zážitky velmi pozitivní, ale i velmi negativní, tedy zážitky, které v nás zanechají hlubokou emocionální stopu.

4.2. Vesnice Křídla

Hlavní místo, kde se odehrál životní příběh Jennie, a jehož *genis loci* je velmi významný, je malá vesnice, nacházející se na Vysočině a nese poetický název Křídla.

Podle toponymistického rozboru, existují dvě rozličné možnosti vzniku pojmenování obce. Dle první varianty je název vesnice odvozen od názvu pozemků, na kterých se vesnice rozkládá. V roce 1376 se původní název Skridlo změnilo na Krzidyl a v roce 1381 na název de Krzidl. Druhá poukazuje na fakt, že Křídla patřily pod křižanovský majetek, jež vlastnili potomci pánů z Lomnice, kteří měli ve svém znamení orlí křídlo, které by pak mohlo mít souvislost s použitým názvem osady.¹⁶⁵

Nejdříve se zaměříme na politicko-administrativní členění vesnice s názvem Křídla, jak jsme uvedli již v předchozích odstavcích, tak obec se nachází v kraji Vysočina, konkrétněji v jádru Českomoravské vrchoviny, v okrese Žďár nad Sázavou a je sedm kilometrů vzdálena od Nového Města na Moravě. Vesnice se pyšní významnou přírodní polohou. Křídla se nachází v jižní části chráněné krajinné oblasti Žďárských vrchů – CHKO.

Historický vývoj vesnice Křídla je rozdělen několika významnými historickými daty. První písmenná zmínka pochází z roku 1376, kdy byl poplužní dvůr v Rozsícce, jenž spojoval nedalekou obcí Dlouhé, vlastněn a propojen Filipem z Křidel (de Krzydyl). Až v roce 1464 byly vyřešeny dlouholeté spory mezi rody činící si nároky na vesnici Křídla, a to tím, že osada byla definitivně připsána do vlastnictví Janovi z Pernštejna. Dalším významným mezníkem byl rok 1500, kdy byla vesnice připsána připojena k nedalekému Novému Městu. Po rozličném střídání vlastníků, kdy byla Křídla prodána Janem a Maxmiliánem do rukou Viléma Dubského z Třebomyslic, se dočkala osada v roce 1741 prvního vyměrování a

¹⁶⁴ ZELENKA, Josef. *Percepce krajiny a genius loci*. Hradec Králové, 2008, s. 210. ISBN 978-80-7041-191-9.

¹⁶⁵ ZELENÁ-KŘÍŽOVÁ, Helena. *Křídla včera a dnes*. Křídla, 2013, s. 2. Bez ISBN.

mapování, které provedl geometr Kroupal.¹⁶⁶ V roce 1755 se v obci nacházelo 12 sedláků, 13 čtvrtníků nebo chalupníků a 1 dědičný rychtář.¹⁶⁷

To, že v Křídlech působily různé osobnosti, které dokázaly ovlivnit život vesnice, ukazuje historie obce nejen na Jennie Šimkové. Tento historický fakt nám potvrzuje domněnku, že Křídla byla místem, které si ke svému působení vybíraly osobnosti, které měly vliv na obyvatele, ať již v negativním slova smyslu nebo pozitivním. Touto negativní osobností byl obchodník Fridman, který se přistěhoval do vesnice v roce 1880. Po jeho přistěhování se ve vesnici začalo rozmáhat hraní karet a holdování alkoholu, které je někdy označováno jako období „karbanického moru“¹⁶⁸ Jeho chování a osobnost měly velmi silný vliv i na ostatní obyvatele vesnice. Mnozí z nich totiž této „nákaze“ podleli. Proto byla vesnice v této době ohrožena silným morálním úpadkem. Postupně také rostl počet obyvatel, kteří zde žili. Kolem roku 1900 to v Křídlech vypadalo následovně. V roce 1906 měla osada Křídla 52 domů, 324 obyvatel. Z těchto obyvatel bylo nejvíce katolíků, kterých bylo 244, zbytek vesnice byli evangelíci.¹⁶⁹ V roce 1910 zde žilo již 354 obyvatel.¹⁷⁰ První světovou válku prožili křidelští v bídě a nedostatku potravin. Co se týče náboženského vyznání, víme, že v Křídlech v roce 1923 žilo 220 katolíků, 90 evangelíků a 10 obyvatel patřilo k církvi československé.¹⁷¹ Ve vesnici tedy žila převážná část katolická, nicméně ani evangelická část obce nebyla nijak zanedbatelná.

Samotný půdorys je charakterizován jako okrouhlý. Domy stály těsně za sebou, vedle sebe. Nebo se rozprostíraly po celé vesnici. Pro domy byly typické rozlehlé zahrádky. Některé byly dřevěné, většina domů však byla zhotovena z kamene.¹⁷² Je třeba zmínit i jistou specifikaci každodennosti obyvatel žijících v Křídlech v tomto období. Bohuslav Žilka ji popisuje následovně: „*Lidé v Křídlech většinou hospodařili, základem tu byla hospodářská činnost. Chudší chodili v sezóně k sedlákům, v zimě pak do lesa zpracovávat dřevo*“¹⁷³. Rodák Žilka nevynechává ani každodennost týkající se konkrétně jeho rodiny. „*Tatínek hospodařil a maminka mu pomáhala a starala se o domácnost.*“¹⁷⁴ Zde vykresluje postavení muže jako toho, který zajišťuje obživu. Žena zastává postavení ochránitelky rodinného krbu. Obyvatel

¹⁶⁶ ZELENÁ-KŘÍŽOVÁ, Helena. *Křídla včera a dnes*. Křídla, 2013, s. 3-5. Bez ISBN.

¹⁶⁷ Tamtéž, s. 7.

¹⁶⁸ Tamtéž, s. 8.

¹⁶⁹ *Kronika Nové Město na Moravě*. 1914, s. 1. [cit. 2016-8-10]. URL< <http://kronika.nmnm.cz/kniha-1/strana-c-1>>

¹⁷⁰ ZELENÁ-KŘÍŽOVÁ, Helena. *Křídla včera a dnes*. Křídla, 2013, s. 10. Bez ISBN.

¹⁷¹ Tamtéž, s. 12.

¹⁷² *Kronika Nové Město na Moravě*. 1914, s. 1. [cit. 2016-8-10]. URL< <http://kronika.nmnm.cz/kniha-1/strana-c-1>>

¹⁷³ ZELENÁ-KŘÍŽOVÁ, Helena. *Křídla včera a dnes*. Křídla, 2013, s. 156. Bez ISBN.

¹⁷⁴ Tamtéž, s. 156.

Křídlel pak dále vzpomíná na pečení chleba, který se peklo každých 14 dní, na praní prádla, jež bylo velmi fyzicky náročné, dále na domácí práce, které musely jako děti zastávat a na hry, kterými se bavily, pokud nebyly obtěžkány strastí domácích prací.¹⁷⁵

Předválečný čas je také doba, kdy se rodina Jennie navrácí zpět do Spojených států amerických a Jennie zde zůstává osamocena. Nejdříve bydlí v domě po nové ženě svého otce, který se nacházel v Olešné. Po svatbě, která proběhla ve třicátých letech, se stěhuje se svým manželem Františkem Šimkem právě do Křídlel. Druhou světovou válku prožili v Křídlech postižení nejenom nedostatkem potravin ale i ztrátou kulturního života. Lidé povětšinou nepořádali žádné kulturní akce. Docházelo k těm nejbolestnějším ztrátám, a to na lidských životech. Muži z vesnice bojovali ve válce jako vojáci a mnozí se již do svého domova nevrátili.¹⁷⁶ V roce 1950 se zde nacházelo 68 domů s 276 obyvateli. O jedenáct let později zde dochází k rozvoji kulturního života, který také souvisí s životem náboženským, došlo dokonce k otevření kulturního domu.¹⁷⁷ Jedná se o dobu, kdy se již rozvinula náboženská shromáždění u Jennie Šimkové. Ty však tvořily samostatný rámec jisté náboženské kultury. Tyto shromáždění navštěvovala především rodina a malé množství obyvatel vesnice. Její působení koexistovalo paralelně s dalšími kulturními akcemi, které pořádali katoličtí a evangeličtí obyvatelé.

V rámci novodobých dějin vesnice došlo k výrazné události až v roce 1991, kdy po několika letech bojů o samostatnost, byla vesnice konečně osamostatněna. Neboť po celý historický vývoj patřila vesnice svojí správou pod Nové Město na Moravě. V současné době žije vesnice výrazným kulturním životem. Celý rok je velmi bohatý jak na kulturní události, tak na sportovní. Probíhá zde mnoho veřejných aktivit, do kterých se zapojí velká část obyvatel Křídlel. Jejich pořadatelé jsou často právě členové rodiny Šimkových. Organizováním nejenom náboženských shromáždění, ale i kulturních akcí navazují na odkaz své předchůdkyně. V současné době je celková výměra vesnice malá, rozkládá se na rozloze 453, 57 ha a k datu 31. 12. 2015 zde žilo 342 obyvatel.¹⁷⁸

¹⁷⁵ ZELENÁ-KŘÍŽOVÁ, Helena. *Křídla včera a dnes*. Křídla, 2013, s. 155-156. Bez ISBN.

¹⁷⁶ Tamtéž, s. 19.

¹⁷⁷ Tamtéž, s. 20-21.

¹⁷⁸ *Křídla*. Veřejná databáze: Český statistický úřad. [cit. 2016-7-25].

URL <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profiluzemi&uzemiprofil=31588&u=VUZEMI_43_587842#>

4.3. Genius loci Jennie Šimkové

Nyní se zaměříme na genia loci místa, kde Jennie působila. Jak jsme již naznačili, její působení chápeme v naší práci ve dvou kontextech. V první řadě se jedná o místo, které ovlivnila sama misionářka svým působením a to především v náboženské rovině. Vždyť pouze vystavěním vlastního modlitebního sálu ve svém domě vytvořila význam celého svého domu nejen pro vesnici, ale pro celou krajinu. V druhé řadě to bylo místo, které ovlivnilo ji, jak je psáno ve *Svědectví*. Nejen, že ji k tomuto místu vázala rodinná historie, neboť z blízkosti Křídel pocházela její rodina. Během jejich života v Americe v Křídlech žila další část rodiny, její strýc s rodinou. Především ale chápala tuto krajinu jako nenaplněnou právě tou duchovní složkou, která vytváří charakter místa.

Už jsme napsali, že vesnice má velmi poetický název, který s působením Jennie získal dalšího rozměru. A to především náboženského. Ale také jej chápeme jako určitý symbol svobody. To naznačuje i topografický tvar rozmístění domů, neboť při pohledu z výšky dostávají charakter rozevřených křídel.¹⁷⁹ Okolní krajina vesnice je velmi bohatá. Rozprostírají se zde rozsáhlé louky, lány a taktéž lesy. V blízkosti vesnice jsou dva rybníky. Přímo na návsi se taktéž nachází ne příliš rozsáhlá vodní plocha. V rámci genia loci je voda taktéž chápána jako magické místo. Takové, které v sobě obsahuje dva protikladné elementy. Voda může být chápána jako ničivý prvek v kontextu potopy, taktéž může symbolizovat ztrátu místa. Protiklad tvoří chápání ve smyslu tvořivé substance, symbolizující život. Za romantismu byla chápána jako tvořivý a dynamický prvek.¹⁸⁰ Nejvyšším bodem není kaplička, kostel či nějaká jiná významná stavba, ale je jím právě kopec, na kterém jsou rozmístěny domy rodiny Šimků. Rodinní příslušníci představovali takové samostatné rodinné seskupení, vytvářející svým způsobem vlastní komunitu. Toto společenství získalo v padesátých letech minulého století od svých sousedů název „Šimkov“.¹⁸¹ Jisté historicky vytvořené bariéry zde opravdu mezi rodinou Šimkových a ostatními občany vesnice opravdu existovaly. Ty se podařilo určitým způsobem odstranit, nicméně ne u každého obyvatele. Neboť někteří dodnes tuto část vesnice tak nazývají.

Nejdůležitější částí vesnice se pro nás stává dům Jennie. Nejdříve se zaměříme na vysvětlení chápání domova jako místa v existenciální rovině. Stavba domu je velice

¹⁷⁹ V současnosti se tato podoba mění. V těchto letech pokračuje výstavba nových domů, které toto rozmístění poněkud mění. Zatím jej nemění příliš výrazně, nicméně můžeme předpokládat, že v budoucnosti k určité výraznější změně dojde.

¹⁸⁰ NORBERG-SCHULZ, Christian. *Genius loci: krajina, místo, architektura*. Praha, 2010, s. 27. ISBN 978-80-7363-303-5.

¹⁸¹ Křídla. In *Cesty víry*. [televizní dokument DVD-ROM]. ČT1, 9. 2. 2003.

specifická, jedná se o poměrně rozlehlou stavbu s velkou zahradou. Definovali jsme, že místa vytvořená člověkem se nazývají sídla. A velmi specifickým prvkem v tomto ohledu je místo domova. Pro Jennie mělo slovo domov velký náboženský přesah. Slovo domov je naplněno pravým smyslem, jedná se o místo života, které není jevištěm, ale spíše zákulisím, kam ostatní nevidí, kde je náš úkryt. Tam, kde se orientujeme a identifikujeme s místem samotným. Místo, které zakoušíme v nejširším slova smyslu, protože je pro nás významuplné.¹⁸² Jennie tak svůj domov jistě chápala. Její působení spočívá však v tom, že jejím cílem bylo, aby se tak mohli cítit i ostatní lidé, kteří ji navštěvovali.

Nejvýraznějším geniem loci jistě oplývá modlitebna. Ta je poměrně rozlehlá. Ostatně je vybavena předsíní a šatnou, aby si přicházející mohli odložit oblečení. Na jedné straně modlitebny, naproti stolu pro kněze, najdeme rozsáhlou malbu krajiny Vysočiny, na které je zobrazena cesta a příroda. Krajina Vysočiny je spojujícím prvkem s její literární tvorbou. Tyto kresby najdeme i v památníku pro Annu. Popředí je tvořeno dlouhou cestu, jejíž konec nevidíme. Cesta je neudržovaná, pouze vyšlapaná lidmi uprostřed rozlehlých polí. Motiv cesty je zase vyobrazen v *Písních probuzení*. Symbolika cesty je velmi bohatá. Ukazuje paralelu k posilování víry a putování s Bohem. Vedle cesty se po obou stranách rozprostírají žlutá pole, která mohou vytvářet jistou paralelu k Bohu jako hospodáři. Tento hospodářský motiv se objevuje v *Písních probuzení* několikrát. Klasy představují věřící, kteří čekají na zázračnou sklizeň, jenž přijde od Boha. Vyobrazené klasy na obraze jsou zlatavé, v plné síle připravené na přicházející úrodu. Na horizontu jsou vyobrazeny zelené louky a lesy. Velkou část obrazu tvoří nebe, které má světle modrou barvu, na níž plynou těžké bílé mraky. To opět odkazuje k symbolice nebes. V místnosti se dále nachází nábytek. Židle jsou vyrovnány v jednotlivých řadách. V popředí je umístěn stůl, který slouží jako kazatelna a po straně se nachází klavír, který je důležitým doprovodným prvkem při zpěvu písní. Místnost je prosvětlená okny, která se nachází na protilehlé straně k obrazu. Světlo taktéž tvoří výraznou symboliku mnohých písní. Světlo tvoří protiklad k temnu. Symbolizuje čistotu a nejvyšší hodnotu Boha. Váže na sebe pozitivní motivy jako je víra, naděje a láska. Místnost je nasycena svým duchem a vyzařuje velmi pozitivní dojem. Modlitebnu chápeme jako archetypální místo, kterým se stalo procesem individuace, jak jej nazývá Carl Gustav Jung.¹⁸³ Literární díla pak totiž na základě této archetypální zkušenosti formulují předliterární a

¹⁸² NORBERG-SCHULZ, Christian. *Genius loci: krajina, místo, architektura*. Praha, 2010, s. 5. ISBN 978-80-7363-303-5.

¹⁸³ Carl Gustav Jung (1875-1961) byl významný švýcarský psychoterapeut, ve svém díle se věnoval archetypům v díle: JUNG, Carl Gustav. *Archetypy a nevědomí*. Brno, 1998. ISBN 80-85880-11-3.

mimoliterární zkušenosti. Místa tak mají metaforickou povahu, „jsou *metaforami určitých stavů a způsobů vnímání, postojů ke světu a bytí*.“¹⁸⁴

Stejně pozitivním dojmem oplývají i literární díla, nicméně tam si můžeme povšimnout silného náboženského apelu, kdy smyslem literárních děl je především předat jistou náboženskou zkušenost a tím obrátit vnímatele textu k víře. Ta byla pro Jennie podstatná. Vyplývá to ze samotného přístupu Jennie k obci Křídla. Jako místu, kde není přítomnost Boha natolik znatelná, jak poznala v americkém prostředí a snaží se tak prostřednictvím děl tuto nepřítomnost Boží změnit. A prohloubit v lidech pevnou a podle nich tu pravou víru.

5. Osobnost Jennie Šimkové

V této části práce se snažíme postihnout vývoj autorčiny osobnosti, která byla utvářena specifickými aspekty jejího života. A to migrací jejích rodičů, kočovným způsobem života ve Spojených státech amerických a návratem rodiny do Československa za účelem misijní činnosti. Taktéž se budeme věnovat každodennosti jejího života s přihlédnutím k genderovému aspektu. Všechny tyto zkušenosti se posléze projevují v její literární tvorbě a působení.

5.1. Migrace manželů Kulkových

Rodiče Jennie Šimkové pocházeli z prostředí Vysočiny. Julie Šimková se narodila v katolické rodině, což nebylo nijak překvapivé, neboť katolictví zde bylo nejrozšířenější vírou. Stejně jako v Křídlech, kde žil Arnošt Kulka, ačkoli jeho rodina zastupovala náboženskou menšinu evangelickou. V blízkém Novém Městě na Moravě se v roce 1922 se nacházely dva kostely. První byl římskokatolický a druhý evangelický bratrský. Obyvatelé se zde živili ve většině případů polním hospodářstvím, poté také řemesly, lnářstvím a chovem dobytka.¹⁸⁵ Jak jsme již zmiňovali, nejednalo se ve svém historickém vývoji o oblast průmyslově bohatou. „*Oblast Českomoravské vysočiny se v hospodářském ohledu od celkového vývoje v českých zemích ve 2. polovině 19. století podstatně lišila. Dá se říci, že zmeškala nástup průmyslové revoluce.*“¹⁸⁶ Například vesnice Polná, ležící v oblasti

¹⁸⁴ HODROVÁ, Daniela. *Poetika míst: kapitoly z literární tematologie*. Jinočany, 1997, s. 8 ISBN 80-86022-04-15.

¹⁸⁵ *Kronika Nové Město na Moravě*. 1914, s. 1. [cit. 2016-8-10]. URL< <http://kronika.nmnm.cz/kniha-1/strana-c-1>>

¹⁸⁶ HOFFMANNOVÁ, Jaroslava. *Vystěhovalectví z Polné do Severní Ameriky ve druhé polovině 19. století*. Havlíčkův Brod, 1969, s. 12. Bez ISBN.

Českomoravské vrchoviny byla typická pro svoji soukenickou tradici.¹⁸⁷ Křídla nebyla typická žádnou řemeslnou tradicí. Lidé z Křidel chodili na práci k ševci do nedalekého Nového Města na Moravě, ženy chodily do pletárny k panu Suchýmu. Mimo Kadlecovy pily a tírny lnu se zde žádné jiné podniky nenacházely.¹⁸⁸ Oblast nebyla bohatá ani na nerostné suroviny. Zemědělská činnost byla pro obyvatele jediným možným způsobem obživy. Plodiny, které se zde pěstovaly ponejvíce, byly především brambory a len. Proto většina obyvatel Křidel hospodařila.

Julie a Arnošt žili v době, kdy se v českých zemích rozmáhala emigrace do jiných evropských zemí a taktéž i do zemí vzdálenějších. Češi se o emigraci zajímali již od padesátých let devatenáctého století. Velký zájem mezi obyvateli českých zemí byl o severoamerické oblasti, kam v letech 1850 – 1857 přišlo 56 000 přistěhovalců.¹⁸⁹ Typickým příkladem je právě vesnice Polná, ze které právě v tomto období odešli do severoamerické oblasti mnozí obyvatelé. Zlomovým datem je rok 1853, kdy se do Severní Ameriky vydali první zdejší obyvatelé. Tento vystěhovalecký proud neustal ani během druhé poloviny 19. století.¹⁹⁰ Důvody pro jejich emigraci byly rozličného charakteru. Nicméně nejčastěji vycházely z nuzných podmínek nepřilíš bohatého kraje. Motivem jejich cesty byly nejčastěji naděje na lepší obživu. Nicméně mezi těmito lidmi byly i výjimky. Někteří lidé odcházeli taktéž z důvodů politických, neboť jejich negativní pocity často pramenily z politických událostí, které v rámci konkrétního vnímání chápali jako projevy nesvobody svazující jejich život.¹⁹¹ Teď se však zaměříme na důvody, které vedly rodiče Jennie k odchodu ze své rodné země. U Arnošta Šimka se jednalo především o ekonomické důvody. Do nové země odešel za vidinou lepší životní situace. Netradičním a poměrně ojedinělým důvodem odchodu je situace, která postihla Julii. Výše jsme uvedli, že se jednalo o dívku z katolické rodiny. Pro tyto rodiny bylo častou životní praxí vyjednané a domluvené sňatky. To postihlo i Julii. Ta se měla vdát za muže, kterého jí vybrali rodiče. S tím se však nechtěla smířit a raději zvolila útěk do cizí země. Vzpírá se veškerým zažitým vesnickým konvencím a odjíždí do Severní

¹⁸⁷ HOFFMANNOVÁ, Jaroslava. *Vystěhovalectví z Polné do Severní Ameriky ve druhé polovině 19. století*. Havlíčkův Brod, 1969, s. 12. Bez ISBN.

¹⁸⁸ ZELENÁ-KŘÍŽOVÁ, Helena. *Křídla včera a dnes*. Křídla, 2013, s. 156. Bez ISBN.

¹⁸⁹ DOUBEK, Vratislav. *Česká politika a (východní) vystěhovalectví 1848-1922*. Praha, 2012, s. 15. ISBN 978-80-7470-023-1.

¹⁹⁰ HOFFMANNOVÁ, Jaroslava. *Vystěhovalectví z Polné do Severní Ameriky ve druhé polovině 19. století*. Havlíčkův Brod, 1969, s. 27. Bez ISBN.

¹⁹¹ Tamtéž, s. 17.

Ameriky. Arnošt a Julie se společně vydávají na cestu počátkem dvacátého století, pravděpodobně v průběhu prvního desetiletí.¹⁹²

Rozhodnutím odejít do cizí země byly položeny základy k vyřizování mnohých povinností, které bylo nutné před následnou cestu podstoupit, což bylo poměrně náročné. Ten, kdo chtěl vycestovat, potřeboval vystěhovalecký nebo cestovní pas, či jenom legitimační kartu. Proces získání těchto povinných dokladů byl zpočátku velmi zdlouhavý, nicméně posléze bylo výrazně zjednodušeno a tím také zrychleno. Okresní hejtmanství vypracovávala pro každého žadatele tzv. konsignaci, kde byly informace o konkrétním jedinci a také o účelu a cíli cesty.¹⁹³ Co bylo ale podstatně náročnější, byla samotná cesta, která byla obtížná a mnohdy pro cestující velmi vyčerpávající.

Dopravní společnosti byly svázány především faktem, že převážely jedince na severoamerický kontinent pouze za účelem svého zisku, který chtěly mít co nejvyšší. Dopravní prostředky převážející cestující přes Atlantik, byly lodě, které převážely především dřevo. Aby nepluly cestou zpátky prázdné, začaly právě s převozem lidí, takže nebyly v žádném případě uzpůsobeny pro převoz osob. Takové se začaly vyrábět až později americkými podnikateli, ve třicátých a čtyřicátých letech. Přičemž k lepšímu komfortu pro cestující a také ke zkrácení celé cesty došlo až se stavbou a rozmachem parníků.¹⁹⁴ Lodě, na kterých byli lidé převáženi, byly charakteristické svými velmi tristními podmínkami. Lidem chyběl především základní nárok na prostor, který nebyl cestujícím téměř vůbec k dispozici. Nejpodstatnější bylo téměř neexistující hygienické zázemí, velmi špatná kvalita potravin, způsobena nevhodným skladováním. Na lodích propukaly velmi často nemoci, které se mezi cestujícími velmi rychle šířily. Nejčastěji cestující onemocněli břišním tyfem, který byl tak častou nemocí, že si vysloužil přezdívku „lodní horečka“. Další nemocí byla cholera.¹⁹⁵ V době, kdy cestuje Julie a Arnošt, se mnohé z těchto podmínek zlepšily, i když jistě i přes tyto pozitivní změny, bylo cestování lodí do Severní Ameriky velmi náročné. Víme, že Julie a Arnošt spolu cestovali na jedné lodi. Pravděpodobně se trochu znali, ale ne příliš důvěrně. Nicméně na lodi si jich všiml její kapitán a této mladé dvojici doporučil, aby se vzali. Vysvětlil jim, že pokud spolu budou začínat ve dvou, bylo by to pro ně v nové zemi méně

¹⁹² Rodina nezná přesné datum jejich odjezdu. V pozůstalosti se nenachází žádné dokumenty, na kterých by byly tyto informace dohledatelné.

¹⁹³ POLIŠENSKÝ, Josef. *Úvod do studia dějin vystěhovalectví do Ameriky I. Obecné problémy dějin českého vystěhovalectví do Ameriky 1848-1914*. Praha, 1992, s. 17. ISBN 80-7066-670-6.

¹⁹⁴ POLIŠENSKÝ, Josef. NESVADBÍK, Lumír. *Úvod do studia dějin vystěhovalectví do Ameriky. II. Češi a Amerika*. Praha, 1996, s. 26. ISBN 80-7184-147-1.

¹⁹⁵ POLIŠENSKÝ, Josef. *Úvod do studia dějin vystěhovalectví do Ameriky I. Obecné problémy dějin českého vystěhovalectví do Ameriky 1848-1914*. Praha, 1992, s. 22-23. ISBN 80-7066-670-6.

náročné, jak po osobní stránce, tak především po ekonomické. A tak se spolu na lodi vzali.¹⁹⁶ I přesto, že se jednalo o sňatek smíšený. Julie byla katolička a Arnošt evangelík. Zdá se, že kapitánovi byla tato dvojice velmi sympatická, protože jim udělil i několik rad, týkající se života v Severní Americe. Doporučil jim, aby se neusazovali hned na pobřeží, ale až více ve vnitrozemí, konkrétně v Chicagu.¹⁹⁷ Podle jeho rady se tedy novomanželé nastěhovali do Chicaga. I přes jeho skromné začátky, se sem začalo nejvíce českých přistěhovalců stěhovat v padesátých a šedesátých letech 19. století.¹⁹⁸ Podstatným mezníkem se stal rok 1871, kdy v Chicagu propukl rozsáhlý oheň. Češi zde pak vytvořili různá bytová družstva a Chicago se tak stalo významným centrem českých přistěhovalců. Podařilo se jim vytvořit doslova prostředí s výraznými českými charakteristikami: *Bylo zde hodně velkých českých obchodů i s českými firemními nápisy, různá kulturní zařízení jako české školy s poněkud odlišným zaměřením, divadlo Thalia, soukromá banka Kašpara & Karla, největší český chrám sv. Jana Nepomuckého, ale byl zde i pivovar jako největší český podnik v Chicagu a tomu odpovídající velký počet českých hostinských.*¹⁹⁹

5.2. Život rodiny ve Spojených státech amerických

Jako začátek svého nového života si manželé zvolili město Chicago. Zde ale příliš dlouho nezůstali. Od pana Sládka²⁰⁰ pak získali pozvání do Nebrasky. Stěhovala se již celá rodina, manželé a jejich dvě dcery – Jennie a Anna. Jennie se narodila 3. ledna 1914 v Chicagu. Do Nebrasky cestovali vlakem. Jejich cílem bylo konkrétně město Gretna, kde se usadili. Taktéž zde žilo velké množství Čechů. Julie se starala o domácnost a Arnošt si otevřel krejčovskou dílnu, což bylo poměrně typické řemeslo pro příchozí Čechy. Ti se uplatňovali také jako výrobci doutníků, vyráběli perlové knoflíky, byly krejčími, hodináři nebo truhláři. Taktéž ale přistěhovalci podnikali, objevovaly se české hostince a obchody, také zde začali pracovat první čeští právníci a lékaři.²⁰¹ V tomto novém obydlí jej tak čekal velmi náročný úkol, aby místo uzpůsobili k bydlení. Julie se zde věnovala hospodářství. Rodina byla poměrně vázána na svého rodinného přítele pana Sládka. Ten se totiž odstěhoval po nějakém

¹⁹⁶ ŠIMKOVÁ, Jennie. ŠIMKOVÁ, Jana. *Svědectví*. Třetí verze, s. 9.

¹⁹⁷ Tamtéž, s. 9.

¹⁹⁸ POLIŠENSKÝ, Josef. NESVADBÍK, Lumír. *Úvod do studia dějin vystěhovalectví do Ameriky. II. Češi a Amerika*. Praha, 1996, s. 37. ISBN 80-7184-147-1.

¹⁹⁹ Tamtéž, s. 39-40.

²⁰⁰ Nepodařilo se zjistit, o koho se jedná. Pravděpodobně se jedná o společného českého přítele, se kterým se seznámili pravděpodobně v Chicagu.

²⁰¹ POLIŠENSKÝ, Josef. NESVADBÍK, Lumír. *Úvod do studia dějin vystěhovalectví do Ameriky. II. Češi a Amerika*. Praha, 1996, s. 60. ISBN 80-7184-147-1.

čase do Oklahomy. Rodina jej na jeho pozvání opět následovala, přičemž po příjezdu nebydleli ani ve svém vlastním domě, nýbrž přímo u pana Sládka. Tato nevyhovující situace se jim podařila zanedlouho změnit. Koupili dům na splátky a postupně jej zařizovali, také se jim začalo dařit lépe. Ve Spojených státech amerických žili poměrně kočovným způsobem života, často se stěhovali. Tato možnost byla způsobena tím, že jako přistěhovanci nevladnili velké množství majetku. Taktéž tím, že k žádnému místu neměli silnou citovou vazbu, která by jim znemožňovala právě tento způsob života. V neposlední řadě to byl také zcela jistě jejich osobnostní charakter. Už jenom rozhodnutí odjet do vzdálené země, vyžadovalo vysokou dávku odvahy a sebejistoty.

Co se týče náboženského života, chodila rodina na shromáždění k panu Sládkovi. Každou neděli tatínek s Jennie navštěvoval metodisty. Razantní obrat nastal v jejich životě v době, kdy se tatínek v roce 1922 dozví z novin o zázračných léčbách, které prováděl R. T. Richey. Jejich život byl pak naplněn náboženskou vírou. Navštěvovali shromáždění *Armády spásy* a metodisty. Poté i zmíněná shromáždění, na nichž byli léčeni lidé, jako byla shromáždění kazatele R. T. Ritcheyho. Setkali se tak s letničním hnutím, jehož projevy sami zažili a měli s nimi zkušenost. Tomuto tématu se budeme blíže věnovat v rámci samotné analýzy literární pozůstalosti a konkrétně díla *Svědectví*. Nejdůležitějším faktem však zůstává, že právě toto procitnutí, objevení pravé a silné víry, jak tomu v rámci svého chápání porozuměli, podnítilo jejich misionářskou tendenci, tedy potřebu přenést tuto zkušenost a náboženství ke své rodině do Československa. To bylo důvodem, proč se ve třicátých letech opět vrací do Československa, pravděpodobně mezi léty 1933 – 1934.²⁰² Tuto situaci zachycuje ve svých vzpomínkách František Šimek. Ten se ve svém deníku zmiňuje, že jim právě Arnošt Kulka posílá dopis o tom, jak se rozhodli vrátit do Československa, aby zde mohli konat misijní činnost. Představu, jakou měla rodina v Křídlech o svých příbuzných ve Spojených státech amerických, můžeme poznat z deníkového zápisu budoucího manžela Jennie, Františka Šimka: „*My již dříve jsme měli různé představy a nejasné názory o tom, co naši příbuzní v Americe dělají. Moc nám o nich známo nebylo, poněvadž jejich dopisy se stále točily jen a jen o Božích věcech a jakých si nadpřirozených skutků, které se v Americe dějí, což však nám zde v Československu bylo úplně neznámo. Bylo tam např. stále a stále opakováno, že tam Bůh uzdravuje lidi od různých, mnohdy těžkých a nevyléčitelných nemocí. Nám to bylo vždy moc a moc divné a i když jsme byli křesťany a evangelíky, o tomto jsme*

²⁰² František Šimek se ve svém deníku zmiňuje o tom, že v březnu 1933 posílá jeho strýc z Ameriky (Arnošt Kulka) dopis svému bratrovi, ve kterém mu popisuje, že za nimi přijedou do Československa.

*neměli ani tušení.*²⁰³ Zde si můžeme povšimnout, že rodina Arnošta Kulky psala své rodině po celou dobu o tom, co v Oklahomě zažívají. Nepsali o každodennosti svého života, ale psali o Bohu. Jejich dopisy byly naplněny vírou v Boha a zážitky z probuzeneckých hnutí, které pocítili v americkém prostředí. Je jisté, že tomu nemohla česká rodina na malé vesnici porozumět. A to také Kulkovi chápali. Věděli, že pokud chtějí rodině, potažmo obyvatelům Československa, přenést svoje zážitky, zkušenosti a především vyznávanou víru, musí na toto místo přijet konat misionářskou službu. Chtěli se s lidmi stýkat osobně a spolu zažívat všechny Boží zásahy, které prožívali v Oklahomě. Svým vyznáním byli velmi naplněni a svůj život chtěli zasvětit službě Bohu a šíření víry.

5.3. Život Jennie Šimkové v Československu

Po jejich příjezdu do Československa nemáme o rodině žádné informace, potomci nemají žádné informace o tom, jak konkrétně vypadal jejich život. Je jisté, že se snažili naplňovat své poslání šířitelů víry, nicméně v tuto chvíli jejich aktivity nebyly pochopeny tak, jak si sami přáli. V jejich působení jim ani nepřály životní události. Bylo to především úmrtí Julie Kulkové. Arnošt Kulka se však po její smrti podruhé oženil se ženou, která bydlela v Olešné. Víme, že před válkou byla rodina nucena opustit Československo z důvodu případné ztráty amerického občanství. To urychlilo jejich rozhodnutí o případném odjezdu ze země, která byla ohrožena válečným konfliktem. Rodina se rozhodla Československo opustit, nicméně Jennie Kulková zde zůstává. Je přesvědčena, že v rámci její misionářské činnosti je toto místo tím, které ji volá a potřebuje. V prvních letech žije v domě po nové manželce svého otce. Po svatbě s Františkem Šimkem se stěhuje do sousední vesnice Křídla. A právě tato doba se stává počátkem jejího náboženského působení. To se postupem času transformovalo. K tomu přispělo i zapsání pod baptistickou církev. Letniční projevy tak byly výrazně utlumeny. Čemuž jsme se věnovali již v předchozí kapitole.

Dále se chceme zaměřit především na každodennost života Jennie na vesnici. Život na malé vesnici pro ni pravděpodobně nebyl příliš jednoduchý. Nebylo to způsobeno pouze tím, že se ocitla v naprosto jiném kulturním prostředí, než které bylo ve Spojených státech amerických. Je jisté, že i tento fakt samozřejmě hrál velmi významnou roli, neboť ve své rodné zemi byla zvyklá na jiný život, než ji čekal v Československu. Především to pak bylo způsobeno její osobností a přístupem k životu. V tomto ohledu se lehce dotýkáme především

²⁰³ ŠIMEK, František. *Vojenský deník*. Křídla, 30. léta 20. století.

genderové otázky, která je pro zkoumání autorky taktéž velmi podstatná. Jennie byla na jedné straně velmi oblíbená a hodná, její srdce bylo otevřeno všem, kteří o její působení stáli. Byla velmi milá a dokázala mnohým lidem pomáhat. Byla otevřená a mnozí z rodiny, ale i ze společenství, si na ní cenili právě otevřenosti a lidskosti. Nikdy nebyla svázaná žádnými předsudky. Na druhé straně se jednalo o velmi emancipovanou ženu, která měla v rodině, ale také v rámci náboženských shromáždění a posléze tak ve vztazích na vesnici silnější pozici, než měl její manžel. Rozhodovala jak v rodinných záležitostech, ale i v pracovních. Její pozice byla výjimečná. To také potvrzuje jedna z historek, která se o Jennie traduje.

Ráda se věnovala činnostem, které sama uznala za vhodné a to kdykoli a při jakékoliv příležitosti. Historika popisuje její chování na vesnici, kde ženy byly zvyklé pracovat a věnovat se hospodářské činnosti. Tomu se Jennie nevěnovala. Velmi ráda hrála na klavír a to tak dlouho, jak sama chtěla. A příliš se tak nestíhala věnovat domácím pracím. Tím se stala trnem v oku zdejších ženám.²⁰⁴ Jennie se věnovala náboženským aktivitám, byla kazatelka, její práce byla poměrně náročná a vyžadovala mnohých příprav. Nejen, že se pečlivě připravovala na shromáždění, ale věnovala se i překladům kázání amerických kněží, také však se věnovala literární činnosti, kterou si analyzujeme v následující závěrečné kapitole. Svým odhodláním a pracovitostí bořila zažitá stereotypní představy ženy jako bytosti somaticky a psychicky odlišnou od muže. Tento stereotyp charakterizoval ženu jako osobu slabou, křehkou, proto byla feminita ztotožňována s citem a ne s rozumem.²⁰⁵ Jennie ale byla opakem takového stereotypu. Ona byla tou osobou, která rozhodovala. Náplní české venkovské ženy na počátku dvacátého století byla především starost o hospodářská zvířata, práce na zahradě, domácí práce a péče o členy rodiny. Taková aktivita byla fyzicky, ale i psychicky náročná a žena byla prací velmi unavena. Nezbyval jim téměř žádný čas, kdy by se mohly věnovat alespoň řádnému odpočinku.²⁰⁶ Jennie se tomuto venkovskému stereotypu naprosto vymykala. Důležitá byla především její náboženská aktivita, a pokud se nevěnovala právě tomuto, pak ráda trávila svůj volný čas různými činnostmi. Podařilo se jí vzepřít patriarchálním konvencím, panujících v té době na českém venkově. Její síla a odolnost vynikala více vedle postavení Františka Šimka, který sám zmiňuje ve svém deníku svoji somatickou slabost, která se projevovala již od dětství. Jako malý chlapec prodělal těžká

²⁰⁴ Rozhovor s Evženem ŠIMKEM, syn Jennie Šimkové. Křídla, 21. 8. 2016. Téma: Život Jennie Šimkové.

²⁰⁵ LENDEROVÁ, Milena. Normy ženského chování a jejich proměny v průběhu devatenáctého století. In MATĚJČEK, Jiří. MACHAČOVÁ, Jana. *Studie k sociálním dějinám 19. století: Studien zur Sozialgeschichte des 19. Jahrhunderts*. Opava, 1997, s. 38-39. Bez ISBN.

²⁰⁶ LENDEROVÁ, Milena. *Žena v českých zemích od středověku do 20. století*. Praha, 2009, s. 317-318. ISBN 978-80-7106-988-1.

onemocnění a také úraz, kdy byl přejet vozem.²⁰⁷ Onemocnění a tělesná slabost, ho pak doprovázela po celý jeho život.

Závěrem se zmíníme právě o literární pozůstalosti. Během svého života zažila Jennie v Československu po dlouhou dobu svého působení nátlak ze strany komunistické nadvlády. Víme, že Jennie překládala i jiné další texty a velké množství kázání amerických kněží. Nicméně tato pozůstalost není doposud nalezena. Během komunistické éry měla rodina také schovaný cyklostyl, na kterém se texty šířily. Po jedné z nepříjemných kontrol, se rodina zbavila nejenom cyklostylu, ale také mnohé pozůstalosti, neboť se cítila velmi ohroženě.²⁰⁸ Ke konci života Jennie už její aktivita ustávala, protože byla velmi nemocná a posléze zemřela 2. 10. 1984.

Nicméně její působení je přítomno nejen v aktivitách rodiny, ale především v její literární tvorbě. V následující kapitole se tedy nachází těžiště naší práce, kterým je analýza její literární pozůstalosti.

6. Literární pozůstalost Jennie Šimkové

Pozůstalost Jennie Šimkové je velmi rozmanitého charakteru a doposud nebyla nikým zpracována.²⁰⁹ Nejen její samotná tvorba, ale i její dokumenty, fotografie, korespondence od známých a příbuzných je uchovávána v bývalém domě Jennie a Františka Šimkových v Křídlech, kde dnes žije se svojí rodinou její syn Evžen Šimek. Pozůstalost uchovává tato rodina, téměř všechny památky jsou uloženy v jejich domě. Musíme také zdůraznit, že rozsah pozůstalost, se kterou jsme pracovali, byl určen pozůstalou rodinou. V naší práci tedy nepracujeme s celou pozůstalostí Jennie Šimkové, ale pouze s částí, kterou rodina poskytla k našemu zpracování.

6.1. Charakteristika a obsah nalezené pozůstalosti

Pozůstalost je uložena v papírových krabicích bez jakéhokoliv roztřídění. Krabice nejsou ani opatřeny poznámkami, co je zde uloženo. V krabicích se nacházejí jak písemné památky, tak různé dokumenty a evidence s různými daty a týkající se různých záležitostí a témat. Mezi těmito písemnými dokumenty nalezneme fotografie, opět bez chronologie a

²⁰⁷ ŠIMEK, František. *Vojenský deník*. Křídla, 30. léta 20.století.

²⁰⁸ Evžen Šimek podotýká, že v této době ohrožení, panoval v ukládání těchto textů velmi velký chaos. Každé z dětí totiž jednalo v těchto situacích jinak, proto nastala v pozůstalosti neuspořádanost, která zatím nebyla vyřešena.

²⁰⁹ Soupis pozůstalosti Jennie Šimkové naleznete zpracovaný v příloze.

nejsou zařazeny ani tematicky. Fotografie jsou uloženy bez obalů, většinou po více kusech. Dále jsou krabice doplněny předměty každodenní potřeby, mezi kterými jsou osobní předměty především samotné Jennie.

Pozůstalost každodenních potřeb je složena z následujících předmětů. Prvním z nich jsou hodinky, velmi malých rozměrů. Hodinky jsou doplněny stříbrným kratším řetízkem. Při zpracování materiálů jsme zde dále našli malou krabičku, která měla tvar srdíčka. Obal krabičky byl vzorovaný světle a tmavě hnědou barvou. Na vrchním víčku krabičky je vyražen zlatým písmem nápis „*Šťěstí novomanželům*“. Jedná se tedy pravděpodobně o krabičku, kde se uchovávaly svatební prstýnky. Taktéž jsme našli malou dámskou peněženku na drobné mince. Mezi těmito předměty jsme objevili i pinzetu. Při bližším prozkoumání těchto předmětů zjistíme, že jsou uchovávány jako relikvie, jedná se tak o zhmotnělou vzpomínku na osobu Jennie. Jsou zachovány ve velmi pěkném stavu, nevykazují žádné známky poškození. Avšak zasloužily by si své samostatné místo, uložení mimo dokumenty a fotografie. Stejně jako veškeré dokumenty a fotografie, které bez důkladných ochranných kroků mohou být poškozeny.

Co se týče obrazových památek, největší množství jsme našli fotografií. Ty jsou většinou rodinného charakteru, jedná se o portréty jednotlivých členů rodiny a společné rodinné fotografie, na kterých můžeme vidět postupný rozvoj a rozvětvení dalších členů rodiny, potomků. Většinou nejsou fotografie opatřeny datem ani popisem, takže je velmi těžké specifikovat, kdo se na fotografiích nachází.

Kromě těchto nezařazených fotografií existují i dvě samostatná alba. První z alb vytvořila sama Jennie. Ta pracovala s fotografiemi jako s cenným materiálem. Tak, aby se fotografie zachovaly pro příští potomky v co největší kvalitě. Toto album uchovává rodina na specifickém místě, mimo ostatní uchovanou pozůstalost.

První album je A4 formátu a na boku je svázáno provázkem. Obal alba je vytvořený z kůže, má velmi tmavou barvu, původně zřejmě černou. Na titulní straně jsou vyraženy ozdobné florální ornamenty. Uprostřed je další ornament tvořící obdélníkový charakter, ve kterém je zlatým písmem napsáno „*Photographs*“. Usuzujeme, že toto album bylo vyrobeno a zakoupeno ve Spojených státech amerických, neboť i charakter fotografií tomu naznačuje. Album začíná společným portrétem Julie a Arnošta Kulkových a posléze dalšími fotografiemi, na kterých je malá Jennie.

Hlavní náplň alba tvoří fotografie. Album tvoří tvrdé černé papíry, na kterých jsou nalepeny fotografie, na stránce je více fotografií, většinou 2-3 fotografie. Nejméně se pak objevuje stránka, kde by byla pouze jedna fotka. Většina fotografií je klasického rozměru a

jedná se o typické portrétové fotografie, na kterých je vyobrazena rodina, nebo rodina se svými přáteli a taktéž různí přátelé samostatně. Nalezneme zde ale i výjimečné portréty. Jedná se o fotografie přátel, na kterých nejsou zachyceni ve strnulé pozici, ale naopak při různých situacích, například při konzumaci jídla, nebo jsou vyfoceni v pohybu. Tyto fotografie působí velmi pozitivně, objevují se zde totiž lidé, kteří jsou zachyceni s úsměvem a jsou naplněni jakýmsi optimismem.

Mezi fotografiemi najdeme i takové, které si autorka sama upravovala. Jedná se různé vystřižené části fotografií. Jsou to většinou vystřižené fotografie buď samotné Jennie, nebo jiných členů rodiny, ale i ostatních přátel, upravené do podoby různých tvarů jako trojúhelníků, čtverců, srdíček, koleček ale i dalších nespecifikovaných obrazců. Dále jsou některé fotografie opatřeny popiskem. Zřejmě však byly psány obyčejnou tužkou, nejsou na černém papíře vidět, můžeme spatřit pouze vyrytá slova, jež zůstala otištěna na černém papíře. Většina popisků je tedy téměř nečitelná. Ty, které jsou čitelné, jsou psány v anglickém jazyce a většinou se jedná pouze o vlastní jména a datace.

V albu se však nenachází jenom fotografie. Specifická je předposlední stránka, na které je ilustrovaný portrét Ježíše, který v rukou drží ovečku. Pod tímto obrázkem je dopsáno rukou „*My best friend*“. Což vyjadřuje Jenninu lásku k Bohu již od útlého dětství. Bůh je nejdůležitějším činitelem v jejím životě a jemu zasvěcuje celý svůj život. Což je v rámci její literární pozůstalosti pochopitelné, neboť ta je silně ovlivněna náboženskou tematikou. Konkrétně v písních probuzení najdeme silný motiv Ježíše Krista jako nejlepšího přítele. Zmíněný obrázek doplňuje tezi, která zobrazuje Jenninu víru velmi silně, až neobvykle. Můžeme říci, že je v jejím případě se jedná až o skutečnou fascinaci postavou Ježíše Krista, což nám v následujícím textu potvrdí i analýza její literární pozůstalosti.

Dalším zajímavým výstřížkem je vlepený program „*Organ Recital by miss Marie Crosby*“ assisted by *Bernice Bird – violonist, Beryl Bird – harpist, Malcolm Horne – violinist*. Na druhé straně nalezneme podrobný program se seznamem skladeb. Album je tak doplněno i různými vstupenkami, odkazující na konkrétní události, které literátka prožila. V albu neuchovává pouze fotografie, ale i artefakty připomínající určité události v jejím životě, které pro ni byly důležité.

Album fotografií je také vyzdobeno. Na jedné straně najdeme obrázek, zhotovený specifickou technikou balancující na hranici malby a kresby, je vytvořena pastelem. Jedná se o krajinu, v níž se tyčí stromy, jeden menší jehličnatý a druhý větší listnatý s bohatou korunou. Za stromy v dálce vidíme jasně vycházející slunce. V popředí obrazu se rozlévá jasně modrá řeka a za ní rozprostírají dva lány různých zelených odstínů. V pozadí, nad

východem slunce se klene temně modrá obloha. Na další straně s fotkami Jennie můžeme spatřit vystříhané květy růží s lístky, které jsou rozmístěny mezi samotnými fotografiemi.

Celé album, přestože má potměšilé barvy obalu a i samotných stránek, je velmi poetické a velmi optimisticky působí na toho, kdo si jej prohlíží. Má rodinný charakter, z alba jasně vyplývá, že je uchováváno pro rodinu, pro její vlastní památku. Tento specifický charakter je jistě dán tím, že představuje prostředí, ve kterém byla probuzena její víra, ve kterém sama zažila mnohé zajímavé zážitky a zkušenosti, které se podílely na jejím duchovním vývoji.

Druhé nalezené fotoalbum je také rozměru A4, je naprosto totožného formátu jako album předchozí. Obálka druhého alba je tvořena dvěma barvami - černou a světle hnědou, které se jemně prolínají. Na úvodní straně opět najdeme ornament po celém okraji alba, tentokrát však vyražený zlatou barvou, opět florálního motivu, ale tentokrát výrazně bohatšího a zdobnějšího.

Toto album je tvořeno pouze fotkami, a to menším množstvím, než jsme našli v předchozím albu. Album začíná svatebními fotkami Jennie a Františka Šimkových. Další fotografie jsou tvořeny pouze členy nejbližšího rodinného kruhu, až dále se objevují fotky ze života v Křídlech. Fotografie dokreslují každodennost života na vesnici. Zachycují různé vesnické oslavy nebo domácí práce, jako například zachycení praní prádla a podobně. Druhé album působí více chaoticky a taktéž méně okázale. Zatímco předchozí album je honosné a svým způsobem tvořené pro prezentaci, sice pouze v rodinném kruhu, toto album působí pouze jako album, kam byly vloženy různé fotografie, bez účelu prezentace.

Další krabice s pozůstalostí obsahovala především různé listiny, týkající se nejen samotné Jennie ale také listiny Františka Šimka. Dokumenty Františka Šimka byla především vysvědčení, tovaryšské listy a domovský list. Mezi dokumenty jsou přítomny opět fotografie, dopisy a různé dokumenty a lístky každodenní potřeby. Nalezli jsme zde žádosti, souvisejí s jejich domem, různými stavebními úpravami, peněžními poukázkami, různá přání a dopisy.

Mezi listinami týkající se pouze Jennie Šimkové, které pocházely jak amerického prostředí, tak z prostředí československého, jsme objevili například Listinu Armády Spásy a názvem „*Moje smlouva*“, „*Evidenciu cudzincov*“, kde se dozvídáme, že Jennie byl povolen pobyt v Křídlech za účelem misionářství a jako povolání zde měla uvedenou povolání kazatelky. Další nalezená listina s názvem „*Certificate of Fellowship with the Pentecostal church of God*“, kde je jmenována jako misionářka v Československu. V Oklahomě city jí byl vydán také *Certificate of Ordination of Minister of the Gospel*, v závorce uvedeno *missionary*.

Také se zde nacházela informační listina pro americké emigranty. „*American Citizens in Bohemia, Moravia and Slovakia*.”

Zajímavou pozůstalost tvoří Památník Františka Šimka, který je opatřen krátkým věnováním od jeho manželky Jennie. Nalezneme zde krátké zápisy, pravděpodobně jeho vojenských kamarádů. Druhou stranu památníku využil František Šimek jako místo pro zápis osobních událostí. Počátek vyprávění má kořeny v jeho dětství a konec vyprávění je ukončeno příjezdem amerického strýčka Arnošta Kulky a jeho ženy Julie Kulkové s jejich dvěma dcerami.²¹⁰

Pozůstalost je tvořena širokým spektrem zachovaným literárních děl, knih, památníků, listin, fotografií a dopisů, které jsou nositelem nejenom zajímavých historických a literárních informací, ale také v sobě ukrývají zajímavou tematikou netradičního náboženského společenství, které nebylo dosud zmapováno. A o jejichž charakteristiku se tímto rozbořem pokusíme.

V naší práci se soustředíme na čtyři literární památky, které tvoří jádro našeho zkoumání. Všechna díla jsou propojena silnou osobností Jennie Šimkové, která byla naplněna duchovní tematikou. Nicméně svým charakterem, podstatou a zpracováním se velmi výrazně odlišují.

Dílo *Svědectví* chápeme jako jediný doklad skutečně autorské tvorby Jennie Šimkové. Jistý ediční charakter má památník, který je věnován její zemřelé sestře Anně. Tato památka je velmi těžce zařaditelná do literární tvorby. Následující dvě díla představují Jenninu překladatelskou činnost. Zde vyvstává otázka tvůrčího procesu, jakým překlad zcela jistě je. Tato překladatelská díla Jennie nechápeme jako doslovný překlad, ale spíše tvůrčí práci s myšlenkami a tezemi, které se objevují v originálních dílech. Jennie pak tyto myšlenky transformuje do svých vlastních a tvoří tak velmi netradiční překlad. Posledním dílem je překlad sebraných amerických písní, které jsou přeloženy do českého jazyka a jsou opatřeny notovým zápisem. I v tomto případě nepřekládala Jennie doslovně, tedy podle originálního díla.

²¹⁰ Arnošt Kulka, otec Jennie a Anny Kulkové, byl strýcem Františka Šimka. Jennie si tedy vzala za svého muže svého bratrance.

6.2. Autorská tvorba

První část tvorby, již se budeme podrobně zabývat, je samostatná autorská tvorba. V její pozůstalosti můžeme označit pouze jeden dokument jako autorskou tvorbu. Jedná se o knihu *Svědectví*, která taktéž vykazuje podobný duchovní charakter jako další položky literární tvorby Jennie, přesto má autorská tvorba své specifické postavení, a to především postavením autora. *Svědectví* chápeme jako jediné její dílo, které je zcela autorským rukopisem. Toto dílo má velmi netradiční postavení, které se pohybuje mezi dvěma různými žánry, a to mezi literaturou faktu a paměťmi. Plní taktéž jistou charakteristiku, kterou bychom mohli připisovat ego-dokumentům. Jedná se o dokument, který ztělesňuje samotnou postavu Jennie a její duchovní prožitky. V centru textu se nachází postava samotné autorky, její prožitky, biografické údaje, doplněné faktografickými událostmi. Byla jednou z postav dané společenské skupiny, vytvářející svoji specifickou kulturu daného regionu, alespoň v oblasti náboženské otázky, tedy charakterem víry.

Svědectví chápeme jako literaturu faktu, která je ze své podstaty pomezím žánrem, který osciluje mezi dvěma žánry a to uměleckým a věcným. Jennie zde popisuje faktografické vzpomínky, kterým propůjčuje subjektivní pohled. Vytváří tak dílo, kde se mezi sebou prolíná identita s prožitkem, tedy fiktivní a non-fiktivní literatura.²¹¹ Autorka líčí různé životní události, skutečné osudy a příběhy historických postav, přičemž se plně drží faktů, i když musíme zdůraznit autorčinu nedbalost při přepisu vlastních jmen osobností, které ve svém textu zmiňuje. V díle nalezneme rozličné umělecké prostředky, které využívá právě při popisu různých událostí a popisu osobností. Konkrétním literárním útvarem literatury faktu jsou paměti, které se svojí podstatou hodí pro charakteristiku zkoumaného díla *Svědectví*.

Paměti jsou velmi specifickým literárním útvarem. I paměti jsou hraničním žánrem, který se pohybuje na linii dokumentární literatury a literatury umělecké. Paměti mohou skutečně vypovídat o určitých částech našeho života. Pokud jsou psány ke konci života, tak mají vypovídající hodnotu o celé naší životní cestě. Jejich podstata a význam je vždy ovlivněn tím, jaký žánr se v nich více uplatňuje. Může být více zaměřen na umělecké vyjádření, a zaměřit se pouze na umělecké prostředky. Ale taktéž může být více dokumentární a vypovídat o skutečných událostech, které se odehrály v životě autora. A takto *Svědectví* Jennie chápala a své dílo tak i koncipovala. Její dílo vzniklo až v pokročilém věku, psala jej ke konci svého života. Cítila potřebu vyjádřit své zkušenosti ze života, který prožila ve Spojených státech

²¹¹ VÁLEK, Vlastimil. *Vztah memoárové literatury k literatuře dokumentární*. 1984, s. 137. [cit. 2016-8-31]. URL<https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/107731/D_ScientiaeLitterarum_31-1984-1_18.pdf?sequence=1>

amerických. Jennie se tak zvolila žánr, který se stává mezi čtenáři stále více oblíbený, už jenom z důvodu oscilace mezi skutečným a neskutečným. Čtenář může být fascinován hlubokým lidským obsahem, který je umělecky vyjádřen.²¹²

Paměti jsou ryze tendenční dílo, skrze paměti ukazujeme o sobě konkrétní obraz. Řečí Ervinga Goffmana²¹³ hrajeme určité specifické role, které se mění s naším sociálním působením v určitých situacích. Pro každého s kým se setkáme, vytváříme určitou sebe prezentaci a vytváříme tak o sobě samých různé obrazy, které pak ovlivňují jedince, s nimiž komunikujeme. A na tomto principu působí i paměti, které o nás samých prezentují takový obraz, který vytváříme tak, aby dokázal ovlivňovat budoucí čtenáře, aby u nich vznikla konkrétní představa a obraz naší osobnosti a našeho jednání. Toho ve *Svědectví* využívá i Jennie, která se prezentuje jako výrazná osobnost, která už od svého raného dětství vnímá a začíná chápat Boží působení, které v jejich rodině probíhalo. Vytváří představu spořádaného, inteligentního děvčete, které má ve svých hodnotách zcela rozhodnuto. Světskou zábavu, tělesnou radost, materiální rozmach odsuzuje a nad to staví hodnoty křesťanské, které hrají pro pochopení nejen vlastního života nejpodstatnější roli. A to chce Jennie ve svém *Svědectví* zdůraznit. Taktéž klade silný důraz na zkušenost křtu Ducha svatého, který jí dává výjimečné postavení. Takové postavení, které je velmi specifické a svým způsobem velmi významné, protože zakusila něco nadpřirozeného, něco co člověk nemůže sám ze své podstaty ovlivnit. A prostřednictvím svého díla chce tyto své zkušenosti šířit dále a vytvářet o nich pozitivní obraz, který bude pro její čtenáře přitažlivý a zajímavý. Radmila Slabáková ve své studii *Osobní deník – zdroj nebo tvůrce paměti?* označuje deníky jako nositele rodinné paměti a identity, který společně s dalšími památkami, vytváří symbolický kapitál rodiny.²¹⁴ To se svým způsobem podařilo i Jennie v jejích pamětech. Ve své díle odkazuje k náboženským událostem, které nemají velký význam jenom pro ni, ale i pro její rodinu a především pak pro praktikovanou víru. Tento kapitál je pak vystupňovaný a významný v kontextu celé její pozůstalosti.

Autorka byla při psaní *Svědectví* odkázána jako na zdroj textu především na paměť, která v rámci jakékoliv výpovědi může být velmi nedůvěryhodným pramenem. Vyprávění

²¹² VÁLEK, Vlastimil. *Vztah memoárové literatury k literatuře dokumentární*. 1984, s.140. [cit. 2016-8-31]. URL<https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/107731/D_ScientiaeLitterarum_31-1984-1_18.pdf?sequence=1>

²¹³ GOFFMAN, Erving. *Všichni hrajeme divadlo: sebe prezentace v každodenním životě*. Praha, 1999. ISBN 80-902482-4-1.

²¹⁴ SLABÁKOVÁ, Radmila. *Osobní deník – zdroj nebo tvůrce paměti?* In KUBEŠ, Jiří. LENDEROVÁ, Milena. *Osobní deník a korespondence - snaha o prezentaci, autoreflexi nebo (proto)literární vyjádření?*. Pardubice, 2004, s.46.. ISBN 80-7194-650-8.

neustále rezonují mezi časovými rovinami, kterých je několik a mohou se prolínat, ale i pozměňovat. Celý koncipovaný příběh je ohraničený naší pamětí a vzpomínkami, jejímž funkčním prostorem je harmonizace, prezentaci sebe samého ale i osobní cenzury. To je pro ně velmi problematické, proto je velmi náročné, se těmito faktory zabývat konkrétněji. Při práci s pamětmi je důležité je chápat v kontextu subjektivního textu, který může zahalovat objektivitu daného textu. To se může vyskytovat i v námi zkoumaném *Svědectví*, který mapuje život Jennie. Ta vytváří text pomocí své paměti a vzpomínek. Z této charakteristiky je patrné, že rezonujících časů je zde několik. Minimálně se jedná o dva, čímž máme na mysli čas vzniku samotného textu a čas skutečných událostí, jejichž polaritu určuje samotná autorka.

6.2.1. Svědectví

Svědectví je, jak jsme již v předchozích odstavcích zmínili, velmi důležitým dílem. Jedná se o literární památku, která určuje celkový charakter její následující literární tvorby. Je to významné dílo především pro letniční komunitu působící v České republice. Jedná se totiž o jediné dílo, které jsme zařadili svým zpracováním mezi díla autorská, i když v tomto konkrétním případě můžeme mluvit o velmi specifickém literárním útvaru, který jsme charakterizovali výše. *Svědectví* je jediné z děl, které je v současné době publikované. Nalezneme ho na internetových stránkách *Apoštolské církve Hlinsko*²¹⁵ a na stránkách *Databáze křesťanských děl*.²¹⁶ Je nutné dodat, že tato verze, je třetím vydáním *Svědectví*, které bylo upraveno vnučkou Janou Šimkovou. *Svědectví* je zachováno po tematické stránce, nicméně je mírně poupravena stylistika. Taktéž je *Svědectví* opatřeno vloženými fotografiemi rodiny a poznámkovým aparátem. Problematikou vývoje vydávání díla, tedy prvotnímu rukopisu, druhému vydání a posléze dalšímu upravenému vydání se budeme věnovat na konci kapitoly. Budeme analyzovat druhé vydání, tedy vydání z poslední ruky. Jedná se o vydání, které je uloženo v pozůstalosti Evžena Šimka.

Svědectví je rozměru A4. Má hnědé papírové desky, na kterých není uveden žádný název ani jméno. Desky nejsou opatřeny žádným textem. Dílo obsahuje pouze vlastní text, nejsou zde žádné poznámky ani žádné datum. Uvnitř se nachází devět papírových listů, ty jsou opatřeny paginací v horní části listu a jsou po boku upevněny pouze sponou, kterou je

²¹⁵ ŠIMKOVÁ, Jennie. ŠIMKOVÁ, Jana. *Svědectví*. Třetí verze. [cit. 2016-8-11].

URL< http://www.achlinsko.eu/_ARCHIV/svedectvi_jennie_simkove.pdf>

²¹⁶ ŠIMKOVÁ, Jennie. ŠIMKOVÁ, Jana. *Svědectví*. Třetí verze. [cit. 2016-8-11]. URL< <http://www.dkd.cz/svedectvi-jennie-simkove/>>

možné otevřít. Dílo není svázáno, proto lze jednotlivé listy z díla odstranit. Svědectví je psáno na cyklostylu.

Dcera Ester Šimková chápe *Svědectví* jako literární památku, pozůstalost, která měla být věnována především rodině. Chápe jej jako artefakt, který chtěla matka a „babička“ zanechat svým potomkům, své rodině.²¹⁷ My dílo však chápeme v daleko širším a rozmanitějším kontextu. Důvodem, proč bylo *Svědectví* napsáno, je zcela jistě zvěstování záračných momentů v životě Jennie. Ty pro ni byly nejdůležitějšími momenty a chce, aby to co zažila, bylo šířeno dál nejen mezi rodinu, blízkou komunitu, ale v celém lidském společenství. Nicméně chápeme, že pro členy rodiny je *Svědectví* opravdu osobním odkazem, který zastupuje vzpomínku na jejich matku a babičku. Při zkoumání zjišťujeme, že rodina byla v rámci své rodinné historie opravdu stigmatizována. Jejich postavení, i přes veškeré snahy Jennie, bylo poměrně uzavřené. Nicméně naše podrobná analýza ukazuje, že záměr díla byl mnohem ambicióznější.

V analýze se zaměříme na strukturu díla, jeho tematiku, prvky, dále na jazyk a jazykové prostředky, závěrem se budeme věnovat charakteristice významu tohoto díla nejen pro další působení a tvůrčí činnost.

6.2.1.1. Kompozice

Dílo je psáno rámcovou kompozicí. Hlavní příběh je tvořen životem Jennie. Do tohoto hlavního příběhu jsou postupně vkládány další příběhy, které během svého života prožila, nebo jsou do vyprávění vloženy životopisy různých osobností. Při vyprávění využívá autorka chronologickou posloupnost. Text bychom mohli také charakterizovat jako paměti s mozaikovou kompozicí. Pro tu je typické množství příběhů a mnoho příběhů různých postav. Tyto příběhy jsou propojeny postavou autorky, která se snaží o vytvoření obrazu doby.²¹⁸ Což se autorce do jisté míry podařilo. Prostřednictvím příběhů nám charakterizuje náboženská hnutí v americkém prostředí a působení na přihlížející, kterou byla i ona sama. Své vyprávění začíná popisovat v okamžiku, kdy ještě ona sama není na světě, popisuje stěhování rodičů z českých zemí do Spojených států amerických, které proběhlo dříve, než se narodila. Příběh je ukončen v tom nejdůležitějším okamžiku jejího života, po zkušenosti křtu Ducha svatého. Dílo je vyprávěno v ich-formě. Je uvedeno odkazem na citát, který vychází z Lukášova evangelia: „*I když se již mnozí pokusili sepsat vypravování o událostech, které se*

²¹⁷ Křídla. In *Cesty víry*. [televizní dokument DVD]. ČT1, 9. 2. 2003.

²¹⁸ VÁLEK, Vlastimil. *K specifčnosti memoárové literatury*. Brno, 1984, s. 35. Bez ISBN.

mezi námi naplnily, jak nám je předali ti, kteří byli od počátku očitými svědky a služebníky slova, rozhodl jsem se také já, když jsem vše znovu důkladně prošel, že ti to v pravém sledu vypíšeš, vznešený Theofile.“ (LK 1,1-3). Již na počátku textu upozorňuje autorka na to, že chce popsat, to co sama zažila a prožila. Chce čtenáři představit skutečnost, která jí velmi ovlivnila. Musíme přitom zdůraznit vysokou tendenčnost textu, která je nábožensky velmi výrazná.

6.2.1.2. Tematika

V textu se objevují mnohá témata. Ty ale dokázaly svojí rozličností dodat textu specifičnost a zajímavý rozsáhlý tematický charakter. Pokud vypráví autorka své příběhy z dětství, můžeme si povšimnout výrazné dětské fascinace tajemnem, která při vyprávění hraje důležitou roli. Vyjadřuje, že se stalo něco opravdu velmi nadpřirozeného, neuchopitelného, tajemného a je charakterizováno jako fantaskní svět. Naopak, pokud autorka vypráví své příběhy již z dospělého věku, můžeme si povšimnout ustoupení tajemna a jakousi harmonizaci při psaní líčených událostí. To, co se děje není nadpřirozené, fantaskní, ale je to něco, co se děje z vůle Boží, má tedy svého původce, který je pro ni nejdůležitějším prvkem v jejím životě.

Pro náboženskou literaturu je velmi typická tematika světské zábavy, která je stavěna do kontrastního poměru k vyjádření Boží lásky, modlitbám a především k návštěvám kostela, které vytvářejí paradigma nábožensky orientované a spořádané rodiny. Protože všichni mohou vidět, že jejich víra v Krista je silná, neboť se rodina věnuje náboženským aktivitám.

Je zajímavé, že ponouknutí k tomu, aby začali rodiče chodit do kostela, se stane ve chvíli, kdy se věnují světské zábavě (hraní karet – hazardní hra), která byla považována mnohými i za hru nebezpečnou, a přitom se ještě dopouštějí hádky. Jakoby zde zasáhla Boží síla, tatínek je sice naštvaný, hodí světský předmět zábavy do kamen, aby se ho mohl nadobro zbavit, a už jím nebyl sváděn. Zároveň potřebuje najít místo uklidnění, pořádku a jistého porozumění, místo, kde i přesto, že je sám, tak není osamocený. Místo, kde se můžeme zamyslet nad svými hříchy. A tímto místem se pro něj stává kostel, který posléze začne navštěvovat se svojí manželkou. „*Tatínek s maminkou hrávali karty /místo aby šli do kostela/ a při tom se většinou hádali. Po jedné takové neshodě hodil tatínek karty do kamen. Odešel, aniž by řekl kam (sic!) jde. Šel do kostela. Příští týden, když opět odcházel, chtěla maminka jít s ním. Šli tedy spolu do kostela. Hned se jí tam zalíbilo.*“²¹⁹

²¹⁹ ŠIMKOVÁ, Jennie. *Svědectví*. Druhá verze. Křídla, 70. léta 20. století, s. 1.

Radikálního a odmítavého postoje ke světské zábavě si můžeme povšimnout i na dalším místě. Tento příběh se odehrává ještě v době, kdy autorka vzpomíná na dětství. Opět je zde jako velmi škodlivá zábava označeno hraní karet, tentokrát dokonce v herně. Autorka už zde působí jako člověk, kterému záleží na druhých lidech, a chce jej nasměrovat na správnou životní cestu, která se podle ní nachází v Boží víře. Působí zde jako aktivní prostředník, který chce pomocí víry obrátit další jedince. „*Jednou při rozdávání natištěných pozvánek jsem šla okolo herny. Ani nevím, co mě to napadlo, ale vzala jsem kámen, rozbila velkou tabuli skla a hodila jim tam pozvánku. Potom jsem utekla a myslela si, že to bylo správné – ve svém dětském rozumu.*“²²⁰ Zde si můžeme povšimnout, že se objevuje i hodnotící hledisko, kdy zdůrazňuje, že si uvědomuje, že to co tenkrát provedla, bylo radikální a dnes by situaci, v dospělém věku vyřešila jiným způsobem.

Dalším hříchem, který pro ni znamenal něco velmi špatného, byla pomluva. Nesnesla křivdu. V následujícím příběhu vystupuje totiž chlapec, který rozšiřuje pomluvy o Raymondu T. Richey. A na toto Jennie opět jako dítě reaguje a opět velmi radikálním řešením. „*Jeden chlapec na naší ulici začal chodit nahoru a dolů a vykřikoval na silnici, že Ritschy je pokrytec. To mne tak zamrzelo, že jsem vyběhla z domu, chytila kluka a dala mu co proto. S pláčem mi sliboval, že už to víckrát neudělá.*“²²¹ I zde se Jennie staví do pozice toho, kdo nejen rozhoduje o tom, co je hříšné, ale staví se do pozice toho, který trestá. A to není vhodné, protože důsledek jednání chlapce by jinak přišel přirozeně, ale Jennie vše bere do svých vlastních rukou a snaží se o vyřešení.

Taktéž dochází ke kritice paní učitelky v nedělní škole. Ta totiž místo vyprávění biblických příběhů vypráví dětem o různých filmech, které viděla a dokonce se před dětmi zmiňuje i o filmech, které jsou dětem nepřístupné. Zde je opět postavena do kontrastu světská zábava a rozjímání nad vírou, která je pro autorku daleko důležitější. Následující odstavec nám ukazuje i to, jak je pro ni podstatná praxe a ne pouze teorie. Jennie chce křesťanství prožívat a zažívat různé události a nechce se učit pouze teorii, využívat pouhých slov, ale ke svému vyjádření víry potřebuje i mnohé další prostředky. Mezi ty důležité patří především vlastní prožitá zkušenost, kterou nám již nikdo nemůže vzít. Tento koncept se snažila přenést i do prostředí Československa, což se jí svým způsobem povedlo, avšak v rámci historického kontextu postupně ztrácel na své účinnosti.

To, co způsobuje světská zábava, vykresluje v následujícím příběhu zázračného uzdravení, které prováděl R. T. Richey. Jako druh světské zábavy, jenž je kritizována se zde

²²⁰ ŠIMKOVÁ, Jennie. *Svědectví*. Druhá verze. Křídla, 70. léta 20. století, s. 2.

²²¹ Tamtéž, s. 2.

objevuje tanec a taneční zábava. Se zlomením páteře přišel za kazatelem učitel tance. Kazatel jej uzdravil a taneční mistr se mohl zase pohybovat. Protože ale nepochopil smysl daru, kterému se mu dostalo, začal zase provozovat taneční zábavu. Neporozuměl tomu, že jeho zranění bylo jakýmsi varováním před tím, že jeho život směřuje špatným směrem, že by se měl vydat na cestu jinou, hodnotnější. Jeho zranění a následné vyléčení k tomu mělo být tím prostředkem, který ho probudí a obrátí jeho životní smysl. Jako potrestání přichází druhé a stejné zranění, ale v tomto případě nejen, že není vyléčen, ale kazatel odmítá vyléčení vůbec praktikovat, ani se o něj nepokusí, protože již pomoci nemůže. R. T. Ritchey srozumitelně ukazuje, proč již nemůže být vyléčen: *„Vysvětlil, že přes to, že to bylo jeho živobytí, neměl pro mrzký zisk zaprodat svou duši. Necht' je to i pro nás varováním, abychom pro mísu čočovice nezaprodávali svoji nesmrtelnou duši.“*²²²

Můžeme konstatovat, že v textu je světská zábava vyličená jako opravdový hřích, za který leckdy mohl prostřednictvím působení Boha přijít trest. Snaží se čtenáře přesvědčit, že při světské zábavě nikdy nemůžeme dosáhnout takového naplnění a tak výjimečné radosti, jako můžeme zažít při shromáždění, kde je přítomný Ježíš právě popisem prožitých událostí.

Dalším důležitým tématem související především se zázračným uzdravováním je pojetí lékařů, praktikujících klasickou léčbu a pojetí kazatelů, využívající zázračných uzdravení. Lékaři jsou ve vzpomínkách chápani jako ti, kteří nemají žádnou moc. Jsou těmi, kteří nerozhodují o tom, kdo bude vyléčen a kdo zemře. Lékaři zde léčí jenom lehké případy zranění a nezávažná onemocnění, protože to je v jejich silách. Ten, kdo dokáže léčit nejen nemocné, ale dokonce už umírající je Bůh. A jeho prostředníkem v uplatnění zázračného uzdravení je pak kazatel, který přichází do kontaktu s nemocnými a umírajícími. Bůh zde vystupuje jako postava, která dokáže pomoci i v případě, že už není téměř žádná naděje na vyléčení. Toto tvrzení dokazuje příběh rozlámané akrobatky, která měla při vystoupení velmi vážnou nehodu. I přestože, že jako první přijedou na místo lékaři, nezahajují pomoc. Dívka je tak vážně zraněna, že její osud nechávají na Božím rozhodnutí. Protože jenom Bůh má sílu a prostředky k tomu, aby mohla být případně vyléčena, lékaři ne. *„Někomu napadlo, aby prý tu rozbitou akrobatku zavezli k tomu zázračnému lékaři. Učinili tak, protože se domnívali, že ta žena stejně musí zemřít.“*²²³ Důležité je, že jsou chápani jako ti, co věří, že Bůh může pomoci a může léčit. Zázraky, které oni sami mohli vidět, a kterými byli svědky, mohlo ovlivnit jejich budoucí působení. *„Když se vše ztišilo, řekl jeden z lékařů, jak všichni lékaři věděli, že jenom Bůh by mohl učiniti zázrak. Jeden z těch lékařů se tenkrát odevzdal Pánu. Jmenoval se*

²²² ŠIMKOVÁ, Jennie. *Svědectví*. Druhá verze. Křídla, 70. léta 20. století, s. 3.

²²³ Tamtéž, s. 2.

Marnak.²²⁴ Lékaři byli sice představitelé exaktní vědy, ale přesto věřili, že vyléčit může i Boží síla, což je velmi neobvyklé. Lékaři zde nebyli protikladem Boží pomoci, ale byli těmi, kdo rozhodovali, kdo může být tím, u kterého budou prosit za vyléčení pomocí Božího zázračného uzdravení. Stejně jako kazatelé, kteří uzdravovali, byli prostředníky, skrze které přicházela pomoc Boží. Což je velmi nestandardní postavení, které není příliš typické. Toto postavení je dáno pravděpodobně konkrétním projevem probuzeneckých hnutí v dané geografické oblasti. Je jisté, že v jiných oblastech bylo jejich postavení jiné.

S tím souvisí i další významné téma, objevující se v textu a to zázračná vyléčení. Z textu můžeme vyhodnotit, že podstatným cílem pro Jennie byla i prezentace zázračných uzdravení jako opravdových zázraků, které nejsou pouze něčím vybájeným a vymyšleným, ale vykresluje je jako opravdivé skutečnosti, které zažila a může tak čtenáře přesvědčit, že se skutečné odehrály, protože je prožila a pamatuje si na ně.

Ve svém vyprávění píše o několika různých typech a procesech uzdravení. Ve *Svědectví* jsou nosným tématem, které drží text a hlavní linii vyprávění tak, aby se následně text nerozpadal na mnoho krátkých příběhů a neztratil tak svoji kompozici.

Zpočátku je důležité vysvětlit, že zázračné uzdravení chápeme jako určitý proces, z této myšlenky vychází i samotná Jennie. Při podrobném zkoumání vylíčených příběhů můžeme stanovit několik zásad, které jsou pro léčení typické. Prvním z nich je to, že ačkoli se jedná o Boží zásah, léčí nás samotný Bůh, tak vždy léčení probíhá skrze prostředníka, nejčastěji kazatele. Ten potvrzuje Boží pomoc a sílu, která léčí. Rituál vyléčení má svoji jedinečnou strukturu. Nejdřív je popisován ten, který je nemocný, nebo dokonce je už ve stádiu umírání. Je určena závažnost jeho stavu a většinou je zdůrazněno, že nemocný již nemá téměř žádnou naději na to, aby byl vyléčen. Pak probíhá rituál uzdravení, který může mít mnohé podoby. Buď se může jednat o rituál, který se odehrává v domácím a rodinném prostředí, bez přítomnosti obecnstva. Nebo na druhé straně se jedná o typické shromáždění, které je svoláno již za účelem vyléčení, jemuž přihlížejí několika tisícové davy. Téměř pokaždé se při tomto procesu objevuje jako prostředek léčby modlitba. Tu může vykonávat jedinec, který je na smrt nemocný, nebo někdo z jeho rodiny či blízkých. Taktéž ji může vykonávat kazatel, který ji zpravidla při léčení odříká a s ním jej může odříkávat i dav přihlížejících. To, co je dále důležité, je symbolika rukou a často také zázračného oleje, který vykazuje atributy léčebného předmětu, pomocí kterých se léčí. Ty jsou velmi podstatným prvkem, který umocňuje podstatu uzdravení. Toto je jediným prvkem, jenž není

²²⁴ ŠIMKOVÁ, Jennie. *Svědectví*. Druhá verze. Křídla, 70. léta 20. století, s. 6.

nadpřirozeným, nepochopitelným, ale naopak je pro diváky uchopitelný a srozumitelný, neboť se reálně odehrává a demonstruje sílu uzdravení.

Zázračné uzdravení chápeme jako akční prvek, který v textu působí velmi dynamicky, a to především zvoleným popisem. Jedná se o událost, který má své prvky a ucelený systém, který narušuje řád klasického prožívání lidského života. Je to něco, co nás změní, co nás „probudí“ a my můžeme prozívat a vydat se po jiné životní cestě, než tou, jíž jsme dosud zakoušeli. Proto klademe důraz na aktivizaci, protože se z pasivního jedince stává člověk velmi aktivní, věnující se rozličným činnostem, pro které je charakteristická především pomoc druhým lidem.

Prvním zmíněným zázračným uzdravením, které je pro život rodiny Jennie velmi významným, je uzdravení jejího otce Arnošta, který trpěl oboustranným zánětem plic. Jeho stav byl velmi vážný, dostal se až na hranici smrti. Zde je prostředníkem uzdravení jeho manželka, Julie Kulková, která se velmi vroucně modlila k Bohu za jeho uzdravení. Modlitba za uzdravení však není majoritním prvkem, neboť Julie dokonce slibuje následné zasvěcení se Bohu, pokud uzdraví jejího muže. Bohu se při tomto rituálu naprosto odevzdává, zaslibuje se mu. „*Volala přímo k Bohu. Slibovala, že se Mu odevzdá a bude žít pro Něho, uzdraví-li Bůh a zachová jejího muže pro rodinu.*“²²⁵ Posléze, když přichází Julie ke svému manželovi, spí. Na první pohled se nachází v klidném stavu, který notně následuje po velkém boji, kterým musel projít při zázračném uzdravení. Tatínek se po noci probírá naprosto zdravý. Jakoby žádnou nemocí ani netrpěl, protože se ihned se chystá k odchodu do práce. Odehrál se zázrak, něco co přesahuje jejich chápání. To zdůrazňuje i podivění lékaře nad tím, co se odehrálo: „*Pochopil, že se zde stal zázrak. Nikdo nepochopí, kdo něco podobného neprožil, jak vděčně maminka chválila Boha.*“²²⁶ Tímto je také zdůrazněn ten fakt, že pro uvěření byla velmi podstatná vlastní zkušenost, která jedince utvrdila v tom, že se sice stalo něco opravdu zázračného, ale s důsledky, které jsou pro něj reálné, které jsou prokazatelné, neboť z nemocného člověka se stal opravdu jedinec zdravý. Proto pak můžeme porozumět i snaze pořádat co největší možná shromáždění, na kterých zázračná uzdravování probíhala. Aby co největší počet lidí uzřel konané zázraky a začali v ně věřit.

Dalším typem zázračného uzdravení, které autorka zmiňuje, je uzdravení, o kterém se dozvídají skrze zprávu uveřejněnou v novinách, kterou si přečte její otec. Jedná se tedy o zprostředkovanou informaci. Vypráví o velmi slavné akrobatce, na jejíž vystoupení se přišlo podívat několik tisíc diváků. Akrobatka však měla vážnou nehodu, při které se zranila. Ačkoli

²²⁵ ŠIMKOVÁ, Jennie. *Svědectví*. Druhá verze. Křídla, 70. léta 20. století, s. 1.

²²⁶ Tamtéž, s. 1.

jako první přijíždí k nehodě lékaři, není léčena. Lékaři rozhodou, že její stav za natolik vážný, že musí o jejím osudu rozhodnout Bůh, proto jí odváží ke kazateli R. T. Richeymu. Přestože se jednalo spíše „o hromádku masa a kostí“ jak popisuje Jennie, zahájil kazatel léčbu. Důležitým prvkem, který využívá je přiložení rukou na nemocnou, skrze jeho ruce působí Boží pomoc. Dalším prvkem je využití modlitby. Po odříkané modlitbě se žena probouzí a je zcela zdráva a diví se všemu, co se odehrálo. Tento jediný případ popisuje, i když velmi zkratkovitě, jak léčení samotné probíhalo. V textu je také zdůrazněno obrácení nemocné, která se po tak zázračné události stává sama kazatelkou, protože byla probuzena a jejím novým naplňujícím poselstvím se stalo žít život v Kristu, být kazatelkou a pomáhat lidem. Zpravidla se jedná o upevnění víry v Boha, může to mít však i charakter vyprávěného probuzení, kdy jedinec opouští dosavadní životní styl ale i duchovní chápání smyslu života. To právě proběhlo i u tatínka, Arnošta Kulky, kterého přečtená zpráva zaujala a rozhodl se tak sám vydat na takové shromáždění, aby ho mohl vidět na své vlastní oči a sám ho mohl prožít a nabýt tak nové zkušenosti. Na konci odstavce autorka také zmiňuje rozpory, které mezi sebou vytvářeli novináři. „Zpráva o této události zabírala celou první stránku novin. Byly tam též uvedeny všelijaké dohady novinářů a fotografie.“²²⁷ Tím poukazuje na kontroverznost, kterou sebou tato tematika nesla, jak jsme již několikrát zmínili. Na jedné straně existovali lidé, kteří podobné příběhy prožili a věřili událostem, které se odehrály. Na druhé se tyto události setkávaly s nepochopením, leckdy i důrazným odmítnutím a popřením těchto proběhnutých událostí, neboť je považovali za negativní, nepravdivé a iracionální.

Jedno ze svědectví se ale výrazně vymyká a to tím, že zde nedochází k léčení nemoci nebo k léčbě úrazu, ale jedná se o léčbu člověka, který se narodil bez očí. Tento stav není ve *Svědectví* podrobněji popsán, takže nemůže zhodnotit, zda byl jedinec postižený nějakým vážným syndromem, který by způsobil tak závažné postižení. Pravděpodobně se mohlo jednat o deformitu během nitroděložního vývoje nebo o postižení, které se nazývá *anofthalmus*, jedná se o vývojovou anomálii, která může mít více druhů. Zřejmě se jednalo o sekundární formu, kdy dochází k anomálnímu vývoji neurogenní trubice a absenci orbit²²⁸ a přítomnosti cerebrální deformity.²²⁹ Je to jediný popsáný příklad léčby tak vážného postižení. Proces léčby byl také dlouhodobější a trval několik dnů a v podání Jennie tvoří paralelu ke stvoření světa. „Když na tohoto muže vkládal br.kazatel ruce, začaly mu oči růst. Byli při tom lékaři, kteří to pozorovali. Druhý den měl oči jako hrachy, třetí den měl oči skoro normální a čtvrtý

²²⁷ ŠIMKOVÁ, Jennie. *Svědectví*. Druhá verze. Křídla, 70. léta 20. století, s. 2.

²²⁸ Orbita neboli očnice je kostěný prostor v lebce vyplněný nervy a dalšími částmi samotného oka.

²²⁹ KUCHYNKA, Pavel. *Oční lékařství*. Praha, 2007, s. 647. ISBN 978-80-247-1163-8.

*den viděl světla. Pátý den si prohlížel lidi a hladil po tváři bratra kazatele. Měl nesmírnou radost z toho, že vidí.*²³⁰

Ve vyprávění se pak objevuje ještě jeden příběh postiženého chlapce, který měl důsledkem obrny kratší nohu a byl tak odkázán na protězu. Při tomto léčení nevyužívá kazatel pouze dotyk: „*Matka uposlechla a br. Ritschy vzal do ruky tu krátkou nohu a natáhl ji do délky té zdravé nohy. Pak mu maminka dala ty nové botičky. Hoch udělal několik kroků nesměle, ale pak začal poskakovat.*“²³¹ Můžeme si povšimnout, že zde probíhá léčba mechanickým pohybem, jehož výsledkem je plné uzdravení. Tento případ je velmi podobný tomu, když je léčen chlapec, který se narodil bez očí. V tomto případě se sice léčí projevy nemoci, ale dochází ke vzniku nové části těla. Dochází k vytvoření něčeho nového, co předtím nemocnému chybělo.

Na tento příběh navazuje již zmíněný příběh tanečního mistra, který byl vyléčen z těžkého poranění páteře. Jeho zranění bylo jakýmsi varováním, aby se zamyslel nad podstatou svého života a neoddával se natolik světské zábavě. Ačkoli byl zázračně uzdraven, neproběhlo u něj obrácení na víru a on se nadále věnoval světské zábavě, za což byl posléze potrestán tím, že další léčbu kazatel již odmítl. Tím je v příběhu naznačeno, že Bůh pomáhá i lidem, u kterých není víra například natolik upevněná, nebo žijí hříšným způsobem života. A i přesto, že nežijí tak, jak by si Bůh přál, mohou být obdarováni darem zázračného uzdravení. To, že se jedinec po obdarování neobrací k Bohu a nemění svůj život, znamená, že nedokázal tento dar přijmout. Následkem tohoto nepřijetí pak může být to, že se mu již jednou vyléčená nemoc může vrátit.

V dalším příběhu je už podruhé vyléčen otec. Arnošt Kulka trpěl během svého života velmi silnými chřipkami, které ho ohrožovaly na životě. Jednou byl dokonce tak nemocný, že se nemohl zúčastnit shromáždění a jenom poslal Jennie k Richeymu s dopisem, ve kterém prosil o uzdravovací motlitbu. V tomto popisu je nám zprostředkována další možnost zázračného uzdravení a to prostřednictvím motlitby nad dopisy, kteří psali nemocní. Opět zde nechybí prvek doteku, kdy při motlitbě přikládá kazatel svoji ruku na celou hromádku dopisů od nemocných. Po návratu Jennie domů se dozvídáme, že otec je vyléčen, nevíme však, jestli byl vyléčen jenom on, nebo jenom někteří lidé či všichni lidé, kteří dopis napsali.

Další příběh zázračného vyléčení je vložen do dalšího samostatného příběhu, jakéhosi přepracovaného životopisu R. T. Richeyho, kterému se budeme věnovat později. Pro autorku bylo důležité zdůraznit výjimečnost kazatele R. T. Richeyho a ukázat ho jako nejen toho, jenž

²³⁰ ŠIMKOVÁ, Jennie. *Svědectví*. Druhá verze. Křídla, 70. léta 20. století, s. 3.

²³¹ Tamtéž, s. 7.

uzdravuje, ale také jako toho, kdo byl uzdraven. On sám byl totiž slabé tělesné konstituce a navíc trpěl tuberkulózou, takže jeho stav byl velmi vážný a čekal pouze na smrt, protože ta by pro něj byla vysvobozením. „*S vypětím posledních sil natáhl ruku na noční stolek a shodil přitom Bibli, která tam byla položena. Svezl se s postele na ni, aby alespoň na Slovu Božím zemřel. Hned však, jak na Bibli dopadl, pocítil něco jako elektrický proud na svém těle. Ihned byl zdrav.*“²³² Zde se silným zprostředkovatelem uzdravení stává silná víra v Boha, která je opravdu velmi upřímná. Důležitou roli v tomto uzdravení opět hraje modlitba, neboť samotný Raymond se v osudném okamžiku modlil. Zastupujícím předmětem, skrze který probíhá uzdravení, se pak stává Bible, na kterou nemocný upadl. Právě při kontaktu jeho těla s tímto předmětem, prostředníkem vyléčení, se stává Raymond zdravým. Uzdravení se odehraje ve velmi krátkém časovém úseku. Síla, která ho léčí je svým způsobem hmatatelná, neboť cítí její výboje a přirovnává jej k působení elektrického proudu ve svém těle. Po uzdravení byl velmi šťastný: „*Křičel z plna hrdla, že je zdrav.*“²³³ Nejen, že v něm bylo probuzeno štěstí a radost, ale především se stal daleko silnější osobností. Sílu získal právě prostřednictvím Boha. „*Začal volně dýchat a cítil, že je silnější než kdy předtím. Velikým hlasem počal chváliti Boha.*“²³⁴ Po jeho uzdravení došlo k velkému obratu v životě. Pak ale onemocnělo jedno z dětí v jejich rodině. Rodina se společně modlila za nemocné dítě. „*V tom br. Ritschy (sic!) cítil, že má jít a vložit na dítě ruce. Když tak učinil, začalo dítě pravidelně dýchat a klidně usnulo. Bylo úplně zdravé. Rodiče a celá rodina všude radostně vyprávěli o uzdravení dítěte.*“²³⁵ Tímto uzdravením počala jeho cesta jako zázračného kazatele, který má moc uzdravovat nemocné.

Další uzdravení opět probíhá na shromáždění, kde kázal Ritchey. Jednalo se o velmi vysokého muže, který byl zároveň velmi otlý. Onemocněl zánětem slepého střeva, ale přes svoji vysokou hmotnost nemohl být klasicky operován. Lékaři se proto rozhodnou, že jediná možnost, jak nemocného vyléčit, je pomocí Boží pomoci. Muž je tedy odvezen na shromáždění, kde se k němu všichni modlí a kazatel pomocí doteku rukou a použitím oleje nemocného uzdraví.

Další, již v pořadí třetí příběh týkající se zázračného vyléčení otce Arnošta. Tentokrát onemocněl malomocenstvím²³⁶, které se projevovalo ošklivými strupy po těle. Tato nemoc

²³² ŠIMKOVÁ, Jennie. *Svědectví*. Druhá verze. Křídla, 70. léta 20. století, s. 4.

²³³ Tamtéž, s. 4.

²³⁴ Tamtéž, s. 4.

²³⁵ Tamtéž, s. 4.

²³⁶ Malomocenství neboli Hansenova nemoc je virové onemocnění, napadající periferní nervy a dále sliznici a kůži.

byla natolik vážná, že ji před ostatními zatajoval. Když se však projevy nemoci začaly stupňovat a byly čím dál tím více silnější, rozhodl se navštívit kazatele Richeyho. Ten se za něj samozřejmě pomodlil, František cítil nějakou sílu, která byla opět připodobněna k působení elektrického proudu, uzdraven však nebyl. V této chvíli se stává strůjcem léčby zřejmě Jennie, protože ta usedá na shromáždění na dlouho vytouženou lavici pokání a modlí se za otce. „*Konečně pro mne nadešla chvíle, abych mohla jít také sama k lavici pokání, Tatínek zde nebyl, aby mi to zakázal. Právě v té chvíli, kdy jsem učinila své touze, zadost (sic!), můj otec se doma koupal. Pojednou dostal takovou radost, že začal chválit Pána. Když se utíral, tedy si všimnul, že strupy, které měl na ruce zmizely (sic!) a ruka byla úplně hladká.*“²³⁷ Zprostředkovatelem uzdravení již tentokrát není kazatel, ale sama Jennie. Vyléčení způsobila obrovská a vroucná láska k Bohu, ze které se Jennie na lavici pokání vyznává. Nejen její nezlomná víra způsobila uzdravení otce, ale taktéž její upřímná modlitba. V tomto případě tak uzdravuje vroucná láska bližního nemocného.

Jennie během svého dětství a mládí prožila mnohé zázraky a Boží uzdravení. Byla těmito projevy naplněna. Proto se v závěru práce zamýšlí nad tím, jak je možné, že v americkém prostředí prožila takových mnohých zázraků, a naopak v malé zemi, v Československu, téměř žádné. Naprosto popírá myšlenku, že by Bůh vyzdvihoval a upřednostňoval jeden národ nad jiným. Přemýšlí nad silou víry v Československu, jestli je dostatečná. Dále se zabývá a přemýšlí nad tím, zda nekonáme až příliš velké množství různých nepravostí, zda nejsme až moc hříšnými. Jennie však neztrácí naději a věří, že se situace může kdykoli zlepšit.

Svědectví je dílo velmi tendenční. A to právě v tematice náboženské. Již jsme naznačili, že účelem tohoto díla je zjevit a šířit mezi co největší počet čtenářů události, které zažila Jennie ve Spojených státech amerických, kde probíhaly shromáždění naplněná zázračnými uzdravování, které se však v českém prostředí neprojevovaly.

Hlavní náboženskou tematickou náplní nejsou pouze zázračná uzdravení, kterým jsme se věnovali v předchozích odstavcích. Především vysvětlení a popis víry, jak jej chápala sama autorka. Ve svém díle popisuje svojí víru již od raných dětských let. Vyrůstala v prostředí katolicko – evangelickém, neboť její maminka byla katolička a tatínek evangelík. Po přestěhování do Spojených států amerických navštěvovali církve reformovanou, metodisty a následně shromáždění naplněná zázračnými uzdravováními. Víra u ní pravděpodobně byla velmi silná již od těchto raných let. Z textu se dozvídáme, že náboženství mělo přednost i

²³⁷ ŠIMKOVÁ, Jennie. *Svědectví*. Druhá verze. Křídla, 70. léta 20. století, s. 5.

před školní docházkou. *„Ve škole jsem neměla úlohu, ale učitelka mne ráda omluvila, když jsem řekla, že jsem byla na evangelizačním shromáždění. Zkrátka - celé město mluvilo o těchto shromážděních buď pro, nebo proti.“*²³⁸ Je jisté, že Jennie zažila opravdu velmi silnou vlnu probuzení, která je charakteristická svojí dynamičností, která pohltila mnohé rodiny. Horlivost Jennie byla opravdu velmi vysoká a s tím souviselo i zaslíbení se Bohu. *„Ale milovala jsem Pána Ježíše. Pamatuji se, jak jsem jako malá, seděla v malé houpací židli a v náručí jsem držela novou Bibli., kterou jsem dostala. Jak jsem toužila po tom, abych si z ní sama již uměla přečíst jak (sic!) byl můj Pán přibit na kříž.“*²³⁹ Již v dětském věku měla různé náboženské vize, které potvrzují její velmi výjimečně hlubokou víru. *„Jak jsem se tak dívala, uviděla jsem pojednou větší postavu Pána Ježíše Krista, jak na mne kyne rukou, abych šla k Němu. Tu jsem se rozběhla uličkou mezi židlemi kupředu. Tatínek rychle utíkal za mnou a táhl mne zpět. Nechtěl tomu rozumět, že mne Pán Ježíš volá.“*²⁴⁰

Autorka už jako dožívající chápe problematiku samotné víry a církve. Odhaluje povrchnost některých církví, které nejsou dostatečně naplněny Boží láskou. Nad teoretické rozvahy staví spíše praktické chápání víry a s tím spojenou Boží přítomnost. To potvrzuje i její nespokojenost s vedením nedělní školy, kde se často středem debaty stávaly světské radosti a ne učení o víře. *„Dívala jsem se z okna směrem, kde stálo koloseum a vzpomínala jsem na krásné chvíle které (sic!) jsem tam prožila v přítomnosti Pána Ježíše.“*²⁴¹

Umocněním a potvrzením její víry se stal prožitek křtu Duchem svatým. To je vlastně vyvrcholením její památky, že zažila to, po čem toužila celý svůj život. Prožila přítomnost Boží. *„Modlívala jsem se také za křest Duchem svatým. Jendou v noci jsem se tak modlila, prožila jsem velkou radost z blízkosti Pána Ježíše i ujištění o tom, že On mi dává podle svého slovo závdavek svého Svatého Ducha.“*²⁴² Bůh komunikoval prostřednictvím Jennie několikrát. Významné jsou i její vize, které ona sama specifikuje jako sny, my se však přikláníme k tomu, že se jednalo o Boží zjevení. Neboť i přesto, že vize byly velmi krátkého charakteru, pocity Božího naplnění u ní byly přítomné dlouhodobě. *„Když mi bylo 16 let měla (sic!) jsem sen, v němž jsem viděla svůj budoucí příbytek v nebesích. Nikdy na to nezapomenu, jaké štěstí jsem při tom také prožila i mezi (sic!) dnem bylo v mé duši a mé srdce naplňovala nadzemská radost.“*²⁴³ Křest Duchem svatým pro ni byl opravdu mocným zážitkem, dokonce

²³⁸ ŠIMKOVÁ, Jennie. *Svědectví*. Druhá verze. Křídla, 70. léta 20. století, s. 5.

²³⁹ Tamtéž, s. 3.

²⁴⁰ Tamtéž, s. 2.

²⁴¹ Tamtéž, s. 5.

²⁴² Tamtéž, s. 8.

²⁴³ Tamtéž, s. 8.

prožila i glosolálie. To, že prožila tento křest, predestinovalo její další osud. Chtěla tuto živou a naplňující víru šířit dále. To pro ni bylo podstatou dalšího působení v životě. Křest Duchem svatým popisuje následovně: „*Pán mně pokřtil Svým Svatým Duchem a naplnil můj kalich až (sic!) přetékal. Mluvila jsem v cizích jazycích a jeden starý bratr překládal. Pán vložil v ústa má chválu a Spasiteli našemu.*“²⁴⁴

Je jisté, že víra k Bohu procházela určitým vývojem, který se neobešel i bez krize, kterou i Jennie zažila a bylo to pro ni velmi bolestné období. „*Duch svatý mne vedl krok za krokem a ukazoval mi, co všechno mám napravit. Bylo to velmi pokořující a bolestné, ale stálo to za to.*“²⁴⁵ *I toto náročné období Jennie překonala a její víra se ještě více upevnila. „V té době zapálil Bůh v mém srdci oheň a tím ohněm byla vašeň hledat hynoucí duše. Prosím Pána, aby tento oheň v mém srdci nikdy nezhasl.*“²⁴⁶ Misijní činnosti ale především pomoci druhým zasvětila tato výjimečná žena celý svůj život. Víru chápala jako intimní vztah s Bohem, pro který byla charakteristická jeho přítomnost. V životě ale i ve víře usilovala o sjednocení, pochopení a respektování. Taktéž zdůrazňovala rozmanitou aktivitu lidí, ať už se týkala jakéhokoliv oboru. Zavrhovala pasivnost a nezájem lidí nejen o sobě samých ale i druhých lidech. Snažila se zdůrazňovat základní křesťanské hodnoty. „*Ale nic nedokážeme pokud (sic!) budeme dřímat a pokud budeme vlažní. Nebudeme se svářet pro maličkosti, pro nějaký snad jiný názor. No I Jedině když se spojíme – srdce i ruce – když všichni půjdeme jednomyslně za naším Vůdcem a Pánem. Tentokrát přijde probuzení. Amen.*“²⁴⁷

6.2.1.3. Postavy

Ve *Svědectví* vystupují tři postavy. Prvním z nich je samotná postava vypravěčky Jennie, která svým vyprávěním vytváří rámcovou kompozici několika různých příběhů. Autorka jedná se čtenářem velmi přímo, to co sděluje, sděluje přímočaře a pochopitelně, tak aby každý čtenář mohl „procitnout“. V jejím vyprávění najdeme výrazný duchovní vývoj, který počínal jejím dětstvím a vyvěrá v okamžiku, kdy prochází tím pravým stvrzení víry a stává se tou, která prochází křtem Ducha svatého a představuje se tak její výjimečná osobnost, která je vyvolena šířit Boží světlo tam, kde se nenachází. Dalším velmi podstatným momentem je ten, kdy ona sama svým pokáním působí na Boží moc, která pak způsobí

²⁴⁴ ŠIMKOVÁ, Jennie. *Svědectví*. Druhá verze. Křídla, 70. léta 20. století, s. 8.

²⁴⁵ Tamtéž, s. 8.

²⁴⁶ Tamtéž, s. 9.

²⁴⁷ Tamtéž, s. 9.

uzdravení jejího otce. Není tedy jenom misionářkou, ale také kazatelkou, která dokáže léčit nemocné.

Nositel rodinné víry je postava jejího otce. Arnošt Kulka jako první přichází na shromáždění. On rozhoduje o tom, zda jeho rodina bude tato shromáždění navštěvovat. Otec se na shromážděních usedá na lavici pokání a modlí se za celou svoji rodinu. Jeho víra v Boha byla velmi silná, v textu je vyličen jako jedinec, který byl natřikrát nemocný na smrt, ale vždy zasáhla Boží láska a on byl prostřednictvím kazatele, ale i své vlastní dcery zázračně uzdraven. Jeho postavení pak po něm přebírá jeho dcera Jennie, která se pak stává nositelkou víry nejenom pro svoji vlastní rodinu. To dokládá událost, kdy Jennie, bez jakéhokoliv svolení rodičů usedá na lavici pokání místo otce a odevzdává se Bohu. V momentě, kdy se jí dostane tohoto prozření, je její otec uzdraven.

Jennie formuje také postava R. T. Richeyho. Zázračně uzdravený kazatel, který je pak dalším nositelem zázraků konaných pro druhé lidi. Je předobrazem, ze kterého Jennie posléze čerpá. Jennie se chce taktéž stát prostředníkem, nositelem duchovního rozvoje u dalších lidí. R. T. Ritchey je koncipován jako zázračná postava, která silně působí na druhé lidi. Na druhou stranu je zde vykreslen i jako velmi schopný obchodník, neboť se mu zázračná léčeni stala byznysem, na kterém je závislé jeho živobytí. Jeho postava je tedy velmi dvousečná, pohybující se na hraně náboženské, která je sice pevná, ale přesto je ohrožována labilitou hrany ekonomické, výdělečné, která s jeho působením souvisela. Je tedy zcela jistě výraznou charismatickou osobností, která byla pro autorku velmi důležitá a inspirující, nicméně autorka čerpá především z jeho působení na poli náboženském, bez ohledu na činnost výdělečnou. Jennie chce být ryším a upřímným charismatickým vůdcem, který bude pouze čerpat z Boží lásky a tuto lásku ve své nejčistší podobě předávat druhým lidem.

Vedlejší postavy, které se zde objevují, nemají v textu takový prostor, jako hlavní postavy. V textu zmíněna taktéž maminka, ale pouze v souvislosti s uzdravením tatínka, ačkoli o tatínkovi vypráví Jennie poměrně hodně, o mamince se příliš nezmiňuje a taktéž ani o své sestře. Další postavou je *Evangeline Boothová* (1865-1950)²⁴⁸ z Armády spásy, kterou spatřil tatínek František, při jednom z kázání. Další postavou byly pak kazatelé, jejichž shromáždění Jennie zažila – jedná se o *A.G. Simpsona*, evangelistku *A.S. Mopherson a Snitha Wigglwortha*.

²⁴⁸ Evangeline Booth byla první ženská generálka v křesťanské organizace Armády spásy.

6.2.1.4. Jazykové a umělecké prostředky

Jazyková úroveň Jennie byla silně závislá na porozumění a pochopení českého jazyka. Úroveň textu je po této stránce poměrně vysoká, ačkoli se Jennie často dopouští stylistických chyb. Nejčastěji chybuje především v souvětích, kde mezi sebou neodděluje nejen věty vedlejší ale také věty hlavní a vedlejší. Můžeme si povšimnout, že proto raději častěji volí krátké věty a souvětí zas tak často nevyužívá. Taktéž chybuje ve skloňování a koncovkách některých českých slov. Taktéž se objevuje špatné pojmenování kazatele Raymonda T. Richey, kterého autorka uvádí v textu dvěma způsoby. Buď jako Raymonda T. Richeyho či jako bratra Ritschyho. Taktéž se v textu objevuje počestělé anglické slovo *pyjamo* z původního anglického *pyjamas*. Dále lze velmi zřetelně sledovat, že dochází k přechylování ženských příjmení. Veškerá ženská americká příjmení Jennie přechyluje do české podoby.

Protože se jedná o náboženský text, jsou pro něj příznačné následující prvky. Jsou tím především odkazy na evangelia, přirovnání k biblickým postavám a taktéž uplatňování bohatých metaforických obrazů, související s náboženským vyznáním.

Z pohledu využití uměleckých prostředků můžeme text rozdělit na dvě části. První část textu je od první stránky do stránky šesté. V této části textu Jennie využívá především stručného popisu. Do svého příběhu vkládá různé příběhy líčící především nejčastěji zázračná uzdravování, která jsou často jenom popisná, bez vlastního komentáře. V druhé části textu, v posledních třech stranách, se charakter textu mění. Sice využívá taktéž vyprávění, ale jeho pozice je velmi slabá a je zastoupen nejméně. Text je umělecky bohatší. Prolínají se zde úvahové pasáže, více metafor, přirovnání, vlastních myšlenek a názorů. S koncem textu čím dál tím více pronikáme do nitra Jennie, poznáváme její myšlenky a chápání víry.

Celým textem prostupují odkazy, ty můžeme rozdělit na odkazy biblické, na odkazy k evangeliím a na odkazy na jiné literární památky. Nejdříve se zaměříme na citovaná evangelia. První evangelium je využito hned v úvodu textu, čímž dotváří celkový charakter díla. Lukášovo evangelium zní následovně: „*I když se již mnozí pokusili sepsat vypravování o událostech, které se mezi námi naplnily, jak nám je předali ti, kteří byli od počátku očitými svědky a služebníky slova, rozhodl jsem se také já, když jsem vše znovu důkladně prošel, že ti to v pravém sledu vypíšeš, vznešený Theofilé.*“ (LK 1,1-3). Jennie chápe sama nejen jako svědka prožitých událostí, ale také za činitele a jednatele v mnohých vyobrazených příbězích, proto cítí potřebu tyto svoje zkušenosti předávat a zvěstovat dále. Dalším evangeliem je Jakubovo, na které je odkazováno při jednom z léčení nemocných, kdy je nemocný pomazán olejem a jsou na něj vloženy ruce kazatele. „*Stůně-li kdo z vás? Zavolej starších zboru, ať se*

modlí za něho, mažíce jej olejem ve jménu Páně.“ (Jakub 5, 14). Posledním náboženským odkazem je opět evangelium Jakuba 5, 14-16, které doplňuje opět pasáž o zázračném uzdravení.

Druhým typem jsou odkazy na jiná literární díla. Prvním z nich je odkaz na knihu *Moc světla* od slovenské evangelické spisovatelky a básnířky *Kristíny Royové*, která se věnovala rozsáhlé charitativní činnosti. Kniha není v popisu blíže specifikována, pouze je zdůrazněno, že tatínek nazýval Jennie po přečtení jménem Johanka, což byla hlavní hrdinka zmíněného románu. Druhým je odkaz na knihu „*Životopis Finnye*“, kterou četla Jennie při své náboženské krizi v Československu. Pravděpodobně se jedná o životopis *Charlese Grandisona Finneyho* (1792 – 1875), o kterém jsme se již zmiňovali v úvodu práce. Odkazy ke knižním předlohám odkazují tedy k náboženské literatuře, k poměrně význačným dílům pro evangelickou komunitu, avšak v našem prostředí jsou neznámá.

Jiným, specifickým odkazem je odkaz na její vlastní americkou píseň, která se nachází ve sborníku *Písně probuzení*. „*Jisté je, že vzpomínky a touhy mého srdce mne táhly zpět, ale přece se dá leccos snést pro někoho, kdo nás miluje, který je pro nás „Lilium při dolinách“ – milovník našich duší.*“²⁴⁹

Dalším prvkem, který je v textu využíván, je aluze. Užita je zejména při popisu zázračného uzdravení chlapce, který neměl oči. „*Když na tohoto muže vkládal br.kazatel ruce, začaly mu oči růst. Byli při tom lékaři, kteří to pozorovali. Druhý den měl oči jako hrachy, třetí den měl oči skoro normální a čtvrtý den viděl světla. Pátý den si prohlížel lidi a hladil po tváři bratra kazatele.*“²⁵⁰ Podobně jako stvoření světa, tak i léčba byla procesem, který se odehrával několik dní. Na rozdíl od stvoření světa se jednalo pouze o 5 dnů. Stejně jako postižený chlapec neměl žádné oči, neměl nic, taktéž Bůh při stvoření světa vycházel také z prázdnoty, neměl k dispozici žádnou pralátku. Stejně jako byl svět stvořen z milosti a ne z nutnosti, tak i tak je vyléčen chlapec, ne z nutnosti, ale z Boží milosti.

V textu dále využívá řečnických otázek „*Co mám vyprávět?*“ které využívá v části textu, kdy chce vzbudit čtenářovu pozornost, neboť posléze začíná jmenovat všechny typy onemocnění, které byly léčeny. Nejvíce řečnických otázek se objevuje v úvahové pasáži, ve které Jennie přemýšlí, proč v českém prostředí nedochází k takovému množství zázračných uzdravení, ke kterým docházelo v prostředí americkém. „*Nebo jsme snad příliš skromní?*“

²⁴⁹ ŠIMKOVÁ, Jennie. *Svědectví*. Druhá verze. Křídla, 70. léta 20. století, s. 8.

²⁵⁰ Tamtéž, s. 3.

*Nebo je tomu podobně jako tam na tom místě o (sic!) němž je psáno, že zde Pán nemohl učinit žádný div pro nevěru jejich? Anebo naše nepravosti překážejí té svaté ruce Boží?*²⁵¹

Taktéž zde najdeme přirovnávání k biblickým postavám. Kázání Snitha Wiggwortha připodobňuje k Eliášovi, který pod ní vzbuzoval v lidech takovou hrůzu, jakou kázání starého Snitha Wiggwortha.²⁵²

Další přirovnání odkazuje dokonce k samotné postavě Ježíše. „*Hluší slyšeli, němí začali mluvit, chromí odhazovali berle, slepí viděli, jako když náš Pán chodil světem.*“²⁵³ Neboť všude se konaly zázraky.

Pak využívá klasického přirovnání přímo v textu: „*měl oči jako hrachy*“. Taktéž se zde objevuje například přísloví: „*pro mísu čočovice nezaprodávej svoji duši*“ a metafora „*V té době zapálil Bůh v mém srdci oheň a tím ohněm byla vášně hledat hynoucí duše.*“²⁵⁴ Veškeré popisy týkající se víry jsou najednou opatřeny výraznějšími uměleckými prostředky, jsou zde i metaforická vyjádření jako například: „*příbytek v nebesích*“, nebo „*můj kalich naplnil až přetékal*“.

6.2.1.5. Komparace vydání

První vydání *Svědectví* je napsáno rukopisem v obyčejném sešitě rozměru A4. Rukopis textu je velmi nečitelný, nejsou dodržovány řádky, některá slova jsou opravovaná, některá jsou psána přes sebe, takže jsou velmi nesrozumitelná. Text je stručný, zápisy jsou vytvořeny velmi zkratkovitě a jenom popisují.

Charakterem bychom mohli text přirovnat ke stručným vzpomínkám a pamětím. Taktéž vykazuje známky životopisného pojednání. Při vyprávění postupuje chronologicky, od narození až po jejich přestoupení do baptistické, které proběhlo v padesátých. letech. Jedná se o vzpomínky, které jsou vázané k postavě Jennie, zázračným uzdravením a uzdravením jejího otce. V textu se neobjevuje tolik případů zázračných uzdravení jako v textu druhém. Neobjevuje se zde tematika duchovní, ani další témata týkající se víry.

Zmiňuje své problémy s jazykem, neuměla anglicky, rodiče ji anglicky neučili, protože tatínek neměl čas a maminka taktéž tento jazyk neuměla.

²⁵¹ ŠIMKOVÁ, Jennie. *Svědectví*. Druhá verze. Křídla, 70. léta 20. století, s. 7.

²⁵² Tamtéž, s. 7.

²⁵³ Tamtéž, s. 2.

²⁵⁴ Tamtéž, s. 9.

Text je spíše zaměřen na každodennost rodiny. Najdeme zde informace také o stěhování do Křídels, popisuje okolnosti týkající se tatínkovy nové ženy. Zápis je zakončen tím, že vstupují jako shromáždění pod baptistickou církev.

Třetí verze *Svědectví* je téměř totožná s verzí druhou, mírně je upravena stylistika *Svědectví* předchozího. Text je také jako jediný publikovaný, vytvořený v PDF formátu, který přepsala vnučka Jennie, Jana Šimková. Text je navíc opatřen fotografiemi a poznámkovým aparátem.

6.3. Tvorba s modlitebním charakterem

Následující část tvorby bylo velmi náročné specifikovat. Nejedná se totiž o přímou autorskou tvorbu, jakou jsme popisovali výše. Jennie Šimková zde nevystupuje jako autorka díla, ale pouze jen jako jakási editorka jiných, cizích příspěvků a textů. Tato pozice autorky je specifikovatelná už z toho důvodu, že se stala stvořitelem díla. Tím pádem i jistá míra autorství je zde samozřejmě prosazena, a to především výběrem příspěvovatelů, kteří do díla píší a malují své příspěvky. Jednotlivé příspěvky bychom mohli rozdělit na dvě období.

Prvním obdobím jsou příspěvky, které byly do památníku vytvořeny před odjezdem rodiny Jennie – jejího otce Arnošta a sestry Annie²⁵⁵ do Spojených států amerických, kteří se tam vraceli před druhou světovou válkou. Jennie totiž založila památník v době, kdy se její rodina rozhodla odejít zpět do Oklahomy. Otec s novou manželkou a taktéž oběma dcerami, se chtěl do Spojených států navrátit především proto, že jim hrozila ztráta občanství a výraznou roli hrály také obavy z blížící se války. Jennie však návrat do rodné země odmítla. Památník vytvořila jako vzpomínkový artefakt a později ho svěřila své sestře Annie. Je zjevné, že sourozenecký vztah byl velmi pozitivní, hluboký a láskyplný. Měly k sobě velmi blízko, tato blízkost byla způsobena i tragickou událostí, když zemřela jejich maminka Julie.

Jennie založila památník, vyzdobila ho titulní stranou, ve smyslu prvního upraveného listu – tedy patitulu, přebal a vazba knihy zůstaly nepojmenované. Tato prvotní úprava pomyslného titulu představuje kulatý obrazec orámovaný květinovým ornamentem s výraznými růžovými květy, v němž se nachází jednoduchý text: „*Své milé sestřičce Annii na památku věnuje Jennie.*“

Dílo je velmi specifické, přestože jeho vznik nepřesahuje běžný formát památníku. Obrázky a zápisy vytvořené v památníku povětšinou plní funkci upomínkových obrázků, nicméně v tomto případě se převážně objevují texty, které tematizují loučení. Proto má

²⁵⁵ Maminka Julie Kulková zemřela v Československu na anginu pectoris.

památník prokazatelný vzpomínkový charakter. Přesto se svou pozdější proměnou stal pomyslným ego-dokumentem s modlitebním charakterem. Zejména z toho důvodu, že po několika příspěvcích, které se právě věnují tématice odloučení je dokument předán Anně na cestu do Spojených států amerických. V okamžiku předávání plní památník zcela jistě také funkci ochrannou. Příspěvatelé nepřímo vyjadřují nejenom smutek nad jejich odjezdem, ale především přání, aby se celá rodina vrátila do Spojených států amerických v pořádku a tam je provázelo štěstí. Anna ale bohužel krátce po příjezdu umírá na následky nachlazení,²⁵⁶ které prodělala při cestě na lodi. Památník následně putuje po známých a editorem se stává její otec. Střídá tak pomyslnou roli Jennie. Modlitební charakter se projevuje právě v momentě, kdy většina textů zapsaných po smrti Anni je zaměřena na nebeský život po boku Boha. Tím se charakter díla proměňuje. Při podrobném prozkoumání se můžeme přesvědčit, že i prvotní zápisky, které popisující odloučení a upomínání na vlast, mají také modlitební charakter, přestože velmi specifický. Zejména svojí strukturou textů a také použitými prostředky. To nám také naznačuje, že nejenom samotná rodina, ale i jejich blízcí a přátelé žili velmi hlubokým duchovním životem. Ústřední postavou se tak vedle Anny stává také postava Boha.

Zkoumaná literární pozůstalost, kterou charakterizuje samotný titul, je památník. Tato tvorba má jistý ego-dokumentární charakter, neboť výběrem příspěvovatelů má vypovídající hodnotu nejen o samotném editorovi, ale daleko podstatnější je její význam pro Annu, která je chápána jako ústřední bod vzniklé komunikační sítě a především jako postava, které je celé dílo zasvěceno a věnováno. Mohou být zde obsaženy informace o Anně, o jejích přátelích, o kterých bychom se jinak nedozvěděli. Vyskytují se zde i různé vzpomínky a osobní prožitky, které s Annou její přátelé prožili. Ovšem zcela v úsečné podobě. Památník se později stává spíše rozloučením se zemřelou sestrou Annou. Tím je silně ovlivněn charakter díla. Neboť se zde objevují především obrazy květin, připomínající pietní květiny. Obrazy květin v době vzniku nemusely mít kondolenční tendenci, ovšem výsledný obsah dokumentu ho památníku svým způsobem přisoudil. Památník byl po editorské práci otce opět zaslán Jennie, jako pomyslné hlavní editorky a také proto, že ona byla zakladatelkou památníku, který svěřila své sestře. Otec usoudil, že pravé místo památníku bude u osoby, která jí byla velmi blízká a bezpochyby bude památník opatrovat, neboť pro ni bude mít nezměrnou cenu. Jennie si památník uchovala, zřejmě jako zhmotnělou vzpomínku na svou sestru. Památník tak plnil prostředníka komunikace mezi sestrami a Bohem. Proto je pro dílo podstatná především

²⁵⁶ V rodině se také objevila informace, že Anna prý zemřela na španělskou chřipku. Žádné nalezené dokumenty nám to však nepotvrdily.

molitba, ta zde hraje nejvýraznější roli, proto jsme se rozhodli tuto část pozůstalosti pojmenovat právě jako tvorbu s modlitebním charakterem.

Otázkou však zůstává problematika toho, co může památník představovat ve své žánrové podobě. Je jakýmsi dokumentem, který má svého vlastníka, který hraje roli editora. Tento editor předává památník určitým vybraným lidem, kteří mu do památníku zakreslují jak obrazy, tak věnování. Vznikají tak autorské obrázky, věnování ale mohou vzniknout i jakési krátké literární útvary. Můžeme zde najít již zmiňované věnování, ale i různé citace, odkazy nebo básně či texty písní. Památník vytváří prostor pro upevňování přátelství zobrazující určitou specifickou komunikační síť. Tuto síť tvoří editor, kterým je zároveň v rámci komunikační sítě v centru dění. Nalezený památník má však tuto komunikační síť tvořenou pouze samotnou editorkou, která nestojí v rámci díla jako postava, pro kterou je dílo koncipováno a sepsáno. Této problematice se budeme věnovat konkrétně u struktury samotného díla. Zařazení tohoto dokumentu je pak obtížné. Už jenom proto, že o editorství se dělila Jennie a otec. Věnování Anně, která odjížděla do ciziny žít jiným životem, se později proměnilo i na rozloučení s jejím životem.

Důležité je, že památník nemá nikdy strukturu chronologickou. Veškeré příspěvky by měly být opatřeny nejenom datem, ale taktéž by zde měl příspěvatelem uvádět místo, ve kterém se reálně nacházel v době svého zápisu. Každý z příspěvovatelů si může vybrat v památníku jakoukoli stránku pro svůj zápis, neplatí zde pravidlo, že musí svými příspěvky vytvářet přesnou chronologii.

Památník je jakýmsi zástupným předmětem, pro někoho může být i artefaktem, který obsahuje vzpomínky nejenom na přátele ale také na různé události. Nejčastěji se jedná o zhmotnělou rodinnou a přátelskou komunikační síť, která se však povětšinou rozšiřuje během celého našeho života. Ta ale občas mizí, působením různých okolností, například již zmíněným přestěhováním, ale i postupným životním vývojem naší osobnosti. Památník zůstává vzpomínkou na lidi, kteří byli součástí našeho života v určitých jeho etapách, a kteří k nám měli většinou hlubší osobní vztah, což samozřejmě nemusí platit vždy.

Umělecká hodnota se u památníku může velmi těžko definovat. Ta je totiž v tomto případě velmi proměnlivá, a to podle toho, kdo je příspěvovatelem. Můžeme říci, že umělecká hodnota v kontextu tvorby Jennie ustupuje spíše hodnotě osobní, neboť památník je spíše předmět, který představuje loučení s blízkou osobou. Pro nás je podstatný charakter vzpomínkový a duchovně modlitební, který dává dokumentu význam zejména v rovině osobní, neboť ten je zcela jistě majoritní.

6.3.1. Památník pro Annie

V předchozím úvodu jsme již naznačili, že tento památník má velmi specifické postavení. Nejen, že je výjimečný svým postavením editorky a vytvořenou komunikační sítí, ale taktéž tím, že nemůžeme jednoznačně pojmenovat jednoho vlastníka dokumentu, protože podle našeho zkoumání můžeme říci, že vlastníkem památníku jsou dokonce čtyři osoby, kterým se budeme věnovat později – je jím dualita Jennie a otec – tedy editoři díla, taktéž Anna a postava Ježíše.

6.3.1.1. Žánrová charakteristika

Památník se postupným vývojem událostí s tragickým koncem stal vyjádřením smutku a bolesti nad odchodem milovaného člověka, zároveň však přímluvou k Bohu, aby následující život byl pro Annu naplněn radostí a spokojeností.

S tím také souvisí skutečnost, že téměř všechny kresby jsou květiny, které doplňují dva obrazy krajiny, které zobrazují Vysočinu ve své krásné a prosté hloubce. Tyto obrazy vykreslují sice prostou, ale o to bohatší krajinu o svého genia loci, kterému jsme se věnovali na začátku práce. Zajímavé je, že většina květin, které malovali lidé z českého prostředí, odkazuje přímo k prostředí Vysočiny, neboť vyobrazují květiny typické pro tento kraj. Mezi takové můžeme zařadit *blatouch bahenní*, *bleduli jarní* a taktéž například *keř růži šípkovou*. Květiny však svým významem v kontextu celého díla jsou výrazného kondolenčního charakteru, připomínající strukturu parte.

Toto pojetí je také určující pro text, neboť se jedná především o motlitby, ovšem velmi specifické typy modliteb, které můžeme pojmenovat jako motlitby s osobním duchovním charakterem, věnované pouze jedné osobě. Tak jsou koncipovány příspěvky zaznamenané po smrti Anny. Můžeme si povšimnout, že vzkazy, které byly vytvořeny před jejím odjezdem do Oklahomy, jsou také naplněny podobným steskem, tematikou loučení a zasvěcení života Bohu. Ten je tím, kdo rozhoduje o našich dalších krocích. On taktéž rozhoduje, co je správné. Smrt Anny pak tedy chápeme jako událost, která se udála z Jeho vůle. Domnělé vzkazy se tak staly jakýmsi typem modliteb, neboť dle duchovního paradigmatu pozemskou smrtí život v Bohu nekončí. Nadpozemský život se přesouvá do vznešenější roviny. A ta je Anně v jistém smyslu přána – tedy žij v Pánu, buď s Pánem.

Co se týče památníku jako předmětu, jedná se o sešit o rozměru A5 s pevnými černými deskami, které nejsou opatřeny žádným názvem, žádnou datací a ani jménem. Uvnitř obsahuje 50 stránek, které jsou zhruba ze své poloviny zaplněny různými příspěvky.

Než budeme analyzovat strukturu památníku a jednotlivé příspěvky, popíšeme, jaké specifčnosti památník obsahuje.

Nejdříve se zaměříme na již popsanou komunikační síť. Jennie zde vystupuje v dvojí roli. Působí jako editorka, v jejichž rukou je celý koncept památníku, neboť ona je tím, kdo vybírá autory, kteří do památníku přispívali. Taktéž je ale také jedním z příjemců neboli vlastníků daného památníků, neboť dílo vzniká z její vnitřní potřeby. Tato potřeba je vyrovnáním se s bolestí, kterou Jennie zasáhla při plánovaném sourozeneckém rozdělení – tedy odjezdu sestry a otce do Spojených států amerických. Památník je zhmotnělým předmětem jejího smutku a bolesti nad odjezdem blízkého a milovaného člověka. Má mít jistý rehabilitační účinek, jehož závěrem by mělo být smíření se s prožitou bolestí. Ale taktéž darem, který bude její sestru provázet a utvrzovat jejich vzájemnou velkou láskou, kterou nezdolá jejich rozdělení. Jennie zde přetváří klasické postavení autora, který stojí uprostřed vzniklé komunikační sítě a zároveň je editorem, který vybírá autory, kteří budou do památníků přispívat, neboť tou hlavní a určující postavou, pro kterou celé dílo vzniká, je pouze on sám. Jennie toto postavení štěpí na několik postav. Ona sama je editorkou (později se jí stane i její otec), ale středem komunikační sítě je Anna, protože Jennie vybírá pro zápisy rodinu a přátele Annie a všechny zápisy jsou směřovány pro Annie a Boha, který symbolizuje ochranný patronát nad Annou, stejně jako nad všemi dalšími účastníky komunikační sítě.

Tím se dostáváme k problematice příjemců, tedy vlastníků. Již jsme zmiňovali, že původně byl památník určen Anně jako vzpomínkový předmět, přesto se stal upomínkovým dokumentem pro samotnou stvořitelku památníku, tedy Jennie. Památník měl fungovat jako vzpomínkový artefakt pro Annu. Paradoxně se pak ale nakonec stal upomínkou právě na její osobu. A to tím, že po smrti Anny přebírá funkci editora knihy její otec Arnošt a tím vytvářel druhý okruh komunikační sítě. Druhý okruh přispěvatelů vytváří příspěvky nejen ve zcela jiném prostředí, a to ve Spojených státech amerických, ale také v rámci zcela jiné situace s naprosto odlišným významem. Je zajímavé, že duchovní tematika dokázala natolik rozličné charaktery texty sblížit. Upomínkové zápisy na cestu do Spojených států amerických vytváří jakousi paralelu k upomínkovým zápiskům na cestu do nebeských bran. Forma příspěvku se samozřejmě liší, ale při kontextualizaci celého díla se zcela shoduje s nastalou situací a smyslem památníků, jako památečního předmětu na Annu, která je hlavní protagonistku knihy. Více se na tento fakt zaměříme při podrobnější analýze textu v následující části práce. Nejdříve si však charakterizujeme dokument z pohledu žánru, tedy předmět se všemi jeho specifickými prostředky.

Podstatnou součástí památníku tvoří modlitby, které jsou pojmenovány autory jako vzpomínky na Annu. Smyslem a obsahem těchto modliteb, které mají velmi osobní charakter a konkrétně jsou adresovány Anně, je prosba za její štěstí a blahobyt v životě – ve Spojených státech amerických i ve věčnosti. Funguje jako zástupný předmět touhy po tom, aby se Annie měla dobře, a že vzpomínky na ní budou jenom pozitivní. Jakoby se přispěvatelé snažili vyjádřit lásku k milovanému, která nikdy nemůže zahynout a uhasnout s jejich fyzickým odloučením. Dalším příjemcem je tedy postava Boha, ke kterému se pozůstali modlí prostřednictvím vypsaných modliteb za Annie a za její duši. Třetím příjemcem, který nepředstavuje duchovní přesah v památníku ale pouze jako reálný fyzický element, který dílo zachoval a uchoval, je postava Jennie. Ta daný dokument uchovala jako vzpomínku na svou sestru. Komunikační kruh byl tímto uzavřen, přesto aby to bylo jakýmkoli způsobem plánováno.

Cesta památníku byla opravdu nevyzpytatelná a vedla ve dvou naprosto odlišných směrech. Tyto cesty se nacházely nejenom v prostředí Československa, ale také v prostředí naprosto odlišném, v americkém. Proto je dílo bilingvního charakteru. Nachází se zde zápisy v českém jazyce, které byly psané ještě v průběhu života Anny. Po její smrti se však jedná jen o zápisy v anglickém jazyce, jež jsou osobitého charakteru a zcela odlišné v porovnání se zápisy českými. České příspěvky jsou často doplněny kresbou, jak jsme popisovali výše. Jedná se o náměty přírodní, rostlinné s odkazem na místo, kde Anna žila. Kresby jsou výrazné a tvoří symbiózu s textem. České texty jsou většinou s úvodem. Tímto úvodem jsou většinou citace z evangelií. V příspěvcích je zastoupena výrazná náboženská tematika a především postava Boha. Přestože jsou texty naplněny smutkem způsobeným odchodem Anny do rodné země, nejsou tak silného osobního charakteru, který je více prosazen v textech amerických. Ty se totiž liší i svým žánrovým zařazením. Tyto příspěvky jsou psány jako krátké dopisy, které jsou určeny pro Annu. Vždy začínají oslovením Anny a končí jejich podpisem. Dopisy nejsou doplněny žádnou kresbou. Pouze jeden text je opatřený kresbou, která je ale velmi netradiční, neboť se jedná o karikaturu. Nicméně tyto texty převyšují ty české svojí upřímností a osobitostí, což je pravděpodobně způsobeno tragickou událostí.

Přestože památník ze své podstaty popírá chronologii a je tvořený jazykově a smyslově rozdílnými texty, které se překrývají, tak i přesto dokázaly vytvořit ucelený dokument, který je naplněn loučením, smutkem, steskem a přesto nadějí, která je zobrazena v Bohu.

Po úvodní charakteristice daného dokumentu se zaměříme na podrobnou analýzu jednotlivých příspěvků a tím podložíme naši charakteristiku památníku pro Annu.

6.3.1.2. Rozbor konkrétních básní

Po patitulu následuje úvodní báseň, jehož autorkou je Jennie. S první úvodní stránkou tvoří báseň jednolitý celek, se kterým se navzájem doplňují. Kompozice básně je následující. Báseň má sedm strof a každá strofa je tvořena pěti verši. Hlavním tématem básně je nostalgie po minulosti, smutek nad odchodem sestry. Dětství je zde vykresleno jako radostné období, plné vitality, síly a veselosti. Autorka vyjadřuje obavy z budoucnosti, ve které je jako dospělé a odloučené budou ohrožovat starosti a radostí již přibývat nebude. Zároveň vyjadřuje naději, že i přes odloučení, mohou mít stále jedna druhou ve svém srdci. Matka zde vystupuje v roli proroka, který zvěstuje špatné zprávy. Předvídá, že sestry budou světem, v podobě druhých lidí rozděleny a obě tím budou trpět. Uměleckých prostředků, kterých v básni využívá je hned několik. Tvoří přímého oslovení, čímž zdůrazňuje, že poselství básně je přímo pro sestru Annu. Dětství je zastoupeno symbolikou radosti, her, poupěte. Využívá přímé řeči. Nalezneme zde metaforu: „*matka odešla do nebes zářných bran*“ a dále přirovnání: „*dětský věk radosti jako poupě rozkvetlé*“. Báseň působí velmi teskným dojmem, nejenom z bolesti, jenž jí způsobuje odchod celé její rodiny, ale také uvědoměním, že přichází období dospělosti, které nebude tak radostné. Dětská naivita pominula a z Jennie se stává dospělý jedinec, který musí najít své místo na světě.

Druhý příspěvek má formu dopisu. Je opatřen datem, pochází z 29. května roku 1941 a byl napsán v Oklahomě city. Jedná se o výrazně metaforický text, který vykresluje Ježíše Krista nejen jako Spasitele ale také jako přítele, který bude na naší nové cestě rádcem.

Další je taktéž formou dopisu v anglickém jazyce a pochází z 29. června 1941 z Oklahomy city. Autor se v daném textu svěřuje, že je pro něj obrovským privilegiem napsat do tak vzácné knihy výjimečné dívce vzkaz na památku. Nalezneme zde metaforu života jako boje, ze kterého dojdeme k vítězství. Bůh nás vyvede z toho bolestného boje do ráje.

Stejnou formu má i text čtvrtý. Opět se jedná o dopis, napsaný 31. května 1941 a opět pochází z Oklahomy city. Autor představuje Ježíše jako nejlepšího přítele, který nás nikdy neopustí a povede nás všechny do nového světa, kde Anna už našla své místo.

Pátý text je také opatřen datem, byl vytvořen 20. června 1937 a napsán byl v Křídlech, jedná se o text český. A je podepsán jménem Hunza. Jedná se o text s básnickým charakterem. Text má dva odstavce. Při analýze si můžeme povšimnout, že tematicky navazuje na první příspěvek Jennie. Text pokládá mládí za již zašlý čas a přítomnost je plna nostalgie. Je zde důrazný motiv osudu, znamenající pravděpodobně Boží zásah. V textu nevyužívá další umělecké prostředky.

Šestý příspěvek začíná evangeliem Matouše: „*Blahoslavená čistého srdce nebo oni Boha viděti budou.*“ (Mat 5,8). Svým charakterem připomíná modlitbu. Jsou zde obsaženy rady, jak žít s Pánem Bohem. Je zde využit kontrast víry a světského života, bez uvěření. Jedinou pravou cestou je ta, která je vedena samotným Bohem. Místy se text rýmuje. Konec textu je osobnější, upomíná na příbuzné, a na to, že se sejdou v posmrtném životě. V tom můžeme spatřit, že přesto, že je psán před smrtí Anny, je hodně totožný s textem kondolenčním. Upomíná a zdůrazňuje jistotu posmrtného života. Podepsáno Kulkovou.

Dalším textem je anglický příspěvek, pocházející z 11. června 1941. Tento text je poměrně atypický a to tím, že je prvním textem, ve kterém autorka vzpomíná na společně prožité dny s Annou. Chápe přátelství s Annou jako požehnání od samotného Boha. Vyjadřuje, to, že ji Anna svojí výjimečností činila velmi šťastnou.

Osmým je text pocházející z Československa, podepsáno Marií. Text je uveden citací žalmu, samotný text má charakter modlitby, zpočátku představuje odloučení a smutek, přesto se objevuje nehynoucí naděje, že se sejdou v té lepší vlasti s Bohem. Ačkoli je text psán za života Anny, autorka již v textu nepředpokládá shledání na zemi, ale až v nebi. Se smrtí Anny vyvstává z textu nadčasový charakter posmrtného života.

Následující příspěvek je psán v Olešné 25. června 1937 a je netradičně napsán v anglickém jazyce. Jedná se o velmi krátký útvar, který se více v památníku neobjevuje. Jedná se o krátkou náboženskou báseň, která nevyjadřuje žádné osobní stanovisko k postavě Anny.

Další text je netypicky vepsán na levou stranu památníku. Není opatřen ani datem ani místem zápisu. Nejedná se o básnický útvar, ale přesto v textu najdeme uplatnění rýmu. Není napsán ve formě básně, jedná se o ucelený text. Ony verše symbolizují náboženský úzus, který je využíván v náboženských textech, kterým se hodně podobá. Má charakter modlitby, není zde vypsána žádná vzpomínka. Naději také spatřuje v nebeském shledání a životě.

Na další stránce najdeme již kresbu, jedná se o blatouch bahenní, což je typická rostlina pro louky na Vysočině. Květina je nakreslena vlevo a téměř přes celou stránku, je opatřena dvěma žlutými květy. Obrázek obtéká text, jedná se o typický příklad modlitby, představuje Hospodina jako Pána a blahoslaví všechny věřící. Vzpomínka je podepsána jménem Čechová.

Dalším textem je již druhý text již od stejného autora, Hunzy, opět pochází z 20. června 1937 v Křídlech, který ve stejný den vpisuje více příspěvků. Autor využívá opět stejných prostředků, text je však kratší a začíná proklamací, která zároveň může vytvářet

pomyslný název. Báseň tematizuje odloučení a stesk. Jedná se o báseň velmi intimního charakteru, vyznává se z hlubokého smutku nad odjezdem Anny.

Na další straně se také nachází kresba, a to větvičky růže šípkové, což je opět keř typický pro prostředí Vysočiny. Objevuje se zde již podruhé kresba rostliny, která přímo odkazuje k přírodě Vysočiny. Text je bez datace a určení místa. Je věnovaný Martou. Samotný příspěvek je uveden citátem z Bible: „*Požehnaný ten člověk, kterýž doufá v Hospodina, a jehož naděje jest Hospodin.*“ (J 17,7). Tato citace je chápána jako úvod, je napsána větším písmem, než ostatní text. V textu nalezneme rým. Má vzpomínkový charakter, opět je zde tematizovaný odchod Anny. Zdůrazňuje a nabádá k věrnosti Bohu.

Následující příspěvek není opatřen ani datem, ani určením místem. Autorkou textu je Marie Čechová. Text je doplněn opět kresbou. Pravděpodobně se jedná o fialku, ale tentokrát není květina situována po levé straně, ale pouze na horné levého okraje, kde se nachází pouze květ květiny. Tento příspěvek je velmi tendenční, nabádá Annu k víře v Boha, protože On představuje jistotu. Apeluje na posilování víry, protože jediný Bůh je spravedlivý a pomůže i v dnech zlých. Jedná se o promluvu s výraznou kazatelskou charakteristikou. Jediná správná cesta je cesta s Bohem. Nevyužívá výrazných uměleckých prostředků.

Nadcházející příspěvek je opět z amerického prostředí, napsán je v anglickém jazyce, datován je na 8. srpna 1941 a je napsán Virginii. Text má strukturu dopisu, je věnován Anně. Vyjadřuje velkou čest, že může napsat do knihy Anny svojí vzpomínku. Tematizován je opět posmrtný život, který je vyjadřován metaforou setkání se v nebeském domově.

Další text je bez datace a místa určení. Autorem je Arnošt. Netypické je, že text je uváděn poměrně rozměrným obrázkem krajiny Vysočiny, na kterém jsou zobrazeny typické přírodní prvky, vytvářející ducha Vysočiny. Lány a pole, za kterými se rozprostírají hluboké lesy. Dále pokračuje autor Arnošt básní. Ta má 4 strofy. Každá strofa obsahuje 4 verše. Objevují se zde dva typy rýmu. První a poslední strofa využívá sdružený rým (*zřítí – kvítí – nás - zas*) a (*nová – připravená – pomine – přivine*). Druhá a třetí strofa představuje rým střídavý (*ztrávená (sic!) – být – daná – rozejít*) a (*nadešla – hodláš – žila – podáš*). Mimo využití rýmů nevyužívá žádných jiných básnických prostředků. Nalezneme zde oslavu přírody, která vyjadřuje harmonii, což může evokovat krásné přírodní motivy Vysočiny. Tematika loučení a času, který již nenávratně uplynul. Nabádá Annu k pozitivní prezentaci Československa v americkém prostředí. Naděje je vyjádřena v setkání s Bohem v nebi.

Dále zde nalezneme již několikátý příspěvek od autora jménem Hunza. Opět byl příspěvek vytvořen ve stejný den jako příspěvky předchozí, 20. června 1937 v Křídlech. Autor báseň pojmenoval názvem *Loučení*. Jedná se zřejmě o osobu, která měla velmi hluboký

vztah k Anně, a pravděpodobně přispěvatel cítil velkou bolest při jejím odjezdu. Tento příspěvek, stejně jako dva předchozí, je napsán krásným rukopisem. Text můžeme označit jako báseň, najdeme zde rýmy. Již potřetí tematizuje tesknost a bolest nad odloučením milované osoby. Báseň je poetická, nalezneme zde poetické obrazy přírody (*skřivánek v oblacích*), dále obrazy smutku (*motiv vlhkých očí*) a také symboliku šátečku jako loučení. Konec básně je zakončen apelem na víru v Boha.

Z 28. května 1941 pochází příspěvek, psaný v anglickém jazyce a vznikl taktéž v Oklahomě. Autorem je Mae. Svoji formou se opět podobá dopisu, ale taktéž modlitbě. Začíná oslovením Anny. V úvodu je zmíněna bolest a smutek nad její smrtí. Opět je zde tematizovaná naděje, kterou poskytuje Bůh. Věří, že Anna najde své místo v nebi. Vyjadřuje svojí láskou nekonečnou modlitbou směřovanou k Anně. Dopis je zakončen podpisem.

Podobně laděný je i příspěvek pocházející z 31. května 1941 z Oklahomy city. Je napsán hned na druhé straně předchozího výsledku, zdá se, že na předchozí text navazuje. Autorka opět symbolizuje jejich přátelství jako pevné, nekonečné a prohlašuje se stále za skutečnou přítelkyni, jejíž ctí je psát do jejího památníku. Objevuje se zde metafora kříže jako starostí pozemského života, mezi které patří i smrt blízkého člověka.

Další příspěvek je zleva orámovaný velkou kresbou květiny – narcisu. Autorem je J. Šimková. Úvod je tvořen citací z *Bible ze Starého zákona*, z oddílu Proroctví Izaiáše. Text má opět charakter básnického útvaru. Je strukturován na 2 strofy, z nichž každá má 4 verše. První strofa je psána přerývaným (*památník – dlíme – vzpomínat – rozloučíme*). Druhá strofa je psána rýmem střídavým (*nastává – teskno je – zůstává – naděje*). Báseň vyjadřuje jejich blízkost a přátelství. Opět je zde tematizováno odloučení, jehož bolest opět zmírňuje naděje setkání se po smrti s Bohem.

Další stránka je velmi osobitá a netradiční. Jako jediný příspěvek je tvořen pouze kresbou, kterou vytvořil Franz, neboli František, manžel Jennie. Jedná se o velmi realistickou kresbu krajiny. Celému výjevu dominuje zelená barva louk, polí a především lesů, které jsou pro Vysočinu typické. V popředí horizontu je louka s remízky a malými vzrostlými stromky. Pozadí je tvořeno hlubokými lesy a modrou oblohou, po které plují dva těžké bílé mraky. Z obrázku vystupuje *genius loci* Vysočiny. Popisuje Vysočinu jako temnou, hlubokou, tajemno ale přesto nádhernou. Místo, které je opředeno mnohou bolestí, jež se vyznačuje tvrdou nezlomností v podobě různých kamenných skal a rozlehlých skalních útvarů. Hned na druhé stránce nalezneme text, který je doplněním předchozí kresby, která je taktéž od Františka a byla napsána 3. května 1937 v Křídlech. Báseň je seskupena do obrazce kříže, jedná se tedy o kaligram. Báseň obsahuje čtyři strofy, každá strofa obsahuje čtyři verše.

Nalezneme zde jednotné rýmové schéma, v každé strofě je využíván střídavý rým. I zde se objevuje již několikrát zmiňovaná tematika času a odloučení. Osobité je pojetí té pravé vlasti, kterou nalezneme až po smrti. Bůh je chápán jako Otec nás všech, kteří chodíme po světě. Planout bychom k němu měli láskou. Tematizuje Československo jako zemi, na kterou má vzpomínat pouze v dobrém, ve chvíli kdy je tato malá země ohrožena válečným konfliktem.

V následujícím příspěvku nalezneme opět kresbu květiny, nacházející se v kruhovitém obraze, vyplňující pouze levý horní roh stránky. Text je bez datace a označení místa, autorkou textu je tetička Anny. Úvod opět tvoří biblický citát z *Proroctví Izaiáše* (40,7). Text je pouhou promluvou, velmi se podobá náboženským textům a najdeme zde rýmy. Nejvýraznějším prvkem textu je Bůh, který vede náš život je zárukou věčnosti. Autorka vytváří paralelu lidského života s květinou, která buď může zhynout či rozkvést v Božích rukou. Text je zakončen apelem na pevnou víru.

V dalším příspěvku se objevují dva obrázky květiny – bledule. Tato květina je opět typickou květinou, především pro novoměstské louky. V levém horním rohu najdeme obraz několika květů bledule většího rozměru a v pravém dolním rohu se nachází již pouze jeden její květ. Text není opět opatřen žádnou časovou ani místní specifikací. Je podepsán autorkou Olgou. Nachází se zde dva básnické texty. První z nich je spojen s obrazem květin. První báseň je věnována Anně, obsahuje pouze 1 strofu o 4 verších, kde je využit střídavý rým. Oslovuje Annu s přáním, aby byla v životě šťastná, a aby ji v životě nepotkalo nic zlého. Druhá báseň je plná náboženské tematiky. Je tvořena dvěma strofami, z nichž každá má čtyři verše. V básni autorka používá obtojného rýmu. Tematikou je upevnění víry v Ježíše. Báseň má charakter modlitby, symbolizuje důležitost víry a lásky k Pánu.

Poslední, anglický text je velmi osobitý a netypický. Obrázek, který doplňuje text, je karikatura. Tímto obrázkem je vytvořen silný kontrast mezi textem a kresbou, neboť text opět působí honosně, je protknutý náboženskou tematikou a opět velmi nosnými tématy jako je modlitba, hvězdná obloha, zármutek a požehnání, které je odkazováno k Anně. Naopak tento příspěvek je velmi optimistický, i přesto, že odkazuje ke smrti. Optimismus sebou přináší sdílená naděje na setkání s Bohem.

6.4. Překladatelská tvorba

Problematika překladu je taktéž velmi specifickým a rozsáhlým tématem. A opět zde stojíme před problémem velmi osobitého uchopení překladu v tvorbě Jennie. Překladatelská tvorba tvoří ve zkoumané pozůstalosti největší podíl. Musíme však upozornit na to, že poměrně velká část její překladatelské tvorby se nedochovala. Jennie Šimková překládala především kázání a to konkrétně Billyho Grahama. Žádný z textů se však v pozůstalosti nenašel. Víme, že Jennie texty opravdu překládala a množila, o čemž svědčí vlastnictví cyklostylu, který právě využívala rodina při překladech a rychlému rozšiřování textů. Většina textů však byla zničena v průběhu dlouhé komunistické vlády, kdy se projevovala výrazná netolerantnost k těmto náboženským seskupením a aktivitám.

My se zaměříme tedy na dvě základní překladatelská díla, která se dochovala. Jedná se o překlad knihy *Life aftre Life* (Život po životě) od MUDr. Raymonda A. Moodyho, který má velmi specifickou formu, kterou sama autorka nazvala výtahem. Dalším dílem, na které se zaměříme, je zpěvník probuzeneckých písní s názvem *Písně probuzení*. Jedná se o původní americké křesťanské písně, které vycházely z probuzeneckých hnutí odehrávajících se ve Spojených státech amerických. Tento zpěvník se při společných shromážděních používá doposud.

Její překladatelská činnost je velmi výrazně svázána nejen s její vlastní vírou, což jsme v práci již několikrát zdůrazňovali, ale především s jejím vyjádřením misijní činnosti. Podstatou této činnosti jsou samozřejmě rozsáhlé překlady zahraničním děl do jazyka té země, ve které se misionář nachází. Při tomto překladu je také podstatné uplatnění toho, že Jennie věděla, komu je tento překlad určen, proto jsou texty písní uzpůsobeny prostředí, ve kterém žila. Zdá se, že jazyková rovina, využívání jazykových prostředků a uměleckých prostředků nebylo pro Jennie tak významné. Spíše se zaměřila na tematickou výstavbu textu, kterou chtěla co nejvíce přiblížit českým čtenářům.

Oba dva dochované texty se liší uplatněním různé teorie překladu. Při zpracování knihy *Life aftre life* pracuje Jennie s originálním dílem a to hned ve dvou jazycích, v jazyce anglickém a také v jazyce německém. Při překladu tedy vychází ze dvou jazykové rozdílných předloh, přitom není jasné, jaké je jejich zastoupení v přeloženém výtahu. Vychází přímo z textu, nicméně s textem dále pracuje, neboť se nejedná pouze o překlad ale zároveň o výtah Jennie tak vytvořili konspekt základního díla, přičemž jeho obsahem jsou ty příběhy a myšlenky, které zaujaly Jennie.

Druhým typem je překlad písní. U těchto písní se opět nejedná pouze o překlad děl, ale také o jejich sběr, zachycení a následné přeložení do českého jazyka. Zde hraje roli sběratelky lidové slovesnosti, neboť zapisuje a sbírá písně bez autorů, které se předávaly a zpívaly v americkém prostředí. Tyto písně jsou však velmi specifické, proto je jejich uplatnění pouze přenosem nejen literárních děl spojených s tematikou letničního hnutí, ale s celkovým životním stylem, o což se samozřejmě Jennie také snažila.

6.4.1. Moddyho Život po životě

Než se pustíme do analýzy překladu velmi známé a taktéž svým způsobem kontroverzní knihy lékaře R. A. Moodyho, zaměříme se a přiblížíme si krátce samotného autora a strukturu jeho díla.

Raymond A. Moody se narodil v roce 1944. Je velmi zajímavou osobností, svůj život totiž zasvětil netypické tematice posmrtného života, která se ve 20. století se stala svým postavením velmi marginální. Smrt jako taková je chápána příliš negativně, jako absolutní konec, po kterém nás nečeká už žádná forma existence. To bylo pro dobu vydání díla opravdu výrazným a platným paradigmatem, který zejména v českém prostředí platí dodnes. Takovým, z něhož se postupně vytrácí i spiritualita. Naše duchovní životy nejsou rozvíjeny, naopak jsou potlačovány a ničeny naší touhou a honbou po úspěchu a přílišné materializaci, která je pro nás obrazem šťastného a správně prožitého života. Naše životy nejsou chápány v duchovním pojetí. To se z našeho života vytrácí, stejně jako víra v něco, co nás přesahuje, například víra v Boha. V posledních letech můžeme pozorovat, že z našich životů se mírně vytrácí spiritualita, která tak dotváří silné postavení racionálního paradigmatu společnosti, který může souviset i s pesimismem, protože jedinec v rámci tohoto tématu může mít pocity ztráty přítomnosti a doteku duchovního přesahu ve svém životě.

Tato osobitá kniha vyšla poprvé v roce 1975 a svojí tematikou byla opravdu velmi specifická. Nejdříve vyšla v rodném místě Jennie, ve Spojených státech amerických, kde vyvolala velkou vlnu zájmu o tuto tematiku. Lékař R. A. Moody pomocí rozhovorů zjišťoval u lidí, kteří prošli klinickou smrtí, jejich osobní prožitky. To, co uvádí autor hned na začátku knihy je především informace, že kniha v žádném případě neaspiruje na vědecké pojednání. Moody v sobě projevil dva prvky, které se v jeho práci významné dokážou provázat a doplňovat, a to filosofii a medicínu, kde se pojítkem stala teologický aparát. Ke kvalitativnímu výzkumu neměl ani prostředky, ani kvalitativní podklady a data, se kterými by se mohlo pracovat v rámci výzkumu. Zkoumaným vzorkem bylo dohromady asi

150 případů, které rozdělil podle charakteru prožitku do tří následujících skupin. První skupinu tvořili lidé, kteří byli prohlášeni za klinicky mrtvé a poté ožili, druhou skupinu tvoří prožitky lidí, kteří byli smrtelně nemocní nebo utrpěli vážné zranění a posledními jsou prožitky umírajících, které byly sděleny pozůstalým, a ti jej pak uvedli. V práci postupoval metodou explorativní, kdy proběhlo asi 50 rozhovorů s lidmi, kteří prožili zmíněnou fyziologickou smrt. Nicméně všichni tito lidé pocházeli z geograficky blízké vzdálenosti, pouze z amerického kontinentu. S prací a výzkumem souvisí i nová terminologie, označující tyto zkušenosti. Jsou vyjádřeny termínem *near-death experience (prožitek blízkosti smrti)*²⁵⁷ Který je chápán jako určitý druh zkušenosti, kdy byly lidé z fyziologického hlediska prohlášeni za mrtvé. Fyziologická podstata tedy byla již neživou hmotou, ale duchovní prožitky těchto lidí byly velmi zajímavé a zároveň vyvolávají mnoho pochyb a otázek.

Knih *Život po životě*²⁵⁸ je koncipována následovně. Nejdříve je opatřena předmluvou od doktora Melvina Morse, další předmluva je vytvořena doktorkou Elisabeth Küblerové-Rossovou, poté následuje krátký úvod, který je svým způsobem koncipován jako duchovní životopis samotného autora s důrazem na náboženské podmínky, ve kterých vyrůstal a také na vzdělání, které získal. Po úvodu následuje šest kapitol. České vydání, které je svojí kompozicí stejné jako americké, které jsme při práci využívali, je opatřeno také doslovem Borise Jaroše, kterým se ale v rámci analýzy nebudeme zabývat. Každá kapitola je vždy provázána s výpověďmi, s životními příběhy zkoumaných lidí, ze kterých jsou pak vyvozována obecná sumarizace daných zmíněných prvků a výsledků, plynoucích z rozhovorů.

V první kapitole s názvem *Fenomén smrti* autor naznačuje současné paradigma smrti, jak jej chápeme a vysvětlujeme na počátku kapitoly. Popisuje chápání smrti jako tabu, o kterém se ve společnosti nemluví a o dvou možnostech povahy smrti. Jedním z nich je její chápání jako zánik vědomí a druhá jako přechod vědomí do jiné, nové existence.²⁵⁹ Svými výzkumy ukazuje, že to co prožili zkoumaní lidé, bylo vždy přechodem do jiné a nové existence.

Ve druhé kapitole s názvem *Prožitek umírání* se věnuje jednotlivým stádiím umírání, které zasazuje do kontextu prožitku blízkosti smrti, v nichž stanovuje, jakým způsobem pracoval a vytvářel prvky objevující se právě ve stádiích umírání. Jednotlivými stádii nemoci je nevyjádřitelnost prožitku, slyšení o své smrti, pocit míru a klidu, zvukové vjemy, existence a průchod tmavým tunelem, výstup z těla, které je z celé části nejdelší, dále pak setkání

²⁵⁷ MOODY, Raymond A. *Život po životě*. Praha, 2014, s. 9. ISBN 978-80-242-4520-1.

²⁵⁸ Při práci jsme využili poslední český překlad knihy *Život po životě*: MOODY, Raymond A. *Život po životě*. Praha, 2014. ISBN 978-80-242-4520-1.

²⁵⁹ MOODY, Raymond A. *Život po životě*. Praha, 2014, s. 27. ISBN 978-80-242-4520-1.

s ostatními, existence a komunikace se světelnou bytostí, ohlednutí za prožitým životem a jeho specifickými událostmi, hranice mezi životem a další novou existencí, návrat, problematika komunikace o prožité zkušenosti blízkosti smrti a působení na následující život a jeho prožívání, změna prožívání a náhledu na smrt, ověření toho prožitku, který daný jedinec pocítil.

Název *Paralely* nese třetí kapitola, která se věnuje zobrazením smrti v jiných dílech. Mezi prvními je uvedena *Bible*, kde je citováno ze *Starého zákona*, skutků apoštolských a listu Korintským. Dále je zde popisování chápání smrti u Platóna, kde nachází významné podobnosti se zkoumanými prožitky. Už jenom samotná podstata smrti, kterou chápe Platón jako oddělení duchovní části těla člověka od té fyzické a vytváří podobnost k prožitkům umírajících.²⁶⁰ Předposledním dílem je *Tibetská kniha mrtvých*, jenž popisuje prožitky, které nastanou po smrti s výraznou podobností prvků, které se objevují i v získaných výpovědích. Mezi ty patří vystoupení z vlastního těla, slyšitelnost a působení různých zvuků, které mohou být velmi nepříjemné, existence duchovního, nehmotného těla, pocity naprosté spokojenosti a vnitřního blaha a odraz všech vykonaných skutků, ať už se jedná o ty dobré nebo špatné.²⁶¹ Poslední zmíněná podobnost se nachází v díle Emanuela Swedenborga (1688-1722), který sám prožil blízkost smrti, náležitě jej popsal, a jeho shoda v jeho zmíněných spisech je nepopíratelná s výpověďmi, které měl k dispozici R. A. Moody.

Čtvrtá kapitola s názvem *Otázky* je koncipována jako odpovědi na ty nejzajímavější otázky, které mu byli položeny během přednášek a prezentací. Přičemž se jedná o otázky směřující k důvěryhodnosti výpovědi a možné verifikaci jeho tvrzení.

Vysvětlení je název páté kapitoly, kde autor popisuje možné vysvětlení těchto jevů s přihlédnutím k farmakologickým, fyziologickým a neurologickým aspektům. Dále se orientuje na psychologická vysvětlení, které podrobněji a konkrétněji porovnává s výzkumem vlivu izolace, zabývá se problematikou snu, halucinací a přeludům. Výsledkem je, že svými projevy nelze prožitek blízkosti smrti zařadit ani do jedné z uvedených kategorií. Závěrem je označení těchto posmrtných zkušeností jako nového doposud nevysvětlitelného fenoménu, který se brzy stane předmětem dalšího zkoumání, neboť se jedná o tak specifické zkušenosti, které nelze kategorizovat pod již existující jiné spirituální zkušenosti, protože se svým charakterem těmto zkušenostem výrazně vymykají.

V poslední kapitole s názvem *Dojmy* objasňuje, proč jeho kniha postrádá závěr. Je to chápáno v tom smyslu, že se jedná o dosud neuchopitelný a nezařaditelný fenomén, který

²⁶⁰ MOODY, Raymond A. *Život po životě*. Praha, 2014, s. 93. ISBN 978-80-242-4520-1.

²⁶¹ Tamtéž, s. 96-97.

nemá své hranice, a v tomto smyslu nemůže mít závěr, který jakýmsi způsobem uzavírá danou problematiku. Síla tohoto tématu je v tom, že verifikovatelné závěry asi nebude obsahovat ani v příštích letech. Tím ukazuje na problematiku spirituality a duchovna, které bylo vytlačeno na okrajovou pozici, ale zcela jistě se s tímto faktem nesmiřuje a nechce ho připustit, že by se měl stát určujícím dogmatem pro naši budoucnost. Absence duchovna a víry oslabuje i podstatu našeho lidství, projevy naší morálky a důsledkem je nejenom problematický vztah k sobě samým ale především k druhým lidem. Nepotřebuje verifikovat, protože prožil a pocítil hloubku jenom zprostředkovaných výpovědí o tomto fenoménu, které přesto, že byly již zprostředkované, tak přesto na něj zapůsobily velmi silným dojmem.

6.4.2. Život po životě v překladu Jennie Šimkové

Překlad je vložen v papírových deskách formátu A4. Obsahuje titulní list, na kterém je nejdříve jako hlavní titul napsáno jméno MUDr. Raymond A. Moody, které je zvýrazněno podtržením. Pod jménem je napsán titulek. *LIFE AFTER LIFE*, pod kterým je zobrazen český překlad */Život po životě/* a název literárního útvaru, jak jej Jennie chápala: */výtah/*.

V úvodu své práce píše Jennie, že se jedná o výtah a odkazuje na dvě předlohy²⁶², ze kterých pravděpodobně vycházela. Nepodařilo se nám objasnit, proč uvedla obě knihy, pravděpodobně chtěla uvést ty knihy, které dosud vyšly, a tak zvolila informaci nejen o originále, ale také o německém překladu. Pravděpodobně se domníváme, že vycházela pouze z originálu knihy, který vyšel v roce 1975.

Překlad začíná předmluvou doktorky Elisabeth Küblerové-Rossovové, stejně jako námi zkoumané vydání. Překlad je téměř totožný, vyzdvihuje autorovo odhodlání zkoumat tak kontroverzní téma, které přesahuje vědecké nástroje a prostředky, kterými disponuje věda v těchto letech. Taktéž nabádá knihu ke čtení lidem, kteří mají mysl otevřenou, nesvázanou různými předsudky, které ve společnosti převládají, obzvláště v případě těchto neuchopitelných fenoménů. Opět musíme poznamenat, že se autorka opět dopouští chybného přepisu jména: Mudr. Alžběta Kübler-Rosová. Překlady vlastních jmen jsou pro Jennie velmi specifické, můžeme si povšimnout, že vlastní jméno překládá do české podoby jména. Co se týká příjmení, v jednom se objevuje chyba a taktéž využívá podobu příjmení českého, kdy se používá přechylování ženských příjmení.

²⁶² Ve výtahu odkazuje pouze k americkému původnímu vydání z roku 1975 a k německému překladu z roku 1976. Jennie pravděpodobně pracovala s vydáním, které jí bylo zasláno z Oklahomy, od její rodiny.

Na předmluvu plynule navazuje překlad úvodu, psaného samotným autorem, tato kapitola nese název: *Z úvodu autora knihy Mudr. R. A. Moodyho*. Z příliš nerozsáhlého úvodu předkládá Jennie pouze vybrané informace. Jako ty nejdůležitější uvádí náboženské prostředí, které vychází ze stejných kořenů jako letniční hnutí a má k sobě velmi blízko, příkladem nám jsou zejména metodisté, které v americkém prostředí rodina Jennie také navštěvovala. Odkazuje tedy na jejich podobné chápání víry a křesťanského života. Do této kapitoly je vložena i druhá kapitola *Fenomén smrti*, ze které Jennie překládá jenom pasáž o chápání termínu smrti. Poté vývoj, jak se jako student a posléze přednášející setkal R. A. Moody s příběhy, které dokládaly tyto zajímavé úkazy, a začal jim postupně věnovat svoji pozornost.

Druhá kapitola překladu nese název *Zkušenosti z umírání*. Zde dává textu překladatelka naprosto odlišnou strukturu, protože zatímco námi studované vydání uvádí kapitolu krátkým úvodem, po kterých následuje osm očíslovaných bodů, tedy takových prvků, se kterými se během rozhovorů R. A. Moody setkal, a poté následuje charakteristika patnácti stádií umírání, které jsou při tomto jevu přítomny. Ty jsou uvedeny krátkým komentářem a posléze následují přímé citace z výpovědí. Jennie volí jinou strukturu textu. Již v úvodu vypisuje očíslovaný seznam všech patnácti stádií umírání. Ty ale netvoří pouhý seznam, ale po přečtení vytváří jakýsi epický příběh zobecněné postavy umírající a stádií, kterými umírající prochází. Jedná se o vložený autorský prvek do překladu, jeho autorkou je Jennie. Poté následuje osm bodů charakteristických prvků pro všechny případy, jak je uvedeno i v našem díle. Pak následují stádia, která jsou uvedena krátkým obecným závěrem vyplývajícím z rozhovorů a pak jsou uvedeny konkrétní případy, což kopíruje koncepci přeloženého díla. Nicméně jsou taková stádia, kde je autorka porušuje. Mezi tím je hned prvním stadiem, kde uvádí pouze případy, stadium druhé vynechává ze svého konceptu úplně, takže u dalšího její druhé fáze jsou opět uvedeny pouze konkrétní příklady. Původní stadium, s názvem *Světelná bytost* rozděluje Jennie na dvě samostatné. Na *Světelnou bytost* a *Hru světelných obrazů*. Světelná bytost je postava, která se jedince, který vyjde ze svého těla a stane se jakousi duchovní entitou, ujímá a stává se jeho průvodcem. Někteří, zejména věřící, jej popisovali jako Ježíše Krista. V jejich podání je tato světelná postava charakterizována jako bytost, s jejíž přítomností nastane nepopsatelný pocit blaha, uvolnění a ze člověka spadnou veškeré starosti. To totiž naprosto naplňuje křesťanskou představu, proto se tomuto prvku Jennie věnuje nejpodrobněji. Taktéž ji zaujal fakt, že postava nesoudí, pouze nám poskytuje náhled na naši životní cestu a ukazuje nám její dobré kroky ale i špatné kroky, aniž bychom cítili pocity napětí, smutku nebo radosti. Tato životní cesta je nám zobrazena jako

sled vybraných událostí našeho života. Ta tak vytváří paralelu k Božímu soudu, proto i tomuto stádiu se Jennie věnovala podrobněji.

Jako poslední kapitola, velmi krátkého rozsahu, uvádí překladatelka *Dokončení*. Zde opravdu velmi zkratkovitě vypisuje obsah dalších kapitol originální knihy, přičemž některým se nevěnuje vůbec. V tomto závěru práce zmiňuje pouze fenomén smrti a jeho chápání. Taktéž zmiňuje problematiku důvěryhodnosti lidí, kteří mají za sebou tuto zkušenost. Často totiž o jejich zkušenosti nikdo neví, protože se s tímto prožitkem bojí komukoliv svěřit. Mají strach, že ostatními lidmi budou nepochopení a označeni za pomatené, kteří si své fantaskní příběhy vymysleli. Což nám ukazuje velmi výraznou bariéru mezi společností a těmito spirituálními projevy. Jako nejdůležitější poselství knihy předkládá překladatelka následující: „*Nejdůležitějším poznatkem Moodyho knihy je to, že u člověka jevíciho se jako by byl „mrtvý“ /nepracuje pět smyslových funkcí, srdce, plíce atd./, dochází při určité hloubce tohoto stavu k jasnému poznání, jeho duchovní existence nezávislé na těle. V tomto stavu je schopen duchovní podstatu věcně vnímat reálný svět, jak o tom svědčí výpovědi porovnatelné se skutečnými událostmi.*“²⁶³

Zajímavý je následný závěr překladu. Moodyho kniha končí těmito větami: „*Jsou-li prožitky, které jsem popsal skutečné, mají hluboký vztah k tomu, co uděláme se svým životem. Protože pak platí, že nemůžeme pochopit tento život, dokud nezahlédneme kousek toho, co leží za ním...*“²⁶⁴

Jennie ukončuje knihu následujícím závěrem: „*Nemůžeme tomuto světu opravdu porozumět, pokud nepochopíme náznak toho, co jej přesahuje.*“²⁶⁵ Jennie tedy odkazuje k důležitosti spirituality v našich životech, která se v době jejího překladu z našich životů vytrácí.

Při čtení knihy se objevuje jedno velmi zajímavé téma, které souvisí se zázračnými uzdraveními. Citujeme jednu ze vzpomínek: „*Byla jsem u své tety, která byla delší dobu nemocná. Pomáhala jsem ji ošetřovat a celou dobu jsme se celá rodina modlili, aby se uzdravila. Několikrát přestala dýchat, ale vždycky jsme ji vzkřísili. Konečně se na mne jednou podívala a řekla mi: „Jano, já už jsem byla na druhé straně a je to tam krásné. Chtěla jsem tam zůstat, ale dokud se za mne modlíte, nemohu, protože mne vaše modlitby drží tady. Prosím vás, nemodlete se už.“ Tak jsme přestali a ona krátce na to zemřela.*“²⁶⁶ Ano, máme na mysli modlitby jako zástupného předmětu, který pravděpodobně fungoval jako prostředek,

²⁶³ ŠIMKOVÁ, Jennie. *Life after life. /Život po životě/*. Výtah. Křídla, 70-80. léta 20. století, s. 14.

²⁶⁴ MOODY, Raymond A.. *Život po životě*. Praha, 2014, s. 131. ISBN 978-80-242-4520-1.

²⁶⁵ ŠIMKOVÁ, Jennie. *Life after life. /Život po životě/*. Výtah. Křídla, 70-80. léta 20. století, s. 14.

²⁶⁶ MOODY, Raymond A.. *Život po životě*. Praha, 2014, s. 71. ISBN 978-80-242-4520-1.

ne přímo léčby, ale zabraňování úmrtí. I zde je tedy modlitba popsána jako určitá možnost, která nabízí nemocnému odvrácení jeho stavu. Je zajímavé, že v tomto případě nenastalo uzdravení, ale pouze docházelo k neustálému návratu z klinické smrti zpět mezi živé. To by mohlo naznačovat chápání Ježíše, jako subjektu rozhodujícího o tom, kdo bude uzdraven. V tomto případě bylo jedinou možností pro ženu vstup do nového života. Modlitba zde fungovala jako silný prostředek návratu mezi živé. Avšak bez Božího záměru nemohla fungovat a danou ženu vyléčit.

Jennie Šimková a R. A. Moody jsou si podobní v jednom životním náhledu, což vychází i z jejich náboženského přesvědčení, které bylo téměř totožné. Oba byli křesťany, kteří praktikovali živé náboženství, kde spiritualita a přítomnost Boží hrála roli nejvyšší a nejdůležitější. Z toho vychází i jejich praktické zaměření, zajímají se o druhé jedince a také jsou zaujati dosud neobjasněnými fenomény, které vyvolávají mnoho otázek. Oba se pohybují na hranici kontroverzních témat, která se snaží uchopit prakticky a podat o nich svědectví dalším lidem. I přesto, že se jedná pouze o osobní zážitky zprostředkované pomocí rozhovorů. Podstatnější než vědeckost je pro oba podstata sdělení, zvěstování, ostatním lidem co prožili a co poznali. Protože to, co poznali a prožili je neuvěřitelné a zajímavé. Poté, co oba prožili, tak se jim změnil život. A chtěli o tom říct dalším lidem, i přesto, že to nebyla jednoduchá cesta, a ne vždy se setkali s pochopením okolí.

Prožitek smrti a prožitek křtu Ducha svatého tak vytváří symbolickou paralelu změny našeho života. Ti, co okusili klinickou smrt, tedy reálnou událost, prožili něco, co nám dokazuje, že hranice tohoto „reálného“ světa za sebou schovává něco duchovního, něco co vytváří naši podstatu a opravdu svým způsobem existuje. Lidé, kteří toto prožili, se také obrátili, změnil se jim dosavadní život. Okusili jinou existenci, proto pro ně nabyl reálný svět jiného smyslu, než jím dosud byl. Už nechápou tento pozemský život jako cíl naší cesty a smrt jako absolutní závěr. Právě naopak, smrt se stává začátkem nové cesty, a zdá se, že naprosto odlišné od té pozemské. Ti, co to prožili, mají obavy své zkušenosti šířit dále, protože žijí ve světě, kde se vytrácí místo pro spiritualitu, a proto často mají pocit, že jim jen málokdo může porozumět.

Jennie prožila také něco spirituálního, co překračuje hranice našeho chápání a porozumění – Křest Duchem svatým, který má taktéž jako smrt prokazatelné fyziologické účinky. Ať už se jedná o nekontrolované pohyby těla, smích nebo glosolálie. Člověk ani v jednom případě nemůže ovládat svoji fyziologickou stránku, své tělo. To je totiž chápáno v tomto kontextu jako slabší než naše duchovní stránka. Ve své podstatě byla symbolika křtu stejná. Smrti se bát nemusíme, je to jenom další hranice, která odděluje dva naprosto odlišné

světy. I v tom dalším je nám nabídnuto určité místo. Zažila stejně jako klinicky mrtvý nepopsatelné pocity blaženosti a naplnění, které následně zase zmizely. A také došlo k obrácení. Věřící, kteří prožili Křest Duchem svatým, tuto zprávu zvěstují dále, i přesto, že z podstaty chápání ostatních jim taktéž nemohou porozumět a mnohdy pochopit.

6.4.3. Písně probuzení

Jak již naznačuje název, jedná se o sborník písní. Píseň je druhem zpěvné básně, jenž je pravidelně stroficky členěna, a kterou řadíme mezi základní útvary lidové poezie.²⁶⁷ Je zmíněno, že je jakýmsi druhem básně, proto zde najdeme velké množství uměleckých prostředků, které jsou charakteristické pro poezii. Píseň je součástí našich každodenních životů, je prvkem, který se vyvíjí již po dlouhá staletí. Známe mnoho druhů písní, jež se vyvíjely v různých historických epochách a uměleckých obdobích, pro které jsou nositelem určitých znaků. Jedním z nejstarších a nejzákladnějších druhů písní je píseň duchovní, kterou se budeme v následujících řádcích zabývat. V tomto jmenovaném útvaru dochází k výjimečnému spojení slova a hudby, které vytváří hlubokou estetickou symbiózu. Duchovní písně jsou vyjádřením našich myšlenek, také otázek a taktéž jsou prostorem pro vyjádření oslavy a lásky k Bohu. Zpěvem ukazujeme a upevňujeme vztah s Bohem. Pro věřící je to jeden z velmi silných momentů vyjádření víry.

V našem případě jsou analyzované písně, jak jsme zmínili výše, druhem zpěvné básně. Vytváří bohaté obrazy a text je založen na hlubokých metaforách, které jsou typické pro duchovní básně.

Důvodem sběru a překladu písní je opět vyjádření upevnění víry s Bohem. Sbírány a překládány byly americké křesťanské písně, které vycházely z období a podstaty obrozeného hnutí. Jsou to písně, které se velmi často zpívaly při společných shromáždění a při zázračných procesech uzdravování a na shromáždění *Armády spásy*. Jennie se tak snaží o přenos velmi svérázných lidových útvarů, které jsou typické pro určitý náboženský směr a jsou především specifické pro konkrétní území – Spojené státy americké, kde probíhalo probuzenecké hnutí ve velmi výrazných vlnách, které pohltily poměrně vysoké počty věřících.

Zpěvník existuje v několika verzích. Původním dílem je vlastní rukopis Jennie. Tento rukopis je formátu A5. Je psán vlastní rukou. Zápisy jsou opatřeny notovým zápisem. V rodinné památce se tedy nachází i první rukopisné vydání.

²⁶⁷ BRUKNER, Josef. FILIP, Jiří. *Poetický slovník*. Praha, 1997, s. 252. ISBN 80-204-0650-6.

Následující typem dochovaného zpěvníku, je sborník napsaný na cyklostylu, je opatřen pouze texty, bez notového zápisu. Tento soubor je formátu A4. Desky jsou z tvrdého hnědého papíru. Papírové listy jsou jednoduše svázané do vazby desek. Samotné listy se drolí a rozpadají v rukou, při práci je tedy nutné zacházet se zpěvníkem opatrně. Jedna strana zpěvníku chybí. Zajímavé je, že texty písní jsou velmi dobře čitelné.

Námi zkoumané *Písně probuzení* jsou ty, které dodnes používá Evžen Šimek při shromáždění. Tyto texty jsou totiž opatřeny i notovým zápisem. Sbíрка je opatřena pevnou vazbou a pevnými černými deskami rozměru A4. Na přední straně je zlatým písmem vyražen název: *Písně probuzení*. Poté následuje patitul a za ním se nachází dvoustránkový obsah.

Celkový počet písní ve zpěvníku činí 103. Každá píseň je opatřena číslem a také názvem. Všechny písně jsou poměrně krátké. Většina má dvě až tři sloky, nanejvýše se jich objevuje pět. Zpravidla najdeme v každé písni refrén, který shrnuje a opakuje základní tezi písně a je zpíván sborovým hlasem.

Součástí většiny písní je i pravidelné rýmové schéma. Můžeme zde nalézt rým střídavý (*ved' mne výš, kde v světle pravém - nitro své bych mohl zřít - vyčišť, naplň Ducha darem - aby hřích tvůj tam nemohl žít*). Dalším typem je rým sdružený (*chval – dal – plesají – vzdávají*).

V písních jsou obsaženy bohaté umělecké prostředky především rétorické figury a tropy. V písních je užíváno také emfatických prostředků, jako je apoziopse, exklamace, taktéž řečnické otázky. Z názorných prostředků využívají písně především metafory, metonymie, aluze a přirovnání.

Tematika písní je velmi bohatá, co se týče využívání symboliky. Nejpodstatnějším prvkem těchto písní je samozřejmě náboženská tematika, která vyjadřuje odolnost a pevnost víry, vztah k Bohu a mnoho z dalších křesťanských a morálních hodnot, jež si specifikujeme přímo na konkrétních písních.

Majoritním pilířem témat písní je křesťanský náhled na svět a víru a jejich chápání jako celek. Z tohoto vyplývá významová stavba většiny textů. Nalezneme zde kontrastový vzorec na jehož protikladných pólech stojí samotné křesťanské náboženství. To je typické neustálým stavěním protikladů proti sobě. V básních jsou těmi nejtypičtěji protiklady den x noc, světlo x tma, Bůh x Satan. Musíme zdůraznit, že se jedná o texty, které jsou silně tendenční. Při využívání těchto kontrastů text vypovídá a poskytuje návod k naší volbě, která rezonuje na poli dvou naprosto odlišných přístupů. V práci se zaměříme na motivický rozbor, nicméně nejdříve si podrobněji zaměříme na výše zmíněnou charakteristiku kontrastů.

Zkoumané texty jsou velmi charakteristické svojí náboženskou tendenčností. S tím souvisí i postavení lyrického mluvčího, který se nachází v pozici, který ke zpívajícím a poslouchajícím vytváří proklamační věty, s důrazným apelem na víru a na Boha. Pokud se v textu lyrický subjekt objevuje a mluví, volí dva odlišné přístupy podle toho, kdo je příjemcem jeho promluvy.

Prvním příjemcem je „Já“. V tomto případě promlouvá sám k sobě a vypráví naplnění svého světa: *„já miluji Ježíše/můj život naplnila radost, když jsem poznal Jeho Jméno...“* Druhým příjemcem je v textu osoba „Ty“. S tímto přístupem volí lyrický mluvčí mnohem více důrazu na svoji promluvu a text je naplněn velkým množstvím různých proklamací: *„Věř v Ježíše/naplň svůj život radostí, pusť Ho do svého srdce...“* Text je tedy adresován těmto dvěma příjemcům ve smyslu samotného „Já“ nebo „Ty“. Musíme si uvědomit, že přesto netvoří základní subjekty těchto básní, tím je někdo jiný. A to přímo Ježíš a Bůh, kteří na sebe jako významný prvek váží další motivy a symboly, a obohacují text o jejich význam. Postavou, která za nás prolila krev pro naše hříchy, je Ježíš. Stal se pro nás Spasitelem, jehož síla je umocněna přimlouváním se k Otci. Tím je naplněna klasická křesťanská tematika. On je tím, kdo má k lidem blízko, On se pro nás obětoval, a tím nás všechny dokázal osvobodit. V textech se jeho postava objevuje mnohem častěji a v rámci silných obrazů, postava Boha je v těchto písních více upozaděna. Ve většině písní je tematizováno především prolití krve Ježíše Krista za naše hříchy. Tím se stává tou entitou, ke které se obrací naše poděkování za jeho oběti.

6.4.3.1. Analýza kontrastů

Světlo a noc – dva základní elementy, které jsou tak výrazně odlišné a přesto společně tvoří určitý koloběh, bez kterého by nemohl plynout čas. Jejich funkční podstata je naprosto protikladná. Tu nejvyšší hodnotu, Boha, čistotu a duši symbolizuje světlo, jehož nositelem je den. Stává se výrazným prvkem lidského bytí a žití, se kterými se postupně prolínají pozitivní motivy, které jsou hlavním tématem básní, jako je víra, naděje a láska. Ať už se jedná o ty, kteří zpívají nebo o ty, co poslouchají tyto písně, vždy tento jedinec představuje příjemce, kterým je jistá tendenčnost zprostředkována k pochopení právě pomocí těchto symbolů působící velmi optimisticky a celkově uklidňujícím dojmem. Už jenom z fyziologického je světlo příjemnější a umožňuje člověku mít přehled a vybízí k vytváření si osobního řádu. To, co je pro člověka nejdůležitější, se vždy děje za světla. V přítomnosti světla je člověk silný a dokáže jednat. Své síly a pozitivní náklonnosti ze strany lidí tento motiv používá velmi

výrazně. To, co člověka děsí, okrádá nejen o sílu ale především o víru, činí ho zranitelným a bezmocným je tma, která může v písních být personifikována jako samotná děsivá postava ďábla, nebo může nabývat podoby zlých a tajemných nadpřirozených jevů. S tím souvisí i využití motivy, propletené silami zla jako je beznaděj, bloudění, které je často spojeno s chybějící vírou v Boha. Strach, který tma může vyvolávat, pramení také z toho, že se jedná o čas poklidu a úkrytu, kdy je člověk sám a nejzranitelnější.

Námi zkoumané písně jsou právě vystaveny na principu tohoto základního kontrastu. Většinou se objevují v první strofě, která předchází refrénu, který vlastně přebírá funkci rádce, ukazatele té správné cesty, pro kterou se máme rozhodnout. Správná cesta je symbolizovaná především samotným Bohem, který je tím, kdo vede naše kroky a pokud ho budeme následovat, nestane se, že by nás naše kroky svedly na scestí či na špatnou cestu. Ale proto, aby se to nestalo, a my nebyli pokoušeni nebezpečím, je nutné v sobě probudit hlubokou a bezmeznou víru v Boha. Uzavíráme s Bohem silný vztah, který je postaven na vykoupení, na odevzdání se jeden druhému. Ta správná cesta je symbolizovaná radostí, veselím, láskou a především nadějí, která nás neopustí. Další významnou složkou, otevírající se, při zkoumání těchto dvou základních elementů je jejich symbióza s chápáním života a smrti. Se světlem se nám zjevuje i možnost věčnosti naší duše, forma posmrtného života, nekonečnost naší existence. Tma, skrývající v sobě beznadějnost života vyústí jediné zatracením. Tím nejhorším pro naši duši - nicotou. A to je pro jakéhokoliv člověka nebezpečné a ohrožující. Proto refrény vytváří apely na každého z nás a ukazují nám tu správnou cestu, po které se máme vydat. Jít společně za světlem.

Postavení a chápání duše jako prvku, který je ve své podstatě důležitější a hodnotnější než tělo je fakt, na kterém je postaveno vůbec křesťanství jako takové. Tělo je pouze fyzická hmota, zastupuje pouze materialistickou funkci v rámci našeho „Já“, které je v písních chápáno jako naše duše, která je to cenné, stejně s naším duchem. To je to, co vytváří naši existenci, jež nám poskytuje tu hodnotu, ze které se tvoří pravá hodnota lidství. A aby mohla správně jednat a být připravena pro život s Kristem, musí být čistá. Což je pro nás, jako postavy vystupující na složitém jevišti našeho světa nesnadným a náročným úkolem. Pokud se nám to ale podaří, můžeme očekávat věčnost naplněnou po boku Ježíše Krista.

Výstavba textu není příliš složitá, což naznačuje již výše zmíněný rozbor. Hlavním výstavbovým prvkem je především využití kontrastu, kde na jedné straně popisuje pozitivní směr cesty. Což znamená cestu s Bohem. Na druhé straně stojí cesta bez Boha, tedy nekonečné bloudění představující negativum. Můžeme si povšimnout, že z pozice vnímatele textu je jeho rozhodnutí ovlivněno silným a důrazným apelem toho, kdo předkládá obě

možnosti. Ano, sice mají příjemci dvě možnosti, ale z jejich popisu jasně vyplývá, že jedinou možností, jak být šťastný a žít ten pravý život, je zvolit si víru v Boha. Žádné jiné cesty a možnosti není. Příjemci je předloženo pouze jedno jediné stanovisko, které je to správné a důrazným apelem vytváří cestu pro jeho rozhodnutí. Využitím tohoto konceptu, který je velmi jednoduchý, významově poměrně chudý však dochází k tomu, že jsou nastolené myšlenky snadno vnímatelné a jsou srozumitelným obrazem náboženské pravdy. To je totiž jejich podstatou. Cílem je předat svoji zkušenost šťastného a naplněného života s Bohem. A prostřednictvím této zkušenosti, která v srdci věřících hoří jako planoucí pochodň, je předat tento plamínek víry i mezi ostatní a především mezi ty, co dosud bloudí a jsou ztraceni. Písně tak vytváří jistou paralelu nejenom ke kázání R. T. Richey, který je zmíněný ve *Svědectví* Jennie Šimkové. Ale vůbec ke všem probuzeneckým kázáním, jejichž důležitou součástí byly právě zpívané písně probuzení. To co je pro všechny tyto texty podstatné, je především jednoduchost samotného textu, aby byl pochopitelný pro co nejširší okruh příjemců. Tyto texty velmi krátké, úderné a zaměřené na podstatu tématu, chce prostřednictvím kázání hodnot zmínit. Písně se tak staly nezpochybnitelnou součástí kázání, která tvoří v jejím průběhu akční a iniciativní proces, vzbuzují v posluchači a zpěvákovi odhodlání změnit své hodnoty a svou životní víru.

Dvě důležité funkce v textu plní další subjekt, který se ale v písních objevuje jenom sporadicky. Jedná se o postavu satana, případně d'ábla. První funkci, kterou vytváří je jakýsi smysl polarity, působící proti jednáním Božím. V tomto případě jej chápeme jako kontrast k postavě Boha. Druhou funkcí je jeho zobrazení jako „břídila“. Jeho moc je tedy jakýmsi způsobem zmenšena, tím pádem ztrácí čím dál tím více svoji sílu působit negativně. Otázkou, je, jak je možné, že jeho síla tak výrazně upozaděna vůči moci Boha. Text to vysvětluje právě probuzením víry, která je nejsilnější zbraní proti zlým a negativním silám vyvěrající z působení d'ábla. V žádném textu není popsán vyrovnaný boj těchto dvou postav. Bůh nemá ani potřebu pouštět se do boje, protože nemá žádného protivníka, který by se mu dokázal vyrovnat svoji mocí a působením. Takto text vykresluje působení Boha a d'ábla. Nejedná se o dlouhodobý a vyrovnaný boj, ale o působení jedné pozitivní entity, která tímto působením umocňuje svoji sílu, která zároveň o moc okrádá tu negativní. Postava Boha je přímočaře popisována jako silná pozitivní síla a postava d'ábla jako síla ztroskotaná a negativní, neustále slábnoucí. Její ztroskotání totiž pramení z podstaty víry u všech lidí. A čím více jich bude, čím více jich bude moci spojit své ruce, tím bude větší nejenom jejich síla a působení, ale i význam samotného Boha. D'áblovo ztroskotané působení je zpodobněno nejenom tím, že se v textu objevuje opravdu pouze výjimečně. Jeho síla se může zjevit jen oslabeně, ale i jeho

démonické atributy jsou sníženy, což dokazuje jeho působení prostřednictvím zástupných negativních symbolů jako je tma, noc a bouře.

6.4.3.2. Motivický rozbor

Obsahem a naplněním následujícího textu bude motivický rozbor. Náplní bude tedy zaměření se na ty nejčastější motivy, objevující se v písních a analýza jejich významu. Prvním a nejdůležitějším druhem v písních jsou náboženské motivy, vyjadřující silný duchovní přesah. V textu se objevuje také zastoupení přírodních motivů, které ale svým významem opět odkazují k duchovní podstatě. K posledním využívaným motivům patří použití předmětů, které jsou typické pro naše každodenní užití. Tyto předměty se zde vyskytují nejméně, nicméně pokud jsou v písních využity, dokážou v písni vytvořit velmi zajímavé významové obrazy, které jsou velmi specifické. Protože těmto obyčejným každodenním předmětům poskytuje jejich smysl a význam jejich existence chápána z náboženské podstaty. Teprve tak jim totiž dává smysl a funkčnost, kterou v textu zastupují. Toto naše stanovisko potvrzuje tento příklad. Květina, jejíž proces růstu je velmi složitý, neboť vždy záleží i na okolních podmínkách, zda se podaří malému semínku, zárodku květiny, překonat všechny překážky a začne růst. Květina symbolizuje možný rozvoj a pochopení víry u jednotlivce, vykresluje postup pronikání víry do působení jedince. Velmi netradiční je například využití telefonu jako prostředku, který nám může umožnit spojení a komunikaci s Bohem. Na tyto motivy se zaměříme při rozboru jednotlivých netypických písní. V následujících odstavcích se budeme věnovat motivům nejčastějším.

Prvním motiv, kterému se budeme věnovat, patří mezi ty nejsilnější a pro víru v Boha je nepostradatelný. Nejen pro víru, ale i pro překonávání různých životních překážek, i když v tomto kontextu se v písních příliš nevyskytuje. Motivem je naděje. Ta je právě v kontextu písní vázaná především na víru a také na posmrtný život. Naděje funguje jako jediný prostředek pomáhající k nalezení takového stavu duše, kdy jedinec nachází sílu vymotat se z labyrintu beznaděje a bezmoci. Naděje však v textu funguje nejenom jako výsledná polarita k beznaději, ale dokáže jako významový prvek tvořit vidinu lepšího života, který se budeme odehrávat na místě naplněném krásou a čistotou, kde se sejdeme v poklidu a harmonii. V převážné míře je tedy poutaný k symbolice posmrtného života. Je důležité, že naději upevňuje víra v Boha.

Silně působícím motivem je také samotná víra. Je to motiv, který tvoří jednoznačně symboliku největšího počtu písní. Funguje jako nositel funkčnosti daných textů, je pramen, ze

kterého vyvěrá nutnost existence. Víra je zde však vykreslena nejenom jako jednostranný vztah, ale jako vztah oboustranný. Je sice naplněný silnými hodnotami, ale i přesto se jedná o vztah velmi křehký, který musíme vytvářet celoživotně. Jedná se o vztah mezi námi a Bohem. V souvislosti s vírou se v textu objevují pozitivní atributy, pokud ale naše víra kolísá, nebo dokonce neexistuje, je text naplněn negativními atributy. Víra funguje v textu i jako celoživotní cesta, která je sice velmi náročná, v rámci putování po této cestě musíme vykonat mnoho obětí, ale ty jsou zahaleny a potlačeny nebeskou radostí, která naplňuje našeho ducha.

Víra jako taková však potřebuje kořeny, ze kterých může čerpat životadárné prostředky, které ji budou pomáhat upevňovat vnitřní sílu a působení. Nemůže totiž fungovat jenom sama pro sebe. Jejím životabudičem je láska. Tento motiv je v textech také velmi obvyklý. Nejedná se o však o lásku milostnou, tělesnou, ale o lásku duchovní, chápanou a charakterizovanou paradigmatem křesťanství. Lásku tedy v těchto písních chápeme v první řadě jako již zmíněný oboustranný vztah k Bohu, který je velmi hluboký. Víra v tomto případě vytváří motiv lásky, neboť když jsme uvěřili, svěřili jsme svůj život někomu druhému a jsme mu bezmezně odevzdáni. Láska směřuje k Bohu, kterému jsme se svěřili, víra dokáže uvrhnout v jeho náruč, která je vždy rozevřená a schopná tuto lásku absorbovat. Má láska k Bohu je čistá, je ryzí a opírá se o dva pilíře, které ztělesňuje obětujícího se Ježíše a Boha mého stvořitele. Nezastupitelným prvkem, který je součástí nejenom víry a její podstatou lásky je pak milosrdenství, které vychází ze základní podstaty Boha jako původce lásky. Tato láska staví do popředí naši vůli, pro kterou je typické přání dobra nejenom pro Boha, ale i pro další naše bližní. Tím se dostáváme k dalšímu aspektu lásky, který je v rámci křesťanských hodnot chápán také jako vztah k druhým lidem, kterému by opět měla vévodit vůle naplněna potřebou dobra pro druhé. Láska tělesná a toužebná se zde také vyskytuje, v některých pasážích je přítomna, avšak potlačena láskou křesťanskou, kterou písně oslavují. Tato láska je totiž nekonečná a přechází v blaho spasení a bytím v království nebeském.

Bez cesty by nebylo možno putovat, proto se i motiv cesty stává velice často zobrazovaným. Bez cesty by také nebylo možné dosáhnout cíle, ať už se jedná o cíl jakýkoliv. Tento motiv vychází především z podstaty lidského putování. Zde se nabízí jistá paralela k letničním kazatelům, kteří byli také jakýmsi poutníky putujícími různými místy, aby přinášeli svojí víru mezi ostatní. Zde má tedy cesta symboliku šíření víry. Cesta je specifická v tom, že poskytuje velkou rozmanitost a staví nás před různá rozhodnutí, která musíme sami vykonat, abychom mohli putovat po cestě dále. Součástí cesty jsou totiž vždy překážky a také složitá rozcestí, která nás mohou svést. Existuje ale také cesta, která pro nás není nebezpečná. Jedná se o cestu vedenou Bohem. Pokud ho přijmeme a budeme chápat jako smysl a cíl naší

cesty, bude nás během ní provázet a ukazovat, jakým směrem se máme vydat. Cesta je zde tedy nejčastěji zastoupena jako motiv putování s Bohem, jehož je zároveň i cílem.

Význačným přírodním motivem, který se v písních opakuje, je bouře. Ta je ve většině písní chápána jako symbolika našeho života, jehož součástí není duchovní složka, která by byla prostředkem úniku z bouře. Ta není jenom symbolem něčeho tajemného, zlého ale také vykazuje prvky něčeho nadpřirozeného, co nemůžeme nikdy ze své podstaty ovlivnit. V tom se schovává její velká síla. Tato síla však opět může být upozaděna a zmenšena naší vírou v Boha. Její vývoj, průběh je tedy závislý na našem jednání a na naší víře. Tato víra v sobě nese motiv světla a slunce, které je protikladem nebezpečné bouře, čímž je opět potvrzen námi předkládaný kontrastový vzorec. Bouře, symbolizující náš divoký, nebezpečný, ohrožující, nešťastný a nenaplněný život. Může však být poražena – vírou v Boha. V tomto okamžiku se stáváme pánem bouře, která se v této souvislosti mění, zklidňuje a v rámci našeho života, již netvoří jeho kontury a určující hranice.

Atributem pro pevnost, odolnost či snad až nezdolnost je další motiv přírodního charakteru, který se poměrně pravidelně objevuje v písních, a je jím motiv skály. Opět se jedná o typický přírodní prvek, tvořící harmonizující obraz v krajině, jehož význam a smysl opět vyvstává se symbiózou duchovní podstaty. V rámci charakteristiky skály jako nezlomného a odolného prvku, mluvíme o prvním typu symboliky motivu skály v písních a to působení skály jako Boha. Jenom Bůh totiž může v našem životě, který je leckdy velmi rozmělněný a nestálý vytvořit bod, který bude pevný a nedojde k jeho změně, což je pro naši životní cestu podstatné, protože svým způsobem tak zastupuje i jistotu, se kterou se vždy putuje jednodušeji. V druhém případě může motiv skály symbolizovat již podstatu naší víry, kdy je naše víra pevná a nezničitelná. Skála tedy symbolizuje nejenom nezdolnost a sílu nás samotných, ale především našeho ducha, jehož prostřednictvím je uplatněna víra v Boha.

Motivem, který se svojí funkčností opět váže na několik již zmíněných motivů je boj, popřípadě bitva, takže v rámci našich písní je využíváno motivu boje ve stejném významovém smyslu jako motivu bitvy. Dalo by se předpokládat, že boj zde bude symbolizován především v uplatňování síly a moci mezi dvěma nejdůležitějšími polaritami Boha a ďábla. Ale překvapivě tomu tak v písních není, což jsme si vysvětlili již výše. Tento motiv vytváří velmi náročnou a těžkou symboliku pro příjemce textu, který je buď definován jako „Já“ nebo „Ty“ v obou případech se jedná o velmi silně působící symboliku. Její síla je především v tom, že odkazuje přímo na nás, tedy subjektem je boj člověka se sebou samým, což je boj, který je tím nejtěžším a nejnáročnějším. Je jisté, že v rámci tendenčnosti, je i v tomto textu prvek, který bojujícímu ulehčuje jeho soupeření se sebou samým. Možné jsou jen dva výsledky našeho

boje, které se opět pohybují na těch bodech, charakterizující buď pouze to negativní a špatné či to pozitivní a dobré. Buď prohrájeme, což značí naši absenci víry. Nebo zvítězíme a uvěříme. Žádný jiný možný výsledek tento motiv nenabízí.

Skála je symbolem pevnosti a neměnnosti, čímž vytváří protiklad k motivu, který je v písních taktéž výrazně využíván, a to bloudění. Motiv bloudění jedince znamená, že jeho život je postaven pouze na světských radovánkách, které jsou polaritou duchovní podstaty člověka, jeho víry. Protože ta je jediným prostředkem, který dokáže ukotvit náš život. Člověk, jenž není naplněn duchovní podstatou a vírou v Boha, ztrácuje možnosti svého ducha a duchovního růstu. Jeho charakteristikou je nekonečný smutek, který pramení z jeho neutichajícího pátrání po smyslu života, jenž je pro něj natolik abstraktním pojmem, že jej nedokáže uchopit a pochopit. Bloudění je často vyjádřeno v textu negativními prostředky, na které se bezpochyby váže, jako jsou temnota, noc a tma. Což je v textu výrazně apelováno. Text také uplatňuje svoje schéma konečného rozhodnutí na jedinci, jehož volba je ale výrazně usnadněna využitím a promyšlením předložených pozitivních a negativních prvků.

Motiv viny. Jen již samotné slovo působí velmi negativním vjemem, a taktéž v textu splňuje tuto funkci. Objevuje se zde jako prvek, který je možné následně vykoupit. A taktéž je jedním z mála prvků, které si jedinec uvědomuje sám ze své podstaty. Bůh sám se cítí špatně, pociťuje vinu a s tím neodmyslitelné pocity smutku a bolesti. Jeho charakteristika je velmi silně negativní, tak aby zapůsobila na příjemce a ten v rámci jejího apelu začal jednat, protože dosud byl pasivním prvkem, jenž byl obtěžkán hříchem a vinou. K tomu využívají písně motivické prostředky jako bloudění, tmu a temnotu. Síla důrazu je především v tom, že příjemci vysvětluje možnost způsobu očištění se pomocí víry a odevzdání se Bohu.

Analogický význam má v souvislosti s vinou i motiv hříchu. Hřích je však osobitě vázán na postavu Ježíše Krista. Motiv hříchu zde není vykreslen jako lidská chyba a slabost, což je poměrně charakteristické pro vinu, ale jako prvek, jenž je vykoupen Ježíšem Kristem a to jeho krví, která působí nejen v souvislosti s vykoupením, ale především očištění našich duší.

Motiv věčnosti je v textu zastoupen posmrtným životem, který je symbolizován představou nebeského království a jeho působením. Tam je pomyslný cíl naší cesty, který vytváří hranici mezi životem a věčností. Tato hranice je však dostupná a zjevená jenom pro toho, jenž je naplněn vírou. Věčnost je zpodobnění posmrtného života, ve kterém bude všem velmi dobře. Motiv věčnosti je také zpodobňován jako nebesa či v písních využívaná nadhvězdná krajina. A symbolizuje nejen harmonické prostředí, ale i život, který nemůže být jiný, pokud máme po boku Ježíše Krista.

Písně probuzení byly prostředkem jak předávat a informovat co nejširší spektrum posluchačů o radostných a naplňujících událostech související s působením Ježíše Krista nejen jako spasitele, ale i jako zázračného léčitele. Tento motiv zázračných uzdravení se v písních ale příliš neobjevuje. Protože obsahem písní jsou radostné události. Je proto pochopitelné, že ne všechny využití prostředky byly negativní a pesimistické. Motivy smíchu, radosti a s nimi uváděné do souvislosti motivy lásky a víry jsou těmi pozitivními prostředky objevující se v textu, které jsou odrazem osobního odevzdání se Bohu. Pocit a ujištění, že nad námi bdí ochranná ruka Boha, která nám ukazuje svojí přítomnost. Dále Boží naplnění skrze křest Duchem svatým nás naplňuje neuvěřitelnou radostí a vyvolané pocity štěstí nelze ani vyjádřit. Nejistota a úzkost člověka tak vymizela z života, odnesla jej Boží ruka, která zahaluje jedince v bezpečí, které sebou přináší pocity jistoty a také sebevědomí, uvědomění si sebe samého a svoji podstatu, což nás odkazuje na duchovní charakter lidské podstaty.

Klíčovým motivem je pro celý sborník oheň, který je v tomto případě charakterizován jenom kladnými atributy vášně a touhy plápolající v našem srdci, chceme-li zakusit Boží přítomnost. Motiv také zdůrazňuje sílu a v určitém slova smyslu i nebezpečnost ohně, který může být v některých situacích až příliš horlivý a tím také škodlivý. Tento atribut asi nejvýrazněji odkazuje k samé podstatě letničního hnutí. A taktéž je velmi silným vyobrazením těch lidí, kteří prošli křtem Duchem svatého. Tímto aktem totiž Bůh zapálil oheň v žádostivých srdcích a odkazuje také k motivu skály, kdy dochází ke zpevnění a odolnosti víry, a v její nezlomnou stálost.

Typickým křesťanským motivem, který nechybí ani v písních, je kříž. První pojetí symboliky kříže je vázáno na biblickou událost Kristova utrpení na kříži. Odkazuje jej jako místo, předmět, kde došlo k prolití krve za naše hříchy, jenž poukazuje a zdůrazňuje nejenom jeho oběť ale také náš dluh, kterým jsme mu zavázáni. V druhém pojetí vystupuje kříž, jako předmět symbolizující naše těžkosti, hříchy. Kříž, který si každý na svých zádech musí nést. Protože i v naší víře zakoušíme bolesti, což může vytvářet představu utrpení nás samých pro našeho Boha. Je to nosná myšlenka, kdy se Ježíš obětoval pro nás, tak i já se obětovat pro něj, přičemž slovo oběť není chápáno v kontextu utrpení. Ale spíše jako společná cesta, na jejímž konci budeme spaseni.

S motivem kříže je spjatý také motiv krve, který jsme již v našem textu jmenovali. Původcem této krve je Ježíš Kristus. Krev zde nefunguje pouze jako potvrzení Kristovi oběti ale nese si svůj význam také jako samostatně působící předmět, kde můžeme zmínit jistou protikladnost. Krev je symbolem jako oběti ale také jako entity, která má očišťující charakter.

Postava Ježíše v textu často plní i funkci motivu přítele, který nás nezradí. Stojí v pozici rádce a pomocníka. Předpokladem toho, aby se stal Ježíš naším pravým přítelem, je důležitá také pravá víra. Toto přátelství nám poskytuje ochranu, bezpečí, radost, štěstí a posmrtný život. Ježíš vystupuje v pozici spojnice Boha. Ježíš je ten, který se za nás přimlouvá, nezištně nám pomáhá, a obětoval se pro nás. Splňuje tedy atributy dokonalého přítele.

Posledními zastupujícími předměty jsou motivy dveří a brány, jejichž význam je velmi podobný. Dveře jsou chápány jako hranice, jako rozhodnutí, které musíme učinit. V písních se objevují jako rozhraní mezi absencí víry a vírou. Tvoří pomyslný předěl, který rozhoduje o tom, zda je člověk schopný svým způsobem riskovat, nebo pouze pasivně přešlapovat na jednom místě. Brána je chápána jako hranice průchodu na věčný život, jako cesta ke spáse. Je pouze jenom na nás, za tohoto průchodu dokážeme využít a přejít na onen svět.

Analyzované motivy se nachází ve většině našich zkoumaných textů, proto jsme se rozhodli pro jejich obecnou charakteristiku, která je v písních uplatněna. V nadcházejících řádcích se tedy zaměříme již jednotlivě na konkrétní texty, které se určitým způsobem ze zmíněného souboru písní liší. Může se jednat o jejich tematiku, prostředky, motivy, které mají výrazné specifické postavení, i přesto, že se stále jedná o texty mající ustálenou myšlenku. Především, oslavu víry v Boha, Ježíše Krista a posílení víry. A nejenom k tomu. Upevňuje základní křesťanské a morální hodnoty, které jsou nezbytné pro správné chápání duchovního života.

6.4.3.3. Rozbor konkrétních písní probuzení

V druhém okruhu analýzy se nacházejí písně, které jsou specifické, mají v rámci zpěvníku osobité postavení, kterým se budeme v rámci rozboru věnovat jednotlivě.

Velmi zajímavé postavení má píseň *Nikdy zpět!*²⁶⁸ (*Ať se zdá cesta tvá*). Báseň má tři sloky, mezi první a druhou slokou je refrén. Ústředním subjektem je Ježíš, kterého máme sledovat, neboť cesta, kterou nás povede je tou pravou. „/Nehled' nalevo, nehled' napravo/ s Ježíšem jdi stále/On jen může dobře vést/“.²⁶⁹ Ježíš představuje pro poutníka putujícího po cestě štěstí a neohroženost, protože jakmile bude naslouchat Ježíši, nebude ničím ohrožen. Radou, kterou udílí je, že cestu, ať už je jakákoliv, musíme vykonat s úsměvem na tváři a pomáhat si veselým zpěvem, musíme tedy myslet pozitivně. A neohlížet se na druhé - nevěrné. Na jedné straně je zde tematizován minulost jako fakt, který nám nestojí za návrat zpět, neboť tak bychom scházeli z té správné cesty. Dále tematizuje cestu, jejíž směr je rozmanitý a zmatečný. Proto je důležité, abychom šli po cestě přímo dopředu. „/Dnem za dnem po stezce se přímo dej/Na cestu hříchu se víc nevracej/ Kupředu vždy spěj/“.²⁷⁰ Výrazné je zde využití proklamace: „/Nevrat' se nikdy zpět!/“²⁷⁰

Další zajímavou písní je *Slunečný (sic!) jas*.²⁷¹ Píseň má čtyři sloky a opět se refrén nachází mezi první a druhou slokou. Zde je výrazné epické jádro, příběh muže putujícího světem, u kterého sledujeme jeho uzření Boha a začátek jeho víry. Toto uvěření je vystavěno na kontrastu temnoty, která, dokud neuvěřil, oplývala nejenom celým světem, ale taktéž se usídlila na jeho duši. Protipólem zůstávají motivy světla, jasna, slunce, které jsou symbolikou Boha a jeho lásky: „/Již brzy uzřím v tváři tvář/ To Slunce Milosti/ Na věky hledět v jeho líc/ Po dob věčnosti. /“²⁷²

U písně *Nechť Kristus řídí tvou loďku*, je autor neznámý. Je však velmi specifická a poetická, neboť zde najdeme silné metaforické obrazy. Obsahuje tři strofy a refrén. Celý text je opět vystavěn na kontrastu noci, kdy vládne černá tma a dnu, kdy vládne světlo. Tyto motivické kontrasty tematizují neustálou těžkost životní cesty, pokud nemáme svůj cíl. Pointa tohoto neustálého boje se objevuje v poslední strofě. Mocná síla Boha, která dokáže měnit noc v den. On nám dokáže pomoci s naším trápením a přinést nám úlevu a pokoj v duši. Silná metafora je použita hned v úvodu: „/Když zuří života vichřice/A loďkou tvou zmítá divoce/

²⁶⁸ (A.H.Vickery).

²⁶⁹ ŠIMKOVÁ, Jennie. Nikdy zpět! (Ať se zdá cesta tvá). In *Písně probuzení*. Píseň č. 1.

²⁷⁰ Tamtéž, píseň č. 1.

²⁷¹ (J.W.Van de Venter).

²⁷² ŠIMKOVÁ, Jennie. Slunečný jas. In *Písně probuzení*. Píseň č. 3.

*Proti ní vztekla své vlny dme/ V nedlouhé době snad utone/.*²⁷³ Metafora našeho života - lodě, zmítající se v divokém vlnobití světa a také Pána jako kompasu naší cesty: „*Pospěš než ztroskotáš v hlubinnách (sic!)/on je tvým kompasem ve vlnách/.*“²⁷⁴ Závěr tvoří proklamatický návod: „*Věř jen, věř jen, věř jen!/*“²⁷⁵

Významnou písní pro letniční hnutí, která zdůrazňuje její zásadní pilíře vyznání, je píseň *Oheň dej*, bez známého autorství. Píseň má čtyři strofy a nemá refrén. Je horlivou prosbou o přítomnost Boha, o křest Duchem svatým, neboť jen tak se může člověk stát pochodní, která bude dále šířit světlo: „*Ó pane, viz, jsem chudý host/ Uděl mi ducha Svého ctnost/ Dej nových Letnic účastnost/ Oheň dej, oheň dej, oheň dej!*“²⁷⁶ Je zde využita silná symbolika ohně, který není chápán jako moc, síla, energie ale má daleko silnější rovinu, neboť je chápán jako symbol Ducha svatého, který zobrazuje jeho sílu a oheň. Proto je tato píseň zpodobněním letničního hnutí: „*Ráno o letnicích spočine Duch svatý na učednicích v podobě jazyků jako z ohně a učedníci jsou jím naplněni (Sk 2, 3-4).*“ V textu je zmíněn i prorok Eliáš: „*Bůh Eliášův slyšíš nás, oheň dej!*“²⁷⁷ Tento výrok odkazuje k následujícímu biblickému textu: „*Prorok Eliáš, který povstal jak oheň a jehož slovo plálo jak pochodeň.*“ (*Sir 48, 1*). Zmíněný obraz je jedním z velmi impozantních obrazů popisující Ducha svatého, což se silně projevuje i v samotné písni.

*Jaká sláva jíti s Ježíšem*²⁷⁸ je krátká, má pouze tři sloky a neobsahuje refrén. Tato píseň je velmi oslavného charakteru, neboť neustále zmiňuje, že slávou je jít s Ježíšem. Tato sláva je však možná jenom, když věřící lid je silný a nezlomný: „*Ač se d'ábel namáhá/ Boží lid jej přemáhá!*“²⁷⁹ Textem se zabýváme proto, že se zde ojediněle nachází motiv d'ábla. Zdůrazňuje postavení Boha jako očistujících osoby a moc d'ábla, která se stává čím dál tím slabší, čím víc lidí jde společnou cestou s Bohem.

*U samých dveří*²⁸⁰ je píseň se třemi slokami a jedním refrémem. Symbolizuje cestu k Bohu, která může být někdy velmi dlouhá a náročná, protože člověk dostatečně nevěří. A nejen, že nevěří v Boha, ale také nevěří sám sobě, protože nedokáže učinit žádné rozhodnutí, které je daleko těžší v tom, že za něj musí nést zodpovědnost. Dveře jsou zde tou pomyslnou hranicí, na jejíž hraně balancuje každý z nás. A je to hranice, která od sebe odděluje hřích a

²⁷³ ŠIMKOVÁ, Jennie. Nechť Kristus řídí Tvou lodku. In *Písně probuzení*. Píseň č. 45.

²⁷⁴ Tamtéž, píseň č. 45.

²⁷⁵ Tamtéž, píseň č. 45.

²⁷⁶ Tamtéž, píseň č. 10.

²⁷⁷ Tamtéž, píseň č. 10.

²⁷⁸ (W. Mckee)

²⁷⁹ ŠIMKOVÁ, Jennie. Jaká sláva jíti s Ježíšem. In *Písně probuzení*. Píseň č. 26.

²⁸⁰ (B.D.Ackley, James Rowe)

spásu: „/Jen dovnitř vstup, neváhej víc/Pojď Pánu srdce dát!/Než bouře se snese přijmiž Jej/Nezůstaň v dveřích stát!“²⁸¹ Dveře však symbolizují i naše rozhodování, schopnost učinit rozhodnutí a pak za něj nést zodpovědnost. V textu najdeme mezi jejími prostředky především řečnické otázky, které jsou v poslední závěrečné sloce nahrazeny proklamací, která zdůrazňuje, jaký má být náš další krok.

V písni *Mám já přítele*²⁸² jsou obsaženy tři sloky a jeden krátký refrén tvořený dvojverším. V textu je velmi zdárně tematizováno přátelství, nalezení toho pravého přítele, který se ukrývá v subjektu Ježíše Krista. „/Mám je přítele, v Něm svou radost mám/ Když na rámě Boží spoléhám/ V Něm své štěstí mám, pokoj nalézám/ Když na rámě Boží spoléhám!“²⁸³ V těchto řádcích spatříme podstatu křesťanské lásky, jejímž pramenem je milosrdenství pocházející od Boha. Pocit štěstí a radost z uzavřeného přátelství vyvěrá z podstaty, že primárním cílem je štěstí a spokojenost našeho přítele a pak jsme šťastní i my sami. Bezpečnost, kterou v sobě ukrývá Boží náruč, je vykreslena v refrénu: „/Boží rámě, je v soužení náš pevný hrad/ Boží rámě, jen na rámě Boží spoléhat!“²⁸⁴ Ukazuje, že přátelstvím vznikl oboustranný vztah. Tím bylo také vytvořeno bezpečné místo, na kterém se cítíme neohroženě. Do pozadí zde ustupuje jakási forma egoismu a sobectví. Více než sami na sebe myslíme na druhého, a to nám poskytuje ryzí podstatu přátelství a s tím související radosti naplnění naší duše tímto vztahem. Ten je nekonečný, neboť bude trvat v království. Text je velmi bohatý na metafory a také na uplatnění rýmového schématu.

Je to ta stará víra je píseň bez autora. Jedná se o velmi krátkou píseň, která má pouze dvě sloky, z nichž ta první je tvořena dvojverším. Taktéž refrén je tvořen dvojverším. Tato forma refrénu mu dodává na vážnosti a důraznosti. Píseň je oslavného charakteru, oslavuje víru, její jistotu, její pevnost a výdrž.

Osobitou hospodářskou tematiku v sobě obsahuje další píseň, s názvem *Pohleďte ke žnám*, která opět nemá svého autora. Píseň má tři sloky a refrén. Zde je výrazná metafora víry v Boha, která je vyobrazena jako proces žnání. Lidé, věřící, jsou zde zobrazeni jako klasy, které již netrpělivě čekají na svoji sklizeň, na žně, kdy si pro ně přijde Pán. Zároveň je to prosba, aby měli dostatek času na to, aby byla jejich víra upevněna, a oni tak vyrostli v krásný a vzrostlý klas, který bude tím pravým pro sklizeň Pána. Tento růst je paralelou víry, neboť čím více věřím, tím více mohu růst. Takové klasy chce Ježíš sbírat, ty ho rozveselí, na nich je znát

²⁸¹ ŠIMKOVÁ, Jennie. U samých dveří. In *Písně probuzení*. Píseň č. 24.

²⁸² (A. J. Showalter, E. A. Hoffmann)

²⁸³ ŠIMKOVÁ, Jennie. Mám já přítele. In *Písně probuzení*. Píseň č. 29.

²⁸⁴ Táž, píseň č. 29.

jejich vytrvalá a hluboká víra. Žně jsou paralelou následného spasení, na které netrpělivě čekají. V básni najdeme i využití sdružených rýmů.

Píseň *Rozhodl jsem se*, taktéž bez autora, patří mezi ty delší, obsahuje čtyři sloky a jeden refrén. Tematizuje rozhodnutí se pro víru v Boha, která je pouze v našich rukou, a konečné rozhodnutí musíme udělat pouze my. Bůh nás ale nenechává bez pomoci, poskytujeme nám pomoc a rady, které by měly pomoci nám samotným se rozhodnout. Radost z nalezené víry je vyjádřena úsměvem, radostí a zpěvem. Netypická postava ďábla, která, jak jsme již zmiňovali, není v textech příliš využívána, je zde zpodobněna jako pasivní prvek, který je oproti Bohu až příliš slabý. On nemůže bojovat, jediné, co může dělat, je vztekat se a být zlým. Při cestě nám je nápomocný Bůh, on vyšlapal cestu úzkou, která je sice náročná, ale má pouze jediný cíl, kterým je On sám. Pomoc nám poskytuje prostřednictvím společných promluv, tedy modliteb, které nám pomáhají od starostí a očišťují nás.

Pane Pošli moc svou dnes je jedna z mála písní, která je opět naplněna poselstvím letnic. Taktéž popisuje křest Duchem svatým, který proběhl v krátkém okamžiku: „/Když Duch Svatý přišel z nebe/ Byli hned naplněni/“.²⁸⁵ Tato píseň má silný prosebný charakter, aby takto mohli být naplněni všichni věřící, aby všichni Ti, kteří věří, mohli zakusit přítomnost Boží: „/Pane pošli moc svou dnes/ Pane pošli moc svou dnes/ Pane pošli moc svou dnes/ A napln každého/“.²⁸⁶ Prosebný apel zdůrazňuje možnost, aby křest Duchem svatým byl i pro každého z nás.

Další text s výrazným oslavujícím charakterem je píseň, *Já Ježíše mám rád*, která je opravdu velmi specifického postavení, je tvořena pouze dvěma slokami, které jsou velmi krátkého rozsahu. Je nejen oslavného charakteru, ale do jisté míry také milostného. Píseň je velmi osobního postavení, neboť vyjadřuje naši lásku. Lyrický subjekt se vyznává z lásky k Ježíši a zároveň je zde zastoupeno uvědomění si jeho oběti, kterou vykonal. Je zde výrazná konkretizace, neboť píseň působí velmi silně jak na zpívající, tak na ty, kteří píseň pouze slyší. Hlavním subjektem písně je lyrické já. V tom je síla této písně.

Velmi výraznou a zajímavou písní je *Telefon slávy*, píseň není opatřena jménem autora, obsahuje tři sloky a jeden refrén. Je zajímavé, že jako metafora modliteb s bohem a jeho rozmlouváním bylo využito telefonu jako prostředku, který sloužil ke sjednávání různých pracovních pohovorů. Tematika užívání telefonu, který byl v textu chápán jako vyobrazení modernity a technického pokroku, byla v tomto případě aplikována na náboženskou tematiku. Telefon znamenal pro člověka něco nového a zároveň ukazoval jeho

²⁸⁵ ŠIMKOVÁ, Jennie. Pane Pošli moc svou dnes. In *Písně probuzení*. Píseň č. 39.

²⁸⁶ Tamtéž, píseň č. 39.

technické možnosti, vytvářející fakt, že hranice možností jsou překročitelné a přemožitelné, což odkazuje i k chápání Boha a jeho nekonečnosti. Telefon neboli modlitba je prostředkem upevnění naší víry. Pokud telefonujeme málo, může se objevit v našem spojení porucha, protože tento náš vztah s Bohem nemůže být živen pouze z jedné strany, ale musí být oboustranný. „/Je-li tvoje linka s Bohem spojena/ Dbej by nenastala nikdy porucha/ Pravidelný hovor, síla vítězná/ V boji proti hříchu, v moci Svatého Ducha.“²⁸⁷ Jako prostředek ne přímo radosti, ale spíše porozumění, je zde opět netradičně využita symbolika písně. Netypičnost písně podporují také zvolené jazykové prostředky, které již v jiných písních nenajdeme, mezi které patří využití hovorových slov: „centrálka, a slov souvisejí právě s tematizací telefonu: „linka, zkratka, drát, spojení, služba, účet.“ Využívá také silného kontrastu nového a starého, na čemž spočívá vůbec smysl písně: telefon jako novodobý vynález, symbol aktuálnosti a jeho motiv zobrazen nábožensky jako něco tradičního a již starého. A ukazuje, že dohromady to může fungovat a přinášet nám to nový smysl. Ukazuje, že náboženství a víra není žádným přežitkem, ale i v současném dění světa, jehož vývoj začíná jít velmi rychle kupředu, má své nezastupitelné místo.

Píseň *My jdeme k domovu*, se vymyká vůči ostatním textům tím, že je v ní obsažena silná epická složka. Píseň obsahuje tři sloky a refrén. První sloka je výrazně epická, zde je popisováno rozhodnutí poutníka vydat se cestou trnitou do království Božího. V celé písni pak již nalezneme klasické motivy cesty, víry, odpuštění.

Provej mne je třetí a poslední píseň, ve které je tematizován křest Duchem svatým. Píseň je velmi markantního prosebného charakteru, neboť právě žádá o tuto zkušenost. Píseň má tři sloky a refrén. Zde je vyjádřena myšlenka letničního hnutí. Být věřícím nestačí, subjekty textu jsou zobrazeni jako žádostiví poznat přítomnost Boží. Cítí se nenaplnění, pokud se jim této přítomnosti nedostane: „/Provej mne, Duchem Svým/ Rozdmýchej v nitru žár/ Ať prosta mdloby duše má/ Ať prosta mdloby duše má/ Plá stále ohněm tvým.“²⁸⁸

Ojedinelé postavení má píseň *Dal jsem život svůj*, je velmi krátká, má pouze tři sloky. Její zajímavé postavení je vystavěno na faktu, že netradičně je zde lyrickým mluvčím samotný Ježíš a ačkoli bychom čekali jakýsi bohulibý, mírný a láskou naplněný podtón, objevuje se zde spíše barokní, temný tón. Ježíš k nám nepromlouvá přátelsky, jeho postava tvoří mezi věřícími hranici, která je způsobena jeho postojem, který zdůrazňuje jeho důležitost a hodnotu. Text je protknutý nejen jakýmsi nepříjemným charakterem, ale taktéž teskným a smutným. Je subjektem, který se dopouští pochyb, protože ze strany lidské nevidí

²⁸⁷ ŠIMKOVÁ, Jennie. Telefon slávy. In *Písně probuzení*. Píseň č. 42.

²⁸⁸ ŠIMKOVÁ, Jennie. Provej mne. In *Písně probuzení*. Píseň č. 58.

žádnou aktivitu, žádnou snahu o pevnou víru a přátelství. „/Od otce přináším Ti odpuštění své, svou spásu/ S štěstím vším, Svou lásku, nebe své/ Já přináším ti dary své, co mně jsi přines ty?/“²⁸⁹

Do boje táhne je píseň atypická především využitím epické složky. Píseň se skládá z tří strof bez refrénu. Báseň je ojedinělá tím, že se vymyká ostatní textům, z nichž většina představuje spíše charakter lyrických básní, plných metafor. Tento text je naopak epický, odvíjí se zde příběh, který je velmi protkнутý starozákonnými obrazy. Ježíš je hlavní postavou, který bojuje o víru člověka v Něj. Netypické jsou motivy junáka a stařen. Také ale typické křesťanské motivy jako mučednická koruna, ačkoli v jiných textech se neobjevuje. Báseň svojí stavbou evokuje cestu s křížem, která je zakončena ukřižováním Krista. Text netradičně končí přímou řečí, vyvolávající otázku, kdo by byl tak odvážný podstoupit to, co podstoupil On.

Poslední analyzovanou písní, je ta, která pouze jako jediná píseň uvádí Ježíše jako lékaře, a jedná se o píseň s názvem *Aj, lékař velký*, autor je neznámý, patří mezi nejdelší písně, obsahuje pět strof a jeden refrén. Jako lékař je Ježíš nazýván v první strofě. Paradoxně, zde není zmíněn, jak by bylo pro tyto písně pochopitelné, jako ten, jehož prostřednictvím se konají zázračná uzdravení nemocných a postižených, ale léčí ty, kteří nemají víru. Jedná se o metaforu, kdy nevěřící lidé jsou plni viny a hříchů, která má ničivý charakter, a právě Ježíš je léčí. Výrazný je zde také motiv naděje.

²⁸⁹ ŠIMKOVÁ, Jennie. Dal jsem život svůj. In *Písně probuzení*. Píseň č. 88.

Závěr

Tato diplomová práce je kompendiem mnohých témat, které souvisely se životem osobité kazatelky, misionářky a literátky Jennie Šimkové. Té, která se počátkem dvacátého století, 1914, narodila v Chicagu, kde zažila netypický kočovný způsob života, ale především se seznámila s velmi živelným náboženským obdobím probuzeneckého hnutí, pro která byla charakteristická náboženská shromáždění a také projevy zázračných uzdravování nemocných. Její život a působení je naplněn osobitým přenesením nejenom velmi marginálního náboženského vyznání, ale také kulturních vzorců chování z amerického prostředí do Československa, konkrétně do malé vesnice Křídla, nacházející se v kraji, kde příroda oplývá výrazným geniem loci, na Vysočinu, kde v roce 1984 zemřela.

V první části práce jsme se věnovali dvěma diferenčním tématům, letničnímu hnutí a geniu loci, která jsou sice velmi rozdílná, nicméně tvoří podstatu působení Jennie Šimkové. Při zpracování náboženské tematiky jsme se setkali s problematikou úzké heretické základny pro zpracování zvoleného tématu. Při zkoumání kořenů letničního hnutí jsme zjistili, že jejich počátek můžeme sledovat v reformaci západního křesťanství, jež bylo vázáno nejen na výrazné osobnosti světové, ale také české. Jednoznačným důvodem, proč se do jisté míry letničnímu hnutí podařilo proniknout do českého prostředí, bylo právě relativně silné a hluboké podloubí protestantské reformace, vycházející už z osobnosti a působení Jana Husa. V české náboženské historii byly přítomny tajné nekatolické skupiny a také množství oblastí, kde začali vytvářet svá společenství nekatolíci. To byl i případ Novoměstska, kam ve dvacátém století Jennie přišla. Zde působily tedy nejen evangelická shromáždění, ale pravděpodobně i tajné nekatolické skupiny. To svým způsobem vytvořilo vhodné podmínky pro působení Jennie.

Letniční hnutí bylo přeneseným fenoménem z jednoho kulturního prostředí do jiného. Při koncipování tématu jsme si povšimli jisté dichotomie tohoto jevu v různých prostředích. V americkém prostředí bylo letniční hnutí velmi horlivým, živým, silným a nespoutaným jevem. Jeho charakteristickým znakem byla rozsáhlá shromáždění, kterých se účastnily tisíce lidí. Cílem shromáždění bylo, aby je navštívil co největší počet lidí. Shromáždění a zázračné léčení byly také schematizované jako představení. Kazatelé vytvářeli a vedli shromáždění tak, aby byly pro přihlížející atraktivní, aby uvěřili tomu, co se odehrává před jejich zrakem. Výjimkou nebylo ani zpoplatnění některých služeb. Pro některé kazatele nebylo šíření této víry posláním, ale pouze výdělečnou činností. Naopak v Českých zemích, potažmo v Československu se letniční hnutí jevilo jako fenomén, který byl velmi poklidný a byl poměrně marginálním jevem. Také vzbuzoval mnohých otázek, týkajících se především křtu

„Duchem svatým“. Jeho horlivost můžeme najít v působení Ducha svatého, jež sebou přinášelo různé zázračné projevy. Ne však v takové míře, jako v americkém prostředí, kdy se nabízí otázka psychologické manipulace s lidmi, kteří navštěvovali shromáždění. V našem prostředí se tvořily především malé sbory, které často vycházely z rodinného kruhu a posléze byly rozšířeny o pár známých a blízkých rodiny. Nikdy se však zde nekonala velká shromáždění. Sbory u nás byly velmi samostatné a do jisté míry uzavřené.

Pokud porovnáme sbory, kterým jsme se v práci věnovali, můžeme si povšimnout znatelné analogie v jejich postupném časovém vývoji. Sbory byly založeny většinou lidmi, kteří prožili křest „Duchem svatým“ a byli velmi naplněni Boží láskou, radostí a chtěli víru zvěstovat a šířit dále. Při křtu jsou zmiňovány glosolálie, vize a zázračná uzdravení, kterých však není příliš velký počet. Tyto počátky můžeme v jistém slova smyslu považovat za horlivější a živější etapy letničního hnutí u nás. Druhou generací byli lidé v této víře velmi strážliví. Znaky letničního hnutí se začaly projevovat méně. V poslední, současné generaci, se jedná o vnuky prvních zakladatelů, mládež, která ve velkém množství případů navazuje spolupráci s Jednotou českobratrskou. Takový vývoj mělo i shromáždění v Křídlech. Je jisté, že významnou roli v tomto hrál fakt, že letniční hnutí bylo komunistické vládě trnem v oku a muselo být zapsáno v rámci jakékoliv české církve, která byla ochotna jej přijmout. S příchodem Jennie jsou znatelné živá a horlivá shromáždění i v Křídlech, kde jsou zaznamenány projevy přítomnosti Ducha svatého. Posléze je shromáždění nuceno zapsat se pod již existující církev a v roce 1959 tak volí *Bratrskou jednotu baptistickou* se sborem v Brně. Zde již dochází k potlačování letničních projevů, které jsou v současnosti potlačeny úplně. Jedinou charakteristikou, která je doposud přítomná, je průběh shromáždění, které je vedeno knězem z baptistické církve. Tato shromáždění jsou velmi optimistická, mají velmi silnou písňovou složku, když se zpívají písně ze sborníku Jennie Šimkové. Případným doplněním kázání a motliteb může být také svědectví.

Při náboženské charakteristice jsme byli zaujati velmi specifickým postavení kazatelky Jennie Šimkové. Zde máme na mysli nejenom to, že byla kazatelkou - ženou, jejíž postavení je v tomto období velmi netypické. Zajímavější se nám však jeví to rozhodnutí, že jako jedna z mála zahraničních kazatelů se rozhoduje pro malou vesnici v chudém kraji v malé zemi. Zahraniční misionáři volili, pokud se tedy rozhodli pro Československo, pro své působení především Prahu či jiná větší města. Především z toho důvodu, že věděli, že v těchto sborech se jim dostane řádného zajištění. Její motivy kazatelského působení však byly rozdílné. Pro ni bylo hlavním důvodem působení v Československu šíření náboženských prožitků a víra v Boha a tomuto svému životnímu smyslu podřídila celý svůj život. Její chování si

vysvětlujeme také faktem, že Jennie zde měla rodinu. Věděla, že pokud bude chtít někoho přesvědčit o svém vyznání, bude nejsnadnějším úkolem působit v rodinném prostředí a pak jej rozšiřovat i mezi ostatní obyvatele. To potvrzuje naši hypotézu, že smyslem pro Jennie bylo přenést letniční hnutí v první fázi rodině a až posléze ostatním lidem. Stranou nemůže ponechat ani to, že Jennie byla tzv. charismatickou osobností, která měla podstatný vliv na lidi. Bylo to způsobeno především prožitkem křtu Ducha svatého ale také dalšími nadpřirozenými zásahy z vůle Boží, což jí dodávalo výjimečného postavení, kterým se taktéž prezentovala.

Její obraz je dosud přítomný v působení jejích potomků. Vnuci a vnučky jsou členy mezinárodní křesťanské organizace pro děti a mládež *Royal Rangers*, která má americký původ. Výraznou osobností je také vnuk Daniel Šimek. Ten přetvořil zděděné Jenniny náboženské organizační schopnosti v kulturní působení s přesahem do aktivit náboženských. Potomci Jennie jsou nábožensky založení, taktéž kulturně a v neposlední řadě jsou velmi obětavými lidmi, kteří dokážou pomáhat druhým. Jejich aktivity jsou velmi rozmanité a jsou opravdovými osobnostmi, jejichž působení má dopad na společnost nejen v Křídlech, ale i v Novém Městě na Moravě. Každý si v sobě nese odkaz lidskosti a náboženské horlivosti, kterou zdědili po Jennie Šimkové. Dohromady tak vytvářejí velmi potřebné podmínky pro rozvoj respektu, humanity a radosti ve společnosti. Což můžeme chápat jako velmi důležitý a pozitivní jev, který může pomoci lidem přemoci současnou krizi hodnot. Naše práce potvrdila, že odkaz Jennie Šimkové je na Novoměstsku neustále přítomný, i přesto, že se transformoval do současných a moderních podob.

V druhé kapitole jsem se zaměřila na osobité postavení kraje Vysočina a jeho *genia loci*. V naší práci chápeme Vysočinu, potažmo Křídla jako velmi tvořivé prostředí, jež má velmi významnou přírodní složku, která se prolíná i v osobnostech zde žijících lidí. Ti, kteří jsou zde narozeni, jsou často charakterizováni jako uzavření, silní jedinci s velmi bohatým duševním životem, který je typický pro různé umělce, kterých zde také působilo velké množství. A pro mnohé se stalo toto místo zdrojem inspirace. Je podivuhodné, že se podařilo Američance Jennie splynout s podstatou místa v Křídlech a vytvořit zde specifického *genia loci*. S místní přírodou zde dokázala vytvořit symbiózu a byla tímto nehostinným krajem přijata. To je znatelné již při architektonickém rozmístění vesnice, kdy Šimkovi vytvořili již v existující vesnici poměrně uzavřenou rozsáhlou komunitu nazvanou sousedy Šimkov. Jejich specifické postavení je potvrzeno i tím, že jejich domy stojí v nejvyšší části vesnice, takže tvoří nejviditelnější horizont. Nejsilněji ale oplývá *geniem loci* jejich dům, který se stal, jak jsme již zmínili, opravdovým místem „*integrální existence*“. Síla domu nebyla jenom v tom,

že takto působil na Jennie, ale především v prožitku ostatních lidí, navštěvujících sbor. Nejen samotné náboženství, ale i dům a okolní příroda působili na lidi, kteří sem začali chodit na shromáždění. Tím nejzásadnějším místem shledáváme vlastní modlitebnu, nacházející se v domě. Chápeme jej v souvislosti s C. G. Jungem jako archetypální míst, které bylo procesem individuace. Neznamená jenom to, že se zde odehrávaly nadpřirozené zásahy Boží vůle. Ale především to, že tyto zásahy dokázala Jennie pochopit a přetvářet v pozitivní působení na ostatní lidi. Neboť z jejího chování vyzařovala lidskost a pochopení, které mohli společně s ostatními lidmi sdílet na shromážděních. Nicméně prožitky těchto kontroverzních událostí ji vystavilo ambivalentnímu pochopení ze strany obyvatel. Ostatními lidmi byla nepochopena a její působení považovali za velmi negativní. Jednalo se o poměrně velký počet obyvatel, téměř polovinu. Domníváme se, že toto neporozumění bylo vystavěno na základě nepochopení a netolerance lidí k neznámému fenoménu.

Ve třetí kapitole teoretické části jsme se věnovali životu Jennie Šimkové, s přihlédnutím a objasněním tematiky migrace do Spojených států amerických, kterou podstoupili její rodiče. Při zpracování historie rodiny jsme narazili na zajímavý fakt, týkající se emigrace Julie Šimkové. Ta neodešla z českých zemí z ekonomických důvodů, ale utekla před domluveným katolickým sňatkem. Zpočátku jsme jako nekonveční ženu chápali pouze Jennie, ale emancipační smýšlení jsme našli i u její maminky Julie Kulkové, která se staví proti dobovým konvencím a odchází sama do cizí vzdálené země. Výsledkem zpracované historie bylo objevení velmi netradiční každodennosti rodiny, která v americkém prostředí žila velmi netypickým kočovným způsobem života. A taktéž významného postavení Jennie v genderovém aspektu, která se po vzoru své matky staví proti dobovým konvencím a svým způsobem se stává netypickou postavou ženy, která nikdy nebyla svým okolím přijata. Věnovala se především své tvůrčí práci, kazatelství, náboženskému působení a rozvoji svých vlastních schopností. Svým působením pozměnila ve své rodině zažitě patriarchální zvyklosti, což bylo způsobeno submisivností jejího manžela. Jennie měla volné pole působnosti, které díky emancipaci a ambicióznosti dokázala nejen náležitě využít a také celoživotně rozšiřovat.

Druhá část práce byla věnována pozůstalosti Jennie Šimkové. Při práci se nám podařilo splnit cíl systematizace celé pozůstalosti a vytvořit tak soupis nám dostupné pozůstalosti, který přikládáme v příloze. Při zpracování jsme byli překvapeni rozsáhlostí rozličných předmětů, které se v pozůstalosti nacházely, jako byly i předměty osobní povahy, dokumenty, výstřižky, vzkazy z každodenního života, listiny, fotografie, fotoalba, dopisy a především námi kriticko-analyticky zkoumaná literární pozůstalost.

Literární pozůstalost jsme rozdělili do tří literárních kategorií, jejími obsahy jsou konkrétní literární památky. Nejdříve jsme se věnovali autorské tvorbě, neboť text *Svědectví* je jediným dokladem skutečně autorské tvorby Jennie Šimkové. Toto dílo má velmi netradiční postavení, které se pohybuje mezi dvěma různými žánry, a to mezi literaturou faktu a paměti. Plní taktéž jistou úlohu, kterou bychom mohli připisovat ego-dokumentům. Jedná se o dokument, který ztělesňuje samotnou postavu Jennie a její duchovní prožitky. Dílo je velmi osobité svým žánrovým postavením. Text je významný především pro letniční komunitu působící v České republice. *Svědectví* je jediné z děl, které je v současné době publikované. Protože se jedná o náboženský text, jsou pro něj příznačné následující prvky: odkazy na evangelia, přirovnání k biblickým postavám a taktéž uplatňování bohatých metaforických obrazů, související s náboženským vyznáním, aluze a další umělecké prostředky, kterých Jennie využívala poměrně bohatě. *Svědectví* je velmi apologetickým dílem, představující letniční hnutí a náboženská zázraky. Text je vysoce nábožensky tendenční, nicméně obsahuje taktéž bohatou uměleckou symboliku. Smyslem tohoto díla bylo podnítit zanechat trvalý odkaz nejen rodiny, ale také podnítit zájem co největšího počtu čtenářů o tento náboženský fenomén.

Zajímavým literárním artefaktem je dílo, které jsme zařadili do tvorby s modlitebním charakterem. Tím je památník věnovaný sestře Anně. Poměrně složitou otázkou se zde stala opět žánrová specifikace, která je pro díla Jennie typická. Památník se stal pomyslným ego-dokumentem s modlitebním charakterem. Památník obsahuje autorské obrázky, věnování ale i jakési krátké literární útvary. Vytváří prostor pro upevňování přátelství, neboť zobrazuje, určitou specifickou komunikační síť. Nalezený památník má však tuto komunikační síť tvořenou pouze samotnou editorkou, která nestojí v rámci díla jako postava, pro kterou je dílo koncipováno a sepsáno. Můžeme říci, že umělecká hodnota památníku v kontextu tvorby Jennie ustupuje spíše hodnotě osobní, neboť památník je spíše předmět, který představuje loučení s blízkou osobou. Nicméně opět musíme zdůraznit poměrně značnou uměleckou kvalitu textů, ve kterých jsou obsaženy bohaté umělecké prostředky. Specifičností památníku je taktéž jeho bilingvní charakter. Nachází se zde zápisy v českém jazyce, které byly psané ještě v průběhu života Anny. Po její smrti se však jedná jen o zápisy v jazyce anglickém, jež jsou osobitého charakteru a zcela odlišné v porovnání se zápisy českými. České příspěvky jsou často doplněny kresbou s přírodním, rostlinným námětem s odkazem na místo, kde Anna žila. Kresby jsou výrazné a tvoří symbiózu s textem. České texty jsou většinou s úvodem, kterým je citace z evangelií. V příspěvcích je zastoupena výrazná náboženská tematika a především postava Boha. Přestože jsou texty naplněny smutkem způsobeným odchodem

Anny do rodné země, nejsou tak silného osobního charakteru, který je více prosazen v textech z amerického prostředí. Ty se totiž liší i svým žánrovým zařazením. Tyto příspěvky jsou psány jako krátké dopisy, které jsou určeny pro Annu. Zde je také zastoupena náboženská tematika věčného života, nicméně jsou tyto texty orientovány na konkrétní reálně vzpomínky, které prožili autoři s Annou a svým příspěvkem si je připomínají. Dopisy nejsou doplněny žádnou kresbou. Nicméně tyto texty převyšují ty české svojí upřímností a osobitostí, což je pravděpodobně způsobeno tragickou událostí. Památník vytváří velmi osobitý artefakt s uměleckým a náboženským přesahem, jehož funkce je naplněna především příslušným sdílením.

Poslední dvě díla představují překladatelskou činnost. Tyto překladatelská díla nechápeme jako doslovný překlad. Jenniny překlady jsou opět netradičního žánrového postavení. Překlad je v rámci jejího konceptu spíše tvůrčí prací s myšlenkami a tezemi, které se objevují v originálních dílech. Jennie pak tyto myšlenky transformuje do svých vlastních a tvoří tak velmi netradiční překlad.

Při překladu knihy *Life after life* od R. A. Moodyho vytváří dílo s odlišnou kompozicí. Žánrově jej sama zařazuje jako výtah z předložené knihy, přičemž opět velmi volně pracuje s tezemi a myšlenkami, které se objevují v originálním díle. Záměrně se věnujeme opět náboženské tematice, kterou ve svém výtahu upřednostňuje a rozvíjí.

Při analýze textů jsme objevili symbolickou paralelu mezi prožitkem smrti, kterému se věnuje R. A. Moody a prožitkem křtu Ducha svatého Jennie Šimkové. V prvním případě se jedná o jedince, kteří okusili klinickou smrt, což nám dokazuje, že hranice tohoto „reálného“ světa za sebou uchovává něco duchovního, něco co vytváří naši podstatu. Lidé, kteří toto prožili, se také obrátili, změnil se jim dosavadní život. Chápou smrt jako začátek nové cesty, a zdá se, že naprosto odlišné od té pozemské. Jennie prožila také spirituální událost, která překračuje hranice našeho chápání a porozumění – Křest Duchem svatým. Ve své podstatě byla symbolika křtu stejná. Smrt je jenom další hranice, která odděluje dva naprosto odlišné světy a v tom jiném je každému nabídnuto určité místo. Jennie zažila stejně jako klinicky mrtvý nepopsatelné pocity blaženosti a naplnění, které následně zase zmizely. A také došlo k obrácení. Při zpracování tohoto překladu jsme objevili jistou podobnost mezi životním náhledem a náboženským přístupem mezi těmito dvěma autory. Oba byli křesťany, kteří praktikovali živá náboženství, kde spiritualita a přítomnost Boží hrála roli nejvyšší a nejdůležitější. Zajímají se o druhé jedince a oba reflektují neobjasnění fenomény, které vyvolávají mnoho otázek. Autoři se pohybují na hranici kontroverzních témat, která se snaží uchopit prakticky a podat o nich svědectví dalším lidem. I přesto, že ani jeden

nepracuje pomocí vědeckých metod. Pracují pouze s osobními zážitky zprostředkovanými pomocí rozhovorů. Podstatou jejich sdělení je prožitek. Protože to, co poznali a prožili je neuvěřitelné a zajímavé. Poté, co oba prožili, změnil se jim život. A své svědectví chtěli rozšířit pomocí literárního díla k ostatním lidem.

Druhým typem je překlad písní. Při překladatelské práci rozšířila Jennie své postavení překladatelky a literátky o roli sběratelky lidové slovesnosti, neboť zapisuje a sbírá písně, které se předávaly a zpívaly v americkém prostředí. Tyto písně jsou však velmi specifické, proto je jejich uplatnění pouze přenosem nejen literárních děl spojených s tematikou letničního hnutí, ale s celkovým životním stylem, o což se samozřejmě Jennie také snažila. Písně tak vytváří jistou paralelu nejenom ke kázání R. T. Richey, který je zmíněný ve *Svědectví* Jennie Šimkové. Ale ke všem probuzeneckým kázáním, jejichž důležitou součástí byly právě zpívané písně probuzení. Písně jsou charakteristické svojí jednoduchostí textu, tak aby bylo náboženské sdělení pochopitelné pro co nejširší okruh příjemců. Tyto texty jsou velmi krátké, úderné a zaměřené na podstatu tématu, chce prostřednictvím písní „kázat“. Písně se tak staly nezpochybnitelnou součástí náboženských shromáždění, která tvoří v jejím průběhu akční a iniciativní proces, vzbuzující v posluchači a zpěvákovi odhodlání změnit své hodnoty a svou životní víru, popřípadě ji upevnit. Především, oslavu víry v Boha, Ježíše Krista a posílení víry. A nejenom k tomu. Upevňuje základní křesťanské a morální hodnoty, které jsou nezbytné pro chápání duchovního života.

Pro charakteristiku literární pozůstalosti je nutné dodat, že Jennie viděla smysl svého života a následného působení misionářského, tvůrčího a tedy i literárního za službu Bohu. Svůj život mu zasvětila a víra se pro ni stala nosným pilířem života i tvorby. Její tvůrčí procesy jsou tímto výrazně ovlivněny. Svoje prožitky chtěla odkázat i dalším lidem, nejenom těm, kteří současně žili v její generaci, ale chtěla je uchovat potomkům a dalším generacím. Proto jako komunikační prostředek s lidmi volila svoji tvorbu. Ta je velmi osobitá nejenom zpracováním náboženské tendence, ale také žánrovou specifikací, zvolenými uměleckými prostředky a specifickým autorským vkladem.

Výrazným artefaktem jsou symbolické malby objevující se v domě Jennie Šimkové, především v modlitebně. Ty se dále objevují v dalších literárních památkách. Tyto malby jsou nositelem nejenom *genia loci* vytvořeného Jennie ale také silnou náboženskou symbolikou. Její působení tvoří dokonalou symbiózu s tématem náboženským, *geniem loci* a literární tvorbou. Tímto vytvořila nejenom významnou literární pozůstalost ale také především odkaz, který je stále živý v potomcích. Ti se stávají šířiteli nejenom víry, ale především humanity a lidských prostředků, ovlivňujících životy svých pomyslných čtenářů, popřípadě posluchačů.

Smyslem aktivit Jennie bylo pomoci lidem překonat životní krizi nebo najít smysl svého vlastního života. To bylo podstatné pro ni nejen jako umělkyni, ale především jako věřící.

Resumé

The introduction of the thesis deals with religious situation. In the context, we have compared the religious situation in American setting for which lively revivalist waves of Pentecost movement in Czech setting are typical. Understanding of genius loci connected with the Highland countryside is marginal but important topic. Genius loci is defined in the theoretical part. Other topic is the problem of miraculous recovery. It is important for clarification of the substance of the Pentecost movement following up the tradition of Evangelic movement by organizing lively christian meetings.

The theoretical information is applied to Jennie's influencing who managed to merge with the substance of Křídla and make a specific genius loci there. Their house that has become a place of integral existence disposes of it the most. But the most important place is the own prayer room that is understood an archetype place of individualisation process.

The theoretical part contains the life of Jennie Šimková and clarifies migration of her parents into the USA. We have aimed the gender aspect of Jennie who in the manner of her mother stands against the period conventions and becomes an atypical figure of a woman who changed patriarchal habits in her family.

The other part of the thesis deals with heritage of Jennie Šimková. We have managed to fulfil the objective of systematization of the whole heritage and make its register that we enclose to the thesis. Her literary heritage is divided into three sections. The first one is formed by autor creation and the piece of work the Testimony that describes the miraculous recovery era in American setting. The other section contains creation of prayer character that is represented by a very interesting artefact, memorial dedicated to her sister Anne. The other one is a very specific traslation. Jennie has translated writings of well-known American doctor R. A. Moody and she has also become a song collector for she has managed to make an almanac of the Songs of Awakening that had been sung in American setting and at Czechoslovakian meetings. These songs have been sung till today at the meetings.

The literary heritage analysis has shown that Jennie has seen the sense of her life and her missionary and literary work as a service to God. She has devoted her life to him and the faith has become the basis of her life and creation. Her creative processes are strongly influenced by the fact. The creation is distinctive by religious tendentiousness processing, genre specification, chosen artistic means and specific author investment. Her activity forms a perfect symbiosis of religious topic, genius loci and literary creation. She has created not only important literary heritage but also a testimony that is still alive in descendants who become

disseminators of faith and humanity that influence lives of their notional readers or listeners. The sense of their activities is fulfilled by helping people overcome their life crisis or find the sense of their life. That was important for Jennie as an artist and as a believer.

Seznam pramenů a literatury

Prameny Jennie Šimkové

ŠIMKOVÁ, Jennie. *Life after life./Život po životě/*. Výtah. Křídla, 70-80. léta 20. století.

ŠIMKOVÁ, Jennie. *Písně probuzení*.

ŠIMKOVÁ, Jennie. *Svědectví*. První verze, rukopis. Křídla, 70. léta 20. století.

ŠIMKOVÁ, Jennie. *Svědectví*. Druhá verze. Křídla, 70. léta 20. století.

ŠIMKOVÁ, Jennie. ŠIMKOVÁ, Jana. *Svědectví*. Třetí verze, PDF.

ŠIMKOVÁ, Jennie (ed.). *Památník pro Annie*. Křídla /Oklahoma city, 30. léta – 40. léta 20. století.

Prameny Františka Šimka

ŠIMEK, František. *Vojenský deník*. Křídla, 30. léta 20. století.

Ostatní literární prameny

BALABÁN, Antonín. *Mé vzpomínky: život evangelického faráře*. Heršpice, 1993. ISBN 80-900696-3-0.

MELMUKOVÁ, Eva. *Setkání po dvou staletích*. Neratovice, 2011. ISBN 978-80-903920-3-8.

MOODY, Raymond A.. *Život po životě*. Praha, 2014, s. 9. ISBN 978-80-242-4520-1.

Audiovizuální prameny

Křídla. In *Cesty víry*. [televizní dokument DVD]. ČT1, 9. 2. 2003.

Rozhovory

Téma: *Život Jennie Šimkové a její pozůstalost*.

Rozhovor s Ditou NOVOTNOU, vnučka Jennie Šimkové. Křídla 27. 9. 2015.

Téma: *Život Jennie Šimkové*

Rozhovor s Evženem ŠIMKEM, syn Jennie Šimkové. Křídla, 21. 8. 2016.

Téma: *Život Jennie Šimkové*

Rozhovor s Markétou ŠIMKOVOU, snacha Jennie Šimkové. Křídla, 21 .8.2016.

Sekundární literatura

100 let Sboru Církve bratrské na Žižkově: 1902-2002 : sborník, Praha 2002. Hradec Králové, 2002. ISBN 80-86225-28-3.

BACHELARD, Gaston. *Poetika prostoru.* Praha, 2009. ISBN 978-80-86702-61-2.

BOHÁČ, Zdeněk. *Atlas církevních dějin českých zemí 1918-1999.* Kostelní Vydří, 1999. ISBN 80-7192-405-9.

BRUKNER, Josef. FILIP, Jiří. *Poetický slovník.* Praha, 1997, s. 252. ISBN 80-204-0650-6.

CÍLEK, Václav. *Krajiny vnitřní a vnější: texty o paměti krajiny, smysluplném bobrovi, areálu jablkového štrúdlu a také o tom, proč lezeme na rozhlednu.* Praha, 2005. ISBN 80-7363-042-7.

CÍLEK, Václav. *Makom: kniha míst.* Praha, 2007. ISBN 978-80-7363-120-8.

DOUBEK, Vratislav. *Česká politika a (východní) vystěhovalectví 1848-1922.* Praha, 2012. ISBN 978-80-7470-023-1.

DRÁPAL, Dan. *Uzdravování.* Praha, 1993. ISBN 80-901628-0-0.

EDEF, Eugen. *Boj o letniční hnutí.* Albrechtice, 2005. ISBN 80-7112-093-6.

FILIPI, Pavel. *Křesťanstvo: historie, statistika, charakteristika křesťanských církví.* Brno, 2012. ISBN 978-80-7325-280-9.

GABRIELOVÁ, Petra. *Historie rozhodných křesťanů letničních v dokumentech Státní bezpečnosti. (70. a 80. léta 20. století).* In *Sborník archivu bezpečnostních složek 7/2009.* Praha, 2009, s. 118 – 121. ISBN 978-80-254-6671-1.

GABRIELOVÁ, Petra. *Legalizace apoštolské církve v podmínkách totalitního Československa.* In *Sborník archivu bezpečnostních složek 10/2012.* Praha, 2012, s. 192. ISBN 978-80-260-3609-8.

GERMAIN, Sylvie. *Bohuslav Reynek v Petrkově: poutník ve svém příbytku.* Havlíčkův Brod, 2000. ISBN 80-902231-4-1

GOFFMAN, Erving. *Všichni hrajeme divadlo: sebe prezentace v každodenním životě.* Praha, 1999. ISBN 80-902482-4-1.

HEJZLAR, Pavel. *Dva přístupy k Božímu uzdravení.* Praha, 2010. ISBN 978-80-254-6490-8.

Historie letničního hnutí. Albrechtice, 2005, s. 163. ISBN 80-7112-102-9.

HOCKEN, Peter. *Strategie ducha?: výzva obnovných proudů pro tradiční církve*. Kostelní Vydří, 1998. ISBN 80-7192-370-2.

HODROVÁ, Daniela. *Poetika míst: kapitoly z literární tematologie*. Jinočany, 1997. ISBN 80-86022-04-8.

HOFFMANNOVÁ, Jaroslava. *Vystěhovalectví z Polné do Severní Ameriky ve druhé polovině 19. století*. Havlíčkův Brod, 1969, s. 12. Bez ISBN

HOLÝ, Jiří. TRÁVNÍČEK, Jiří. *Lexikon teorie literatury a kultury: koncepce, osobnosti, základní pojmy*. Brno, 2006. ISBN 80-7294-170-4.

CHADWICK, Samuel. *Cesta k letnicím*. Albrechtice, 2014. ISBN 978-80-7112-173-2.

Chráněná území ČR Jihlavsko: Žďárské vrchy. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Bez ISBN

Chráněná území ČR Jihlavsko: Okres Žďár nad Sázavou. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Bez ISBN

JUNG, Carl Gustav. *Archetypy a nevědomí*. Brno, 1998. ISBN 80-85880-11-3.

KUCHYNKA, Pavel. *Oční lékařství*. Praha, 2007. ISBN 978-80-247-1163-8.

LENDEROVÁ, Milena. Normy ženského chování a jejich proměny v průběhu devatenáctého století. In MATĚJČEK, Jiří. MACHAČOVÁ, Jana. *Studie k sociálním dějinám 19. století: Studien zur Sozialgeschichte des 19. Jahrhunderts*. Opava, 1997. Bez ISBN

LENDEROVÁ, Milena. *Žena v českých zemích od středověku do 20. století*. Praha, 2009, s. 317-318. ISBN 978-80-7106-988-1.

NEŠPOR, Zdeněk R. VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie menších křesťanských církví v České republice*. Praha, 2015. ISBN 978-80-246-3315-2.

NEŠPOR, R. Zdeněk. S čím se evangelíci nechlubí. Neprobádané stránky dějin českých protestantských církví v 19. a na počátku 20. století. In MAČALA, Pavel. MAREK, Pavel. HANUŠ, Jiří. *Církve 19. a 20. století ve slovenské a české historiografii*. Brno, 2010. ISBN 978-80-7325-218-2.

NEŠPOR, Zdeněk R. Náboženství „mírného pokroku v mezích zákona“. In NEŠPOR, Zdeněk. KAISEROVÁ R, Kristina. *Variety české religiozity v "dlouhém" 19. století (1780-1918)*. Ústí nad Labem, 2010. ISBN 978-80-86971-02-5.

NEŠPOR, Zdeněk R. Modernizace českého evangelického prostředí: případ svobodných církví. In *Český časopis historický* 110, 2012, č.1. ISSN 0862-6111.

NORBERG-SCHULZ, Christian. *Genius loci: krajina, místo, architektura*. Praha, 2010.

ISBN 978-80-7363-303-5.

NÜNNING, Ansgar (ed.). *Lexikon teorie literatury a kultury*. Brno, 2006. ISBN 80-7294-170-4.

POLIŠENSKÝ, Josef. *Úvod do studia dějin vystěhovalectví do Ameriky I. Obecné problémy dějin českého vystěhovalectví do Ameriky 1848-1914*. Praha, 1992. ISBN 80-7066-670-6.

POLIŠENSKÝ, Josef a Lumír NESVADBÍK. *Úvod do studia dějin vystěhovalectví do Ameriky. II. Češi a Amerika*. Praha, 1996. ISBN 80-7184-147-1.

PUTNA, Martin C. *Obrazy z kulturních dějin americké religiozity*. Praha, 2010. ISBN 978-80-7429-007-7.

SLABÁKOVÁ, Radmila. Osobní deník – zdroj nebo tvůrce paměti? In KUBEŠ, Jiří. LENDEROVÁ, Milena. *Osobní deník a korespondence - snaha o prezentaci, autoreflexi nebo (proto)literární vyjádření?*. Pardubice, 2004. ISBN 80-7194-650-8.

ŠTĚRBA, Oldřich. Úvaly. In *100 let Sboru Církve bratrské na Žižkově 1902-2002*. Praha, 2002, s. 84. ISBN 80-86225-28-3.

TŮMOVÁ, Anna. Příspěvek ke studiu tajného nekatolictví na panství Nové Město na Moravě. In NEŠPOR, Zdeněk R. *Čeští nekatolíci v 18. století: mezi pronásledováním a náboženskou tolerancí*. Ústí nad Labem, 2007. ISBN 978-80-86971-27-8.

VÁLEK, Vlastimil. *K specifčnosti memoárové literatury*. Brno, 1984. Bez ISBN

VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha, 2004. ISBN 80-7178-798-1.

ZELENÁ-KŘÍŽOVÁ, Helena. *Křídla včera a dnes*. Křídla, 2013. Bez ISBN

ZELENKA, Josef. *Percepce krajiny a genius loci*. Hradec Králové, 2008. ISBN 978-80-7041-191-9.

ZOPFI, Jakob. *...na všeliké tělo*. Albrechtice, 1998. ISBN 80-7112-042-1.

Internetové zdroje

Historie. [cit. 2016-8-1]. URL< <http://apostolskacirkev.cz/o-nas/historie>>

Historie metodismu. [cit. 2016-8-1]. URL< <http://www.umc.cz/historie-metodismu/>>

Historie a současnost Církve bratrské. [cit. 2016-8-1]. URL< <https://portal.cb.cz/historie-a-soucasnost-cirkve-bratske>

Kdo jsme. [cit. 2016-8-1]. URL< <http://armadaspasy.cz/o-nas/kdo-jsme/>>

Kronika Nové Město na Moravě. 1914, s. 1. [cit. 2016-8-10]. URL< <http://kronika.nmnm.cz/kniha-1/strana-c-1>>

Křídla. Veřejná databáze: Český statistický úřad. [cit. 2016-7-25].

URL<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profiluzemi&uzemiprofil=31588&u=VUZEMI_43_587842#>

Statistická ročenka kraje Vysočina 2015. Jihlava, 2015., s. 21. Bez ISBN. [cit. 2016-7-20].

URL< <https://www.czso.cz/documents/10180/20568651/33009515.pdf/f193739c-ce12-4778-b111-fe1ee50260e5?version=1.3>>

Vyznání víry Církve bratrské. [cit. 2016-8-1]. URL< <https://portal.cb.cz/vyznani-viry-cirkve-bratske>>

KRÁLIČEK, J. *Vznik a zásady baptistů*. [cit. 2016-8-1]. URL< <http://www.bjb.cz/clanky/teologie/630-vznik-a-zasady-baptistu-j-kralicek>>

VÁLEK, Vlastimil. *Vztah memoárové literatury k literatuře dokumentární*. 1984. [cit. 2016-8-31]. URL<

https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/107731/D_ScientiaeLitterarum_31-1984-1_18.pdf?sequence=1>

Přílohy

1. Pozůstalost Jennie Šimkové

Rukopisy

Rukopisy Jennie Šimkové

První verze díla Svědectví – Křídla, 70. léta 20. století. V modrém školním sešitě, obsahuje sedm stran A4, psané perem.

Druhá verze díla Svědectví – Křídla, 70. léta 20. století. Upravená verze prvního Svědectví, psáno na stroji, sešito sponkami, opatřeno deskami, obsahuje 9 stránek A4.

Třetí verze díla Svědectví – ŠIMKOVÁ, Jennie. ŠIMKOVÁ, Jana. Obsahuje devět stran, formát PDF.

Mudr. Raymond A. Moody – LIFE AFTER LIFE - /Život po životě/ - /výtah/ - Křídla, 7é-80. léta 20. století. Opatřeno deskami, strojopisná verze, obsahuje 14 listů A4.

Rukopis jedné duchovní písně – bez názvu, jenom na vytrženém listě velikosti A6

List s plánovaným názvem duchovních písní – pouze na malém vytrženém papírku velikosti A6.

Písně probuzení – pouze texty, psáno na cyklostylu.

Sborník Písně probuzení – texty s notovým zápisem, ve vazbě, černé desky, rozměr A4.

Rukopisy Františka Šimka

Vojenský deník - Křídla, 30. léta 20. století.

Rukopisy ostatní (bez autorství)

Rodokmen krve a spasení - autor neznámý, 1 list velikosti A5, popsány 2 strany, psáno vlastní rukou, tužkou a na papíře s hlavičkou Oklahoma City, Oklahoma.

Památník pro Anniie ŠIMKOVÁ, Jennie (ed.). Křídla /Oklahoma city, 30. léta – 40. léta 20 století.

Korespondence adresovaná Jennie (přijatá)

Přání přijatá

Přání od manžela Františka Šimka

Přání Požehnaný „Nový rok“ 1938 své drahé ženušce přeje Franc – přání má 4 strany A5, přední strana se zdobena průstřihy a barevnými stužkami (fialovou, růžovou, zelenou)

Přání Šťastné a veselá Vánoce 1937 – přání má pouze jednu stranu, zdobeno z obou stran, průstřihy s barevnými stužkami (fialovou, růžovou, zelenou)

Přání Veselé Vánoce 1938 drahé ženušce přeje Franc – přání obsahuje 2 listy, 4 zdobené stránky, velká vystřihaná a prošitá písmena V, velikost A5

Přání Svoji holčičce příjemné a požehnané prožití svátků vánočních ze srdce přeje Franc – přání obsahuje dva listy velikosti A5, 4 strany zdobené, první dvě strany jsou zdobeny pravoúhlým výstřihem a stužkami (růžovou, bílou, modrou) a nápisem, který je doplněn textem: „Dá-li Pán 23. prosince na shledanou!“, další 2 strany jsou zdobeny průstřihem a stužkami (růžovou, bílou, modrou) ve tvaru srdce, uprostřed je nápis: „Drahé Jennii k Vánocům Franz).

Přání od Korbelů

Přání Rejoice, Vánoce 1986 – velikost A6, natištěn slogan, doplněno vlastním rukopisným přáním.

Přání, Vánoce 1992 – na předním obrázku zobrazení Tři králové, psáno na stroji.

Přání, Vánoce, 1987 – s vyobrazením Ježíše, natištěný text doplněn rukopisem, velikost A6.

Vánoční přání, bez bližší specifikace – s vyobrazením Ježíše, tištěný text doplněn rukopisy.

Vánoční přání, bez bližší specifikace – s vyobrazením vánočních svíček, tištěný text doplněn rukopisy.

Přání Smith Chamblesi

Přání tištěné, bez bližší specifikace – 4 listy A6, tištěný text doplněn rukopisem.

Přání od dětí

Přání k narozeninám Jennie, 1960 – od dcery Aleny.

Přání k narozeninám, 1964

Přání s tulipánem – bez textu.

Přání od Zdeny K.

Velikonoční přání, bez bližší specifikace.

Korespondence přijatá:

Korespondence od manžela Františka Šimka

Dopis 6. 12. 1936., místo: Vyškov – dopis je opatřen první stranou, která je zdobena pravoúhlým průstřihem a stužkami (ružovou, bílou, modrou) a textem: „Milé Jennynce! Na památku z vojny věnuje Franc:“

Korespondence od Heleny a Jana

Dopis s obrázkem svíčky, 30. prosince 1981 – dopis je opatřen háčkovaným modrým křížkem, vlevo nahoře dopisu je kresba svíčky, dopis má 2 listy, 4 popsané strany, je psán v angličtině, k dopisu je přiložen překlad.

Přeložený dopis od Helen a Johny Ore, 30. prosince 1981 – není specifikováno, kým je dopis přeložen, psán na stroji, má 2 listy, 4 popsané strany, v textu jsou propisky dopsány předložky, spojky, interpunkce.

Dopis vepsaný v sešitě rukopisu Svědectví – bez datace a popisu místa, 3 stránky, psáno vlastní rukou.

Dopis, January 10, 1938? – obsahuje 1 list, popsány 2 stránky, psáno v anglickém jazyce.

Dopis, January 10, 1938? – překlad, není uvedeno kým přeloženo.

Korespondence od Kulkových

Dopis 6. March 1971, místo: Oklahoma City – dopis má pouze 1 list, popsána je jedna strana, psáno rukou, opatřeno dopisní obálkou.

Dopis 19. July 1967, místo: Oklahoma City – dopis má dva listy, rozměr A5, popsány 4 strany, psáno rukou.

Dopis 27. February, místo: Oklahoma City – dopis má 2 listy, rozměr A5, popsány jsou 4 strany, psáno rukou, některé pasáže jsou psány obyčejnou tužkou.

Dopis, 4. Decembr, 1966, místo: Oklahoma City – dopis je opatřen obálkou, 2 listy velikosti A5, popsány jsou čtyři strany, napsáno vlastní rukou.

Dopis, 18. August, 1966, místo: Oklahoma City – dopis má 3 listy velikosti A5, popsáno 6 stran, psáno vlastní rukou.

Dopis, bez bližší specifikace – dopis má 2 listy velikosti A5, popsány jsou 4 strany, psáno vlastní rukou.

Dopis, 25. November, 1965 – dopis má 2 listy velikosti A5, popsány jsou 4 strany, psáno vlastní rukou.

Dopis, bez bližší specifikace, tužkou dopsané datum 1965 – dopis má 2 listy velikosti A5, popsány jsou 4 strany, psáno vlastní rukou + přiložená fotografie dítěte

Dopis, bez bližší specifikace, tužkou dopsané datum 1965 – dopis má 2 listy, velikosti A5, popsány jsou 4 strany dopisu, psány vlastní rukou.

Dopis, bez bližší specifikace, tužkou dopsané datum 1965 – dopis má 3 listy velikosti A5, popsáno je 6 stran, psáno vlastní rukou + přiložená fotografie rodiny.

Dopis, bez bližší specifikace – dopis má 1 list velikosti A5, popsány jsou 2 strany, psáno vlastní rukou.

Dopis, bez bližší specifikace, tužkou dopsané datum 1963 – dopis má 2 listy velikosti A5, popsány jsou 4 strany, psáno vlastní rukou.

Dopis, bez data, místo: Oklahoma City – dopis má 2 listy velikosti A4, popsány jsou 2 stránky, psáno vlastní rukou.

Dopis, bez bližší specifikace – dopis má 2 listy velikosti A5, popsány jsou 4 strany, psáno vlastní rukou, přiložená obálka + 1 malý lísteček s dodatečným vzkazem a podpisem.

Dopis, bez bližší specifikace – dopis má zachovaný jenom třetí list, velikost A5, popsány jsou 2 strany, psáno vlastní rukou, z druhé strany napsána báseň *Zda Bůh dbá!*, podepsáno sborem, přiložená obálka.

Dopis, bez data, místo: Oklahoma City – dopis má 1 list velikosti A4, popsány jsou 2 strany, psáno vlastní rukou, přiložená obálka.

Dopis, bez bližší specifikace – dopis má 2 listy velikosti A5, popsány jsou 4 strany, psáno vlastní rukou.

Dopis, bez bližší specifikace, dopsáno tužkou datum 1960 – dopis má 1 list velikosti A4, popsány jsou 2 strany, psáno vlastní rukou.

Dopis, bez bližší specifikace, dopsáno tužkou datum 1960 – dopis má 1 list velikosti A4, popsána je 1 strana, psáno vlastní rukou.

Dopis, bez bližší specifikace – dopis má 2 listy velikosti A5, popsány jsou 4 strany, psáno vlastní rukou.

Dopis, bez bližší specifikace – dopis má 2 listy velikosti A5, popsány jsou 4 strany, psáno vlastní rukou.

Dopis, bez bližší specifikace – dopis má 1 list velikosti A4, popsány jsou 2 strany, psáno vlastní rukou.

Dopis, bez bližší specifikace – dopis má 1 list velikosti A4, popsány jsou 2 strany, psáno vlastní rukou, obsahuje část textu, který byl psán jiným autorem.

Dopis, bez bližší specifikace – dopis má 1 list velikosti A5, popsány jsou 2 strany, psáno vlastní rukou.

Dopis, bez bližší specifikace, dopsáno tužkou asi rok 1958 – dopis má 1 list velikosti A4, popsány jsou 2 strany, psáno vlastní rukou.

Dopis, bez bližší specifikace, dopsáno tužkou asi rok 1957 – dopis má 1 list velikosti A4, popsány jsou 2 strany, psáno vlastní rukou.

Dopis, rok 1956 – dopis má 1 list velikosti A4, popsány jsou 2 strany, psáno vlastní rukou, opatřeno obálkou.

Dopis, bez bližší specifikace – dopis má 1 list velikosti A4, popsány jsou 2 strany, psáno vlastní rukou + přiložená fotografie.

Dopis, bez bližší specifikace – dopis má 1 list velikosti A4, popsány jsou 2 strany, psáno vlastní rukou.

Dopis, bez bližší specifikace – dopis má 2 listy velikosti A4, popsány jsou 3 strany, psáno vlastní rukou.

Dopis, bez bližší specifikace – dopis má 2 listy velikosti A4, popsány jsou 4 strany, psáno vlastní rukou.

Dopis, bez bližší specifikace – dopis má pouze 1 list velikosti A4, popsána jenom 1 stránka, psáno vlastní rukou, na spodní straně dopis od jiného autora.

Dopis, bez bližší specifikace – dopis má pouze 1 list velikosti A4, popsány 2 stránky, psáno vlastní rukou, na spodní straně dopis od jiného autora.

Dopis, bez bližší specifikace – dopis má pouze 1 list velikosti A4, popsána 1 stránka, psáno vlastní rukou, psáno na dopise určeném pro Františka od Oral Roberts.

Dopis, bez bližší specifikace – dopis má 2 listy, popsány 4 stránky, vlastní rukou.

Dopis, bez bližší specifikace – dopis má 1 list A4, popsány 2 strany.

Korespondence od sestry Anny

Dopis, February 16, 1939, bez místního určení – obsahuje pouze 1 list velikosti A5, popsány 2 strany, psáno vlastní rukou v anglickém jazyce.

Dopis, February 16, 1938, bez místního určení – obsahuje pouze 1 list velikosti A5, popsány 2 strany, psáno vlastní rukou v českém jazyce.

Dopis, December 4, 1938, bez místního určení – obsahuje pouze 1 list velikosti A5, popsána jenom 1 strana, psáno vlastní rukou v anglickém jazyce.

Dopis, bez bližší specifikace – obsahuje pouze 1 list velikosti A4, popsány 2 strany, psáno vlastní rukou, první část je psána v češtině, druhá v angličtině, zřejmě jiným autorem.

Dopis, bez bližší specifikace – obsahuje pouze 2 listy velikosti A4, popsány 3 strany, psáno vlastní rukou, psáno v anglickém jazyce.

Dopis, December 18, 1938, bez místního určení – obsahuje pouze 1 list velikosti A5, popsány jsou 2 strany, psáno vlastní rukou v anglickém jazyce.

Dopis, May 15, 1936, bez místního určení – obsahuje dva listy velikosti A5, první list je ozdoben průstřihem, popsány jsou 4 strany, psáno vlastní rukou v anglickém jazyce.

Korespondence od Fany

Dopis, 1. červenec 1938, bez místního určení – dopis obsahuje 1 list, popsány jsou 2 strany.

Korespondence od Jana Biedermanna

Dopis, 21. srpna 1947, místo: Brno – dopis obsahuje pouze 1 list, popsány 2 strany.

Korespondence od Smithů

Dopis, bez bližší specifikace – obsahuje pouze 1 list, popsána jenom 1 strana.

Korespondence od Korbelů

Pohledy

Pohled, 21. června 1968, místo: Amsterdam

Dopisy

Dopis, 7. února 1959, místo: Effretikon – dopis obsahuje 1 list A4, popsány 2 strany, psáno na stroji, přiložená obálka.

Dopis, 14. prosince 1982, místo: Los Angeles – dopis obsahuje 1 list A4, popsány 2 strany, psáno na stroji, doplněny propiskou háčky, čárky, interpunkce.

Dopis, 14. července 1964, Westminster – obsahuje 1 list, popsány 2 strany, doplněny háčky, čárky, interpunkce.

Dopis, 26. března 1984, místo: Westminster – obsahuje 1 list, popsány 2 strany, psáno na stroji.

Dopis, 19. listopadu 1983, místo: Westminster – obsahuje 1 list, popsány 2 strany, psáno na stroji.

Dopis, 20. dubna 1982, místo: Westminster – obsahuje 2 listy, popsány 4 strany, psáno na stroji.

Dopis, 12. prosince 1981, místo: Westminster – obsahuje 1 list, popsány 2 strany, psáno na stroji.

Dopis, 6. February 1981, bez místního označení – obsahuje 1 list, popsány 2 strany, psáno na stroji.

Dopis, 5. května 1980, místo: Westminster – obsahuje 1 list, popsána 1 strana, psáno na stroji.

Dopis, 30. září 1978, místo: Westminster – obsahuje 1 list, popsány 2 strany, psáno na stroji.

Dopis, 28. února 1974, místo: Saragota, Florida – obsahuje 1 list, popsány 2 strany, psáno na stroji, dopis je součástí obálky.

Dopis, 26. února 1974, místo: Saragota, Florida – obsahuje 1 list, popsána 1 strana, psáno na stroji.

Dopis, 15. listopadu 1973, místo: Westminster – obsahuje 1 list, popsány 2 strany, psáno na stroji, není uveden podpis, zřejmě se jedná o Korbelovi.

Dopis, 6. září 1972, místo: Peorie, Ill – obsahuje 1 list, popsány 2 strany, psáno na stroji.

Dopis, 21. června 1972, místo: Chicago – obsahuje 1 list, popsána 1 strana, psáno na stroji.

Dopis, 4. dubna 1972, místo: Bismark, Nord Dakota – obsahuje 1 list, popsány 2 strany, psáno na stroji.

Dopis, 15. ledna 1971, místo: Arbon – obsahuje 1 list, popsána 1 strana, psáno na stroji.

Dopis, 23. října 1970, místo: Arbon – obsahuje 1 list velikosti A5, popsány 2 strany, psáno na stroji.

Dopis, 18. srpna 1970, místo: Arbon – obsahuje 1 list velikosti A4, popsána 1 strana, psáno na stroji.

Dopis, 16. července 1970, místo: Arbon – obsahuje 1 list velikosti A4, popsána 1 strana, psáno na stroji.

Dopis, 6. února 1970, místo: Arbon – obsahuje 1 list velikosti A4, popsány 2 strany, psáno na stroji.

Dopis, 15. listopadu 1969, místo: Arbon – obsahuje 1 list velikosti A4, popsány 2 strany, psáno na stroji.

Dopis, 1. prosince 1969, místo: Arbon – obsahuje 1 list velikosti A4, popsána 1 strana, psáno na stroji.

Dopis, bez bližší specifikace – obsahuje 8 listů velikosti A4, popsáno všech 8 stran, psáno na stroji.

Dopis, Vánoce 1980, místo: neurčeno – obsahuje 1 list velikosti A4, popsána 1 strana, psáno na stroji + přiloženo vánoční přání s rukopisem

Dopis, 27. května 1983, místo: Westminster – pouze půl stránky A5, psáno na stroji.

Dopis, bez bližší specifikace – pouze půl stránky A5.

Dopis, 19. ledna 1949, místo: Brno – pouze půl stránky A5.

Dopis, 29. listopadu 1983, bez místního určení – pouze půl stránky A5.

Dopis, 2. prosince 1994, místo: Santa Monica – pouze půl stránky A5.

Dopis, bez bližší specifikace – pouze půl stránky A5.

Dopis, bez bližší specifikace – pouze půl stránky A5, pouze druhá strana.

Dopis, 11. October 1982, místo: Westminster – obsahuje 1 list A4, popsány 2 stránky, psáno na stroji.

Korespondence od Madge Pate

Dopis, September 21, 1938, místo: nerozluštěno – obsahuje 2 listy A5, popsány 3 stránky.

Korespondence od Catherine

Dopis, February 18, 1956, místo: nerozluštěno – obsahuje 1 list, popsány 2 strany.

Korespondence Will a Bessie

Dopis, bez bližší specifikace – 3 listy velikosti A6, dopis psaný vlastní rukou, předáno po Arnoštovi.

Korespondence od Ermy

Dopis, 28. února 1977, místo: Denver – dopis obsahuje 1 list A4, popsána pouze 1 strana, psáno na stroji.

Korespondence od Smolíků

Dopis, bez bližší specifikace – pouze 2 listy, popsány 3 stránky, dopis zachován i s obálkou.

Korespondence od Kolmanů

Dopis, 22. prosince 1961 – 1 list velikosti A5

Korespondence od Olgy

Dopis, 1973 – pouze jedna strana, psáno rukou, v angličtině.

Korespondence od syna Pavla

Dopis, 9. listopadu 1959 – 1 list A5, na přední straně obrázek květiny, popsány 2 stránky.

Korespondence od Říčanů

Dopis, 8. července 1962, místo: Pardubice - 1 list, popsané 2 strany, velikost A5, citace z Bible.

Korespondence od Vančurů

Dopis, 2. července 1952, Praha? – 2 listy velikosti A5, popsány 4 strany, psáno vlastní rukou.

Korespondence bez autora

Dopis, bez bližší specifikace, bez autora – pouze 1 list, popsány 2 stránky, psáno vlastní rukou, tužkou.

Dopis, April 10, 1974, místo: Oklahoma City – obsahuje 2 listy A5, psáno vlastní rukou, popsány 4 stránky.

Úřední korespondence

Dopis American Consulate General, August 25, 1939

Žádost o povolení stavby domu, 27. 1. 1960, místo: Křídla.

Církevní dokumenty

Certifikát o jmenování Jennie misionářkou

Certifikát o jmenování Jennie misionářkou, Oklahoma City.

Armáda spásy – Moje smlouva

Seznam členů sboru Brno

Úřední dokumenty

Evidenční list cizinců

Berní úřad Nové Město na Moravě, 4. února 1937 - prodej usedlosti v Olešné.

Ministerstvo zahraničního obchodu v Praze, 20. března 1939, místo: Praha - žádost o zaplacení příspěvku do vyrovnávacího fondu.

Ministerstvo zahraničního obchodu – Likvidační list

Obecní úřad v Křídlech, 22. prosince 1943 – František Chrast, lístek na maso, psáno v němčině.

Zemský úřad v Brně, 18. května 1956 - rozhodnutí o pobytu.

Ministerstvo zahraničního obchodu -

Úřední dokumenty týkající se domu

List, bez bližší specifikace – popis stavby drůbežníku.

Obecní rada v Křídlech, 10. února 1940 – rozhodnutí o stavbě domu.

Obecní rada v Křídlech, 28. října, 1946 – rozhodnutí o pozemku.

Rolnická vzájemná pojišťovna, 25. dubna 1960 – pojištění proti škodám požárním.

Žádost o povolení stavby domu. 16. března 1940.

Jiné přijaté listiny

Parte Erny Korbel

Svatební oznámení, 1953, Praha

Jiné peněžní listiny

Kontrolní ústřížek k průkazce na dělnické jízdné

Lístek na maso – 23. července – 19. září 1945

Šekovní lístky

Ministerstvo zahraničního obchodu – stvrzenka o zaplacení do vyrovnávacího fondu

Korespondence adresována jiným lidem

Dopis, bez bližší specifikace – určeno Františku Šimkovi.

Obrázky, pohlednice, letáky

Černobílá pohlednice s biblickým motivem

Barevná pohlednice Birth of Samson

Heidelbergr picture cards

Pamětní list 5. – 20. květen 1945

Leták Tuzex

Pohlednice New Year 1950 – nepodepsáno, pouze tisk

Přání – Řeč Vaše vždycky budiž příjemná

Osobní doklady

Osobní doklady Jennie Šimkové

Domovský list Jennie Šimkové

Vstupenka na Konferenci 6. – 10. srpna 1969, Vídeň

Osobní doklady Františka Šimka

Domovský list Františka Šimka

Pochvalný dekret za čestnou a věrnou službu v armádě Československé republiky, 1939.

Propouštěcí vysvědčení, 1928.

Tovaryšský list 1930

Vkladní knížka

Vysvědčení 1926

Vysvědčení 1927

Vysvědčení 1928

Vysvědčení 1930

Vysvědčení na odchodnou 1931

Výučný list, 1933, Nové Město na Moravě

Předměty

Hodinky

Krabička na snubní prstýnky

Peněženka

Pinzeta

Stužka – modrá s náboženským motivem

Pětikoruna

Fotografie

Fotoalbum

Fotoalbum vytvořené Jennie i s popisky

Deska s fotografiemi

Soubor 11 fotografií od Korbelů

Listiny, lístky nezařazené

Útržek papíru s ručně psaným textem

Báseň Death to self – tisk

The perfecting – báseň, tisk

Osobní listiny týkající se každodennosti domácnosti

Nákupní seznam

Žádost o zálohu

Podací listek – Josef Stehlík

Podací listek – Ernest Kulka

Potvrzení o příjmu

Recept na mýdlo (sic!)

Recept na jalovcovou šťávu

Žádost o koupi motocyklu, 2. ledna 1948

Novinové články

Výstřížek z novin Oklahoma News

Knihy

HOGBEN, Tomáš. Po jednom - modlitební svazek

Sbírka duchovních písní a chvalozpěvu

Lékařské dokumenty

Mudr. Arnold Šich – předpis léků

František Med – Lékarna u Salvátora

Zpráva ošetřujícímu lékaři z Nemocnice Nové Město na Moravě

Dokumenty jiných osob

Šekové knížky Balabánové Františky

2. ŠIMKOVÁ, Jennie. Svědectví. První verze, rukopis. Křídla, 70. léta 20. století.

Začínala jsem svou životní pout v Chicagon
Ill. Moje rodiče přijeli do U.S.A. do Brana
na radu dr. Losy se dostat hned v přístavn.
měli ubrání prostraný na bednech. Koupily
jakodovi dorty Kapitán jim jejich kodi
jim jako práh. Na radu dr. Losy jeli hned
do Chicago, do České osady. Když do malé
decuršky ~~tě~~ zemřeli a potom jsem
přišla já a za rok moje sestra.
Krátili si nedělní čas, hrani karstak většinou
se pohádali. Jednou zase hráli a pohádce
tatiněk party roztrhala šedomesta ani
maminka nevěděla kam.
Když přišel říkal že byl restorajdén, ~~že~~
maminka ~~řekla~~ že půjde přijde smim. On
se divil proto že byla katolická a on evange lín.
Po dvou štyřech a jz chodil stále.
Tatiněk večerám chodil do Anglických sboru.
Chodil do relikého sboru kde byl v přečekem
sboru. Také poznal Armádu Spas a Evange lín
Boothron. On již uměl obějí Anglicky, ale
maminka se nenaučila.
V Chicaga jsme s stěhovali do Me-
las. jky na pokyn dr. Sládko. V Chicaga
byl starý kř a noc si brejci neviděl.

3. ŠIMKOVÁ, Jennie. *Svědectví*. Druhá verze. Křídla, 70. léta 20. století.

- 1 -

S v ě d e c t v í .

Dornívám se, že je správné, když lidé píší svá svědectví. Zmiňuje se o tom i Lukáš ve svém evangeliu. (Lk 1,1-3). Chci tedy i já napsat o tom, co jsem sama poznala, slyšela, viděla.

Moji rodiče se odstěhovali do Spojených států. Maminka byla řín. katolička, tatínek evangelík - začal v Chicagu chodit do reformované církve. Došlo k tomu následovně. Tatínek s maminkou hrávaly karty / místo aby šli do kostela / a při tom se většinou hádali. Po jedné takové nehodě hodil tatínek karty do kamen. Odešel, aniž by řekl kam jde. Šel do kostela. Příští týden, když opět odcházel, chtěla maminka jít s ním. Šli tedy spolu do kostela. Hned se jí tam zalíbilo. Tatínka žádali, aby tam hrál na harmonium, ale on hrát neuměl. Kazatel mu ukázal, jak se hraje podle not. Tatínek si tedy koupil harmonium, doma cvičil a za týden hrál ve shromáždění. Můj tatínek měl mnoho příležitostí k tomu, aby se podíval do velikých shromáždění. V jednom takovém shromáždění slyšel kázat Evangelinu Boothovou z Armády Spásy. Také zpíval ve velkém pěveckém sboru.

Krátce před svým narozením četl tatínek knihu od Kristiny Royové "Moc světla". Dal mi jméno Johanka, podle hrdinky té knihy. Na pozvání nějakého Dra Sládky rozhodli se rodiče odstěhovat se do Nebrasky. Byli jsme čtyři. Jeli jsme vlakem až do Grete, kde bylo hodně Čechů. Tatínek si tam zařídil krejčovskou dílnu. Z prvního místa jsme se přestěhovali na farmu. Tato farma byla tak zarostlá prerijsní travou, že ačkoli to byl dvoupatrový dům, bylo vidět od silnice jenom střechu. Ze tří stran byl vysoký les. Rodiče měli mnoho práce, aby vyčistili farmu od plevelů. Maminka musila hospodařit, aby bylo nějaké živobytí. Byla právě světová válka. Mladí mužové byli ve válce a tatínek neměl pro koho šít.

Ku konci války dostal tatínek oboustranný zápal plic. Lékař, kterému na tutéž chorobu zemřel syn, nedával žádnou naději. Předepsal jen nějaké léky na ulehčení. Když měl tatínek již oteklý obličej a chrčel v agonii, vyšla maminka ven a modlila se s velikým pláčem. Volala přímo k Bohu. Slibovala, že se Mu odevzdá a bude žít pro Něho, uzdraví-li Bůh a zachová jejího muže pro rodinu. Když přišla do pokoje, tatínek, který ležel v houpací židli, klidně spal. Vzala jej tedy do náručí a položila do postele. Sama také ulehla tak, jak byla oblečena, únavou usnula a spala až do rána. Ráno ji tatínek budil, že má hlad a že mu již nic není. Maminka myslela, že je to sen. Ale byla to skutečnost. Tatínek se najedl a šel do města do dílny. Cítil se být zcela zdravý. Zanedlouho potom přišel lékař, aby napsal patřičné listiny k pohřbu. Chtěl, aby mu maminka ukázala mrtvolu. Byl velice překvapen tím, co slyšel. Pochopil, že se zde stal zázrak. Nikdo nepochopí, kdo něco podobného neprožil, jak vděčně maminka chválila Boha.

V té době se Dr. Sládek odstěhoval do Oklahory a zval tam také nás. Tak jsme zase všechno prodali, kromě dvou selat, které jsme zabili a vyudili. Také kuřata jsme zabili na cestu. Někjaký čas jsme bydlili u Sládků, potom jsme koupili dům, ovšem na splátky. Než jsme dali dům do pořádku a opatřili nábytek, jedli jsme stále uzené maso, které jsme si dovezli. Brzy se nám vedlo opět lépe. Z počátku jsme chodili do shromáždění, kde kázal Dr. Sládek. To bývalo odpoledne mezi Čechy. V neděli dopoledne chodil tatínek k metodistům. Tam jsem měla za úkol tatínka budit když usnul a bylo to moc vidět.

4. ŠIMKOVÁ, Jennie (ed.). *Památník pro Anni*. Křídla /Oklahoma city, 30. léta – 40. léta 20 století.

Křídla 20/11 1937

Priletla leta a miji vse,
co bylo na svete tak krásne,
nebude nic, nej pponimka,
na doby mladé a krásne.

Prisla nam s osudu
bouřlivá moc,
nas dale ydali' tech mist,
pak bude krásnou jen
na doby,
yponimkou tento list.

Pponimku versal
J. H. Senya

5. ŠIMKOVÁ, Jennie. *Písně probuzení.*

B! **V NEBESÍCH STANEME** 15

J.G.Wilson

Chyalte lásku Je - ží - še, pějte Jeho mi - lo - sti,
pří-byt-ky nám po-žeh-na-né při-pra-vil na výso-ti.
Sbor:
V nebesích staneme, slá-vy den vzejde duši naší tam,
Je-ží-še spa-tříme, On bu - de písni naší sám.

2.
Když kráčíme cestou žití, mraky nám ji zahalí, ale záhy dojdeme cíle,
radost nic již nezkalí.

3.
Buďme věrní Svému Pánu, služme tiše každý den. Jeden pohled v nebes sláv
změní žaly v krásný den.

4.
Jdeme směle za svým cílem, vejdem záhy v slávy říš. Perlové nám kynou
brány, věčný domov uvidíš.

E.E.Hewitt